

PETER KOZOLKA

**P R A V D A
N Á S
O S L O B O D Í**

NEKALÉ PRAKTIKY RIADITEĽA ŠKOLY

Vydanie tejto knihy podporili:

© Peter Kozolka, 2021

Grafická úprava: Ján Hanušovský
Zodpovedný redaktor: Pavol Stano

Nákladom autora vydalo vydavateľstvo Post Scriptum, Bratislava, v roku 2021
www.postscriptum.sk

ISBN: 978-80-8218-029-2

Na úvod

Šťastní to žiaci, ktorých učil učiteľ Peter Kozolka. On ich mal, ako sám povedal 2 600, pretože osud, či zlovôľa ho nepriamo nútila pôsobiť na šiestich základných školách.

Keď si docent Augustín Prochotský, prednosta chirurgického oddelenia prečítal jeden z jeho publikovaných prejavov, povedal: Takých, ako ste vy, pán Kozolka, je už, žiaľ, málo.

Sú však na Slovensku, aj keď sú viac-menej v červenej knihe, z ktorej deň po dni odbúda,

len žiaľbohu málo dávajú o sebe vedieť, málo šíria navôkol svoju prepotrebnú filozofiu.

Statočnosti, tej dávnej slovenskej statočnosti nám chýba.

Peter Kozolka by sa cítil ponížený, keby sa neohlásil vždy a tam, kde to bolo potrebné, kde sa páchala krivda. Struny jeho duše sú veľmi citlivé.

Nenápadný, skromný upútal na seba pozornosť v pamätnom Auguste 1968 a úplne na čele nechýbal ani v Novembri 1989 v Považskej Bystrici. Pri delení koristi sa vždy stratil.

On sám sa čuduje, že má priam zázračnú moc – všade, kde príde, upúta na seba ako magnet zlých ľudí. Jeho priatelia, ktorých má dosť, mu hovoria: Daj pokoj, máš pokoj. On však nevie nevidieť krivdu, nereagovať na ňu, nezastať sa obete, aby sa tak potom sám stal obeťou.

Ak má nepriateľov, to nie preto, že je zlý človek. Opak je pravdou. Svojim nepriateľom skôr narušil ich „pokoj“. Vždy sa zastal biednych, ukrivdených, aj keď oni sami niekedy zo strachu o to nestáli. Zastal sa napríklad vedúcej folklórneho súboru, ktorý necitlivá riaditeľka školy nemilosrdne likvidovala a samotná vedúca súboru v snahe zapáčiť sa riaditeľke sa postavila proti svojmu zástancovi. V hlbokom duchovnom marazme je školstvo naše slovenské!

Kde to žijeme? – kladie si často túto otázku autor tejto ojedinelej knižky.

Emancipácia slovenského národa sa neskončila 1. januára 1993. Národ, ak bude chcieť prežiť, bude musieť prejsť vnútornou sebaočistou, bude sa musieť s pokorou vrátiť k dodržiavaniu desiatich Božích príkazov, bude nútený premieňať svoju geneticky zdedenú energiu z nenávisti a závesti na lásku a prajnosť voči svojmu blížnemu. Chirurgickým skalpelom bude musieť odvážne otvárať jedovaté vtedy, ktoré nám ničia život. Peter Kozolka to začal. Nie pre slávu, popularitu, tituly ani peniaze. Svojou reflexiou dospel k tomu, že iba PRAVDA NÁS OSLOBODÍ.

Ako sám hovorí, každá z týchto epizód sa predriapala cez srdce, každá je neslávne pravdivá. Život autora a jeho rodiny je dramatický. Najmä preto, lebo,žil pravde a bil krivdu“.

A ak ho môžeme predsa len prichytiť pri,klamstve“, je to tam, keď o sebe tvrdí, že má za sebou,po strnisku snopkov málo“.

17. júla 2021

Ing. Marián Tkáč, PhD.

*V hĺbinách slova večnosť zvoní.
Pri prameni čistej vody spoznáte pravdu.*

Predsa som mal čosi spoločné so Sokratom. Aj on mal otca kamenára a rovnako ako on, som odmietol pokračovať v jeho remese. Aj Sokrata obvinili z toho, že kazí mládež a prinútili ho v roku 399 pred Kristom vypiť jed. Mne bol servírovaný po dávkach.

V roku 1999 som v Považskej Teplej napísal tieto verše:

<i>Kazil som mládež, kde sa dalo.</i>	<i>Mali problémy súdruhovia,</i>
<i>Ten, kto ma poznal, dosvedčí.</i>	<i>ako mi na krk slučku dať.</i>
<i>Podobné sa už čosi stalo</i>	<i>Podmienky také mi vytvorila,</i>
<i>pred Kristom, v štvrtom storočí.</i>	<i>že nespozná ma vlastná mať!</i>

*Sokrates bol tým obvineným.
Terčom sa všetkým diablom stal.
Nik ho však v pravde nepremenil,
zmierený v duši umieral.*

Odhovárali ma, navrhovali dušu vygumovať, nešlo to.

Pýtala sa raz Ľudka Ješková, moja vzácna kolegyňa, po Novembri 1989 svojho spovedníka, či smie kresťan brať na zodpovednosť tých, čo v nedávnej minulosti ubližovali svojim blížnym, páchali zlo. – Áno, kto vidí krivdu a pchá hlavu do piesku, je spolupáchateľom. Je to podobné ako pri dopravnej nehode. Platí to v svetskom i božskom zákone. Ja nechcem byť spolupáchateľom. Všetko som odpustil, i keď to nebolo ľahké, veď moje kolegyne a kolegovia zo zborovne si iste pamätajú, že pri mojom opätovnom nástupe do funkcie riaditeľa som na nástenke v zborovni napísal veľkými písmenami: O d p ú š ť a n i e n i e j e s l a b o s ť! A bolo čo odpúšťať! Ako sa ukázalo, že nič

nepochopili – vnímali to ako moju slabosť. Vyčítal mi ju aj môj dobrý priateľ Jožko Michálek, aj pán Pavol Uriča, ten, čo býva za telocvičňou. – Ak ukážeš, že si tvrdý, silný, budú sa ťa báť. Za stáročia sa naučili milovať korbáč, majú kolená stvrdnuté a chrbát ohnutý. Na demokraciu nedozreli. Ako jednotlivci sú zbabelí, ale vo svorke ožívajú ich kruté živočíšne pudy. Ako jediný učiteľ v PB som v novembri 1989 šiel do ohňa holými rukami. Ja som však nechcel, aby sa ma báli, chcel som ostať jedným z nich.

Keď sa Marka Pola na jeho smrteľnej posteli pýtali jeho priatelia: Povedz, Marko, je to všetko, o čom si napísal, pravdivé? – odpovedal im: Nenapísal som ani polovicu z toho, čo som zažil. Aj so mnou je to podobné.

Kde som sa to dostal?

Pri jednej z početných kontrol, ktoré chodili na podnet z Považskej Teplej na odbor školstva Okresného úradu v Považskej Bystrici, mi povedal pán Nagy – kontrolór: – Pán Kozolka, ja sa už hanbím chodiť sem. Z tých doterajších návštev som spoznal, že ste čestný človek, výnimočne pracovitý, dobrý organizátor a hospodár a mňa nútia hľadať u vás nedostatky či nebodaj trestné činy. Lutujem vás, a preto vám radím: Značte si to, aby ste sa raz mohli brániť proti týmto nepravostiam, v ktorých ja musím byť nástrojom. Každý váš krok je nazývaný ako „nekalá praktika“ a robia na vás doslova poľovačku. Viem, že hlavný honec tohoto výrazu je istý obmedzený a tupý snob, ktorý v živote neprečítal okrem nejakého povinného leporela žiadnu knihu, s múdrymi ľuďmi „neštrácal čas“, lebo aj tak vo svojej výbave nemal to, čím treba v dialógu disponovať, s chytrákmi možno hej.

Odkladal som si „papiere“, mám dokonalý archív a keď som sa v ňom prehrabával, oživovali sa mi spomienky a tlak mi lietel extrémne.

Keď som svoje zážitky zo školy v Považskej Teplej rozprával známym osobnostiam vedeckého, kultúrneho a spoločenského života, tiež mi nechceli veriť. Toto na prahu 21. storočia?

Vedel som dobre, že nikto mi v Považskej Teplej ruže hádzať pod nohy nebude, ale s takými dávkami zloby som nemohol počítať ani v tom najhoršom sne. Ved' ma aj varovali aspoň desiati: – V Považskej Teplej sú zlí ľudia. Neveril som myslieť si, že to horšie je už za nami. A navyše teta Pauerová mi povedala: – „Pán Kozolka, vy ste aj do koča, aj do voza.“ Varujem vás: Kto nemá dostatočne silný žalúdok na strávenie pravdy, nech nečíta.

*Nechcem znieť jak zvon z olova,
nehromadím hluché slová.
Nech kto, čo chce, o nich hŕta,
na každom je krv prischnutá.*

Ivan Krasko, Kritikovi

Posúďte sami: Prišla cez prestávku za mnou kolegyňa Ištóková: „Peter, dostali sme všetci zákaz s tebou sa rozprávať. Ja sa s tým neviem zmieriť, mňa to ľudsky uráža. Som dospelá a ja si ťa vysoko vážim ako človeka i ako slovenčinára.“ Okrem nej už za mnou neprišiel nikto. Čo sa to tí ostatní učili na tej občianskej výchove? Viac ako polovicu z nich som priviedol do školy ja, podaktoré aj zo zmrzlinového stánku. Statočnosť, charakter, zdravé sebavedomie? To iba predstierali? – Uf!

Celý svoj život som sa zaujímal o históriu. História je v spoločnosti hriechne nedocenená. Tá lokálna, národná i svetová. Za to platí ľudstvo strašné dane. Každý piatok základnej školy vie, že história je učiteľkou života, že by sme sa z nej mali poučiť, aby sme neopakovali tie isté chyby...

Ak má byť osobnosť integrovaná, musí sa nevyhnutne identifikovať, odpovedať si na otázky: Kto som? Kto boli moji predkovia? atď. Ak poznáme svoju minulosť, vieme si viac vážiť aj prítomnosť. Aj seba. S týmto zameraním som vypracoval, napísal a vyhodnotil test, ktorý je veľavravný pre rodiča i pre učiteľa. Uvádzam ho v origináli. Dalo to dosť práce. (Obr. na s. 8 - 11)

Odvtedy uplynuli dve desaťročia a ja by som ten test dnes napísal trochu inak. Len pre zaujímavosť: všimol si ho jeden popredný slovenský metodik a uplatnil ho na celom Slovensku, lenže...Nepýtal som si povolenie od najpovolanejšieho metodika v Považskej Teplej Omachela, ktorý si nárokoval riadiť školu organizačne aj metodicky. Preto tento test označil ako môj vrcholný prejav potupy občanov Považskej Teplej. To mu našepkala „pravá ruka Machuľa“, ktorá so žiakmi nepísala ani tie najpovinnejšie písomnosti!

Rekognoskácia terénu

Hneď po príchode do školy som siahol po školskej kronike. Dozvedel som sa, že: „dym valil sa z kachľovej diery do pitvora a v takomto vzduchu som učila až do roku 1914. Následky cítim podnes.“ Ďalej citujem: „Nesmierna drahota a k tomu nedostatok všetkého, najmä potravín nedovoľovali úbohej matke, aby aspoň kukuričným chlebičkom obla-

Výsledky z prieskumného testu, zameraného na vlasteneckú výchovu pre žiakov 7.a 8.ročníka Povážskej Teplej zo dňa 21.febr.1997. Vyplnené hárky odpovedalo 27 žiakov, z toho piati sa nepodpísali. Respondenti mali odpovedať na 28 otázok/sú v prílohe tohoto hodnotenia/.

Prieskum bol obsahovo zameraný na to, ako poznajú deti svoju obec, jej históriu, osobnosti, pamätihodnosti, aké je ich ľudské a estetické cítenie, ako poznajú prostredie okolo seba, aký je ich vzťah k rodisku, k dedičstvu/kultúrnemu/, čo im tu chýba, čo im tu vadí a pod.

1.otázka: Ktorú osobu z našej obce považuješ za najvýznamnejšiu z minulosti i súčasnosti? /7.misionár Sleninka

Odpovede: nie sú jednotné. Uvádzajú svojich rodičov, Jilemnického, Smatana/?, Rudo Mesnár, Jozef Sárinec, každý človek a 8 ž.nič. Z toho vyplýva, že: odpoveď bola čiastočne nepochopená/napriek jasnej štylizácii, Jilemnický nebol občanom Pov.Teplej, svojich rodičov môžu mať radi, avšak svoj vzťah k nim sa dá prezentovať inde. Množstvo prázdnych kolóniek svedčí o tom, že buď v obci takéto osoba nebola a nie je, alebo je dôsledne utajená. Za to by však deti nemohli! Výsledok tejto odpovede považujem za veľavravný, každý si ho môže vysvetľovať rôzne. Osobne si myslím, že takéto osoby z Pov.Teplej boli, žili, možno aj žijú, ale je tu buď nedostatok úcty alebo nedostatok pamäti/alebo prebytok závidivosti/Kto má tieto osobnosti z histórie vyhladať?, v prítomnosti objavovať, dvíhať, podporovať?/V ZŠ pôsobí iba jedna učiteľka z Pov.Teplej! Z 13. ped.!!

2.otázka: Ktorá budova v obci sa ti najviac páči/si nanu hrdý?/

Odpovede: podľa počtu v nasl.poradí: Rajmanova vila 10, kostol 11, škola 3, náš dom 3, telocvična 2, kaplnka 2, žel.stanica 1, nič 2 ž.

3.otázka: Podľa čoho určuješ mieru kvality človeka?

Odpovede: podľa charakteru, šľachetnosti, podľa schopností, ochoty pomôcť, tolerancie, podľa reči a slovnnej zásoby, cielavedomosti, pravdivosti, podľa prístupu k ľuďom, či sú spravodliví, milí, usilovní. /pozn.: Bolo by veľmi dobré, keby si títo mladí občania zachovali úctu k týmto cnostiam a vedeli ich pravdivo rozoznať od falzov.!!/

4.otázka: Ktorého najzručnejšieho remeselníka z našej obce poznáš a v čom vyniká?

Odpovede: Št.Lazar - stolár 4, Pavol Muráň - zámočník 3, Kamas-obklačač 2, Janech-rezbár, Karol Ivan-stolár, Matejka-oprava áut, Smatana-obuvník, R.Penák, Herceg, Kl.Rezák-košíkár. Žiadneho remeselníka nepoznajú piati žiaci.

Odpovede dokumentujú, že žiaci poznajú vo svojom okolí šikovných remeselníkov, u tých piatich je to otázne. Nikto ich na túto skutočnosť neupriamil a neupozornil, že remeslo má zlaté dno.

5.otázka: Poznáš aspoň jednu povesť, ktorá sa viaže k histórii našej obce? Ktorá je to?

Odpovede: O Slavke 10 žiakov, áno 3 žiaci, O Jánošíkovi na Maníne 1, O vzniku obce Vrtižer, nepozná žiadnu 9 žiakov.

Rád by som sa opýtal tých, čo napísali kladne/O Slavke/, či ju naozaj poznajú a či iba neodpisovali od jedného-dvoch. Že to tu povestami nehýri, je hriechom predkov, že nič nezanechali, ale že 9 detí nepozná ani jednu povesť z blízkeho okolia, je zarážajúce. Bude potrebné niečo urobiť pre záchranu toho, čo sa medzi pamätníkmi nechádza. Ako v ostatných obciach, aj v tejto museli byť stovky najrozmanitejších povestí, ktoré boli múdrosťou tohoto ľudu.

6.otázka: Ktorý dom v obci je asi najstarší a koľko má rokov?

Odpovede: Piačková chalupa, Kaprálikov dom, Rajmanova vila. Je to naozaj tak?

7.otázka: Ktorý strom v obci je asi najstarší a koľko má rokov?

Odpovede: Lipa na cintoríne 20, lipa/?, lipy na žel.st., náš orech.

2.

Som rád, že som vzbudil záujem žiakov o to, že aj stromy majú v našom živote svoje miesto a že si ich začnú všimnúť. Existuje zoznam pamätných/chránených/stromov, ktoré majú svoju dôležitú funkciu v chronológii.

8. Aké remeslá v minulosti prekvitali v našej obci najviac?

Odpovede: 10 žiakov usúdilo, že obuvníctvo a mlynárstvo, 9 žiakov si myslí, že kováčstvo, 5 žiakov píše, že krajčírstvo a košíkárstvo, dvaja spomínajú sklárstvo?, po jednom bode získali remeslá: hrnčiarstvo, rezbárstvo, truhlárstvo, drotárstvo, murárstvo, stolárstvo, drevorobačstvo a spracovanie dreva, rybolov, tehlárstvo a pláteníctvo. Vyskytlo sa aj poľnohospodárstvo.

Bolo by dobré porovnať to vzhľadom na možné pramene, či je tu zhoda so skutočnosťou.

9. V ktorom roku bola posledná veľká povodeň a posledný veľký požiar?

V odpovediach sa prevažne vyskytuje rok: 1964, 1926, 1984 a 1982, 1996. Tieto údaje by mali byť čerpané už len z kroniky, pretože dnešná ľudská pamäť sa jednak neorientuje na takéto udalosti, pretože sú ojedinelé/i keď je v roku v bývalom okrese do 300 požiarov/, ale súčasné požiare neznamenajú v živote dediny taký význam a ko v minulosti. Upozorniť na túto skutočnosť bolo aj cieľom tejto otázky. Cez tieto živelné pohromy si súčasník môže svezlejšie predstaviť život v bývalej dedine. Znamenali v živote celej obce veľký predeľ.

10. Ktoré priezvisko v Pov.Teplej je asi najstaršie/a je podnes?/

Odpovede: Smatanovci 14, Martišíkovci 13, Chudovský 4, Pavlic 2. Objavili sa ešte priezviská: Sleninka, Boško, Penák.

Cieľom otázky bolo zistiť názory žiakov, za predpokladu, že budú spolupracovať s rodičmi a starými rodičmi a úlohou bude porovnať tieto výsledky s archívnymi materiálmi, ktoré iste jestvujú v matrikách a archívoch. Táto záležitosť sa uvádza v každej monografii obce.

11. Koľko horských a poľných studničiek poznáš?

Treja žiaci uviedli 6 studničiek, jeden žiak 5 studničiek, desať žiakov 4 studničky, štyria žiaci 3 studničky, treja 2 studn., dvaja 2. Pitná voda na poli a v lese mala voľakedy veľký význam, neboli iné nápoje! Aj studničky sa tešili väčšej úcte v kolorite krajiny. Aj dnes sa v najcivilizovanejších oblastiach o ne obyvatelia starajú. Chlieb a pramenistá voda, na to som chcel upozorniť budúcich občanov a ak máme byť ekologická škola, budeme "otvárať studienky".

12. Ako sa volá architekt a projektant nášho kostola?

18 žiakov uviedlo meno Kružinský, dvaja Balušik, dvaja nevedeli. Úloha splnila svoj cieľ. Vôbec ma netrápi, že žiaci si to priezvisko voľkde zistili a príp. ďalší odpísali. Nezáleží si pán Kružinský, aby jeho meno bolo zvečnené v pamätiach mladých ľudí z Pov.Teplej?

13. Koľko občanov má v súčasnosti naša obec?

Žiaci sa pohybujú medzi číslami 1100 až 2000, najviac žiakov píše číslo 1450.

14. Kto je poslancom za našu obec v mestskom zastupiteľstve a ktorých členov občianskeho výboru poznáš?

Poslancov: Dorinec a Sleninka uvádza 17 žiakov, treja žiaci píše mená: Matulová, M. Chudovský, Smatana, dvaja žiaci Malenáka, Janechu, Kaprálika, Valiu, jeden žiak Cingela. /Jeden žiak poznal až 9 osôb! / Bolo by potrebné, aby žiaci poznali členov občianskeho výboru! Bude to naša úloha - predstaviť im ich pri vhodnej príležitosti! Napr. na verejnom zhromaždení občanov, skladaní účtov a pod.

15. Koľko sôch poznáš v našej obci, ktoré sú to, kde stoja a koľko majú rokov?

Odpovede: 22 žiakov uvádza sochu sv.Jána v Záluží z r.1815. Jeden žiak si ho pomýlil so sv.Antonkom.

Som rád, že si žiaci túto pamätihodnosť všimli, veď je to možno najstaršia stavebná pamiatka v obci/192 rokov/ a že sa nanu budú pozerať s väčšou úctou nielen z náboženského hľadiska.

16. Máš rád svoju obec, ak áno, napíš prečo!

16 žiakov ju má rád. Dôvody: 4 žiaci: lebo sa tu narodili a vyrástli, ďalší - lebo sú tu krásne hory, lebo je tu pekné prostredie, dobrý vzduch, strávili tu detstvo, je tu Manín, lebo je tu kostol, pošta, škola, lebo sa tu cíti slobodne, lebo tu žijú dobrí ľudia, rodičia, kamaráti. Jeden žiak: lebo je moja. Jeden žiak neodpovedal.

Odpovede na túto otázku nás môžu uspokojovať. Som presvedčený, že žiaci písalí pravdivo.

17. Čo by si bol schopný a ochotný teraz i v budúcnosti pre ňu urobiť?

Žiaci by pomohli pri stavbách, pri skrášľovaní, podľa potrieb a okolností, zveľaďovali by ju, postavili kultúrny dom, zriadili by tu klub, zlepšovali životné prostredie, pomohli by financiami pre rozvoj školstva a kultúry, vyčistili by brehy Váhu, sfunkčnili by kemping, budú spievať v speváckej skupine. Jeden túži ju presláviť, jeden píše, že podľa toho, ako sa k mladým ľuďom bude stavať obec, piate žiaci nie sú ochotní pre ňu urobiť nič.

Podľa môjho názoru by predstavitelia obce i dospelí vôbec nemali byť nevšímaví k týmto odpovediam.

18. Z ktorého roku pochádza prvá zmienka o našej obci?

Trinást žiakov uvádza rok 1439, traja žiaci 1440, dvaja 1300, jeden uvádza 14. storočie, ôsmi žiaci nič.

Možno práve tento prieskum podmienil záujem o tento základný údaj, ktorý by mal vedieť každý občan tejto obce. Treba však vedieť, že aj veľmi dávno, v lužickej kultúre tieto miesta boli obývané, že tento údaj predstavuje iba prvú písomnú zmienku.

19. Za čo si najviac povďačný svojím predkom - občanom?

Štyria žiaci za školu, elektrinu, vodu, plyn, potom za kostol, žel. stanicu, že sa tu naši predkovia vôbec usídlili, za to, čo vybudovali, že vysadili Veľký a Malý Manín, že nám zachovali ešte nejaké remeslá, že nám odovzdávajú skúsenosti, že nevyrúbali ešte všetky lesy, že sa sem presťahovali z Terchovej. Jeden žiak nevie a traja za nič.

20. Páčilo by sa ti, keby sa znovu začali nosiť kroje - ľudový odev?

Dvanásť žiakov odpovedá nie. Šiesti žiaci by ich radi videli iba pri sviatočných príležitostiach, jeden žiak odpovedá áno, jeden dokonca: veľmi by sa mi to páčilo, siedmi žiaci sa k tomu nevýjadrujú.

Obávam sa, že tu si žiaci nevšimli okrem krojov aj ľudové odevy, ktoré boli veľmi praktické i pekné. To oblečenie nebolo kroj. Nuž zmyšľal pre krásu je jednak dobový, jednak nevytríbený alebo potlačený.

21. Čo všetko by si ukázal priateľovi z cudziny v blízkom okolí?

Sedemnást žiakov by svojho priateľa zaviedlo do Manínskej tiesňavy, o niečo menej na Hystický hrad, šiesti na Manín. Ostatní uvádzajú: kostol, skaly, jaskyne, lúky, úpätie Manína, samotnú obec, premene, Záskaľie, Kostolec, jeden žiak kaštieľ v Orlovom, Súľovské skaly, priehradu, reštauráciu, zbierku p. Jenecha.

Z odpovedí pre nás vyplýva, že je treba rozšíriť obzor žiakov o atraktívne miesta, pamätihodnosti a krásy aj širšieho okolia aspon v rozpätí 30-50 km, lebo nepoznáme tie miesta, ktoré by si zaslúžili našu pozornosť.

22. Čo ti v našej obci najviac chýba?

Je pozoruhodné, že 8 žiakov už nič nechýba! Potom 5 žiakov kino, trom kultúrne stredisko a klub, ďalej dom smútku, most do Pov. Podhradia, stromový alej na cintoríne, klzisko, pleváren, kurty, ambulancia, lyžiarske stredisko.

Zdá sa, že túžby detí sa stotožňujú aj s našimi túžbami. Je na nás všetkých, či túžby ostávajú iba túžbami.

23. Čo by si v našej obci najradšej odstránil?

Všet desať žiakov odsudzuje smetiská, odpad v dedine i pri Váhu, vôbec neporiadok okolia, šiesti žiaci krčmy a motorest/dievčatá, staré a neupravené domy, ústie potoka z Lánov do Teplanky/7/6 žiakov nič.

Treba len dúfať, že nebudeme čakať na tieto deti, aby dorástli a svoje predstavy realizovali.

24. Plánuješ študovať na vysokej škole?

9 žiakov áno, jeden ešte nevie, desiatí nie, ostatní sa nevyjadrili.

25. Počul si alebo si čítal o našej obci nejakú zmienku? Ak áno, tak napíš, v akej súvislosti.

4 žiaci ešte nikdy nič!

Ostatní čítali, počuli, videli: v súvislosti s Man. tiesňavou z tur. a prírodopisného hľadiska, s 25 Jilemnického, natáčal sa tu film, v súvislosti s motokrosom, so vzácnymi rastlinami, čo tu rastú, s krádežami a vraždami, v televízii, v Aspektoch, film o horolezcach.

Je pravda, že žiaci nečítali a nesledovali všetko, čo sa napísalo, nehovorilo a nefilmovalo, ale žiadalo by sa viac publikovať o samotnej obci a to nielen v regionálnej tlači, dostávať obec do povedomia, pretože má vynikajúce podmienky pre turizmus /revitalizácia vidieka!.

26. Poznáš dátumy narodenia svojich najbližších rod. príslušníkov?

Všetci žiaci napísali áno. Odpovede by sme si mali pre zaujímavosť overiť.

27. Kto ti je naj dôvernejším človekom, ktorému sa vieš zdôveriť so svojimi tajomstvami?

Osem žiakov sa nezdôverí nikomu! Deväť žiakov kamarátom a kamarátkam, šiesti sa zdôveria rodičom, dve žiačky mame, jeden žiak iba že má takého, komu sa zdôverí.

Odpoveď je na zamyslenie aj pre učiteľov, ktorí sakože nemajú dôveru svojich žiakov, rodičom duplované /aspon jednému z nich by sa malo každé dieťa zdôveriť! / a tých osem žiakov, ktorí sa nezdôveria nikomu je z psychologického hľadiska na vážne zamyslenie, pretože...

28. Považuješ svoje detstvo za dostatočne bohaté a pekné? Čo ti v ňom najviac chýba?

Väčšine žiakov nechýba nič, sú veľmi spokojní so svojím detstvom, po jednom žiakovi chýba: otec/opustil ich/, zdravie blízkych, klavír, možnosť športovať.

Výsledky tohoto prieskumu nemusia v každom bode najpresnejšie odrážať skutočný stav, ale prevažne sú pravdivé. Nebolo by dobré, keby sa konilo iba touto diagnostikou. Výsledky by mali poslúžiť na zamyslenie sa učiteľom, rodičom, organizáciám, občianskemu výboru pre usmernenie orientácie vo svojej ped., rodičovskej a občianskej činnosti v prospech generácie, ktorá nás o niekoľko rokov vystrieda. Ako?

žila jazyk hladom trýzneného dieťaťa. "... „Bol tu však aj hlad duševný, bo diatky súc vyučováné jazykom im cudzím i posledný zárodok citu k svojmu materinskému jazyku v ňom ubíjal a ničil.“ Takéto posolstvo nám zanechala pred viac ako sto rokmi ustarostená pani učiteľka Gašparovičová. Ďalej sa od nej dozvedáme, že v roku 1932-33 pripadlo na jedného žiaka sedem výpožičiek kníh zo školskej knižnice. Vlastné knihy a časopisy si deti nemohli dovoliť kúpiť. „Ked' rodičia nemohli zaplatiť 2 koruny a štyridsať halierov za časopis, po večeroch sme pletli slamené rohože, ktoré potom žiaci s odporúčajúcim listom išli predávať a koľko ktorý predal, toľko zaplatil.“ Na túto krásnu a sympatickú tradíciu by som chcel nadviazať a naučiť deti hospodáriť. My sme mohli ísť s najlepšimi žiakmi za odmenu na Tahiti. Na miesta, kde pobudol

ako hvezdár ten, čo povedal: Prebijeme sa, lebo sa prebiť chceme! Moji bývalí žiaci – už dôchodcovia mi to po päťdesiatich rokoch pripomenuli. Že sa toho držali a – pomohlo.

Krištof Kolumbus čakal sedemnášť rokov na svoju legendárnu plavbu. Až víťazstvo Španielov nad Maurmi obmäkčilo srdce kráľovnej Izabely. Ja som čakal na svoju plavbu viac. Bol som nielen zdravo ctižiadostivý, ale najmä zhnusený z toho, akí amatéri spravujú naše školstvo, ktoré by malo byť podľa Aristotela i Komenského vlajkovou loďou spoločnosti. Moje meno bolo však na Okresnom výbore Komunistickej strany v Leviaciach, v Dolnom Kubíne a v Považskej Bystrici označené ako „persona non grata“ – nežiadúci. Vždy som bol trňom v oku tým, ktorých nečisté činy som odhaľoval. Nekompromisne. Nič sa nezmenilo. Špinavci prešli do gerily a hlupáci sa začali tváriť síce učene, ale hlupákmi ostali.

Curriculum vitae

Nespadol som z neba, ani som neopustil brány Ilavskej väznice. O svojej mladosti som napísal memoárovú knihu Ú V R A T E, ktorú vydala v r. 2020 Matica slovenská. Nemal som to v detstve ľahké. Keď mi môj

priateľ Ing. Jožko Smatana povedal, že idem do ťažkých podmienok, potešil som sa, na také som nastavený. Mojm životným krédom bolo stavať budovu z úlomkov tehál, ktoré do mňa hádzali. Ako trojročný som sa naučil popri staršej sestre plynule čítať s intonáciou a prízvukom, dokonca opačne, lebo som sedával oproti nej. Otec ma používal ako atrakciu. Hlásil som sa na právo, lenže dedinská organizácia KSČ nedala na to súhlas, a tak som išiel tam, kde ma vzali – na pedagogickú fakultu. Študoval som aprobáciu slovenský jazyk – dejepis – občianska výchova. Prvú učiteľskú stanicu mi prideliť v Hronských Kľačanoch, blízko Levíc. Tam som strávil najkrajších sedemnášť rokov. Nedávno mi na stretnutí povedali moji 64-roční žiaci: – Tu ste mali ostať, boli by ste si žali úrodu. Ja svojim vnúčatám hovorím: Mal by ťa slovenčinu učiť Kozolka. – Čo hovoríte, pán učiteľ na reč našich politikov?

Koncom augusta 1965 som dofrčal na pretekárskom bicykli predstaviť sa staručkému riaditeľovi školy. Bol zo mňa zrejme šokovaný, lebo ma uvítal slovami: To bude asi omyl, my sme si žiadali slovenčinára, telocvikár sa na našej škole neuživí. A aby ma odstrašil, povedal mi, že pre mňa ani byť nemajú. To mi, súdruh riaditeľ, vôbec neprekáža, budem bývať aj v stane, nie som činžiakový. – Ak teda chcete, nedbám, môžete bývať v kabinete. A tak som jeden školský rok býval v telovýchovnom kabinete. To bol môj najkrajší rok učiteľovania. Učil som s takým nasadením, že do roka bolo v škole dvadsať nových favoritov a v máji sme mali pred školou štart Majstrovstiev Slovenska v cestnej cyklistike. Z mojich žiakov sa stali neskôr aj majstri Slovenska a na dráhe aj majsterka Československa. Z takej ľahne je aj plochodrážnik – popri Vaculíkovi najlepší na Slovensku – Kubko Valkovič.

Na druhý deň po prvom mojom triednom rodičovskom združení sa ma pýtal pán riaditeľ, koľko rodičov som mal v triede. – Tridsaťšesť, vravím. – Akože, veď máte len 26 žiakov. – Bola aj babka, aj obaja rodičia, aj krstná mať, aj staršia sestra prišla, čo je to za čudo ten triedny, keď musia doma všetci robiť to, čo povedal Kozolka“. Na istom celoškolskom rodičovskom združení vystúpil proti mne jeden otec deviataka, učiteľ na susednej škole, ako som si dovolil na telocviku utekať po oráčinách dva kilometre k Hronu a cestou museli žiaci preliezť družstevný stoh slamy. Ktorý žiak by to nezvládol, ten by nebol mohol ísť na týždňový výlet do Vysokých Tatier, v ktorom bol zakomponovaný aj prechod cez Priečne sedlo po reťaziach. Ostatní rodičia sa naňho tak rozkričali, že som musel zasahovať. – A čo vraj ten Kozolka išiel nad nimi helikoptérou? My sme radi, že ho máme! To bola múdra dedina. Tam záškodníci nemali najmenšiu šancu. Jeden viedol detskú dychovku, iná folklórny

Číslo: 7/1976

Bratislava 21.12.1976.

OSVEDČENIE

Peter K o z o l k a ,

zást.riad. ZDS Hronské Kľačany okres Levice

11.3.1942

narodený(á)

ABSOLVOVAL(A)

v školskom roku 1973/74-1976/77

študijný cyklus pre riaditeľov ZDS zo základov vedeckého riadenia školy
v zmysle smerníc Ministerstva školstva SSR č.8721/72-A/IV-1

zo dňa 10.októbra 1972.

vedúci kabinetu

riaditeľ

súbor, ďalší futbal a chodby školy boli preplnené diplomami, víťaznými pohármi a inými vyznamenaniami. Keď sme v roku 1967 v dedine založili Maticu slovenskú, podpísalo sa nám vyše sedemsto členov.

Keďže bolo v skrini šesť hokejok, spýtal sa ma súdruh riaditeľ, či by sme nehrali cez zimu aj hokej. Za školou bola zamrznutá barina, korčule si chlapci (viac ako jedenásť sa ich nenašlo) pozháňali, boli aj kvintačky, staré zošity slúžili ako chrániče a každý deň sme hrali až do zotmenia. Keďže sa nám na medžiškolských zápasoch darilo, prihlásili sme sa aj na obvodné kolo, ktoré sme bez zaváhania vyhrali. Vyhrali sme aj okresné a chceli sme skončiť, lebo na krajské kolo ísť vo futbalovom oblečení, uznajte. Rodičia ma dotlačili na to krajské kolo a my sme si tam zožali posmech z oblečenia, až tak veľký, že chlapci to chceli vzdať. A ja som im ako dejepisár spomenul bitky Grékov proti perzskej presile! Zabralo! Mali sme síce len prvý a druhý útok, ale každý mal trojnásobné srdce. My sme to krajské kolo vyhrali a o pár dní nám prišiel do školy odovzdať puk a hokejku z Majstrovstiev sveta, ktoré naši čl. hokejisti vyhrali, predseda Slovenského zväzu ľadového hokeja a brankár Vlado Dzurilla.

Na jar roku 1967 sa konalo v Leviciach zhromaždenie učiteľov Levického okresu. Bola to dobrá tradícia. Vedúci Odboru školstva ONV vyhodnotil výsledky a úspechy jednotlivých škôl. O našej škole skoro nič. Učil

som vtedy druhý rok a vtedy ma moji kolegovia nevládali udržať. Vzplnul som spravodlivým hnevom a takmer som utekal za rečnícky pult. Nepripravený a bez papiera som vyrátal toľko a takých aktivít, že vedúci súdruh Kmeť zabudol zatvoriť ústa a zmohol sa na rozpačitú otázku: – A kedy ty, súdruh učiteľ, vlastne učíš? – Ja učím doobeda a všetky športové, kultúrne, zberové akcie sa konajú popoludní a večer cvičíme estrády, divadlá, organizujeme kvízy, literárne večery so spisovateľmi, umelcami. Len mám problém – manželka mi chce utiecť k mame do Prešova, lebo ma za denného svetla nevidí. Zapáčilo sa mu to aj s mojou odvahou a zápalom a naša škola sa stala centrom pozornosti. Mnohí učitelia z Levíc i okolia chceli učiť na školičke v Hronských Kľačanoch. Veľkosťou i počtom žiakov bola podobná tej teplanskej. Rozdiel bol iba... iba... nie v žiakoch. Riaditeľ školy by mi bol dal – a každému snaživému učiteľovi – modré z neba, kolegovia nežiarili, skôr napodobňovali a každý mal nejakú mimoškolskú činnosť. Ťahali sme všetci za jeden povraz a žiadne hnidy a roztoče! A škola mala v obci autoritu. Tam mi vedúci odboru školstva raz povedal, že iniciatívy sa medze klást' nebudú, žiaľ nad ním boli vyššie, politické inštalácie. Mimochodom, ten vedúci bol maďarskej národnosti, ale vedel, že naši vierozvestcovia boli dvaja. V Považskej Bystrici už bola „demokracia“, vedúca OŠ bola Slovenka a hlásala, že boli traja: Cyril, Konštantín a Metod. A nikto neprotestoval ani priamo, ani potom. V tom je to. Aj Krištofík oslovil riaditeľky na porade „sliepky“ a ony sa pokorne a blahosklonne usmiali. Márne som ja písal do okresných novín Obzor článok Školstvo naše feudálne. Nikto mi ho neuverejnil. Veď predsa demokracia! (Obr. na s. 17)

Na bicykloch sme prebrázdili celé Slovensko. So slovenskými zástavkami na bicykloch sme išli 130 km na Bradlo. Na desaťdňový výlet so žiakmi na Balaton som nevzal od rodičov ani halier! Žije ešte tá moja žiačka – pokladníčka Anička Oravcová, učiteľka slovenčiny na dôchodku, ktorá mala vyše 30 000,- Sk na účte (ja som si už vtedy vačky nemascil!)

Doteraz neznáma škola nabrala kurz – vyhrávali sme ľahkoatletické súťaže, divadelnícke súťaže s deťmi i dospelými, krajské i celoslovenské recitačné súťaže, spevácke súťaže brali žiaci z Hronských Kľačan, vynikali sme v archeológii, turistike..., dostal som pekný byt, aby som neodišiel, lebo som mal niekoľko ponúk: ísť študovať na vysokú politickú školu, pracovať na odbore kultúry ONV, v kasárňach ma lanárilí za výstrojného náčelníka s platom a hodnosťou kapitána, dostal som výhodnú ponuku zo Závodu SNP v Žiari n Hronom pracovať ako tréner cykl. oddielu. V obci mi prideliť za symbolickú cenu veľký a pekný sta-

Školstvo naše feudálne

Ze feudalizmu pletilo: Cuius regius, eius religius! /Koho pôda, toho náboženstvo! V školstve, aspon tu v Považskej Bystrici to platí dodnes. Pred revolúciou i po nej. Ponížený, znevážený a servilný učiteľský stav sa nezmôže ani na ston, ničo ešte na protest.

Keď exvedúci odboru školstva Krištofík „polichotil“ učiteľkám na okresnej porade z rečníckej tribúny, že sú „slepice“, ani jedna nezakotkodákala a nezmohla sa na slovíčko: O, dovolte! I mnohé iné, presahujúce právomoci tohoto mocnára prišli slepice s chápačúcim úsmevom.

Sledujte učiteľku, ktorá je z nejakého dôvodu predvolaná na poschodie. Prvý je stres s patričnými príznakmi, nasleduje kašernícke, čas pred zrkadlom, prášky na útlm, vŕhanie pred dverami a trasúci sa ukazovák pred svätynou. Potom už len poníženosť a servilnosť. Jedna z porevolučných šéfiiek na tomto odbore sa verejne riadila výrokom rímskeho krutovládcu: Cukor a bič!

Dnes je už odbor školstva na OÚ viac-menej rudimentálnou inštitúciou, ktorú minister školstva ponechá do 1. jan. 2004 len preto, lebo nevie, ako vyčerpať príval finančných prostriedkov v prekvitajúcom rezorte.

Práva, povinnosti, teda robota je presunutá na mestá a tak na OŠOÚ raz niet do čoho pichnúť. Nuž roznáša naša p. vedúca so širokým úsmevom po školských kyticiach jubilentu i so svojou suitou a spôsobuje horor učiteľom-jubilantom, ktorí si „nevýžadované“ recepcie neželajú.

Naposledy sa nechala vidieť i počuť v Centre voľného času, kde sa konala okresná súťaž v interpretácii národnej povesti Seliansky Maťko. Súťaž vznikla z iniciatívy Matice slovenskej a má celoslovenský charakter. Jej cieľom bolo, a je udržiavať hriechne zanedbávané a zanedbané národné povedomie. I keď MO MS v Pov. Bystrici finančne súťaž obstarala /z členských príspevkov svojich členov, prevažne dôchodcov, t. r. to činilo 2700,- Sk/, p. Slaná prísne zakázala použiť pri výzdobe priestorov na tejto akcii maticné symboly. To isté urobila aj vleni, dokonca telefonicky z Vysokých Tatier, kde sa v tom čase nachádzala. Z niečieho príkazu /a čieho?/, či z vlastnej iniciatívy?

Znie to takmer neuveriteľne. Veď takto sa správal v druhej polovici 19. storočia Béla Grün vo Zvolene! Veď ešte aj v Maďarsku či v Rumunsku som videl na národnostných akciách maticný znak a zástavu a tu žena, ktorá iný jazyk ako je slovenčina ani nevie, Maticu slovenskú do ilegality!

Nezarážá ma výrok Miklóša Duraya, že Matica je stará a nepotrebná. To mi je jasné, prečo to hovorí ultranacionalista. Ale u nás a v 21. stor.?

Poznámke omieľajú vetu p. Slanej, že MS sa pletie do politiky.

Tak ako náboženstvo, hoci nepolitické, musí zaujať svoje stanovisko k nespravodlivosti a zločejom, i keď sú to politici, tak i národná a kultúrna inštitúcia sa musí ozvať, keď sa národu ubližuje. Tým je naplnená jej história, také je jej poslanie. Ak chcete, z dvoch rovnako schopných politikov radšej dám v každých voľbách svoj hlas ~~istému~~ národne orientovanému kandidátovi.

Kým bude p. Slaná, ktorá už dávno mala byť na starobnom dôchodku, od 1. jan. 2004? Matica slovenská tu napriek jej zlovůli ostane. Aj ja ako člen celoslovenského výboru Ped. oddelenia MS sa spolu s inými učiteľmi v okrese teším na skončenie funkčného obdobia p. Slanej v nádeji, že mnohí zastrasení učitelia sa do ped. odboru MS opäť vrátia.

vebný pozemok a pomohli mi postaviť rodinný dom. Odbor školstva ma predsa presvedčil pracovať na Okresnom pedagogickom stredisku, kde som pobudol dva roky. Naložili ma sedemnástimi funkciami a ja som ťahal. Založili sme v Leviciach učiteľský spevokol Domovina, ktorému som bol výkonným tajomníkom, organizoval som ja „ťažkopádny“ zahraničné zájazdy, bol som členom a podpredsedom Speváckeho zboru slovenských učiteľov, bol som členom Okresnej osvetovej rady, člen archeologickej spoločnosti, predseda osvetovej besedy v obci, písal som obecnú kroniku, premietal som filmy, trénoval futbalistov...

Rozhodujúce prelomy

Prišiel august 1968 a ja som nespál. Do okna som mal namierenú hlavu tanku, pretože v ňom bola slovenská zástava. Matičiar znamenalo pohanenie. Ako v 19. storočí „pansláv“. Ja som odmietol ísť na vysokú politickú školu a to sa neodpúšťa! Príležitosť sa naskytla: zomrel mi otec a mal cirkevný pohreb. Nastali šikany a inkvizície. Nemal som mať miesto pod slnkom. Istý komunistický funkcionár mi predstavil vzory riaditeľov, ktorí neboli svojim rodičom na cirkevných pohreboch. Vtedy som sa pozabudol, ale sa zato nehanbím. A už som si hľadal kupca na dom. Na novúčký dom. Trochu sme si poplakali s našimi malými dcérami. Potom nastal zlom. Predal som dom a išiel som učiť na hornú Oravu v nádeji, že idem do iného sveta. Na OV KSS v Dolnom Kubíne hľadali na mne rožky a kopytá. A takéto isté odporúčania išli so mnou aj do Považskej Bystrice.

Na školstve v Dolnom Kubíne ma vítali slovami, aby som si nerobil nádeje, že deti v Mútnom sú zaostalé, ale nech ma to netrápi, lebo tam sa ani nič od nich nečaká a učitelia dostávajú aj príplatky za sťažené podmienky. Ja som sľúbil vedúcemu odboru školstva, že mu v apríli prinesiem tri diplomy z okresnej recitačnej súťaže Hviezdoslavov Kubín a on sa schuti rozosmial. V apríli som počkal za jeho dverami a tri dievčence mu odovzdali tri diplomy – jeden zlatý... Ako ma on, vedúci OŠ mohol poznať, keď sa všetky moje pozitívne hodnotenia včítane Komenského medaily „stratili“ a opitá ideologická tajomníčka OV KSS v Dolnom Kubíne na mňa revala s opovrhnutím?

Niektorí ľudia zvyknú klamať: Ja som vraj nikdy s nikým nemal problémy... Ja nie som ten typ. Ja som mal problémy. Kazil som normy, prevyšoval som nechtiac a to bola veľká chyba!

Bola klasifikačná porada. Súdružky učiteľky navrhovali na prepadnutie piatačku Janku Brišovú. Uvážte len, veď ona minule na prvej hodine normálne zaspala! Keď už bol ortieľ takmer odklepnutý, triedna učiteľka Kozolková to nezvládla a ozvala sa. – A videli, ohmatali ste už Jankine dlane? Ona totiž, ak nevstane ráno pred pol piatou, tak nestihne opatriť, vystrojiť sedem súrodencov, nakrmiť lichvu, hydinu, postarať sa o bezvládnú matku, ktorú už odvážala aj helikoptéra na dialýzu do Banskej Bystrice. Otec po nočnom fláme ešte nereaguje a Janka musí ísť potom pešo dva kilometre do školy. Kto jej pomohol?

Nasledovali tajné úškrny a povestný výrok súdruha riaditeľa, ktorý bol ako lektor OV KSS nepostihnuteľný: – My tu osvietencov nepotrebu-

jeme! Napokon ani v pití alkoholu sme nestačili držať krok. Každý deň 15 korún do širáka na čučo. Príplatok síce bol, ale čo pečeň?

Keď sa mali pripravovať deti na prijímacie pohovory, šturmováť, poslal súdruh riaditeľ ôsmakov na dva týždne na lesnú brigádu sadiť stromky. Mali sme dcéru ôsmačku a tá sa dokonca pohádala s učiteľom matematiky, ktorý tvrdil, že jeden meter má tisíc centimetrov. Vedel som, kam pôjdu peniaze za detskú brigádu, lebo v riaditeľni sa hromadili prázdne fľaše, ale som sa opýtal na porade, kde sa použijú tieto peniaze. Nebolo i to treba, lebo som potom ako jediný ani odmenu nedostal. Mám ticho sedieť a nevráť! Veľa bolo toho donebavolajúceho, čo sme museli my „osvietenci“ prežiť. V Mútnom boli deti zvyknuté (odkiaľ to len mali!) dávať na konci školského roka svojim triednym učiteľom veľké dary. Tam som mal bežne v triede žiaka, ktorý bol z deviatich, ba až z trinástich detí a uvážte, ak mal rodič každému dieťaťu dať peniaze na dar... Ja som to stopol: Neželám si a to vyslovene! Ak ho prinesiete, vezmete si ho naspäť. Ani kvety! Iba ak poľné – tie milujem. Potom som za troje náručí poľných kvetov odnášal z triedy... zas bolo zle. Z rodičovského združenia nás po troch hodinách museli upratavačky vyháňať. Pripadal som si ako Ján Hus v Betlehemskej kaplnke. – Vy ste mali byť farárom, povedala mi pani Veselovská.

Raz večer moju manželku navštívila matka piataka Tóna Bruníka a s plačom sa vyžalovala, že jej synovi súdruh riaditeľ roxorovým prútom zlomil štyri články na dlani za to, že hovoril cez prestávku goralsky. Riaditeľ prikázal písať za trest 500x: „V škole sa nesmiem rozprávať po goralsky!“

Ja som si pri počúvaní goralciny slastne zažmúril oči a počúval ju ako muziku. Bola to reč ich matky, teda materčina a metodické pokyny nedovoľujú popierať nárečia. My sme teda mali uchľácholiť matku, aby držala hubu, že to nič nie je, lenže manželka ako zdravotníčka vedela, že to neslobodno zanedbať a poslala ju na druhý deň k obvodnej lekáre.

Zástupca riaditeľa ma obvinil na OV KSS, že predávam v spevokole drevené krížiky. Nuž, priznám sa, videl ten krížik u mňa dirigent a prosil ma oň. Vyrezával ich ľudový umelec a ja som mu ich sprostredkoval viacerým, čo sa rovnalo vlastizrade – 10 rokov gulagu! *Obr. na s. 20*

Tá rada manželky sa prezradila a bolo zle! Osvietencov tu nepotrebujeme! Po tridsiatich rokoch na stretnutí s tými žiakmi sa všetci žiaci sústredili okolo nás a bolo nám to nepríjemné, keď k ostatným súdružkám sa nikto nehlásil. – Venujte sa, decká aj ostatným! – Všetci aj vy ste sa nám venovali! Janka Brišová, teraz už štyridsaťročná mama brečala a nevedela sa od svojej triednej odlepiť. Aj o tomto je poslanie učiteľa.

Človek je chránený pred horúčavou,
silným chladom, mrazom, ale je
bezmocný voči krutosti, závidlivosti a ľudskej
kliposťu.

Nášmu súdruhu učiteľovi Kozolkovi
vymenil 6. 8. trieda:

Henrika Babecková	Janka Oľšáková
Štefan Jozefiad	Oľga Holubjaková
Oľga Janáková	Jozef Urankulák
Peter Slončík	Mariana Janková
Jozef Mroček	Robert Balík
Oľga Maláková	Marta Polakovská
Barbora Juroňková	Karol Kríž
Ľudovít Kríž	Eva Majerčíková
Mária Bugajová	Ľudovít Ľutín
Ján Holubjak	Klára - Marta Ľutínová
Daniela Babečka	Karel Kozolka
	Mária Kuchová

Keď som sa išiel, ako sa patrí, rozlúčiť s vedúcim OŠ ONV v Dolnom Kubíne, hovorili mi jeho oči, že v okrese sú vyššie sily, že on za to nemôže, že je mu ľúto a keď ma išiel vyprevadiť, vo dverách mi povedal: – Ale vám aj tak, súdruh Kozolka, závidím, za tieto posledné dni som z Mútneho dostal desiatky telefonických výčitiek, prečo vás z Oravy púšťame preč.

V tajnej spolupráci s pánom farárom som zorganizoval v Mútnom koncert SZSU. Keď videli moji bratia – speváci, ako ďaleko to bývam, ponúkol mi pomoc. Má švagra vedúceho odboru školstva v Považskej Bystrici Jána

Kičina. Ten mi sprostredkoval stretnutie so školskými funkcionármi v Nitre, lebo som sa ťahal učiť do rodiska. V Nitre mi povedal súdruh Weiss, že oni už poznajú istého učiteľa Kozolku z Volkoviec, ktorý si dal sobášiť svoje deti v kostole a že mi teda ďakujú, kozolkovcov nepotrebujú.

Považská Bystrica

Statočný Kičin mi teda ponúkol na výber miesto riaditeľa v Lednici, Zubáku a v Ladkoch. Osobne ma predstavil v Ladkoch, kde starý riaditeľ odchádzal do dôchodku. Byť som mal vymaľovaný. Koncom júna sa to všetko zmenilo: OV KSS ma preškrtilo. Učiť môžem, ale krížik cez moje meno ostáva nezrušený. Nežiaduci! Nastali pre moju rodinu krušné chvíle, nemali sme kde bývať a v Mútnom sme už mali zrušený aj byt aj pracoviská. „To sa mi ešte nestalo, aby mi na OV KSS neschválili môjho kandidáta.“ Bol som prvý. Povedal som si v duchu: Do kosodreviny blesky nebijú. Učil som na II. ZŠ v Považskej Bystrici a neskôr som sa tam stal zástupcom riaditeľa školy.

Tam ma zastihol aj November 1989. Zdegenerovaní učitelia z Považskej Bystrice sa vyparili. Nebolo ani nohy. Oslovil ma vtedy Ing. Ľuboš Guniš: – Pán Kozolka, od našich detí vieme, kto ste, potrebujeme aspoň jedného učiteľa do novoutvoreného výboru VPN. Nebolo to veľmi populárne, veď na prvom stretnutí na NF nám povedal prokurátor Kolník zo Žiliny, do čoho ideme a ak to skončí tak ako v roku 1968, tak sa budeme hompáľať na Šibeničnom vrchu. A berte na vedomie, že sme sledovaní. Večer sme si sadli v reštaurácii Váh a radili sme sa. Vtedy sa priplížil k nám s úctivým odstupom Dr. Jaroslav Slaný a začal nás upozorňovať, radiť, čo a ako máme robiť, nuž ho Guniš vyzval: – A nechcel by si ísť k nám, Jaro? Prudko cúvol: Ježiš, to určite nie...ja...ja, nie! A oslobodzujúco v šoku odišiel. Pozreli sme sa na seba – no, čo už?

Pridelili mi auto ONV a pre hodnovernosť aj inšpektora Kováča, s ktorým sme pochodili všetky základné školy v Považskej Bystrici, aby som súdruhom riaditeľom poskytol pokyny, ktorými sa majú riadiť. Poniectori, aj tí budúci riaditelia v Považskej Teplej to nezvládli a neprijali realitu, že sa tu niečo zmenilo. Nezvládol to ani súdruh inšpektor z Považskej Teplej, ktorý si vždy idúc popred náš dom schuti odplul. Nuž viete, rozbehnutá kariéra a zrazu vás prestanú obľetovať ružovolíce pionierske vedúce s vydutými blúzkami a červenými šatkami, a zrazu radový učiteľ – ó, koľká nespravodlivosť! K nemu neboli súdruhovia takí nevraživí. Mojej rodine zmenili život. Nie k lepšiemu. Každý toľko, na čo má – hovoril Rudo Papík.

My, učiteľky ročníkov 1.-4. a vychovávateľky ŠD svojimi podpismi potvrdzujeme, že vyslovujeme Petrovi Kozolkovi svoju dôveru a sme proti tomu, aby odchádzal z našej školy. Myslíme si, že o dôvere k nemu sa môžeme vyjadrovať iba my, ktoré s ním priamo spolupracujeme. P. Kozolka je čestný, priamy človek, odborník pre svoju aprobáciu S-D v ročníkoch 5.-8. Svoj občiansky postoj dal jasne najavo od prvých dní po 17. novembri a pre pokrokovú politiku dnešných dní nás všetky angažoval.

1. Dubček
2. Kiliánová
3. Fečlová
4. Taldová
5. Jaminá
6. Jopčáková
7. Červená
8. Štolná
9. Burač
10. L. Ján
11. Šukla
12. Červenková
13. Oškvierová
14. Roháčová
15. Maláková
16. Misková
17. Mináriková
18. Hlaváčková

Ale vyhlasujem, že ja som nebol autorom 17. novembra. Očakával som spravodlivejšiu spoločnosť. Ani nebolo v mojich silách, aby som zachránil vedúceho OŠ pána Kičina. Bol som iba poverený, aby som mu ponúkol miesto inšpektora OŠ pre technické veci.

Na jednom z prvých stretnutí VPN som naznačil, že poznám schopného organizátora – učiteľa, ktorého by sme mohli osloviť. Volá sa Stano Krištofík – učiteľ, robotník v Strojárňach – obeť komunizmu. Zatelefonoval som mu v nedeľu dopoludnia – o 10 minút bol pri nás ako na koni a ujal sa vedenia. Neskôr som sa dozvedel, že on nebol žiadnou

obeťou, že mal v Brvništi ako učiteľ telocviku nejaké pechtle-mechtle so žiakami, tak ho zo školstva vyhodili. Teraz to šikovne využil (zneužil). Veď ktoráže mamička dnes pôjde naňho žalovať, aby si pošramotila povest' – povedala mi istá pani riaditeľka. Krištofík ma šarmantne odstrčil, asi tak ako Havel Dubčeka a ja som sa ani nebránil. Vyčítal mi moju dôverčivosť a mákkošť. Ak ma vraj vyhodí v noci z lietadla v brazílskom pralese, musím sa bleskovo zorientovať. A to mi, priznám sa – chýbalo. Ja som si hovoril: Teraz prišla naša doba! On si hovoril: Teraz prišla moja doba. Bol chytrý (chytrý nie je to isté ako múdry a šlachetný). Potom prijal vysoké úplatky od dodávateľov a keď mu to odhalili, poslal kajúcny list o omilostenie. Potom náhle zmúdrel, vymenil manželku i rodinu za mladšiu a v Prešove sa vydával za mečiarovca, lenže nikto mu neveril. Málokto vie, že raz v noci ho odviezla vládna limuzína do Bratislavy a Krištofík sa mal stať ministrom školstva. Nebol však členom správnej politickej strany. Raz mi jeho manželka Hanka povedala, že on všetko v živote blafoval.

Musím pripomenúť, že títo dvaja páničkovia Krištofík a Slaný chodili ku mne do Teplej s toľkou pokorou a boli radi, že môžu byť radi. Ja na jabloni, oni pod jabloňou. Ja som mal prácu.

Jarko Slaný, mladší odo mňa, mi veľkoryso ponúkol potykanie, nuž čo urobíte. Potom, keď ma úradne predvolal na OŠ, sa ma pýtal: „A to ste sám urobili, pán Kozolka, keď hovoríte ja, ja?“ Nuž reku, sám som vybavoval toho dodávateľa aj investora, ale ak sa to nosí takto, dobre, boli so mnou aj upratovačky. Potom som použil prirovnanie, ktoré sa mi zazdalo: „Potkan.“

Bolo krátko po Novembri a muchy z omáčky ožívali. Zo dňa na deň ich bolo viac. Neuplynuli ani dva mesiace a už ma istá (už pani) učiteľka Oľga spolu s ďalšími inkvizítormi chcela upáliť s drzou otázkou: Prečo práve Kozolka?! Tá, ktorá 17. novembra strhla žiakom slovenské trikolóry z hrude, ktoré som im dal ja. Bez štipky hanby! Nuž prečo práve ja? Prečo som ja ako jediný(!) z II. ZŠ išiel na námestie? Mohli, ba priam mali ísť všetci! Boli zapečení strachom. Ľudia boli ako zadymené včely. Alebo sa ukázali v pravom svetle. Jeden z nich Peter Šikulinec prišiel za mnou na druhý deň a hodil sa predo mnou na kolená a hľadal slová, ako sa mi ospravedlniť: „Peter, prosím ťa, ak môžeš, odpusti mi, ja som mal asi zatemnený mozog.“

Keď ma raz ako učiteľa zavolať p. riaditeľ Vašík k telefónu, že ma volá vedúci Krištofík, súchali si ruky v riaditeľni od napätia dvaja súdruhuovia. Vyčítal mi Krištofík, že zrádzam školu, keď odchádzam pracovať na Regionálne kultúrne stredisko (mal som v škole vytvorené neznesiteľné

ovzdušie ako revanš za November). Ja som mu s kludom odpovedal: To mi Ty hovoríš o zrade? Ty, ktorý si zradil vieru, národ, priateľov i rodinu (v tom čase sa rozvádza)!

Ty, Stanko, nemáš morálny nárok. Položil som slúchadlo a v riaditeľni nastal šok.

Vrátim sa ešte späť. 10. decembra som dostal pokyn, aby som išiel do Bratislavy, kde má vystúpiť novopečený minister školstva Ladislav Kováč. Chcel som využiť miesto v aute a umožnil som trom kolegyňam z II. ZŠ, aby šli so mnou. Vtedy ma uprosila kolegyňa Marta Slaná, aby som vzal so sebou aj jej manžela Jarka, on je vraj veľmi schopný a pomôže mi. Nechcel som, že nemám už miesto, no ona trvala na tom, že on sa zmestí ako piaty...

A môžem povedať, že mi, bistu, aj pomohol, ale o tom sa mi nechce písať, lebo beriem lieky na tlak. Len toľko, že hneď na druhý deň mi vykrútil krk. Mal pravdu Krištofík – nebol som stavaný na intrigy, ja som to celé vnímal celkom ináč. Ako človek.

Raz som sa potom pred verchuškou v Považskej Teplej vyjadril o Slanom ako o potkanovi, no a oni to využili. Mal som dozor na chodbe a Papík ma zavolať do riaditeľne, že ma tam čaká Dr. Slaný, v tom čase vedúci OŠ a že mu budem musieť zopakovať, ako som ho nazval. Vošiel som, posadili ma na tribunál a vyzvali. Ja som si dal podmienku, že som ochotný hovoriť iba medzi štyrmi očami. Slaný im dal pokyn odísť a oni len veľmi neochotne opustili riaditeľňu. Nemusel ma Jaro ponúkať. Sám som mu zopakoval a pripomenul jeho charakter a správanie a potvrdil som, že to tak aj ostáva: potkan a na tom trvám, to sa zatiaľ nezmenilo. A čuďuj sa svete, Jaro to prijal a súhlasil, že na to zabudneme a ostáva to medzi nami. Podali sme si ruky a Vašík s Papíkom po príchode do miestnosti brutálne sklamaní nič nechápali.

Deti mi odišli do sveta s tým, že oni nechcú prežívať to, čo sme si užili my s manželkou.

Dr. Gejza Sádecký raz povedal, že miesto vedúceho odboru patrilo kvalifikovane i morálne mne. Ale ja sa viem reálne identifikovať a vtedy som aj napísal tento aforizmus:

*Dnes pre mnohých akrobatov je to vecou hravou –
posadiť sa vyššie zadkom než dosiahnu hlavou.*

Taká perlička: Mal som kamaráta, učiteľa, skôr podpriemerného ako priemerného, lebo prepadol alkoholu a mal doktorát. Hádam sa cítil predo mnou zakomplexovaný a tak rozhodol, že budem mať doktorát aj ja. Vzal mi priam násilím 20 kg skorých zemiakov, on pridal k tomu

debničku jahôd a o dva týždne som si mal ísť prevziať titul. Samozrejme, že som nešiel, len mi, priznám sa, bolo trochu ľúto za tými zemiakmi. Ten kamarát o niekoľko rokov zomrel na cirhózu pečene, nepomohol ani doktorát. A vôbec, videli ste niekde podpis JUDr. Pavol Országh Hviezdoslav? Azda iba v súdnych spisoch. A je menej slávny? Tak mi treba – predieral som sa životom bez doktorátu a tento deziderát som musel vynahrádzať prácou. Beriem však na vedomie, že niektorí majú tie doktoráty a j zaslužené.

Považská Teplá

Mali sme peniaze za predaný dom v Hronských Kľačanoch, a tak sme si chceli kúpiť dom v okolí Považskej Bystrice. Dlhو sme hľadali, aj neskorší prednosta OÚ Ing. Pavol Petrík nás lanáril kdesi do Besného na kúpu peknej starej chaty, aj Veľké Rovné sme prešli, až napokon nás naša známa Evka Kubíková – Ragulová priviedla priamo do Trembošov v Považskej Teplej. Nebol to ideál, ale ja som v činžiaku trpel. Trpel som aj potom, keď mi pred domom ako novému susedovi povedal pán Peter Chudovský: – Vy ste stratili rozum, keď ste si kúpili takúto starú barabizňu, ktorá trčí v inzerátoch už dva roky a nikto mu to nechce. Bol som frustrovaný a v noci som nespál. Po štyroch rokoch na tom istom mieste mi povedal, že to som veľmi dobre kúpil, že on to plánoval kúpiť pre syna. Bum-bác! Časy sa menia!

Keď som izoloval základy domu, zalichotila mi pani Pauerová, susedka: – Vy si ten domček dáte ešte aj na gulôčkové lôžiská! To už bolo milšie. Nikdy nehaňte niekomu kúpu, keď sa z nej on teší! (To nie je moralizácia, to je pedagogická deformácia – v dobrom!)

Najmenej desať ľudí z Teplej ma informovalo, že v Považskej Teplej sú zlí ľudia. Inž. Jožko Smatana, ten z Materiálového strediska OŠ mi povedal: Petrík, čaká ťa práca, ťažká práca! Tuším ma to povzbudilo, lebo tak som bol nastavený odmala. A čosi máme už aj za sebou, len aby bol pokoj. Aj môj vzácny priateľ Dr. Peter Kuklica, vynikajúci slovenský filológ mi písal v jednom liste, že dobrý ťahúň nepoľaví, ani keď sa mu jarmo zareže do šije. Lákal ma budovať stavbu z úlomkov tehál a kameňov, ktoré do mňa hádzali. Ako sa neskôr ukázalo, materiálu bolo v Považskej Teplej až-až!

Keď som nastúpil prvýkrát do školy, išiel som si prezrieť interiér školy. Mnohé svietidlá bez žiaroviek, zo štyroch vodovodných kohútikov na chlapčenských toaletách tri netiekli, veľa okien rozbitých. Školníčka s vnúčikom nepretržite opretá o radiátor varovala vnúcatko, nuž spýtal

som sa jej, prečo je to v takom stave. – Všetkým doteraz to bolo dobré, len vám sa to nepáči, kde to žijete?

Skúsil som ju presviedčať o tom, že hygienik tie štyri umývadlá predpísal na počet žiakov, ale videl som, že to nezaberá. Ponúkal sa nám školník Jožko Holík, ktorý sa vyznal v elektrine, vodárine, sklárstve, murárčine a pod., a tak som navrhol p. Slaninkovej, že jej výška platu ostane a bude robiť upratovačku. Boli z toho veľké záchvaty, až som chcel volať pohotovosť, ale ukázalo sa, že netreba. Stav sa jej náhle zlepšil a ja som vraj „m á f i a“. Nebolo to populárne ale ani nie v prospech Kozolku. Prebolelo, škole sa polepšilo, a mne pribudli ďalší nepriatelia. (Obr. na s. 27)

Demokracia je vraj veľmi nedokonalý model usporiadania spoločnosti, lepší však v histórii ľudstvo nevymyslelo. Ja sa – rúhavo! – prikláňam k monokracii za predpokladu, že vedúci bude múdry a spravodlivý, kultúrny a ušľachtilý. Každý pracovník musí byť šťastný, keď má takého vodcu, nadriadeného.

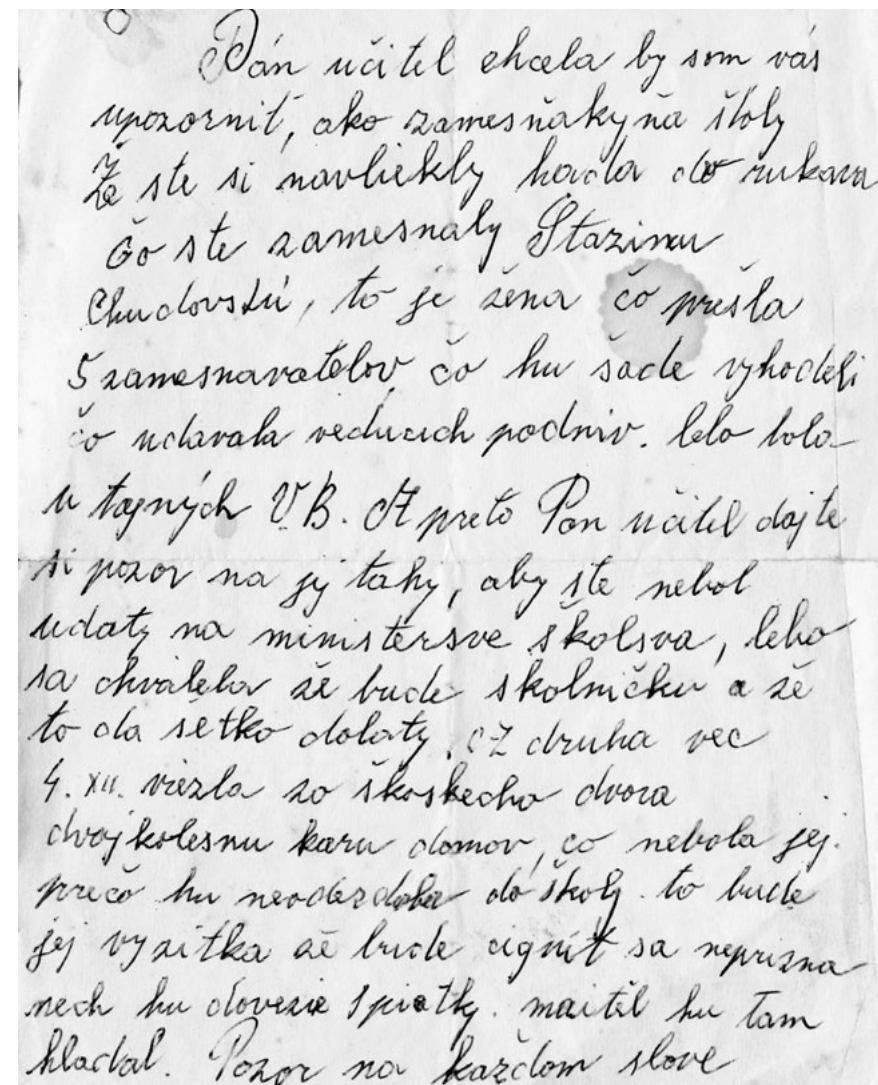
Pýtali sa slávnych Warchalovcov, v čom spočíva tajomstvo ich svetových úspechov. Všetci sa zhodli v tom, že diriguje len jeden. Nikto si netrúfal prevýšiť ho. Ja to myslím vážne: Keby som ako vedúci nejakej inštitúcie videl, že je niekto z mojich podriadených odo mňa schopnejší a lepší, dobrovoľne by som odstúpil a ponúkol svoje miesto. To nehovorím iba teraz, to som hovoril celý život, mám na to svedkov.

Treba brať však do úvahy aj osobitosti nášho národa. Tisícročie mu ohlo chrbát od poníženia a stvrdli kolená. A tu zrazu – demokracia. A svorka! Beda-prebeda. Ja som sa bál ísť okolo Ščotkovej ohrady. Boli tri tie krvilačné beštie. Na mňa občas cerili zuby viaceré.

Anton Hlinka mi daroval svoju knihu Každý z nás sa môže zmeniť. Iní hovoria, že povahu nezmeníš. Môj bývalý vzácny priateľ Jožko Michálek a nezávisle na ňom aj pán Uriča (ten, čo býva za telocvičňou) mi povedali, že som mäkký a to tí retardovanejší vnímajú ako slabosť. Aj milosrdenstvo, aj odpúšťanie je pre nich slabosť. Jedna zo slávnych vedúcich OŠ v Považskej Bystrici mala zásadu: Cukor a bič! Ona si učiteľov mýlila s obyvateľmi zoologickej záhrady. To tá istá nechápala, ako to môžu ľudia hovoriť o dvoch vierozvestcoch, keď vieme, že boli traja: Cyril, Konštantín a Metod. Najkrajšia a najvrajnejšia je však skutočnosť, že nikto z prítomných jej neoponoval. A dobre urobil. Komu nad statočnosť venca v nebi niet!!!

Keď ma ako riaditeľa školy začal na porade kritizovať pán učiteľ Králik, jasal som. Konečne!

Miro, príd' po porade na chvíľu ku mne. Tam si to povedal a ja som ho poprosil, či by si to trúfol a jazierko pre obojživelníky za telocvičňou uzrelo svetlo sveta. Obaja sme boli spokojní.

Pán učiteľ chcel by som vás
upozorniť, ako zamesnáky na školy
že ste si navliekli hovoriť o rukovaní
čo ste zamesnali Starinu
Chudovskú, to je žena čo mala
5 zamesnarateľov čo hu sácke vyhodili
čo ukladala vedúcich podnir. lebo bolo
u tajných V.B. A preto Pán učiteľ dajte
si pozor na gyťaky, aby ste nebol
udatý na ministerske školske, lebo
sa chváleba že bude školníkem a že
to ona sečko odlaty, z druhá vec
4. XII. viera so školského dvora
chvojkelesnu karu domov, čo nebola jej.
preco hu neodkladá do školy. to bude
jej vyatka že bude vigneť sa neprizna
nech hu clovesie spiatky. mailil hu tam
klackal. Pozor na každom slove

Veľkí riaditelia

Venujem málo pozornosti dvom postavičkám, ktoré si užívali bez zásluh rešpekt a autoritu. Obaja bývalí veľkí riaditelia z mestských škôl. Uverte mi, že v sebe nemám ani štipku závidi, či nenávidi, ale som v nadpise slúbil pravdu. V považsko-teplanskej škole nebolo treba vládcov. Stačil normálny, schopný, skúsený odborník, organizátor so zdravým úsudkom a energiou.

V pyramíde hodnôt boli riaditelia, najmä tí mestskí, vysoko. Nikdy by som netvrdil, že to boli odborne a ľudsky tí najsprávnejší pedagógovia. Tam boli iné kritériá: predstieraná alebo aj skutočná oddanosť strane, známosti, sebavedomie (keď aj prehnané), zvládnutie určitých promile alkoholu, ateizmus..., servilnosť... Arogancia nebola na závalu. Boli aj výnimky!

Oni mali svoj osobitný štýl práce: Tváriť sa, že sú jedni z nás a nečakane udrieť a dať najavo svoj odstup. K podriadeným mali diferencovaný prístup, to nebudem rozvádzať. Cukor a bič – to bolo heslo jednej vedúcej OŠ v Považskej Bystrici! Preboha – cukor a bič...

Zvolal raz tento vládca cez prestávku „mimoriadnu poradu“. Keď nastalo zlovestné ticho, pateticky začal: – Vážené kolegyně, kolegovia! Predkladám vám originály dvoch písomných napomienok, ktoré mali odísť úradnou poštou k rodičom našich žiakov. Ide o bratov Sárincových. Ich krstné mená sú zamenené... Ako to vysvetlíte, pani Uričová? Magda zbledla a zložila sa na stoličku. 7,8 stupňa Richtrovej stupnice: Hrôza – zamenila si mená! Viete, pár rôčkov pred dôchodkom. Bude môcť ešte pôsobiť v školských službách? On, ten riaditeľ, nebol asi v škole, keď sa hovorilo o jednej dôležitej zásade: Potichu trestaj, nahlas chváľ!

Ako sa to hodí! Oni v živote nepotrebovali pedagogiku. Stačil OV KSS.

Ja som dostal prísne pokarhanie pred celou zborovňou za to, že kým som mal cez prestávku na spodnej chodbe dozor, zatiaľ voľakto v ôsmej triede (na poschodí) urobil na podlahe z PVC ryhy. Zvládol som to. Vzal som vlhkú handru a bolo po ryhách. Iba tie v duši ostali dodnes.

Ako som trestal ja: Bol som riaditeľom na Regionálnom kultúrnom stredisku v Považskej Bystrici a mal som šoféra, mladého Ing. Jozefa Šutaru, ktorý si nahrádzal povinnú vojenskú službu. Raz ráno išiel po mňa autom domov do Považskej Teplej. Ja som mu išiel pešo oproti a stretli sme sa na zákrute pred prvou odbočkou do obce. Šofér prekvapený, či natešený sa chcel obrátiť (v neprehľadnej zákrute), no auto idúce od Žiliny doňho narazilo. Jemu sa nestalo nič, no auto bolo značne poškodené. Toho, čo narazil som poslal preč a s našim autom sme sa doplazili na pracovisko. Jozef bol vystrašený a pýtal sa, čo teraz. Musel som ho presvedčať, že teraz nič, iba dáme auto do poriadku. Nechcel tomu veriť. Po dvoch rokoch, keď sme budovali malú hvezdáreň, prišiel Laco Urík z Cementárne v Ladcoch, že ma nechaj pozdravovať hlavný dispečer Ing. Jozef Šutara a že mi posiela grátis 10 q cementu. Židia hovoria, že blchy kotia blchy a peniaze kotia peniaze. Ja dodávam: Dobro plodí dobro.

Slaboduchým moc zatemňuje mozog a turbulencie po Novembri boli drsné. Naskytla sa príležitosť na revanš. Kozolka bol iskrivým červeným súknom pre dogy, ktoré zahryznú a nepustia. Ja som bol vďačným objektom, do surového Krištofíka sa nikto nenanášal. Akýsi Štencel z Plevníka (nikdy som ho nevidel) o mne hovoril, že ja by som vraj všetkých komunistov dal na Sibír. To ale nebola pravda, nikdy som nepovedal, že komunista znamená netvor.

Keď som nastúpil do školy, p. Durcová, bývalá zástupkyňa, sa brala preč, nevedela, či ju nechám aspoň v zbore. Nechápala, že ja si ju vážim a chcem si ju ponechať ako zástupkyňu. Po troch mesiacoch mi prezradila, že ma predchádzali také povesti, ktoré by predpokladali, že som kanibal a ona je prekvapená a uvedomuje si, že sa jej so mnou výborne pracuje. Znie to až neuveriteľne, ale budúce riaditeľky mi ostro vyčítali, prečo som podal Durcovej ruku, prečo som si hneď po príchode do zbore so všetkými nepotýkal, prečo som Matulovú menoval aj s titulom? Akým právom nie som v ROH? Prečo prišli moji žiaci z telocviku spotať? Prečo som bol v materskej škôlke vinšovať k MDŽ, kto ma na to poveril? Prečo moji žiaci ostali po vyučovaní v triede robiť nástenku, prečo si nám vtedy neporadil? Kto je zvedavý na tvoje rady? Prečo som odmietol podpísať bienko doklady!? Prečo nemám v triednej knihe vopred vyčiarkané kolónky, keď to ostatní majú? Prečo? Čo si ty myslíš, že kto si? Všetkým uvidíš....Povedzte – je potrebné, aby sa predstavovali? Papík hovoril: Každý robí toľko, na čo má.

Osudové chyby

Dobre nás na pedagogickej fakulte učili: Ubráňte sa nezdravému splynutiu s prostredím. Nepovyšujte sa, ale udrzte si ľudský odstup, aby vás nikto nemohol nikdy vydierať. Ja som na to asi zabudol. Istému namyslenému snobovi sa podarilo dostať sa mi pod kožu. Myslel som si – je bohatý, pomôže škole. Bola z toho aj rodinná návšteva a po nej vytriezvenie. Bez nášho súhlasu nám vošlo toto individuum do spálne a začalo otvárať skrine. Prezrel si moje reprezentačné biele sako, ktoré nám všetkým členom Spevákkeho zboru slovenských učiteľov darovalo Ministerstvo školstva SR a posmešne povedal: Toto môžeš tak ako šašo nosiť do cirkusovej manéže. Pozreli sme sa s manželkou na seba a vedeli sme, koľko bije. Potom nasledovali pokyny: Ty musíš toto a takto, ty si bez nás podnikateľov stratený, ty si nula! Ale škola nie je predsa výrobný podnik, hovorím mu. Peniaze sú iste nezbytné, ale podstatný je učiteľ. Ja potrebujem osobnosti, bez nich som nula, aj keby som mal milióny.

Videl som, že nechápe a ani nechce pochopiť. A to bol zásadný rozpor, antagonistický, on ma chcel riadiť.

Spýtal sa ma, či by som mu nevedel pre jeho manželku nájsť nejaké vhodné pracovné miesto. Reagoval som pohotovo: Ak chce, môže od septembra pôsobiť na našej škole ako vychovávateľka v školskej družine. Povedal mi: To ti neodporúčam. Ak si mal pokoj v zborovni, tak ho mať nebudeš, ona je neznášanlivá, ja sa aj tak s ňou chcem v dohľadnej budúcnosti rozviesť. Ona do školy nastúpila a ukázalo sa, že mal pravdu.

Ja som vtedy oplýval takými možnosťami, že som ho kooptoval do občianskeho výboru, do výboru ZRŠ a uchádzal sa o členstvo v DO HZDS. Keď som túto jeho žiadosť predostrel na výbore HZDS, niektorí protestovali aj tak, že oni sa potom vzdávajú členstva. Napokon sa tam dostal a ja nebudem menovať členov, ktorí sa naozaj členstva vzdali. Asi vedeli, čo robia.

Jedno pekné ráno krátko pred vyučovaním vtrhlo do mojej kancelárie bez klopania akési monštrum s krvavými očami a nariadilo mi, že sa mám pratať von a ono chce hovoriť so zborom učiteľov. Z môjho postu to bolo absolútne neprijateľné, pretože v mojich predstavách bola zborovňa úlom, letiskom, na ktorom sa 5 minút pred štartom zahrievajú a roztáčajú motory na plné obrátky, aby bez ujmy prekonávali zdegenerované a spoločnosťou hriechne zanedbané a nedocenené poslanie. Nie, nemohol som spupného poloblázna v amoku nechať revať na svojich učiteľov, ktorých čakalo päť náročných vyučovacích hodín v triedach plných ľudských mláďat. Vedel som aj to, že jedna bezcharakterná pani sa teší na jeho príchod a čaká ho tam.

V civilizovanom štáte, možno aj v Burundii, by ho policajná eskorta v kazajke odviezla na políciu alebo priamo na psychiatriu. Odyseus, ten ujo, čo dobyl Tróju už pred 3200 rokmi takýchto pajácov treskol žezlom po chrbte so slovami: Ticho tu sed', škodíš a nie si užitočný ani v rade, ani na bojovom poli! Vtedy to fungovalo.

Zachoval som napriek vypätej situácii pokoj a požiadal som ho, aby opustil priestory školy, lebo zavolám políciu. Odchádzal na bode varu so slovami: – Je len otázka času, kedy zmizneš!

Dozvedel som sa, že on chcel len informovať pedagogický zbor o tom, aké riaditeľ školy používa „nekalé praktiky“. Nikomu dodnes neprezradil, ktoré to boli. Tie hlupácky vykonštruované udania, ktoré distribuoval so svojou koalíčnou partnerkou boli na smiech a veriť im mohol nanajvýš Janko Slaninka. Chcel vraj povedať celému zboru, že on si svojho syna preložil do inej školy iba pre „nekalé praktiky“ riaditeľa a nie pre učiteľov.

Z klamstva ho však usvedčuje zápis o tom, ako jeho manželka prehlásila pred nejakým časom, že oni si prekladajú syna do inej školy kvôli nízkej kvalite výchovno-vyučovacieho procesu na našej škole. (Obr. na s. 32)

Vtedy mi môj známy, súčasný viedenský dirigent speváckeho zboru Janko Schultz v dôvernom rozhovore povedal: „Peter, načo ty krákaš so sliepkami, keď môžeš lietať ako orol!“

Je obdivuhodné, koľkých rodičov sa týmto dvom agitátorom podarilo proti mne pošťovať. Až natoľko, že chodili ku mne domov! Mohol by som menovať. V samotných začiatkoch prišli raz ráno do školy Trníkovci. Správne naostrení. Slušne som ich usadil a povedal: „A teraz pekne po poriadku!“ Nechal som ich vyhovoriť sa a žasol som nad tým, čo som počul. Potom som im povedal ja, aká je skutočnosť. O dvadsať minút sme si absolútne porozumeli a ja som mal kvalitného člena výboru ZRŠ.

Dieťa je dar od Boha

Spomínam si na jednu plenárnu schôdzu ZRŠ, kde som emotívne až z dna svojej duše vyznal lásku k ľudskému mláďaťu – Božiemu zázraku: „Ak ste na to v návale svojich starostí zabudli, chráňte jeho telo i dušu, objímte si ho, ono sa k vám intuitívne pritúli. Ani sa nenazdáte a odletí vám a vy zapláčete za každé to neobjatie. Dieťa je dar, ktorý nemusel dostať každý. Znie to až neuveriteľne, že sa Omachel v Motoreste vyhráždal Kozolkovi (samozrejme v jeho neprítomnosti) za to, že sa verejne na schôdzi ZRŠ posmieval jemu, za to, že nemôže mať druhé dieťa.! Architekt by s takouto dávkou fantázie už dávno v Dubaji prekonal tisíc metrovú výškovú stavbu. Premrhaný talent.

Stojím nohami na zemi a uvedomujem si, že tieto riadky nemusia niekoho zaujímať, ale vtedy to bol môj svet, náš reálny život. Aká to bola doba, v ktorej sa toto mohlo páchať? Bolo aj vtedy, už po nežnej revolúcii, školstvo vlajkovou loďou spoločnosti? Kto bol zodpovedný za to, že takéto obludy mohli dorásť do takýchto rozmerov? Ako to bolo s vami, pán Sokrates?

S určitosťou, a možno sa to bude zdať niekomu neskromné, môžem prehlásiť aj po odstupe času, že sa mi darilo nadchnúť nielen pedagogický zbor, ale aj žiakov a rodičov pre zmysluplnú a cieľavedomú prácu a že sme disponovali reálnymi ideálmi. Malí sme všetky predpoklady a trvám na tom aj dnes – školské Slušovice. To nebola utópia. To bola vízia uskutočniteľná! Ja som disponoval jej zodpovedajúcou energiou. Veď sme nevyrábali kvádre, ale sme vychovávali ľudské duše a schopných potomkov. Problém bol v tom, že polovicu času a duševnej energie

Naliehavé úlohy výchovy

V roku 2000 som bol členom expertnej skupiny Ministerstva školstva pre MILÉNIUM. Bol to projekt pre naše školstvo na 3. tisícročie. Zo šestnástich členov tejto skupiny ako jediného ma pani riaditeľka neuvoľnila z pracoviska a musel som ísť na úkor neplateného voľna. Závist je silný pud a tento nebol mojim vedením zvládnutý. Nebudem si ja behať, kde sa mi zachce! Pre iné školy to bolo čťou. O výsledku tohoto zasadania som podal komplexnú správu Pedagogickému odboru MS. Navrhoval som, aby do tohoto dokumentu bola zahrnutá aj výchova v duchu kresťanskej ideológie, ako to bolo v severských štátoch. Presadzoval som venovať zvýšenú pozornosť výchove k občianskej statočnosti, národnému povedomiu a vlastenectvu, rodinnej ekonomike a organizácii práce. Vedel som to zdôvodniť a uplynulé dve desaťročia mi to potvrdili. Vtedajší minister školstva Milan Ftáčnik po chvíli povedal: – Už by to, pán Kozolka, nemal ani kto učiť. Poznal som stav v slovenskom školstve a keďže som si ho vedel porovnať horizontálne i vertikálne, bolo mi z toho smutno. Mal som možnosti oboznámiť sa so školami v Japonsku, Švédsku, Španielsku, v Kanade a inde vo svete a cítil som, že chtiac či nechtiac páchame zločiny, genocídu národa. Nielen naše deti ale aj dospelí nevedia, že z Bytče pochádza vynálezca radaru, navigačného systému, že v Zemnom pri Nových Zámkoch zostrojil kaplán Jedlík prvý elektromobil a že svoje vynálezy poskytoval Siemsenovi, Farradaiovi, že v Považskej Teplej chodil do ľudovej školy spisovateľ a dramatik Miloš Gontko... A o to ide: Vygumovať pamäť mládeži, aby sa splnilo proroctvo Hurbana, aby sa národ stal „hŕbou otrockých koží.“ Keby sme deťom dávali „korene a krídla“, neutekali by do sveta, nekradli by, nepáchali násilie, neničili si prírodu a vedeli by si svoju zem chrániť aj brániť. To by však na pedagogické fakulty nesmel ísť odpad, tí, ktorí sa nikde inde nedokážu uplatniť. Mohla by v normálnom svete triedna učiteľka povzbudzovať a podporovať svojich žiakov, keď rozprávajú tým najvulgárnejším a najopľzlejším jazykom? V Považskej Teplej taká bola! Keď som tomu chcel ako riaditeľ školy zabrániť, útočili na mňa sofistickovane popudení rodičia – kresťania a všetci konšeli obce! A vraj vlajková loď! Čo vy na to, pán Komenský?

Nie, nebol som, nemohol som byť nekonečne dobrotivý najmä preto, lebo moje predstavy presahovali skutočnosť. V prvých mesiacoch vo funkcii riaditeľa školy som musel hovoriť v zborovni takouto rečou.

Každé slovo bolo opodstatnené a neboli to nijaké omaľovánky. Nebolo to hovorené so zlým úmyslom a tie vnímavé a mysliace tomu rozumeli.

16 ZACIATKY 11
Len pre vnútornú potrebu !!!
Stručné resumé a komuniké k včerajšej porade:
Najchudobnejší duchom/takí, tu asi nebudú!/by povedali:Čo sú to za spôsoby,sú to neobvyklé metódy a pod.Sú.Ale tekto sa to pýta.
V žiadnej svojej činnosti v živote som sa neuspokojoval s podpriemerom,ba ani s priemerom.Vždy som hľadel cestičky dostať sa z toho.Ístšie to bolo,keď som zodpovedal iba za seba.
Keď sa topil Titanic,v momente,keď bolo o tom definitívne rozhodnuté, tí najľahostajnejší sa nesnažili uveriť tomu,že o hodinu bude celé to plavidlo pod vodou.Veď predsa boli v takom pohodlí.
Teraz zodpovedám za tú loď,a aj keď to nie je Titanic,zúfalo sa snažím vyhnúť stretnutiu sa s ľadovcom.Nechce sa mi ísť ku dnu.
S vedomím urobiť všetko preto,aby sme neboli na posmech nadriadeným školským orgánom a postupne aj rodičovskej verejnosti,som na porade povedal všetko,čo si o tom myslím.V záujme predísť potupe a potone.
Napriek svojim predpokladom,ktoré som v úvode predostrel,žesnem nad tým,ako sme nedokázali pochopiť poslanie tých slov a mládeže slému, ktoré bola už stokrát omlátená.Vyhľadávania si svojich osobných alibi mi pripadá strašne ubohé a vyhľadávanie „objektívnych“ príčin/eko sú slabšie deti, nedostupnosť k informáciám a pokynom k písaniu metodických listov a ped.čítaniu",uchytenie sa záchrannej a spásonosnej myšlienky,že celý neúspech vo výsledkoch a činnosti našej školy spočíva v zámene slov:pytagoriáda a olympiáda vzbudzuje úžas až šok.V tom je to,cítim sa vinný až porazený!Reči typu:Nech prídu mladí z fakúlt a ukážu,čo vedia,svedčia o zneužívaní súčasného stavu v školstve,môže ich vypovedať iba človek,ktorý,nemá rád túto republiku",ale potom nemá rád ani tieto deti,ktoré mu zverili rodičia a potom by nemal....
Nikdy nebudem súhlasiť s argumentmi,že v súčasnej 8.triede,ej v iných sú všetky deti neschopné.Neprijímam obhajobu/žalovú/,podľa ktorej nemáme úspech,ak sme s deťmi ani nič nepodnikli a začnem veriť rodičom,ktorí vyjadrujú svoju mienku/pre nás nelichotivú/o tom,že nerobíme všetko preto,aby sme deti patrične pripravili na súťaž.
Len alibista vyvodzuje závery z jedného negatívneho postoja rodiča, najmä ak ide takmer o najsľabsieho žiaka v triede.
Skrátka:pre istú časť tejto zborovne je akýkoľvek úspech tejto školy nepredstaviteľný a nepriechemný.Táto časť zborovne sa bude musieť vážne nad svojou doterajšou filozofiou o pedagogike zamyslieť a prehodnotiť svoje pedagogické pôsobenie,alebo to vzdáť pre prospech detí z Považskej Teplej.
Sľušnejšia časť zborovne mlčala so sklopenou hlavou a asi jej bola trpká pravda/vyriečnutá na rovinu/neprijemná a asi jej bola reálnym konštatovanímxxxxxxx stavu,k ktorého treba hľadať východiská,lebo ísť sa musí ďalej a neživoriť.Sme učiteľia a nie politici.
Oprávnené sa nám treba obávať,či nás rodičia svojím rozhľadom/aspoň niektorí/nepredbiehajú/nikdy by som sa nezaveril,že nie/,zohľadnoveľ by som ich požiadavky a presviedčal by som ich iba argumentmi,ktoré sú podložené prácou v škole.
Milé kolegyně,vedomme si realitu a využime ten čas,ktorý je nám vymerený školským cengáčom a po nom okemžite nebalme svoje pakšemetle, ale osternme ešte chvíľku s deťmi/oný budú chcieť ostať/e ak máme kvalifikáciu s eprobáciou,otestujme sa,či je to ozeľ pravda,že naša škola je najsľabsia zo všetkýchVokrese,pretože to o n á s hovorí.
Musíme zabráť všetci. Aj Matulová!
VYDAJME SVEDECTVO!

Pre tieto samozrejmé požiadavky som bol pre niektorú „despota a diktátor“. (Pozn.: Ak niekto na Odbore školstva ovládal slovenský pravopis, musel sa mračiť, keď čítal zápisnice z OÚ Pov. Teplej, písala ich učiteľka slovenského jazyka!, tá, ktorá hovorila, že úroveň vyučovania na ZŠ v Považskej Teplej je nízka!) To je sila!

Epizódy

Prišiel za mnou pán Pauer, ten, čo býva za školou, či by som mu toleroval tých pár štvorcových metrov pozemku, na ktorom má zeleninu. Na katastri je to školské a že im to voľakedy vzali atď. Povedal som, že nám to nechýba, je to aj tak zarovnané a na vlastníckom liste sa nič nemení. Bol veľmi rád, pretože od „krvilačného“ Kozolku to nečakal. Ako sa to kto dozvedel, doteraz neviem, len o týždeň som dostal ostré nariadenie – dať pozemok do poriadku a ak tak neurobím, tak som odvolaný...

Školský dvor bol zašpinený výkalmi sliepok. Dozvedel som sa, že sú p. Kaprálika a že s tým si nikto doteraz neporadil. Ja som netúžil po napínaní svalov, ale som slušne osobne poprosil p. Kaprálika o nápravu, že mu aj plot ohradíme na naše trovy. Odmietol sa so mnou baviť a na ulici sa mi hlasno zdravil: Česť práci, súdruh riaditeľ! Napísal som mu slušný úradný list a keď ani na to nereagoval, žiadal som MsÚ v PB o pomoc. Neviem, čo urobili, ale sliepocky museli ostať v domácej ohrade a žiaci viac nestúpali po slepačích exkrementoch.

Zakúpili sme 5 q cementu na podlahy do dielni. Priviezol nám ho šofér Materiálového strediska, v ktorom bol riaditeľom Ing. Jožko Slaninka, s ktorým som vychádzal nadštandardne. Súkromne som si prikúpil (na osobitný doklad!) 50 kg cementu aj ja, ktorý som hneď po príchode pre istotu ukázal školníkovi Ivanovi Piačkovi, ktorému to potvrdil aj šofér. Na druhý deň bolo na OŠ oznámenie „Ako Kozolka cement kradol“. Chudák dedo Slaninka.

12
Peter Kozolka, riad. ZŠ v Pevažskej Teplej

Sťažnosť podľa A. Slaninka

V Pevažskej Teplej 11. mája 1999

Vec: Vyjadrenie sa
k sťažnosti č. 25/1999
zo dňa 19.4.

Okr. úrad
odbor školstva a kultúry
Pevažská Bystrička

K sťažnosti p. A. Slaninka zaujímam nasledujúce stanovisko:

Pán Drojáček bol pred dvoma rokmi v sezóne 1996/97/ niekoľkokrát v telocvični/asi 3-4-krát/jednorázovo, nemám o tom dnes žiadnu dokumentáciu, dal som to priebežne na vedomie predsedníčke ZRS, zást. riad. ZŠ i ekonomke školy, za čo nám p. Drojáček poskytol ťažké mechanizmy/buldozer a nkladné auto na výkop a odvoz zeminu spod kompostovej jemy. Okrem toho nám jeho spolupracovníci či spolupracovníci vykopali jamu o rozmeroch 3m x 3m, hĺbkou 2m, ktorá slúžila plynárom pre urýchlenie plynofikácie kotolne. O žiadnych peniazoch nebola reč. Ak predsa, tak iba o tých, ktoré som mu dal po skončení jeho pracovného obdobia ako mimoriadnu odmenu za to, že som bol s jeho prácou školníka spokojný. *Slaninkovi 1000,- Sk*

Do školy počas môjho funkčného obdobia nebolo zakupované žiadne rezivo. Že sa nejaké rezivo nachádzalo na povale starej budovy školy, som sa dozvedel až neskôr, o jeho pôvode neviem, v inventári sa taký materiál nenechádza. Na tejto povale je totiž množstvo rôzneho materiálu, ktorý patrí buď občianskemu výboru alebo miestnym osvetárom. Iba dnes som sa dozvedel, že školník/súčasník/z neho použil tri dosky na výrobu násteniek.

Neviem, akú to má súvislosť s mojou garážovou bránou, ktorú som si u p. Slaninka objednal, ktorú mi vyrobil a ktorú som mu podľa jeho stanovenia ceny zaplatil. Ak on vzal z tých dosiek, teda ich ukradol, bolo to bez môjho vedomia a mal by byť za to primerane potrestaný.

Pri prestavbe skladu uhlia na dielnu pre školníka sme do školy zakúpili asi pol metre cementu, tiež nejaké vápno, nivelit na vyrovnávanie podlahy a farby, to všetko prevzal terazší školník Ivan Piaček, ktorý to všetko bez zbytku použil na uvedení prestavbu.

O nijakých ponúkaných peniazoch pre p. Slaninka neviem, považujem túto správu za výmysel. Rez som mu dal 50,- Sk/svojich súkromných/za to, že sa mi žartom ponúkol umyť auto a umyl mi ho.

Sťažnosť p. Slaninka je pre mňa dosť zarážajúca, pretože som mal k nemu vždy nadštandardne korektný vzťah až na jednu záležitosť, ktorou som ho zrejme urazil: odmietol som mu jeho návrh - vyradiť z inventáru školský bicykel a dať mu ho za symbolickú cenu a to so slovami: p. Slaninka, je som také čosi nikdy nerobil a nemám ani odvahu pre to, skrátka to nie je môj štýl, radšej Vašu prácu ohodnotím mimoriadnou odmenou - čo som aj urobil. Celý kolektív školy sa s p. Slaninkom dôstojne a okázalo rozlúčil - s kyticou a slovami, že keďkoľvek sa medzi nás vráti, vždy bude vítaný. A to môže platiť aj naďalej, ja mu odpúšťam, pretože viem, že je zneužívaný.

Odmenou bolo udario!

Inteligentný kvocient

V kine Mier sa chystala oslava výročia Dominika Tatarku, na ktorej sa mali zúčastniť aj významní hostia zo slovenského kultúrneho a spoločenského života ako Juraj Špitzer, Tatár, Tomáš Winkler, šéfredaktor Slovenských pohľadov, František Mikloško a iní. Organizátori ma požiadali o prednesenie hlavného prejavu. Rád som to prijal, pretože som dôverne poznal život a dielo Tatarku. So zlosťou som dostal od tej panej z Kostolca vyhlásenie, že „svoje aktivity“ si môžem realizovať cez neplatené voľno. Mal som dva týždne na to, aby som sa dôkladne pripravil. Otvárali oči nad informáciami, ktoré boli nové a dôverné, zadovážil som si ich v Plevníku od ľudí, ktorí boli Tatarkovi blízki. Prejav mal priaznivý ohlas, dostal som ponuku publikovať ho v literárnych periodikách Slovenska. Mikloško ma poprosil, či by som ho neodviezol autom do Plevníka, že by si chcel prezrieť izbu D. Tatarku.

Zviezla sa s nami aj p. riaditeľka ZŠ v Plevníku p. Stančíková. I zatúžili pán Mikloško vidieť Manínsku tiesňavu a školu Jilemnického, a tak som išiel stadiaľ. Ponúkol som mu vtedy možnosť prispieť na výstavbu nášho kostola. Môžem potvrdiť, že si kúpil jednu „tehličku“ za 20,- korún. Pýtal sa ma cestou, či učím na vysokej škole. – Kdeže, – hovorím, ja učím na základnej škole, a pretože ma p. riaditeľka neuvoľnila, musel som si vziať neplatené voľno. Obrátil sa a neuveril. – A čím to je podľa vás, pán Kozolka, veď ona by mala byť na vás hrdá. – Ja si myslím, že je to záležitosť IQ. Ešte chvíľu krútil hlavou. Na druhý deň hneď ráno som bol zavolaný „na koberec“. – Čo ty máš s mojím IQ? – pýtala sa ma p. riaditeľka. – No ja na tom už nič nezmením. Pri odmenách som si opäť „namascil vačky“. Rekapitulácia: Dva týždne prípravy a na druhej strane jedna neplatená hodina, mínus časť odmeny. Preventívne opatrenie proti akejkoľvek aktivite. „Nebude sa tu nikto vytrčať z priemeru!“ A nebolo sily, ktorá by to zmenila. Prosil som Krištofíka o pomoc – rehotal sa mi do ksichtu. Som vraj nenapraviteľný romantik a idealista. Kedy sa poučím?

Nemal vás rád – povedala mi pani učiteľka Janášová...viem o tom, on sa vás bál. Ale veď...

Zasadanie Pedagogického odboru Matice slovenskej

Asi tridsať rokov som bol členom Pedagogického odboru Matice slovenskej. Ako člen výboru som ponúkol Považskú Teplú za miesto stretnutia. Bolo nás asi dvanásť, boli v tom odbore stredoškolskí učitelia, profesori

z univerzít v Bratislave, Košiciach, učitelia z Tvrdošína, Nových Zámkov... Poprosil som p. riaditeľku, či by nám dala v sobotu k dispozícii na schôdzu jednu triedu. Dostal som po nose: – Žiadnu fašistickú organizáciu ona nebude podporovať! Pre učiteľa slovenčiny a dejepisu by mala byť Matica slovenská národnou sviatosťou. Ako to má potom učiť slovenčinu? Ako práce v dielnach?

Presunuli sme sa na Kozolkov dvor a rokovali pod holým nebom. Po tomto pozitívnom bode pre Považskú Teplú som netúžil. Tí páni a panie o tom rozprávali vo svojom okolí ako o neuveriteľných príbehoch, ktoré sa dejú reálne na Slovensku. Kde to je? – V Považskej Teplej.

Potom som bol zase riaditeľom ja a tá istá horlivá kresťanka ma zbožne prosila, či by som jej nedal na sobotu a nedeľu kľúče od školy, že tam chcú nacvičovať koledy do kostola. – Prečo ma prosíš, to je predsa samozrejmé! Nespomenula si. Ani na to, ako za komunistov vyhánala žiakov z náboženstva, ako odhovárala rodičov, aby si nedávali deti na náboženstvo, lebo sa nedostanú na školy, ako im likvidovala nábožné obrázky, keď im vypadli z učebnice, strhala z krku krížiky. Ja som jej to veľmi slušne medzi štyrmi očami pripomenul, veď som si to len tak nevymyslel... No a čo? Vyspovedám sa a je za tým čiara. – Teda tak to je? – Tak!

Vytvoriť si rešpekt nie je jednoduché. Kolega Papík hovorieval, že každý koná podľa toho, na čo má. Aj on nedostal zákonité voľno, ktoré mu prináležalo, na svadbu svojho syna. Keď sa pokorne ozval, dostal za trest prenášať skrine. Tak! Budeš držať hubu! Nie si riaditeľ!

Ústupky – vzájomná tolerancia

Kúpili sme si s Jožkom Oravíkom malé prasa. Mali sme dobrú a spravodlivú dohodu až prišiel deň zakáľacky. V piatok o pol dvanástej. Aby som mohol byť pri slávnostnej ceremónii, vymenil som si s kolegyňou Ištókovou piatu hodinu za štvrtú bez akejkoľvek ujmy. Oznámili sme to p. riaditeľke a poprosili ju o súhlas. Nó, prejednáme to s p. zástupkyňou, dáme ti vedieť. Dali mi vedieť: Vieš, nikomu sme takéto „ústupky“ nerobili, tak ich nebudeme robiť ani tebe. Nevidel som v tom síce žiadne ústupky, ale malo to svoj ekvivalent:

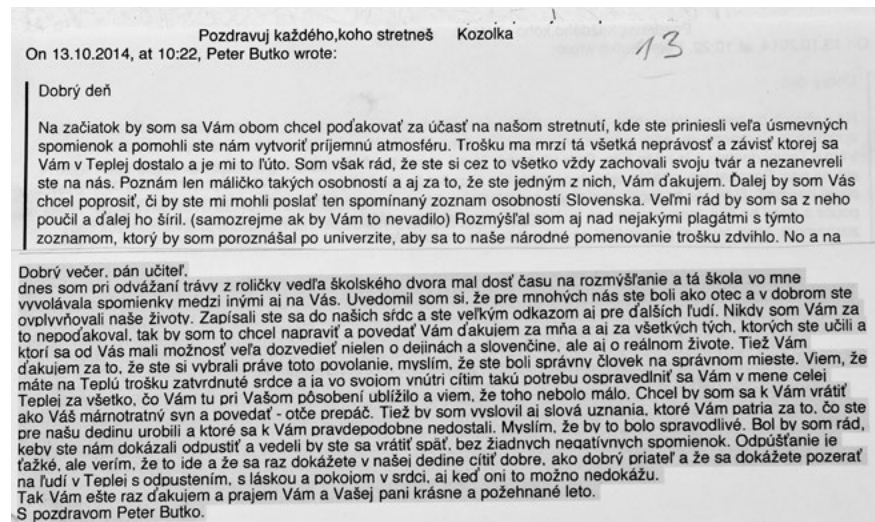
Bol som zase riaditeľom ja a p. Zaťková, teraz zase učiteľka odchádzala do dôchodku. Problém bol v tom, že jej chýbali dva týždne do nejakého dôležitého zápočtu a boli prázdniny. Mohol som jej spomenúť „ústupky“ a povedať jej, že 1. septembra musí nastúpiť na dva týždne do školy, alebo cez prázdniny upratať kabinety a pod., ale ja som to

riešil tak, že som jej povedal: Bud' doma na telefóne a keby som tu mal nejakú kontrolu (na ktorú sme boli zvyknutí), ja ti zavolám a ty dobehni, ja ťa budem viesť, že si tu... Vzala to ako najsamozrejmějšíu samozrejmosť. Len moja zástupkyňa Magda sa čudovala: – Ty to riskneš? Veď sme hádam ľudia, zasmial som sa súc nepoučený, resp. nepoučiteľný. Doživotne.

Otče naš! i odstavi nam dolgi naša, jakože i my odstavljajem dolžnikom našim, i nevedi nas vo iskušenie, no i zbavi nas od lukavavo! Amin!

Zdalo sa, že nič nepochopili. Keby to bolo dostať aspoň v apatieke! Kde bujaka bijú vidlicami do krvi, tam neha nekvitne, mravy zosurovejú.

Pri spomienkach na školu v Považskej Teplej mi vždy stúpne tlak. Darmo mi jeden z mojich najinteligentnejších žiakov Peťo Butko radil, aby som na to všetko zabudol. Aj sa mi (a nebol jediný!) ospravedlnil za všetkých, ktorí mi ublížili, nejde to. Je to zlý sen. Odpustiť, to som odpustil. Bolo toho veľa na koňa!

Začiatky jednej kariéry

Budem teraz hovoriť iba o tom, čo som nezabudol:

- Bol som to ja, kto zagitoval a viezol autom p. riaditeľku č.1 do Púchova na Združenie kresťanských pedagógov, kde som bol iba ja pozvaný napriek tomu, že som poznal jej protináboženské vyčíňanie

do roku 1989 (od bývalých žiakov a rodičov), ktoré ona ani nepopierala, lebo až teraz ju vraj osvietil Duch svätý! Veď každý sa môže zmeniť.

- Ja som ju dostal z Plevníka na našu školu, čím sa jej zlepšili podmienky.

- Ako riaditeľ som jej prehliadal, že chodila z domu do školy po zvonení, i keď učiteľ mal byť v škole 15 minút pred začiatkom vyučovania!

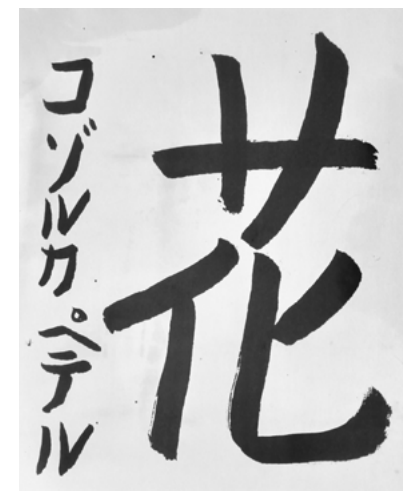
- V snahe zachrániť reputáciu školy som za ňu písal predpísanú dokumentáciu (plány práce), za ktorú by som sa bol pred inšpekciou hanbil.

- Keď som mal byť odvolaný z funkcie, odporúčali sme jej spolu s p. Uričovou, aby prevzala ona funkciu riaditeľky školy.

- Prebrala školu bez dlhových čistôt, vybavenú novonadobudnutým zariadením, plynofikovanú, s výborným hodnotením po inšpekciách, s funkčným výborom ZRŠ, s pokojom v zborovni...

Perlička: Opýtala sa ma p. zástupkyňa Uričová: Porad' nám, Peter, čo by sme mali robiť na protest proti tomu, aby ťa odvolali, celý zbor je za tebou. Odpovedal som jej: – Nevie ti poradiť, to by bola manipulácia, to musíte vedieť vy sami. Keby chceli odvolať teba, ja by som vedel, čo mám robiť. Oni nevedeli, kto vie? Nebol som k stoličke prilepený.

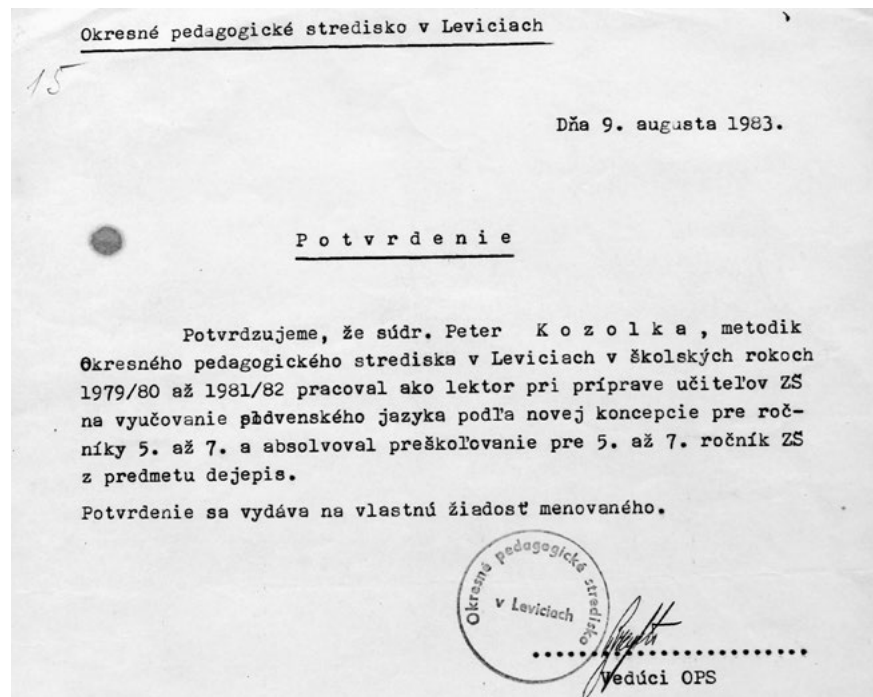
A ani som nevedel, čo ma čaká – nuž metodika bola jej vlastná: Upútať na seba pozornosť a to tak, že treba „uzemniť“ Kozolku. Dostal som zákaz písať vysvedčenia, pretože mám nedôstojné písmo. Bol to čistý zásah do desiatky, vysvedčenia mi musela písať manželka. Ani môj rukopis nesmie po rokoch pripomínať triedneho učiteľa! Bol som zdupaný pod zem. O to išlo. Sám tomu nerozumiem, pretože v Tokiu na jednom kaligrafickom cvičení som vyhral súťaž o najkrajší rukopis.

Nesmel som si s p. kolegyňou Šprochovou vymeniť dozor na jeden deň. (Prečo? – Lebo!) Inak to bolo bežné. Bolo treba dať jasne najavo, kto je tu pánom!

Kým na predchádzajúcich pracoviskách som určoval trend v metodike, prednášal som slovenčinárom, písal som metodické listy, preškoloval som učiteľov zo slovenského jazyka ako profesionálny metodik (!), zakladal som na Slovensku dejepisnú olympiádu s Pavlom Dvořákom, moji žiaci vyhrávali slovenčinárske súťaže, publikoval som v celonárodnej pedagogickej tlači, p. riaditeľka mi v Považskej Teplej dala prísne napomenutie za témy v slohových úlohách. Mal som písať iba na tému „Čím budem?“

Dvakrát som mal zakázaný výlet so žiakmi podľa môjho programu, pretože som bol propagátorom poznávacích výletov. (Hnevalo ma, že české deti so svojimi učiteľmi prebrázdia Vysoké Tatry križom-krážom a ja nesmiem ísť na dvojdnový výlet! Kedy, v ktorom živote sa budem môcť prejavovať ako učiteľ? Len ozajstný učiteľ vie, čo znamená pre deti spať na karimatkách v telocvični (veď to doma dospia, ja sa obetujem.) Deti musia ísť von, von do sveta, Keď už len preto, aby nahradili tieto tupelá... Žiaľ, žaby na prameni dusia, čo sa dá, brzdia, hatajú, dýchať nedajú...

Iniciatíva dostáva červenú

Absurdity – keď sa pozerám na tie svoje poznámky po dvoch desaťročiach, tak žasnem: Dostal som zákaz korčuľovať sa na hodine telesnej výchovy. V učebných osnovách pre TV je predpísaná aj rytmika. Ja som nesmel vyučovať rytmické cvičenia, ktoré boli veľmi šikovné dievčatá (Hofericové) schopné a ochotné predvádzať. Dostal som KÁRNE OPATRENIE za počúvanie modernej popmuziky na hudobnej výchove. To je mimochodom stanovené aj v učebných osnovách (Moderná hudba).

Kárne opatrenie za narušovanie medziludských vzťahov (nevedel som, o čo ide?). Keď som cítil, že som úplne v slepej uličke, podal som si pár mesiacov pred odchodom do dôchodku žiadosť o preloženie do okresu Bytča. Dostal som zamietavú odpoveď. (Obr. na s. 44)

V januári 2002 (teda v treťom tisícročí!) som dostal varovanie za to, že som v 5. ročníku na HV sledoval video – animovaný muzikál ako modernú formu! (Podotýkam, že to učivo je v učebných osnovách a ja som ho bol povinný preberať!) V učebnici HV pre 7. ročník je učivo o speváckych zboroch a nanešťastie je tam aj obrázok Speváckeho zboru slovenských učiteľov – nemal som odvahu to žiakom spomenúť, aby som nestratil zamestnanie tri mesiace pred odchodom do dôchodku, žiaci by ma tam objavili na fotografii a to by malo neblahé následky. SZSU je pýcha slovenskej kultúry!

Mimoriadne opatrenie: Ak sa budú so mnou rozprávať (zatiaľ iba) Mayerová, Piačková a Piaček, môžu sa pratať zo školy! Bolo to možné, pretože podporu mala u vedúcej odboru a v centrále KDH, kde bol „Fero“, „Jožo“... Ostatní jej môžu byť ukradnutí.

Všetci učitelia, ktorí protestovali proti výstavbe tenisových kurtov (kurty mali byť oplotené a nemali slúžiť škole!) mali ultimátum na stratu zamestnania, navyše sme sa mali ísť o s p r a v e d l n í ť podnikateľom, ktorí chceli tie kurty!!! (Prosím vás, prečítajte si to ešte raz!) Pravdepodobne sme mali ísť kolenačky s mištičkou popola... To mohol nariadiť zmyslov zbavený pomätenec. To bolo hrubé dehonestovanie celého učiteľského stavu. Teda okrem nej!

Dostal som zákaz chodiť na akcie SZSU (Pozn.: Zamestnávateľia stavebných podnikov, Slov. železníc, poisťovní boli hrdí na svojich zamestnancov, ktorí spievali v reprezentačnom umeleckom telese!) Ústredný inšpektor na Min. školstva Milan Zeman to nazval tragédiou. Ja som dostal školu do právnej subjektivity. Kto mohol rátať s tým, že na čele školy raz bude takéto hebedo? Právomoc teda mala. Iba právomoc! Ostatné atribúty absentovali.

Peter Kozolka, uč. ZŠ v Považskej Teplej

Okresný úrad /odbor školstva/ 161

Bytča

Žiadosť o prijatie do zamestnania

Žiadam Vás o prijatie do školských služieb, v ktorých by som chcel pôsobiť vo Vašom okrese ako učiteľ ZŠ pre roč. 5.-9. s sprobáciou S-D. Popri týchto predmetoch by som mohol učiť spoločensko-vedné predmety/nekvalifikovane/ i TV. Do zamestnania by som denne dochádzal z Považskej Teplej, kde bývam v rodinnom dome. Prijal by som aj dohodu na dobu určitú, nakoľko 11. marca 2002 dosiahnem dôchodkový vek.

Za kladné vybavenie žiadosti Vám vopred ďakujem a ostávam s pozdravom

Považské Teplé 17. jan. 2001

Peter Kozolka

OKRESNÝ ÚRAD V BYTČI
ODBOR ŠKOLSTVA, MLÁDEŽE A TELESNEJ KULTÚRY
 Zámok 104, 014 01 Bytča

Titl. Peter Kozolka Považská Teplá 422 017 05	Naše číslo A/2001/ 026119 A 2001/01015 - 00263	Vybavuje/linka Mgr. Halamová / 148	Bytča 25.06.2001
--	--	---------------------------------------	---------------------

Žiadosť o prijatie do zamestnania - odpoveď

Na základe Vašej žiadosti o prijatie do zamestnania Vám oznamujeme, že OŠMaTK nemá voľné pracovné miesto zodpovedajúce Vašej kvalifikácii. Vašu žiadosť vedieme v evidencii do konca kalendárneho roku.

S pozdravom

OKRESNÝ ÚRAD V BYTČI
ODBOR ŠKOLSTVA, MLÁDEŽE A TELESNEJ KULTÚRY
[Signature]
 PaedDr. Tibor Lukács
 vedúci odboru

Vršenie sa na žiakoch

Počas troch rokov mi všetci žiaci boli úspešní na prijímacích pohovoroch zo slovenského jazyka, čo predtým nebolo také samozrejmé, môj žiak obsadil 1. miesto v okrese v Hviezdoslavovom Kubíne, no ja som nedostal odmenu, lebo som sa na porade zastal Moniky Ďurkechovej, ktorej sa bohapusto krivdilo, (možno preto, lebo my v tej „fašistickej organizácii“ sme spievali: „...kto nad krivdou biednych slzu vyroní...“).

A ak sa už učiteľ či riaditeľ školy vrší na učiteľovi cez jeho žiakov, na to nie je stupnica! Takýto netvor by mal školu obchádzať okolo Mitašíkov.

Prečo sa moji žiaci opierajú o zábradlie? Prečo nešli do divadla v Žiline, prečo si nekupovali tombolu, prečo si robili nástenku v triede po vyučovaní, prečo sa okolo mňa cez prestávku zhlukujú....?

Na polročnej klasifikačnej porade mali najlepšie výsledky a o týždeň boli tí istí žiaci hodnotení ako najhoršia trieda na škole! Akcia vyvoláva reakciu. Moji žiaci sú lepšie „zakalení“.

Energické a „tvorivé“ opatrenia

- Nechala zrúcať s požehnaním naslovovzatej „odborníčky“ vedúcej OŠ Slanej tri zdravé budovy, ktorých hodnota predstavovala šesťmiestne číslo v korunách. Podľa inž. architekta budovy boli zdravé, suché a praktické, neboli ani esteticky na závalu. To bol zločin proti škole – v dedine nikto nič!!! To ma položilo.

- Zrušila vyučovanie počítačov! Ja som mal vybavený internet, v tom čase ako prvý v okrese.
- Bolo treba konzervovať letnú triedu, vysadiť tieniace stromy proti slnku. Zarastené.
- Mnou obstaraných 20 q cementu nechala stvrdnúť a rozkradnúť.
- Hvezdáreň prestala byť funkčnou.
- Stromy a kríky sa pílili a rúbali hlava-nehlava.
- Skončil sa separovaný zber (šialený Kozolok výmysel!).
- Jazierko pre obojživelníky – zabudnuté.
- Tradičné prehliadky v umení a športe pre rodičov – škrtnuté ako nezmysel.
- Vzorový a funkčný žiacky parlament zrušený.
- Osvedčené a multifunkčné zhromaždenia žiakov a učiteľov (agora) zrušené.
- Odvolaný predseda ZRS Oravík (možno profitoval z provízií a mascil si vačky...).
- Zrušené rodičovské plesy, z ktorých bývali pekné zisky (27 000,- Sk za jeden ples!).
- Zo zberov sa zachoval nikoho nemotivujúci zber papiera (peniaze už nie do tried!), žiaci nemali čo vedieť, kam idú – je jedno, kto koľko nazbiera, žiadna motivácia.
- Za progresívnu zmenu bolo považované zvýšenie rodičovského príspevku z 20,- na 150,- Sk.
- Bolo okato potrebné rekonštruovať aj chlapčenské záchody (dievčenské som prestaval ja bez finančnej účasti rodičov!), na chlapčenské vyberala p. riaditeľka po novom po 150,- Sk od rodičov! Nech je nejaká zmena! Zistil som, že je dovolené robiť toľko zla, koľko ti tvoje okolie umožňuje. A tu nebolo hraníc. Ani v obci, ani v okrese, ani v štáte. Každý večer sa pýtam: – Kde to žijeme?
- Zrušila používanie cestovných príkazov, v ktorých si učiteľ, ktorý mal na to zákonný nárok uplatňoval cestovné, stravné... (lebo som to zaviedol do praxe ja a p. Zaťkovej sa to vtedy veľmi páčilo). Okrem mňa neprotestoval a nedožadoval sa toho, na čo má zákonný nárok nikto!
- Zrušila milú medziškolskú družbu so školou v Trsticiach.
- Deviatkov vytrhávala z vyučovania (aj cez matematiku pred prijímacími pohovormi!), žiaci natierali ploty toxickými farbivami v škole i v Kostolci. Nikto nič! „Rodičia!“ – to boli vaše deti! A vy nič? Viem len o jednej matke, ktorá protestovala proti tomu, aby jej deti platili za poškodenie dverí, na ktorom ony nemali žiadny podiel.
- Kým ja som každé poškodenie (najmä úmyselné) hneď vyšetřil

- a záškodníci boli adresne zainteresovaní na náhrade škody, p. riaditeľka škodu rozpočítala na všetkých žiakov. A je to!
- Bolo úplne bežné, že svoje hodiny si buď neodúčala alebo žiakov pričlenila kolegovi Králikovi, ktorý bol ponížovaný a tak vystrašený, že rezignoval. Urobili z neho onucu a on sa smial.
- Na výchovu k vlastenectvu a k národnému povedomiu zabudnime.
- Po materiálnej stránke do školy za toto „plodné obdobie“ nepribudlo nič, odbudlo veľa.
- Duchovné hodnoty nespočíta a neodpočíta nikto. U nás nikto. Na to sme ešte nedozreli!
- Ak si niekto myslí, že všade je to tak, mylí sa. V Hronských Kľačanoch by sa ani jeden takýto prehrešok nebol prepiekol, vlastne ani by sa nestal.

Éra šikany

Na vrcholový prejav profesionality mojej poslednej riaditeľky si ťažko spomínam. Učil som opäť ako učiteľ svoj posledný školský rok. 28. marca, na Deň učiteľov, som dostal pozvánku na účinkovanie Spevákkeho zboru na celoštátnych oslavách v Trenčíne, kde bol aj pán prezident a minister školstva. Ja som nedostal voľno! Vysvetľoval som pani Micháľkovej, že to je školská, učiteľská záležitosť a to má pod patronátom náš najvyšší školský orgán! Nič to nezmenilo na veci a tak som telefonoval na OŠ, potom na Ministerstvo, kde povedali, že asi dobre nepočujú a poslali mi osobitné pozvanie. Nikde nepôjdeš a hrozilo mi, že dostanem pár mesiacov pred skončením pracovného pomeru výpoveď (za celoživotnú prácu v školských službách!). Volal som na Ministerstvo, poslali osobitné pozvanie – nič. (*Obr. na s. 48*)

Naozaj jeden prvý tenor v spevokole chýbal a všetci si mysleli, že som kradol, vraždil a znásilňoval. Na dokončenie svojho diela ešte táto m r c h a napísala list do Domova SZSU, v ktorom dôrazne žiadala vedenie SZSU, aby ma potrestali a že mi list nesmú ukázať. Vznikli mi vážne problémy so srdcom, a tak som zatrpknutý po 32 rokoch činnosti v SZSU ukončil svoju umeleckú dráhu. Utíchli nácviky partitúr, kytice, potlesky, náročné a slávne umelecké putovania po svete. Doteraz som sa nedozvedel, čo mohla o mne beztrešne písať, veď som sa nemohol brániť. Aký mohol byť jej smiech po tomto dovŕšenom satanskom diele? Bol to ľudský smiech? Taký, ako sa ozýval z Čachtického hradu? Smiem sa aspoň vyžalovať?

Bývalý biskup Bezák v jednom dialógu v televízii na otázku, či existuje diabol, odpovedal: – Samozrejme a má najrozmanitejšie podoby,

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Stromová 1, 813 30 Bratislava 1

DOMOV Spevacieho zboru slovenských učiteľov Trenčianske Teplice	
Došlo dňa: 30.5.01	Prílohy:
Číslo: 452	Vydavuje: Mgr. H. Balic, Ing. SPS
Vybrané dňa:	Podpis: J. Galbavý

• Vážený pán
Mgr. Rudolf Žák
riaditeľ Domova spevacieho zboru
slovenských učiteľov
Partizánska 11
914 51 Trenčianske Teplice

Váš list číslo/zo dňa
428/2001 z 18.5.2001

Naše číslo
745/2001 - 4

Vybavuje/linka
PhDr. Beňušiková

Bratislava
24. 05. 2001

Vec

Vážený pán riaditeľ,

v súvislosti s Vašou požiadavkou Vám oznamujem, že **súhlasím** s mimoriadnym sústredením SZSU v trvaní od popoludňajších hodín dňa 12. 06. t. r. do večera dňa 13. 06. t. r. V tomto čase vystúpi SZSU na Fóre pedagogiky, ktoré sa koná pod záštitou ministra školstva SR v Bratislave.

S pozdravom

PaedDr. Ján Galbavý
generálny riaditeľ
sekcie základných škôl, stredných škôl
a školských zariadení

Nepomohlo! Ani osobitný list z Ministerstva školstva, ktorý ako jedinému na Slovensku zo 60 členov Spevacieho zboru musel poslať takéto potvrdenie či súhlas s uvoľnením nepremohol zlobu a nenávisť a jedno miesto v prvom tenore ostalo prázdne. Keby to možno bola akcia CSEMADOKU, tak áno, ale toto sú slovenskí učitelia.

vie sa najmä vlúdiť do telesnej schránky, najmä ak človek prahne po peniazoch a kariére.

– Ďakujem Ti, Bože, že si ma nevystavil až takej ťažkej skúške, ktorej by som neodolal!

Dokončím túto smutnú kapitolu jednej krutovlády.

Psychológiu som študoval, aj ma zaujímala a poznám určité zákonitosti. Bol som už odvolaný z funkcie a niektorí žiaci ma stále oslovovali „pán riaditeľ“. Neželal som si to, nemal som z toho žiadny morálny pro-

fit, práve opačne. Keď to započula pani riaditeľka, ktorá práve bola pri moci, zúrila. Zrejme trpela komplexom menejcennosti a potrebovala si kompenzovať svoje ego. Vzniknulosie, či skôr vyfabulované problémy vždy riešili pre istotu dve, v horšom prípade až tri.

Ukážka: Mal som po hodine telocviku a bol som zavolaný na vypočúvanie. Niečo ako na Pankráci. Vedenie školy bolo na kontrole v telocvični a zistilo, že vrchná žinenka bola posunutá desať cm bokom od ostatných. Čo k tomu poviem? Dik! – Čil buc múdry! Nevedel som to odôvodniť. Bolo to so mnou zlé, ale bol som si vedomý, že keby som sa bol bránil, bolo by to ešte horšie. V telocvični som bol, to je fakt, ale žinenky som nepoužíval. Žiaci by to boli dosvedčili, lenže...

O niečo neskôršie sa mi zdravotný stav značne zhoršil, keď som videl, ako žiaci premávajú so zablatenými fúrikmi cez telocvičňu do prezliekárni (inde už pre ne miesta nebolo, lebo objekty dielni a skladov boli „upratané“). Po členky hlíny – na zaplakanie. Bez štipky citu! Byť ticho, to je síce „múdre“, ale bezcitné a podľa mojej filozofie aj hriechne nezodpovedné. Vybavilo sa mi v mysli, ako Majka Mitánková, pani učiteľka par excelens na II. ZŠ v telocvični zrevala na riaditeľa školy Tesku: Stop! Vyzuť sa! On sa usmial, to bol totiž normálny a múdry šéf, a vyzul sa. A p. Mitánkovú si o to viac vážil, že nedovolí, aby jeho žiaci dýchali v telocvični prach. Ja som mal na Gymnázium v Zlatých Moravciach telocvikára, bývalého reprezentanta ČSR v hokeji, Karola Smidu, pred ktorým ste si nesmeli odplúť na ihrisku, sadnúť si na ping-pongový stôl, či vysloviť vulgárny výraz. Zneje mi v ušiach jeho hlas: Ty si športovec?!

Ak som už vyslovil túto myšlienku, prepáčte mi, je nutné používať ju denne: Chýba nám statočnosť! Hlavy zabodnuté očami do stola – fuj! Strach povzbudzuje predátorov. Ak sa ohlásí jeden, beda! Zošrotujú ho! Taká bola zbórovňa v Považskej Teplej.

Učitelia v Považskej Teplej si písali vysvedčenie sami

Bol ohlásený celoštátny štrajk učiteľov. (Jeden rodič v Teplej ich nazval darmožráčmi, na ktorých on musí platiť dane). Pani riaditeľka napísala na nástenku v zbórovni nápis: „Keď je práca potešením, vtedy je aj život šťastím.“ Logika ma naučila: Keď je niekto hore, nechce zmenu. Bola ozaj potešením – pre ňu. Pani riaditeľka dala „obozretné“ pokyny: neodporúča štrajkovať, veď kto nie je spokojný? Nech zdvihne ruku. Lebo potom... však uvidíme! Skutočne – nezakázala štrajkovať. Zazvonilo na

prvú hodinu a ovečky s triednymi knižočkami cupotali z košiara. Sedieť ostal iba ten nespratník Kozolka, s ktorým si nikto nedá rady. Jediný ten Kozolka, ktorý má úctu k svojej profesii a uráža ho spoločenský morálny i materiálny status, lebo pozná postavenie učiteľov v 38 štátoch sveta. Má úctu k sebe samému, pozná svoju hodnotu, vie sa identifikovať, má obyčajnú ľudskú dôstojnosť.

– A vy ste ho v tom naozaj nechali? Hanbite sa! – povedal pán Gusto Ištók, keď mu doma manželka, naša kolegyňa referovala zážitok dňa. Ibaže ten pán Ištók je z Plevníka! Prečo ma vietor nezafúkol do Plevníka? Zastupoval som tam pol roka a rodičia mi nechceli odísť zo schôdze ZRŠ a jedna matka mi povedala, že jej syn sa teší na hodinu so mnou. A posledný deň ma celá trieda odprevádzala až na hlavnú cestu. Tam nemali Omachelov.

Ten deň som mal na chodbe dozor. Ale problém! Mal som hodinu telesnej výchovy v telocvični a ak som chcel byť načas na dozore, musel som skončiť hodinu o nejaké tri minúty skôr, alebo prísť na dozor o ten čas neskôr. S týmto ale pán Albert Einstein nerátal. Jedna vládkyňa kontrolovala v telocvični, druhá na chodbe. Vysvetľovanie nebolo prijaté. Zbytočne som z telocvične utekal. Napomienka!

Neprijala ho tá pani, ktorá ako učiteľka bežne chodila z domu na pracovisko päť minút po zvonení na prvú hodinu, hoci podľa pravidiel školy má byť učiteľ prítomný na pracovisku aspoň pätnásť minút pred vyučovaním. Kam sa všetci hrabete, keď ja oslovujem Mikloška „Fero“? (Michaliková, členka republ. rady KDH.) Beda porazeným – hovorili starí Rimania.

Zaujímavý výrok, ktorý hádam nikto, ani autor výroku, p. Zaťková nepoprie: „Odkedy sem prišiel pán riaditeľ Kozolka, ja s radosťou chodím do školy.“ Hja, svet sa mení. Je taká slovenská rozprávka O zajačej čiapke. Kto si ju nasadil, mal pocit, že je najmúdrejší, najsilnejší a naj., naj... Málokto tomu odolá, opäť je to o IQ. Ale to už bolo dávno. Kto by si to pamätal?

Slnečné strany

Nie, nie! Nebolo v Považskej Teplej všetko zlé. Bolo tam veľa pekného, až krásneho. Boli tam šlachetní ľudia, až..., až na tú statočnosť. Ibaže skúsenosť hovorí, že za nestatočnosť sa platí následne daň privysoká! Tá umožňovala hlupákom dostať sa na povrch a opäť zákonitosť: Hlupáci si volia vždy spomedzi seba najväčšieho hlupáka. Tak veľmi rád by som tu vymenoval niekoľko desiatok duševne krásnych ľudí, ale viem, že pre ich skromnosť by si to neželali, protestovali by. Tí sa prejavovali

pozitívne a nenápadne v potrebnom čase, keď bola potrebná pomoc. Nezištne, dobrovoľne. Dokonca sa aj ponúkli: doviezť piesok, víno na zábavu ZRŠ z južnej Moravy, darovať na školský pozemok fúry hnoja, zorať pozemok, opraviť a inštalovať elektrické zariadenia, vymurovať, priamo darovať peniaze na školské potreby, priniesť vyradené, no pre školu ešte užitočné veci, robiť výkopy, betónovať... Je toho veľa, uvediem to na osobitnom mieste. Posielať z náročnej brigády nadpočetných účastníkov domov, to sa hocikde na Slovensku nekoná. Päťkrát ešte spomeniem, že škola v Považskej Teplej mohla byť tým, čím boli Slušovice. Na úseku školstva a na tom trvám aj po dvadsiatich rokoch! Súčasnému vedeniu školy veľmi žičím! Pomohli škole p. Šamaj a p. Rezák z Vrtižera. – A čože vy, veď nie ste rodičia? – Ale pán riaditeľ, pán riaditeľ, veď je to pre našu školu!

Zväzda ma to na myšlienku, nič pri jej vyslovení neriskujem, lebo každý sa môže zaradiť sám, že v Teplej bolo niekoľko extrémne zlých ľudí a mimoriadne dobrí rodičia a občania. Našťastie tí slušní boli v drvivej väčšine. Takými a neopotrebovanými očami som ich videl ja. (Ľud náš špatno-krásny – Sládkovič.)

Dnes sa cítim slobodný. Trochu neskoro, ale predsa. Škoda však, že v období môjho najproduktívnejšieho veku som často kráčal domov v strese vediať, že doma mám manželku, ktorá stála pri mne. Bolo to veľmi ťažké, ale na každú jednu vyučovaciu hodinu som išiel s „mascenými vačkami“ pozitívnu energiou, aby žiaci necítili moje boľáčky. Nech si to posúdi každý sám, ako som mal reagovať, keď mi štrnásťročné dieťa (Silvia Bohušová) pred celou triedou povie: Pán učiteľ, neviem, či vám to mám aj povedať, išla som okolo riaditeľne a počula som cez odchýlené dvere, ako pani riaditeľka hovorí, že sa už nemôže dočkať, kedy sa toho blázna Kozolku zbaví. Bol to aj na mňa silný vnem a také sa zvyknú zapísať natrvalo. Na takýto skvost ducha som odpovedal veľmi rýchlo: – Nebojte sa, deti, láska je silnejšia ako nenávisť. A kráčali sme ďalej. Pred žiakmi som sa cítil dobre, lebo som nemusel predstierať. Keď som sa s nimi už dospelými po rokoch stretol, privítali ma veľkolepo a uctili si ma na vysokej úrovni. Priznali sa mi, že oni tie vzťahy cítili a boli nešťastní, že mi nemôžu pomôcť. – Veď vy ste nás učili nielen to, čo bolo v knižke! Vy ste nás naučili aj ponožky štopkať a piecť palačinky. – Nevysmievate sa mi? – pýtam sa. – Nie! Vy ste nás učili hlavne myslieť.

Ak dovoľíte, prihrejem si polievočku. Navštívil ma môj bývalý spolužiak, dnes vysoký cirkevný hodnostár a povedal mi, že sa nedávno náhodou rozprával s jednou rehoľnou sestričkou, matkou predstavenou,

ktorá mimochodom asistovala pri posledných sviatostiach pre Gustáva Husáka. Vyšlo najavo, že ju učil slovenčinu Kozolka (ten ich z náboženstva nevyháňal, z Hronských Kľačian je najmenej desať rehoľných sestier). Opýtal sa jej: – A aký bol? Ona vyhrkla: – Veď my sme ho všetky milovali! Láska má mnoho podob a jedna z nich musí byť prítomná aj vo vyučovacom procese s deťmi. Bez nej to nejde.

Vážený pán Mgr. Peter Kozolka,

prišiel čas, keď si znova môžeme pripomenúť a vrátiť sa v myšlienkach tam, kde sme tvorili jednu veľkú triedu. Vy, ako náš triedny učiteľ ste sa hlboko zaryli v našich srdciach, a preto Vás srdečne pozývame na naše spoločné stretnutie. Je to už 10 rokov, keď sme sa rozutekali plní elánu a plánov do budúcnosti. Boli by sme radi, ak by ste sa prišli na nás pozrieť a zaspomínať na naše spoločné chvíle.

Termín: 13. september 2014 (sobota) – 18.00 hod.

Miesto: 1. poschodie reštaurácie Motoresť v Považskej Teplej

Ubytovanie: Zabezpečené

Kontaktná osoba: Peter Kudla tel. číslo: 0944 938 388

Tešíme sa na Vás !!!

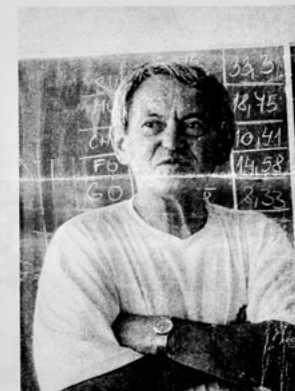
P.S.: Prosím, potvrdte nám Vašu účasť.

Tak veľmi som sa voľakedy bál, ako to bude, keď budem pred žiakmi starý. Ukázalo sa, že zbytočne. Láska vo všeobecnosti nie je závislá od veku. Mal som už nad sedemdesiat, keď ma presvedčili, aby som išiel na rok učiť dejepis do Holiča. Bolo to iné kafé, na ktoré som nemal fermenty: – pirsingy, reťaze, tetovačky, čižmy, vyholené lebky. „Inakší s nami nepohli“, povedali mi. Proti svojim celoživotným zásadám som bol nútený medzi štyrmi očami vylepiť jednu „zvukovú“. Veľmi si o ňu koledoval. V celej praxi boli iba tri – nevyhnutné. Hneď som aj išiel za riaditeľom a oznámil mu to a zároveň aj, že končím. Odhovárať ma. Dal som si podmienku: Zavolať rodičov a potom sa uvidí. Prišiel otec, bol to správny rodič, lebo si veci preveril a po krátkom čase ma vyvolali – riaditeľ, otec a žiak, ktorý sa mi mal ospravedlniť. Ja som mu však vopred povedal: – Ospravedlň sa len vtedy, ak to cítiš za správne. Ja ťa však mám rád a ak uvidím večer na ulici, že by ti niekto chcel ublížiť, ja sa ťa zastanem, aj keď mi bude jasné, že dostaneme nakladačku obidvaja. By ste sa čudovali – zdanlivo tvrdý chlapec sa takmer rozfňukal a začal: ja, ja sa vám, urobil som chybu, prepáčte, už nikdy. Stačí. Celý zbytok roka mi na dozore robil badygarda a dávno po skončení školskej dochádzky ma bol na bicykli (18 kilometrov) dvakrát navštíviť. Aj cédečko mi daroval.

Pán učiteľ Peter Kozolka

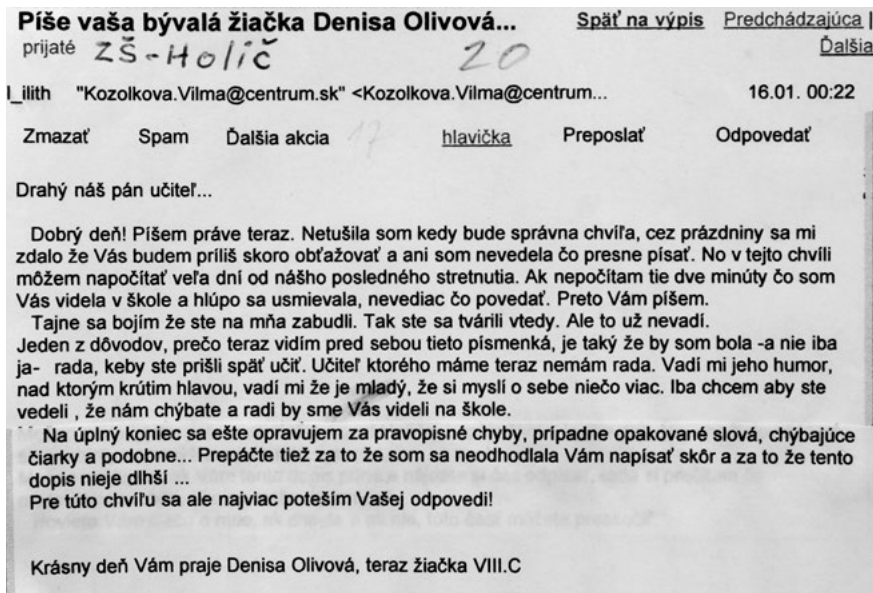
Veľmi skúsený dejepisár a slovenčinár, maticiar a rečník a obrovskými skúsenosťami. Svojim žiakom ochotne poskytuje svoje skúsenosti záživným rozprávaním, uvádza príklady ak je to možné zážitky k učivám dejepisu, bez vyzvania ochotne zapožičiava zaujímavú literatúru k téme. Jeho veľké skúsenosti v oblasti rétoriky mu umožňujú rozprávať celú hodinu bez dopomoci. Učiteľ, pre neho skôr poslanie ako povolanie.

V. Holič

Adam Duffek

Denisa Pálková
Veronika Šikálková
Jana Šančová
Marek Malinčík

Keď som sa lúčil na mojom poslednom pracovisku, prepadol ma pred zborovňou hlúčik dievčat a ja som len zagúľal očami, aby ma niekto nefotil a neposlal fotografiu do Markízy. A celá triedna delegácia mi oznámila, že oni pôjdu na záverečný školský výlet iba so mnou. Povedal som im, že je to pre mňa vyznamenanie, ale taký podraz by som ich triednej v živote neurobil. Pozývam ich cez prázdniny do cukrárne na zákusok a coca colu.

Dozvedel som sa raz od Hanky Oravíkovej, ktorá sa dopyčovala od istej paney, že Kozolka vraj obchytkával nejaké žiačky. Vymámil som od nej názov tejto agentúry tak, aby som ju nevyplašil a dozvedel som sa ho. O pol hodiny som dal telefonicky ultimátum: do zajtra obeda čakám ospravedlnenie. Stalo sa. To by bola voda na mlyn! Žriedlo všetkého zla mi nebolo neznáme. Bolo tak silné, že sa nevládalo ani skrývať. Ja som miloval všetkých svojich žiakov ľudskou, učiteľskou láskou, ale žiakom som nemusel populisticky nadbiehať. Ak učiteľ necíti lásku k deťom, nech sa práce doďaleka od školy.

Som na svoju minulosť hrdý a ďakujem Bohu, že držal nado mnou ochrannú ruku aj pri reťaziach cez Priečne sedlo, aj pri tých stovkách hodín, keď som s nimi hrával ragby, na kúpaliskách, aj počas tých tisícok kilometrov, ktoré som prešiel so žiakmi na bicykloch. Aj všade.

Význam osobností v dejinách

V civilizovaných národoch je zvykom upozorňovať turistov alebo aj domácich na miesta, kde sa narodili, žili, či zomreli slávne osobnosti. V Rakúsku nenájdete takmer obec, ktorá by sa nechválila takou osobnosťou. V Považskej Teplej som sa nedozvedel, že tu chodil v roku 1906 do ľudovej školy kultúrnej verejnosti známy slovenský spisovateľ Miloš Gontko. Možno som sa mal viac zaujímať. V teste sa neobjavilo nič. Spomenuli mi jeho meno páni František Guniš a môj dobrý priateľ Štefan Meliš, s ktorým som odkrýval archeologické lokality (mohylníky pri Sverepci, Oplzeň...). Mimochodom – ja som si ako študent zahral v jednej divadelnej hre s pytliackou tematikou Hora volá, ktorú napísal Gontko. On dostal za román s protivojnovou tematikou aj literárnu cenu. Škola by mohla niešť jeho meno, mal som to v pláne.

Obec je dozaista hrdá aj na Martina Kukučina, ktorý sa pár mesiacov po vzniku ČSR ubytoval vo vile trenčianskeho Dr. Minárika, dnešnej Reimanovej vile. Kým MO MS na čele s „prestárlou“ p. učiteľkou L. Ješkovou (podľa ohovárania Dr. Matulovej) s Kozolkom inštalovali na dome pamätnú tabuľu, tzv. Občiansky výbor riešil naliehavé „nekalé praktiky Kozolku“. Samotnej inštalácii tabule predchádzal slávnostný prejav Kozolku o životných príbehoch a diele Martina Kukučina. Je obdivuhodné, že táto časť slávnosti, na ktorej sa mimochodom zúčastnili aj vzácne osobnosti ako PhDr. Tomáš Winkler, šéfredaktor Slovenských pohľadov, JUDr. Otto Gáťa, pracovník MS a ďalší, sa mohla realizovať v areáli školy. Pani riaditeľka nebola proti, len môj prejav, ktorý mimoriadne zarezonoval práve u hostí, bol označený p. riaditeľkou ako „táranie nezmyslov“. Najviac ju popudila zmienka o tom, že Kukučín nechcel byť ako učiteľ vo svojom rodisku v Jasenove v čase najtuhšej maďarizácie nástrojom na pomaďarčovanie slovenských detičiek, a preto odišiel študovať do Prahy medicínu. Prejav som hovoril ako vždy spamäti a to dosť kontrastovalo s jedným prejavom, ktorý zaznel v autobuse, keď sme boli ako členovia ROH na trhu v Katoviciach. Pred príchodom vstala vedúca zájazdu z predného sedadla, vytiahla si z kabelky papierik a preslabikovala: „Vážené kolegyně a kolegovia, dovolte mi, aby som sa v mene svojom i v mene vašom srdečne poďakovala pánovi šoférovi za bezpečnú jazdu. Iba toľko!“ A punktom! Papierik starostlivo zložila do kabelky, asi do archívu školy.

Dobre hovoril ten Papík: Každý toľko, na čo má!

Po jednom príhovore v škole sa mi predsa len dostalo ocenenia – jedného z najvzácnejších. Pristavil sa pri mne prvák Vilko Hlušek

a z ničoho nič mi vraví: – A viete, pán riaditeľ, že to, čo ste hovorili, nemalo chybu?! – Manželka sa ma ešte doma pýtala, čo je mi, že som taký šťastný, usmievavý a spokojný. Kto by nebol po takom uznaní.

Každý asi vie, že prvý slovenský román napísal kňaz Jozef Ignác Bajza, narodený v Predmieri. Jeho názov v origináli znie René mládenca príhody a skúsenosti. V úprave do súčasnej štylistiky to má byť Príhody a skúsenosti mládenca Reného. Rozmýšľal som, že by som aj ja tomuto memoáru dal podobný názov, napr. „Kozolku riaditeľa príhody a skúsenosti“... „Ako si Kozolka vačky mascil“... „Nekalé praktiky riaditeľa školy“, „Zrkadlo“...

Dal som si v Moštenci u p. Zvaka ušit' oblek bez „vačkov“ – nepomohlo. Nikto nechcel brať na vedomie výrazné úspechy našej školy. Dal som Lacovi Urikovi urobiť veľkú propagačnú tabuľu pred školu vedľa cesty, aby každý, kto vie a chce, si prečítal, čo nekalé sa v škole deje – nič nepochopili. Najmä tí na Obecnom úrade. Hlavy zadubené! Prosperujúcu školu nevidel iba slepý a ten, kto nechcel vidieť.

Teraz je mi do smiechu, vtedy nie. Čas to prefiltroval. To nebol fyzický strach, to bol každodenný stres, ktorý sa podpisoval na duševnom a následne aj na telesnom zdraví.

Pýtal som sa na kardiologickom oddelení MUDr. Fischera: – Kde je pôvod môjho srdcového ochorenia? Mal som dosť pohybu, zdravo som jedol, nefajčil som, s alkoholom som to nepreháňal, moji predkovia sa dožívali deväťdesiatok... – A stresy neboli? – spýtal sa p. Fischer. – Jáj? Tie som mal na dennom menú. – Máte ich, pán Kozolka, všetky zapísané.

Aj v Osvienčime odpustili. Ale nezabudli.

Ako si Kozolka „vačky mascil“

Ešte sme ani nebývali v novom starom dome, keď sa u nás zastavili dvaja milí starkí, že oni si každý rok kupovali u Trembošov tie krásne biele ringloty, či by si nemohli kúpiť aj od nás. – Samozrejme, a naoberal som im, koľko chceli. Boli z našej ulice a volali sa Chudovskí.

Práve som končil na pracovisku v Považskej Bystrici, keď mi môj riaditeľ školy ponúkol, že môžem darovať nejakému známemu prebytočné uhlie, lebo sme plynofikovali kotolňu a uhlie zavadzalo. Nebolo ho veľa, zmestilo sa do jednej Avie. Bral som ihneď a zaviedol som šoféra k tým Chudovským. Netušili a nechápali, čo to má byť, ale ja som otvoril bránu a presvedčil som ich, že to je darček. Iste boli radi. Po niekoľkých mesiacoch sme organizovali v škole v Považskej Teplej rodičovskú zábavu a člen ZRŠ Stanko Barenčík kupoval nejaký tovar, ktorý by

sme potom v bufete predávali. Stretol ho tam Paľko Chudovský, syn spomínaných a poznamenal: – To kupuješ pre Kozolku, aby si mohol namascic vačky? Beznádejne ho Barenčík presviedčal, že Kozolka nie je organizátor, a že bude iba hosťom, nepomohlo! – On si aj tak „namascic vačky“. – Nuž čo s ním?

A neprestával si mascic vačky aj s tými peniazmi, ktoré „vytíkal“ od domácich futbalistov. To je však vážna kapitola, za hriechy ktorej by mal niekto pykať, pretože vedome ubližoval.

V normálnej dedine, za normálnych okolností, s normálnymi ľuďmi by sme mali byť hrdí, že máme takú „zlatú sliepočku“, ktorú si treba chrániť a opatrovať. Ja som to tak chcel, a preto od začiatku som vylúčil možnosť, aby som ja prichádzal do kontaktu s peniazmi. Tu rozhodli idioti tak, že na telocvičňu budú deti doplácať. Pochopili to aspoň po 20 rokoch? Výňatok z pokladničného denníka, mám ho doteraz kompletný, bol pravidelne predkladaný celému výboru ZRŠ. Peniaze v hotovosti či v Sporiteľni mala pod dohľadom p. Mináriková, tie nedali spávať Omachelovi.

Pr. E.	Dňa	Prijat.	Vydat.	Zostat.	Kúčel:	Pr. E.	Dňa	Prijat.	Vydat.	Zostat.	Kúčel:
179	14.3.	150,-	—	11367,-	Orsot	194	22.4.	—	22,-	898,-	Kadva
180	14.3.	150,-	—	11517,-	tl. naino	195	26.4.	750,-	—	1598,-	Bolus
181	16.3.	198,-	11319,-	—	11517,-	196	29.4.	650,-	—	2248,-	tl. naino
182	16.3.	2000,-	—	13319,-	Vokova	197	3.5.	—	752,-	1496,-	tl. naino
183	19.3.	—	6740,-	6579,-	nino	198	6.5.	5000,-	—	4496,-	tl. naino
184	20.3.	—	6000,-	579,-	nino	199	10.5.	9000,-	—	13496,-	tl. naino
185	21.3.	—	50,-	529,-	tl. naino	200	11.5.	1000,-	—	14496,-	tl. naino
186	25.3.	4995,-	—	5524,-	Kozolka	201	12.5.	—	56,-	14440,-	tl. naino
187	26.3.	—	5000,-	524,-	Kozolka	202	17.5.	200,-	—	14640,-	tl. naino
188	26.3.	—	300,-	224,-	nino	203	17.5.	1000,-	—	15640,-	tl. naino
189	30.3.	—	30,-	194,-	tl. naino	204	19.5.	200,-	—	15840,-	tl. naino
190	6.4.	—	64,-	130,-	tl. naino	205	20.5.	—	448,-	15392,-	tl. naino
191	6.4.	560,-	—	690,-	tl. naino	206	20.5.	52,-	—	15842,-	tl. naino
192	7.4.	6150,-	—	6870,-	tl. naino	207	22.5.	—	30,-	15812,-	tl. naino
193	7.4.	—	6000,-	870,-	tl. naino						

Keďže zlodej je presvedčený, že každý okolo neho je zlodej, nedala mu telocvičňa spávať, možno ju chcel privatizovať a prevádzkovať, pravda

po svojom. Oni, tí radní v Teplej, podrezali krk viacerým takým zlatým sliepočkám, čím podkopali životaschopnosť dediny, ale to už so školou súvisí len okrajovo. Škola a Manínska tiesňava mohla vzácnne kooperovať. Ryba smrdí od hlavy. Dal si nám, Bože, krásnu krajinu! Pred 180 rokmi sa to tu hýrilo farbami a tónmi. Mládenci kúpali vo Váhu kone, dievčence máčali konope a českí maliari písali domov: – Milá maminka, prídem domov neskôr, keď sa nasýtim toľkej krásy.

Ako je to teda s tou telocvičňou?

Sadli sme si so zástupkyňou Uričovou do auta a išli sme sa prezvedieť, ako to praktizujú v Predmieri, kde tiež požičiavajú telocvičňu. Ťažko nás chápali, veď predsa telocvičňa je naša, v Žiline na OŠ im nikto problémy nerobí a doma predsa nie sú hlupáci. Ani na OÚ v Považskej Bystrici nikoho nezaujímal teplanská telocvičňa. V Predmieri nemali idiotov.

Bolo to tak: Každá škola dostala určitý obnos peňazí na určité obdobie, z ktorého mala pokryť všetky svoje výdavky. Nikto nám však nenavýšil dotáciu na prevádzku telocvične mimo našich potrieb, čo znamená, že náklady na spotrebu elektriny, plynu, vody, amortizácia, upratovanie, opravy, výpadky drahých žiaroviek a pod. mali ísť z rozpočtu určeného pre žiacke potreby, platy zamestnancov, učebné pomôcky a pod. Podľa správania idiotov mala byť naša telocvičňa balvanom, ktorý nás ťažil, ochudobňoval. Mala byť naším prekliatím!

Márne sme to vysvetľovali hlavám pomazaným, márne sme im ponúkali prehľad o našom hospodárení, na ktorom sa podieľali okrem mňa predsedníčka ZRŠ Kudlová, ekonómka školy p. Sedláčková a pokladníčka ZRŠ p. Mináriková a každý príjem a výdaj korún bol transparentne vedený pred šestnásťčlenným výborom ZRŠ, márne sme ich pozývali na spoluprácu so školou, ktorá bola v obci, dovoľujem si to tvrdiť jedinou usporiadanou a disciplinovanou inštitúciou, nič nepomohlo. Napriek našim niekoľkým beznádejným pokusom o spoluprácu s obecným úradom dokázali napísať do zápisnice, že škola odmieta spoluprácu. To bolo za čiarou. Kto mal posúdiť takýto podraz? Takúto nehanebnú lož!

Odkiaľ fúkal vietor? Mne to bolo jasné, ale to bolo málo. Tej nešťastnej statočnosti bolo málo. Pritom naši veľikáni písali:

*Komu nad statočnosť venca v nebi niet,
kto ctí pravdy božskej božské zákony,
tomu moja pieseň slávou zazvoní!*

Lenže tieto verše sa v Považskej Teplej už dávno-predávno žiaci neučili. Možno ešte pani učiteľka Gašparovičová a pán Mejšnár.

Bolo sveta žiť pani kolegyni za vlády panovníka Ladislava, keď nebolo treba písať ani povinné štvrťročné písomné úlohy zo slovenského jazyka a ani platené hodiny nebolo treba odúčať. Ako som si to vôbec mohol dovoliť žiadať od členky obecného úradu! A pritom táto ohava si dovolila šíriť do éteru, že v škole je prestárly zbor, lebo najlepší učiteľia (včítane jej!) kvôli Kozolkovi zo školy utiekli, alebo ich vyhodil. Bol som označený za despota a diktátora!

RIADITEĽSTVO Základnej školy
v Považskej Teplej
PSČ: 017 05 POŠTA: Považská Teplá OKRES: Považská Bystrica

Riaditeľ Školskej správy
v Považskej Bystrici

Váš list značky/z Naša značka Vybavuje/linka Mesto/dátum

Vec: Oznámenie o porušení pracovnej disciplíny

Oznamujem, že Dr. Katarína Matulová, ktorá vyučuje etickú výchovu na našej ZŠ neodúčila bez oznámenia 4 vyučovacie hodiny etickej výchovy a to v dňoch 1. apríla, 22. apríla, 6. mája a 3. júna. V týchto dátumoch bola v škole prítomná.

V Považskej Teplej 4. júna 1996

Adm. úrad
Svedkovia:
.....

ZAKLADNÁ ŠKOLA
v POVAŽSKEJ BYSTRICI
kvrt: Považská Teplá

Kontrolno-hospitačný záznam
predpísaných písomností žiakov: písomných úloh a labor. prác

Dňa 4. júna 1996 som požiadal učiteľov slovenského jazyka, matematiky, fyziky, prírodopisu a chémie, aby mi predložili všetky predpísané písomné práce žiakov v školskom roku 1995/96 na kontrolu.

Predložené písomnosti som skontroloval a zistil som nasledovné nedostatky:

Štvrtročné písomné úlohy z matematiky v 5. a 8. ročníku /p.uč. Papík/ sú písané v malých tenkých zošitoch spolu s bežnými previerkami.

Písomné úlohy zo slovenského jazyka vo všetkých ročníkoch 5.-8. som nedostal /p.uč. Dr. Matulová/ s odôvodnením, že ona ich hneď po opravení likvidovala.

Pri kontrole laboratórnych prác som nezistil žiadne závady.

Po vecnej stránke zodpovedajú všetky písomnosti predpísaným a požadovaným kritériám.

Opatrenia: Počnúc novým školským rokom budem požadovať od všetkých vyučujúcich, najmä však od učiteľov slovenského jazyka a matematiky, aby štvrtročné písomné úlohy písali na čistý alebo linajkový dvojhárok A 3. Všetky kontrolné písomnosti musia byť spolu s požadovaným vyhodnotením na takom mieste, aby boli k dispozícii pri ich požiadaní rodičmi lebo inšpektormi.

V zmysle Pracovného poriadku Školskej správy v Považskej Bystrici III. časť, čl. 14 ods. a/ a čl. 16 ods. 1 som upozornil Dr. Matulovú na porušenie pracovnej disciplíny a poučil ju o nesprávnosti jej konania formou pohovoru.

Na vedomie: H. Michalková
M. Sluková
A. Zatková
R. Papík
Dr. K. Matulová

V Považskej Bystrici 10.6.1996

ZÁKLADNÁ ŠKOLA
v POVAŽSKEJ BYSTRICI
Štvrť: Považská Teplica
riaditeľ školy

Mladí matematikári skutočne neboli, lebo im OÚ nemohol poskytnúť byty a tie panie – Ješková, Gajdošová a Šprochová boli pre školu poťahovaním. Tie si povinnosti nielen plnili, ale stmelovali učiteľov, neintriigovali a robili škole dobrú povesť. Každá z nich bola osobnosťou. Zo

skúseností viem, že starý učiteľ, ak na sebe neprestal pracovať, je ako obrúsený, vyhladený diamant, jeho poznatky a metodika mu umožňujú dosahovať len úspechy. Rád si spomínam na istú dôchodkyňu z Oravského Veselého, ktorá rozhorčene oponovala mladému súdruhovi riaditeľovi, že ona vie, že čítať a písať naučí prvákov len tak, že s nimi bude čítať a písať. Stručne a jasne. Kniha pod vankúšom v noci nepomôže.

Toto ohováranie zvnútra malo za následok nízku dotáciu OŠ na odmeny. Doplácali nevinní kolegovia a kolegyne.

*Pri prameni čistej vody spoznáte pravdu,
pravda nás oslobodí
(úryvok zo žalmu).*

Ja som sa tak tešil, že budem vychádzať so športovcami, veď šport bol nielen mojou srdcovou záležitosťou, bol viac. Osem rokov som denne sedel na bicykli 4 – 6 hodín, bol som majstrom kraja v roku 1963, mal som nos na talenty, bol som trénerom II. výkonnostnej triedy a aj s futbalom som mal čosi do činenia. Overtel si to: Poslal ma raz učiteľa slovenčiny telocvikár Vašítek s našimi žiakmi na odvetu vo futbalovom zápase so slovami. Počítaj s tým, že naši chlapci na to nemajú, u nás sme dostali výprask od Plevničanov a tam sa to ukazuje na minimálne päťgólový rozdiel v náš neprospech. Dodnes mám v predstave trénera Jožka Paličku (Stančíka), ako to nechápe, že teplanskí chlapci ich po ihrisku zametajú a čím to vôbec je, že oni, Plevničania doma prehrali. Ja som vedel, čím to je. Ja som nebol ani nie som „zapečený“. Pre mňa je trénerkou Natália Hejková z Ružomberka, Kamil Haťapka, tréner čsl. cyklistov, ktorí poznajú aj čary. Bez nasadenia to nejde. Potrebuje to dušu a tú treba prebudiť. Stáva sa aj teraz, že pri niektorých športových prenosoch vypínam televízor. Kvôli neprebudeným zapečencom.

Rozšírila sa fáma (teda ktosi ju rozšíril a neúnavne rozširoval), že Kozolka si vynucuje od futbalistov peniaze za telocvičňu. Bolo to bohapusté klamstvo, a tak som s tým musel niečo robiť. Na jednom zhromaždení ZRŠ – nikdy som nemal ZRŠ cez školský rozhlas – lebo som sa mohol a chcel pozeráť ľuďom do očí a hovoril som dúfam zrozumiteľne – som sa spýtal prítomného predsedu futbalového oddielu Ing. Stanka Maleňáka, koľko korún platili futbalisti doteraz za telocvičňu. Pretože sa vyhybal otázke, opýtal som sa naliehavejšie: Teraz ťa, Stanko, žiadam, aby si to tu povedal jasne. Koľko? – No, já nevím... neplatili sme zatiaľ nič. Niektorí páni zavrávali. Ako je to teda? Kto to potom rozpráva...?

A to sa zopakovalo ešte raz: tentokrát sa konala výročná schôdza TJ v tom kukutíne zvanom kultúrny dom, na ktorú som bol pozvaný a oni,

organizátori pozvali aj p. Chudovského, riaditeľa Technických služieb, ktorý si sadol dozadu a ja som hľadal, kde má ten pomyselný meč, ktorým má vykonať ortiel nad zločincom Kozolkom. Keď nastal príhodný čas, zrozumiteľne som sa spýtal Maleňáka tou istou otázkou. Aj odpoveď bola na sklamanie niektorých tá istá a ja som sa pozeral na toho privolaného pána, ktorý pokrútil hlavou a zašomral vetu, ktorú ja dodnes opakujem často svojej manželke: „Tak potom, čo tedá?“ A odišiel preč. Načo ho volali? Do kolúznej väzby s ním!

Potvrďujem týmto, že v zimnej sezóne 1998/99 vedenie ZŠ v Považskej Teplej nepožadovalo od TJ v Pov. Teplej žiadnu finančnú úhradu za používanie telocvične ZŠ v rozsahu 18 hodín mesačne a ako protihodnotu sa po spoločnom dohovore medzi riad. ZŠ a organizačným vedením TJ – futbalový oddiel zaviazali športovci vytvoriť na školskom dvore letnú učebňu /sedadlá z prepílených kmeňov stromov/podľa predloženého plánu riad. školy.

V Pov. Teplej 29.3.1999

Maleňák

PREDS. FUTBALOVÉHO
KLUBU POV. TEPLÁ

Moji žiaci vedeli, že mám k športu nadštandardný vzťah. Keď ma kolega telocvikár, mladší odomňa o 10 rokov poprosil, aby som išiel s jeho žiakmi cez hodinu na cezpoľný beh, s radosťou som išiel a dokázal som bežať za istým Jakubcom na druhom mieste. V telocvični som asi jediný po jej vybudovaní rozložil hrazdu a učil som chlapcov výmik predom.

Na záver som sa na hrazde tak rozkrútil, že si skoro oči vyočili a na lane som sa vyšplhal za šesť sekúnd. Chodil som po rukách a moji priatelia telocvikári ma obdivovali, keď som urobil stoj na rukách na stoličke. Osem rokov som aktívne pretekal na bicykli a som kvalifikovaný tréner. Aj o japonskom kende som sa čosi dozvedel.

Počas základnej vojenskej služby v Chlumci nad Cidlinou ma oslovili miestni žiaci, či by som ich netrénoval. Povedal som im vážne i s úsmevom: Ale ja viem len vyhrávať! – To je ono, vždyť my to taky chceme. O rok neskôr vyhrali v Rovišti u Prahy celoštátnu súťaž. Nazývali sa MARINER IV. Aj po roku mi ešte písali na Slovensko. Prosili ma, aby som ostal učiť na ich škole. Bolo by mi to tam aj pasovalo, lebo vo vestibule tej školy bola mosadzná tabuľa, ktorá hlásala, že architektom tej

školy bol akýsi Bedřich Kozelka. Ale ja som nemohol zradiť žiakov i rodičov z Hronských Kľačian, kde som už predtým učil jeden rok a oni mi posielali makovníky a nemohli sa ma dočkať. Jediný raz v živote sa mi stalo, že mi bývalý žiak fúkol dym z cigarety do tváre. Pred Motorestom!

Ja som ho mal celkom rád, veď mi napísal taký krásny sloh o psovi Bojarovi, ktorý v noci štekal a oni nemohli spať, ale na druhej strane to bolo dobre, že štekal, lebo neprišli zloději. Presne tak písal E. Hemingway o rybárovi a žralokovi – dentusovi v románe Starec a more, za ktorý dostal Nobelovu cenu. Kto ju dá Tomášovi? Ten by sa mal skôr ospravedlniť, ale tomu som nebol triedny.

(Ne)spolupráca s futbalistami

František Hečko mal vo svojom románe Šimona Pančuchu. V Teplej ich bolo viac.

Zastavil sa u mňa idúc z ihriska Janko Slaninka, ten z Vrtižera, a informoval ma o tom, že sa tam hovorilo (teda ktosi hovoril) o tom, že Kozolka odmietol poskytnúť telocvičňu futbalistom na hodovú zábavu. Bol som z toho prekvapený, lebo o tom s nikým nebola reč. O niekoľko dní neskôr som zbadal iného Janka Slaninku, činníka futbalistov pred Priorom, tak som išiel za ním a zdôraznil som mu, že ak niekto bude šíriť takúto dezinformáciu o telocvični, aby ho nebral vážne, lebo to nie je môj zámer. Zdalo sa mi však, že to ani nechcel brať na vedomie. Oni si skôr želali, aby to bola pravda.

Počul som v tejto súvislosti aj také výroky – že však my sme tú telocvičňu stavali. Veril som tomu, možno stavali aj motorest a mohli si nárokovať každý večer všetci tí budovatelia dva deci vína grátis? Ale to je od veci.

V pondelok ráno vstúpila do riaditeľne pani Schmiedtová, upratovačka s polohnevom a poloplačom, že ony tú telocvičňu upratať nebudú! Akože, veď to je váš pracovný úväzok? Aj zoškrabovať lopatami bahno z podlahy telocvične? Musel som sa ísť tam pozrieť. Tak toto teda by som neupratoval ani ja. V šatniach a v sprchách po členky bahna, odtoky upchaté, po telocvični chodník z hlíny. Napísal som Ing. Maleňákovi, že musíme byť voči sebe korektní a voľakto musí niešť zodpovednosť za poriadok v telocvični, ktorá bola poskytovaná bezplatne. Oheň bol na streche. Čo som si to len dovolil?! Čo si myslím, že kto som? Do útoku! Začala kampaň, ktorá nemala konca.

Podarilo sa mi vyjednať, že budú musieť pomôcť škole s nejakými prácami. Ak sa „za Turičika“ na školskom ihrisku hrával hokej, ja s tým nemám problém, pre hokej mám pochopenie, a tak som sa dohodol s mládeňcami, že vykopú studňu aspoň dva metre hlbokú a z vody budeme v zime vytvárať ľadovú plochu. Keď som ich bol pozrieť ako kopú, ani sa na mňa nepozreli, poníženi. Kúpil som betónové skruže, lenže popoludní ich kvalitu overoval žiak Milan Fulmek a jedna z nich v skúške neobstála. Bolo to nepríjemné, ale zavolať som otcovi Milanovi a počul som reakciu normálneho, slušného človeka: – Pán riaditeľ do troch dní ju budete mať, ja si ju odmeriam a spoľahnite sa. Veril som a veril som správne. Skruža bola a o nejakých hnevoch ani potuchy. Bol som prekvapený z toho, že pán Fulmek nepodával na mňa za to na OŠ trestné udanie Už ma boli obaja otec a syn aj pozrieť tu na Záhorí. Jeden nemenovaný dedo hlásil na OŠ, že žiaci na brannom cvičení chodili po krmidle pre zver. Hlavným aktérom bol síce jeho vnuk, ale vznikla príležitosť ublížiť škole. Kde inde na Slovensku ubližovali vlastní svojej škole? Tu voľačo buď chýba, alebo je navyše!

Inak sa zachoval p. Jožko Lazar, keď som ho informoval, že jeho syn v spolupráci s ďalšími kazisvetmi porozbýjali niekoľko okien na školskej budove. Ospravedlnil sa a že on si to so synom vybaví a okná budú zasklené. Boli. A my sme sa na seba usmievali.

Vtedy som na spodnú chodbu zvolal „Veľký chural“ – tam sme riešili všetky úspechy i problémy a chcel som, aby každý člen, aj prvák, bol zainteresovaný do diania a ja som im slávnostne a pateticky vyhlásil, že počnúc dnešným dňom môže každý beztrešne rozbíjať ľubovoľné množstvo okien. Pamätám si, ako kolegyňa Sluková vydala nejaký nedefinovateľný zvuk.... – Len si tie okná bude musieť každý do troch dní zaskliť a dať do pôvodného stavu. Úú... aká škoda! – zaúpeli chlapci z vyšších ročníkov.

Kauza pre zloduchov takmer úspešná

Ponúkli sa futbalisti v zastúpení Jožka Dorinca a Jožka Valu, že vymenia krytinu na školských dielňach, za čo im škola poskytne telocvičňu na celé zimné obdobie. Bol apríl a práca mala byť ukončená najneskôr do konca júna. Dohodnuté – potvrdené, pre korektných aj záväzné.

Skončil sa jún, prešiel júl, aj august a ja som niekoľkokrát urgoval. Bez odozvy. Bol som zvyknutý na váhu ich slova, a tak som čakal ešte v septembri. Budova zatekala a zima sa blížila. Vtedy prišiel istý podnikateľ Illo prosiť o hodinu týždenne v telocvični na tenis. Dohoda bola promptná a o tri dni bola strecha pokrytá. Mrcha sa prebudila a začala produkovať, čo jej išlo lepšie ako slovenčina a aj keď s gramatickými chybami – posielal sťažnosti, trestné oznámenia a udania na OŠ. Samozrejme klamstvá, ktoré by jeden nevymyslel, ale bolo vidno, že je v tom doma. Mala podporu a silné zázemie. Členovia občianskeho výboru, či už tomu verili, alebo nechceli poznať pravdu, sa začali hrať na inkvizítorov. Pracovitá a snaživá členka OV nazbierala klamstvá, ktoré jej boli dostupné a namiesto povinných písomných prác a previerok na hodinách slovenčiny so žiakmi sa stala zapisovateľkou OV. Ako slovenčinár by som sa za tie zápisy hanbil a ako riaditeľ školy som sa hanbil za takéhoto slovenčinára! Tento strategický post jej zaručoval nedobytnosť. Janko Slaninka dokonca poznamenal, že sa čuduje členom výboru ZRS, že neboli voči Kozolkovi s t r i k t n e j š í! Odpusť mu, Bože, nevedel, čo činí.

Ja vôbec nepožadujem, aby každý so mnou súhlasil. A ani nemusí. Píšem len to, čo bolo. Bez príkras, deformácií. Ďalší príbeh bude veľavravný.

O tom, že tie pokrývačské práce má urobiť akýsi Chovaník, som netušil, doteraz som toho pána osobne nevidel. Napriek tomu, že mrcha vymyslela dojímavý príbeh, ako som ja povedal tomu Chovaníkovi ráznu odpoveď: Nie!, hoci on tú prácu chcel urobiť lacnejšie. Agata Christie by bledla závišťou. Ak naozaj chcel, to je chvályhodné, ale je to málo, strecha aj tak zatekala. Lacnejšie sa to tiež urobiť nedalo, pretože mne to urobil pán Illo z a d a r m o a hneď. Klamstvo sa striedalo s klamstvom.

V udaní na OŠ figuruje takéto klamstvo a ani jeden zo slovutných radných si to nemal záujem overiť. Táto pani si s hanbou tykala a nič jej nebolo sväté. Stratégiu útokov mala v malíčku. Vtedy ma niekto, kto sa už nemohol na toto svinstvo dívať, zaviedol k istému renomovanému právnikovi v Pov. Bystrici, ktorý mi promptne ponúkol bezplatné právnické služby, aby som žaloval milú členku OÚ a učiteľku školy. Zaručo-

val mi úspech. Opäť som sa ukázal ako slaboch – vzdal som to, nechcel som jej ublížiť, hoci všetky svinstvá boli evidentne preukázateľné a bola by platila za morálnu ujmu. To mi právnik zaručoval.

Zakúpili sme počítače, patrili sme k prvým školám v okrese s týmto vyučovaním. Zohnal som učiteľa-dôchodcu Ing. Rončíka, ktorému sa do uší dostali o mne našťastie dobré referencie. Záujem žiakov bol veľký, kapacita obmedzená. Triedni učitelia mali vybrať transparentne 15 najlepších žiakov, za rovnakých podmienok uprednostníme žiakov, ktorých rodičia sú vo výbore ZRŠ a pomáhajú škole. Ani dnes by som nebol spravodlivejší, napriek tomu iniciátorka, ktorá nikdy v nijakej mimoškolskej práci nepohla prstom, ožila a trúbila do útoku. OŠ bol hore nohami. Ďalšia kauza Kozolku. Napokon jej to nevyšlo, kontrola usúdila, že je to v právomoci riaditeľa. Ani túto „právomoc“ som si však neuplatňoval. Kto chcel, mohol chodiť na počítač. Aj Chovaníkove deti. Keď som potom videl popoludní toho chlapca na našom školskom dvore so svojimi kamarátmi, bolo mi ho ľúto. Kto mu ublížil? Rodičia? Nie. Mrcha.

Keď som po druhýkrát nastúpil do funkcie riaditeľa, stala sa mi takáto príhoda: Hneď prvý deň ráno som si poprezeral priestory, zarazilo ma napríklad, že v miestnostiach školy ešte ani po troch rokoch neboli štátne znaky Slovenskej republiky! Neželali si páni riaditeľia, aby sme mali vlastný štát? Zdalo sa mi to divné – tri roky! Mohli si tam dať aspoň Brežneva.

Krátko pred prvou vyučovacou hodinou som vyšiel na dvor a cez otvorené okno ôsmej triedy, ktorej triednou učiteľkou bola p. Matulová, som začul taký rev a takú spršku oplzlých slov, za ktorú by sa nezahanbil ani vyhodený gauner po záverečnej v 4. cenovej skupine. Nikdy predtým som nebol nielen v škole ale ani v okruhu svojho pôsobenia na to zvyknutý, a tak som hneď za horúca vybehol do tej triedy a spýtal sa, kto to tak rozprával. Samozrejme, že nikto. Skúšal som všelijako – nič. A ani ste nič nepočuli? – Nie! Konečne v Teplej aj nejaká statočnosť, žiaľ zle uplatnená. Trochu som tých žiakov poznal, a tak som si vybral tri dievčatá, ktoré som považoval za vychované a slušné. V riaditeľni som im povedal, ako to na mňa zapôsobilo a že sa ma to hlboko dotýka. Jedna bola Butková, druhá Gabika Janechová a na tretiu si nespomínam, možno Chovaníková. Boli nemé. Ani ste nepočuli takto rozprávať? – Ja neviem, ja som sa pripravovala na hodinu, neviem, či niekto kričal a pod. Rezignoval som a povedal som im: – Dievčatá, z toho sa ale musíte vyspovedať, pretože ste spolupáchateľky. Môžete ísť, ďakujem vám. Lenže mne i bez násilia nikdy nepretieklo cez prsty a neostalo bez

vyšetrenia. Dokonca som každý priestupok výchovne využil. Na rozdiel od iných som nikdy takýto priestupok nebagatelizoval. Ak nevychovala rodina, nahradíme v škole. Zvolal som zhromaždenie všetkých žiakov školy a prihovoril som sa im. Obsahom môjho prejavu bola výzva, aby sa našiel správny chlapec alebo dievča, ktoré mi to v záujme svojho svedomia i z úcty k jazyku svojej matky príde povedať osobne a ja sa zaručujem, že nebudem vyvodzovať žiadne dôsledky. Zabralo. Asi na druhý deň zaklopal a vošiel chlapec: – Pán riaditeľ, prišiel som vám povedať, že som to bol ja a prosím, ospravedlňte ma, mrzí ma to. Vstal som a povedal: Toto nie je bonzovanie, toto, Miro, dokáže len chlap. A ty si chlap. Stisol som mu ruku a stavím sa, že sa cítil dobre. Tým to pre nás oboch skončilo, si správny! Skončilo však iba pre nás. „Milujúca matka triedna“ to nezvládla a rozchýrila, ako despoticky som prinútil chlapca priznať sa k tomu, čo nespáchal a dievčatá som despoticky nútil až tak, že jedna z nich má trvalé zdravotné následky. A v triede nikto nekričal, iba ja som mal halucinácie. Ako som mal tú beštiu prečítanú a ako som sa musel ponížiť, keď som išiel k chlapcovi domov spýtať sa ho, či mi to potvrdí aj na papieri. Bez zaváhania.

Potvrdzujem svojím podpisom a hodnoverne prehlasujem, že v apríli 1996 ako žiak ZŠ som sa bez akéhokoľvek nátlaku zo strany riaditeľa ZŠ p. Kozolku priznal p. riaditeľovi k tomu, že som sa pred vyučovaním v triede oplzlo a nahles vyjadroval. Priznať a ospravedlniť som sa išiel osobne a dobrovoľne do riaditeľne. P. riaditeľ mi namiesto odpustil, pochválil ma za priznanie a nikdy viac mi to už nepripomenul.

V Považskej Teplej dňa 29.3.1999

Miro Bucha.

Viem, že keby som teraz bol v škole, bol by som obvinený, že napriek sľubu, som prezradil meno, čo je vrchol bezcharakternosti Kozolku, ale doba je premlčaná. On bol správny, len pani triedna, ktorej by som nezveril svoje deti učiť ani... no taký predmet vlastne nie je v školských osnovách, tá začala, pre ňu to bol signál k útoku na mňa a v tom útoku pokračovala bez prerušenia, ešte aj po odchode zo školy. Odišla, hoci ju nikto nevyhadzoval. Napokon, ani nikto neplakal. Zmobilizovala útok. Na širokom fronte.

Nepozdával sa mi ani nevhodný žart p. Machulovej, ktorá sa tak iniciatívne angažovala pri ponúkaní pálenky kolegovi Vysúdilovi, že on stratil pojem o čase a priestore. Ona mala z toho neopísateľnú radosť. Opitý učiteľ, ležiaci na lavičke autobusovej zastávky – takáto trofej sa nepodariť hocikomu! Desiatka učiteľskému stavu. Šťastím žiarila.

Práve v tom čase som potreboval klampiara na nejakú menšiu prácu doma. Poradili mi, že je v Teplej klampiar a volá sa Chovaník. Zavolať som mu, poprosil ho a on mi prisľúbil a dal termín. Termín p. Chovaník nedodržiaval, a tak som poprosil jeho dcéru, ktorú som náhodou stretol na školskom dvore, aby otcovi pripomenula, že ho veľmi pekne prosím.... a v dobrom úmysle, žartom som ju poprosil, aby mu to povedala tak, aby to malo účinok, že ti dám možno zlú známku a tak. (To dievča som nikdy nijaký predmet ne učil, takže tie slová nemali reálne opodstatnenie.) Pre renomovanú scenáristku Machulovú to bol ten najpriaznivejší vietor do plachiet. Ujala sa réžie – teraz alebo nikdy! Poštvala rodičov Chovaníkových do takej miery, že tí buntošili najskôr občiansky výbor, kde to potom „riešila“ Machulová, no a občiansky výbor bol zdesený nad „zločinnosťou riaditeľa“ a posunul sťažnosť p. Chovaníka na OŠ OÚ do Považskej Bystrice a... kauza ako hrom!

Úplne beztestne. A výbor ZRŠ nebol voči riaditeľovi striktnější! Neschopný výbor! P. Chovaníkovú, ktorá prišla odhlásiť deti z našej školy, som prehováral a prosil ju, aby to nerobili, že tým ublížia deťom, ktoré sa tu cítia dobre, majú tu priateľstvá, sú tu bezpečné, že všetky tie dôvody sú umelé a povymýšľané..., nepomohlo, bol som v ich očiach životunebezpečný ludožrút III. stupňa. Machula jasala. Len p. Chovaník, ako som sa dozvedel, dosť neskoro pochopil, že bol podvedený a zneužitý. Podobne aj p. Butko, ktorý si to prišiel vybaviť so mnou k nám domov, samozrejme s podliatymi očami. Machula vyhlásila, že Monika Butková má kvôli môjmu „despotickému“ vyšetrovaniu trvalé zdravotné následky.

Pani Butková našťastie nestratila zdravý rozum a vyhlásila, že si viac neželá, aby do tejto špinavej hry bolo montované jej dieťa. Zapálilo, trochu neskoro. Tretí rodič, Laco Janech, ktorý ma dôverne poznal, sa do tohoto špinavstva nenechal zakomponovať!

Veľmi negatívne zasiahol do môjho profesionálneho i súkromného života pán Chovaník, ale nie on bol hlavným vinníkom. Nevidel som ho, nepoznám ho doteraz, ale pevne verím, že keby sme sa boli pätnásť minút porozprávali z očí do očí, bol by som ho presvedčil, aby sa stal členom výboru ZRŠ.

Mohol som sa ja v školskej práci aj pretrhnúť – dym, keď aj nespáli, ale začadí.

Bolo 12. decembra a nám večer zazvonili a vstúpili do domu Lucie. Bolo to milé, budeme očistení. V očiach jednej z Lucí som uvidel prosbu o odpustenie. Bez slova. Ak to tak nebolo, nech nám zavolá. Aj seba očistila táto Chovaníková „Lucia“. Je tragédiou, že dospelí naložia na deti takéto ťažké psychické bremená. Tí, ktorí majú vychovávať! Profíci s titulom!

V zápisnici zo zasadnutia VMC č. 15 Považská Teplá sa k sťažnosti vyjadril i predseda VMC Marián Chudovský. V písomnom vyjadrení zo dňa 9.4.1999 (príloha č. 3) upresnil, že pripomienku podal ako rodič a občan Považskej Teplej, nie ako predseda VMC. Dovedol, že svojho syna Lukáša Chudovského (žiaka 4. triedy ZŠ) dal preložiť od 1.9.1997 zo ZŠ Považská Teplá na ZŠ Považská Bystrica, ul. Školská, z dôvodu nekorektného správania sa riaditeľa školy k jeho manželke, ktorú z nezistených dôvodov upozorňoval na neodôvodnené zlé správanie jeho syna. Manželka p. Chudovského v tom čase pracovala na ZŠ v Pov. Teplej ako vychovávateľka školského klubu. Sťažnosť na riaditeľa ZŠ Mgr. Petra Kozolku doteraz nepodal preto, lebo konanie riaditeľa je ťažko dokázateľné a čakal na odvahu ďalších rodičov, ktorí sa budú sťažovať.

2. Dcéra sťažovateľa Jaroslava Chovaníková bola jednou zo 64 žiakov - záujemcov o nepovinný predmet Práca s počítačom, ktorý bol na škole zavedený od 1.9.1998. V tom čase mala ZŠ k dispozícii jeden počítač, čo umožňovalo prácu 15 žiakom. Tento počet žiakov je možný podľa účelných plánov pre 5. - 9. ročník ZŠ, schválených MŠ SR dňa 17.3.1997 pod č. 474/1997-15, platných od 1.9.1997. Jaroslava Chovaníková na nepovinný predmet Práca s počítačom zaradená nebola. Výber na nepovinný predmet patrí do právomoci riaditeľa školy a vyučujúceho daný nepovinný predmet. Podľa vyjadrenia riaditeľa ZŠ bol výber vykonaný podľa prospechu žiakov.

Riaditeľ ZŠ Mgr. Peter Kozolka vo vyjadrení k sťažnosti priznal svoje vyjadrenie, že pri rovnakom prospechu bude uprednostňovať tých žiakov, ktorých rodičia škole výrazne pomáhajú, čo však pri výbere žiakov na nepovinný predmet nerealizovali.

boli uzatvorené nesprávne. Riaditeľ školy v zmluvách stanovil najom nesprávne a to zapožičaním kopírovacieho stroja pre školu a formou brigádnickej pomoci pre školu, ako protihodnoty námu.

Predmetom zmluvy o prenájme, uzatvorenej dňa 15. apríla 1997 s TJ - futbalovým oddielom na dobu apríl až október 1997, nebol prenájom telocvične ale prenájom šatní a sprchy v objektu školskej telocvične za účelom umývania a prezliekania futbalistov po majstrovských futbalových zápasoch. Podľa rozvrhu prenájmu telocvične TJ - futbalový oddiel používa telocvičňu v piatok od 18.00 hod. do 20.30 hod. na čo nebola zmluva pri prešetrovaní predložená.

Takýto postup riaditeľa ZŠ Mgr. Petra Kozolku nie je v súlade so zákonom č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého zmluva musí obsahovať o.i. výšku a splatnosť nájomného a spôsob jeho platenia. Postup riaditeľa školy tiež nie je v súlade so zákonom NR SR č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov § 34, v zmysle ktorého príjem z prenájmu majetku v správe štátnej rozpočtovej organizácie je príjmom štátneho rozpočtu.

Podľa riaditeľom školy predloženého rozvrhu používania telocvične (príloha č. 13) okrem uvedených nájomcov používajú telocvičňu ZŠ ďalší nájomcovia s ktorými riaditeľ ZŠ Mgr. Peter Kozolka neuzatvoril zmluvy o nájme nebytových priestorov. Riaditeľ ZŠ Mgr. Peter Kozolka im telocvičňu prenajíma za rôzny materiál a služby a práce pre školu, ako protihodnotu námu, čím porušuje zákon NR SR č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, zákon č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení neskorších predpisov a zákon NR SR č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov.

Prešetrením bolo zistené, že pri prenájme telocvične riaditeľ ZŠ Mgr. Peter Kozolka nedodržiava platné právne predpisy, čím porušuje základné povinnosti pracovníkov uvedené v § 73 odst. c/ a základné povinnosti vedúcich pracovníkov uvedené v § 74 odst. i/ Zákonníka práce č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov.

25

Zápisnica

so zasadnutia VMČ č. 15 Považská Teplá, ktoré sa konalo 11.3.1999

Počet členov: 9
Prítomných: 9

Hostia:

- členovia výboru ZRPŠ-ZŠ Pov. Teplá:
P. Kudlová, P. Barenčík, Ing. Korbaš, P. Zábojník
- občan Pov. Teplej:
P. Jaroslav Chovaník

zapisala tajomníčka: *A. Mulecova*

Námietka v sťažnosti je neopodstatnená. Prešetrením nebolo zistené prekročenie kompetencie riaditeľa školy pri výbere žiakov na nepovinný predmet.

3. Pokrytie strechy školských dielní zabezpečil riaditeľ ZŠ Mgr. Peter Kozolka bezplatne prostredníctvom p. Illu. Za práce mu riaditeľ školy prenajal telocvičňu ZŠ, podľa predloženého rozvrhu každý štvrtok od 17.00 hod. do 18.30 hod., čo nie je správne a prenájom telocvične je predmetom prešetrovania v samostatnom bode.

Námietka v sťažnosti je neopodstatnená. Prešetrením nebolo zistené nehospodárne vynakladanie finančných prostriedkov ZŠ riaditeľom školy pri pokrytí školských dielní.

4. V námietke na nesprávne správanie riaditeľa ZŠ Mgr. Petra Kozolku k žiakom nie je uvedené o ktorých žiakov sa jednalo.

Námietka v sťažnosti je neopodstatnená. Nesprávne správanie riaditeľa ZŠ k žiakom nebolo možné prešetrením potvrdiť.

K sťažnosti sa vyjadrila i predsedníčka ZRS pri ZŠ Považská Teplá Viera Kudlová (príloha č. 4). Uviedla, že výbor ZRS sa schádza často a ekonomické i výchovné problémy školy pozná dôverne. Prácu riaditeľa školy Mgr. Petra Kozolku hodnotí kladne. O probléme p. Chovaníka bol výbor ZRS informovaný. Zo strany ZRS navrhli p. Chovaníkovi, aby si svoje deti dal naspäť do školy v Považskej Teplej. V sťažnosti vidí záujem určitých ľudí o odvolanie riaditeľa školy a riešenie súkromných problémov.

25

OKRESNÝ ÚRAD POVAŽSKÁ BYSTRICA
Odbor školstva a kultúry

Číslo: Sťaž. 18/1999
A99/04304-002-TR2/V-10

Výtlačok č.: **3**

Z á p i s n i c a
o výsledku prešetrenia sťažnosti

Zamestnanci Okresného úradu - odboru školstva a kultúry v Považskej Bystrici

Lubomír Naď - odborný pracovník úseku kontroly OŠaK,
Mgr. Margita Súľovská - vedúca odd. inšpekcie a metodiky OŠaK,
JUDr. Milena Zahradová - odborná pracovníčka OŠaK,

vykonali v Základnej škole, Považská Bystrica, štvrť Považská Teplá,

v čase od 29.3.1999 do 14.4.1999

prešetrenie sťažnosti číslo 18/1999 zo dňa 11.3.1999

sťažovateľa Jaroslava Chovaníka, 017 05 Považská Teplá č. 345.

Predmet sťažnosti: Nesprávne konanie riaditeľa Základnej školy v Považskej Bystrici, štvrť Považská Teplá Mgr. Petra Kozolku.

Konkrétne námietky uvedené v sťažnosti:

1. Nesprávne konanie riaditeľa školy Mgr. Petra Kozolku voči dcére sťažovateľa, žiačke ZŠ Jaroslave Chovaníkovej a uprednostňovanie žiakov, ktorých rodičia "robia pre školu" - škole pomáhajú.
2. Vyraďenie dcéry sťažovateľa Jaroslavy Chovaníkovej z počítačového kružku.
3. Nehospodárny postup riaditeľa školy pri pokrývaní školských dielní.
4. Nesprávne správanie voči žiakom.

Nakoľko sťažnosť p. Chovaníka nebola podpísaná, neobsahovala jeho meno a adresu, bola v zmysle § 5 zákona NR SR č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach doplnená dňa 9.4.1999 (príloha č. 1).

1

253
3. P.Chovaníkovi bolo umožnené na jeho žiadosť zúčastniť sa zasadnutia VMČ č.15, kde podal svoju sťažnosť na riaditeľa ZŠ v Pov. Teplej Mgr.Kozolku. Citácia ústnej sťažnosti P.Chovaníka:

„Mal som rozhovor s p.Kozolkom, niečo chcel, aby som mu spravil na krbe v jeho rodinnom dome, ale ja som nemal čas, nevedel som mu povedať, kedy by som to mohol prijsť spraviť. O týždeň pristavil moju dcéru v škole a povedal jej, že keď neprídem spraviť, to čo po mne žiadal dá jej pätku a nechá ju prepadnúť. Po obdržaní tejto vyhružky od mojej dcéry sme okamžite všetky naše deti, ktoré navštevovali ZŠ v Pov. Teplej prihlásili na inú ZŠ v Pov. Bystrici. Začo som povďačný ľuďom, ktorí mi pomohli.

Dcéra bola zapísaná do počítačového kružku a aj odtiaľ ju p.riaditeľ vyradil. Prečo? Patrila medzi žiakov, ktorí úspešne reprezentovali školu. P.riaditeľ povedal, že uprednostňuje tých žiakov, ktorých rodičia robia pre školu. Tak moje deti chodia do školy v Pov. Bystrici, aby nepocíťovali krivdu.

Koľko rodičov dalo odtiaľto preč svoje deti a koľkí sú ticho lebo sa boja, že by ich museli dať na inú ZŠ. Nie všetci máme dosť peňazí a cestovné niečo stojí. Aj mne to nabúrало rodinný rozpočet, pretože tri deti cestujú autobusom.

Ešte pred tým p.Kozolka chcel pokrývať školské dielne a ja som to chcel so svojimi priateľmi urobiť veľmi lacno. Na oplátku sme chceli zapožičanie telocvične. Odpoveď bola nie - a vyhovel iným za drahšie. Má hrozné spôsoby ku žiakom, napríklad: chytil žiaka pod krk, aby sa priznal k veci, ktorú nespravil. inú žiačku, ktorá bola vyznamenaná celé roky tak zdeptal, že museli rodičia s ňou chodiť po lekároch a iné veci.

P.Chovaník sa poďakoval za vypočutie a trpezlivosť.

Predsedyňa výboru ZRPŠ p.Kudlová povedala, že im to p.riaditeľ na ich výbere spomínal, čo povedal dcéru p.Chovaníka, ale že to myslel zo srandy. V čase vyjadrenia sa p.Kozolku na ZRPŠ deti už navštevovali ZŠ v Pov. Bystrici. Na otázku člena výboru VMČ č.15 či sa pán riaditeľ bol ospravedlniť za svoje vyjadrenia p.Kudlová odpovedala, že nie.

K celej kauze sa vyjadril aj predseda VMČ č.15 p.Chudovský, že aj on musel dať svojho syna z tejto školy preč kóli p.Kozolkovi. P.Chudovský vyjadril poľutovanie nad správaním sa riaditeľa ZŠ a vyzval výbor ZRPŠ, aby nekryl nekalé úmysly p.riaditeľa Kozolku.

Poslanec Ján Slaninka požiadal výbor ZRPŠ o spoluprácu, zároveň ich ubezpečil o všestrannej podpore VMČ č.15 pri ich aktivitách v prospech školy. Vyjadril nespokojnosť, že v prípade p.Chovaníka výbor ZRPŠ nepostupoval striktnšie.

Zmením tému: Mal som rád Paľka Šušlíka. Asi aj on mňa, lebo ma hocikedy navštívil. Akosi som bol presvedčený, že miesto v Kráľovstve nebeskom má rezervované. Nevinne ma poprosil o pohár vody, veď bolo horúco. – A-a, moment, Peťo, počúvaj, keď už ideš, môžeš zobrať cestou aj pohár vína. A potom ešte aj toho hup-cugu do fľaštičky, ak máš, môže byť aj od kofoly, krstná mamka si ním natierajú nohy! Kto by odolal? Lenže nezašiel ani za roh domu a už si natieral hrdlo. Zvnútra samozrejme. Aj Mirka Briganta som mal tak ľudsky rád, bol sám sebou. To nie je každý sám sebou! – Kdeže ideš, Mirko? – pýtajú sa ho tetky-babky. Ani hlavu nezdvihol a nezaujato odvetil: – Ešte neviem. – A my sa tu plahočíme, náhlime. Kam? Ozaj za šťastím?

Štefan Lazar

Keby sa mňa niekto spýtal, koho považujem za najvýraznejšiu osobnosť v Považskej Teplej, povedal by som: – Štefana Lazara. Možno sme si padli do oka. Bol integrovanou osobnosťou, ktorá má jasný zmysel života. Svojrázny, írečitý, rurálny intelekt, dobrý remeselník. Keby som režíroval divadlo, mal by som presne sedliaka kráľa Mateja. Kráľ nepotreboval farizejov, našminkovaných a napúdrovaných päťolízáčov. Mohli byť drsní, len nech hovorili pravdu, keď bola aj bolestná. Pán Lazar bol vyčinený, bol sám sebou, vedel sa na rozdiel od mnohých identifikovať. Svoj rebríček hodnôt mal stabilizovaný a nezávislý. Asi ma aj on rád videl, pretože sme zdieľali viaceré hodnoty. Bol matičiar, dostál si v slove, bol statočný, pracovitý, húževnatý. Mal som tú česť udeliť mu medailu Matice slovenskej. Keď som sa dozvedel o japonskom štýle wabi sabi (krása v nedokonalosti), povedal som si: To je presne ono. Takto pracoval pán Lazar. Dodnes mám na Záhorí jeho masívne drevené krosienka na pílenie dreva, ktoré mi ho láskavo pripomínajú. Aj nejakú etnografickú pamiatku od neho som si zachoval. (Obr. na s. 74)

Správa o jeho smrti sa ma bolestne dotkla. Kúsok duchovnej pevniny sa pre mňa zrútilo do mora. Keby som to bol vedel skôr, dal by som mu v obecnom rozhlase hrať Ecce, qomodo moritur justus... (Hľa, ako odchádza spravodlivý...!), citlivú smútočnú pieseň, nie Pochod revolucionárov od Frederika Chopina. Ten v Teplej vyhrávali aj babkám, ktoré nemali ani s VOSR, ani s Povstaním do činenia! Napadla ma myšlienka, že by som sa s ním mohol rozlúčiť primeraným nekrológom. Zavolať som preto synovi Jozefovi a on moju myšlienku privítal spontánne. Veď viete, pán Kozolka, že on vás mal rád a on bol Slovak telom-dušou, bolo by to pekné. O niekoľko minút som mal prejav pripravený, veď ľahko sa

Pochvalen buď pán Ježiš Kristus. Vďaka priateľom
prekročili sme práh nášho steneho domu. Ak sme dala
trápili na mieste ktoré hľadáme. Poslani sme od otca
a mamy nášho mladého pána (^{meno zeta} Jozka Dorinca) Zelo
tu máte pod našou starou poctivú pannu (^{meno nevy} meno nevy)
pre nášho mladého šenieha (^{meno} meno). Žiadame uctiť nás
pre predstaviť a dať za manželku nášmu (^{meno zeta} meno zeta)
(^{meno zeta} meno zeta) Žiadanie medzi sebou. Po dohode žiadame rodičov
súhlasu (^{meno zeta} meno zeta) Žiadame rodičov žiadame Vás a lyse
nám odpustili naše priestupky voči Vám. Uctiť vám
dakujeme za vaše vykonanie a lásku k nám. Prosí
me od Váš rodičov ho požehnanie na našu cestu do
cieľa života. A ty srsti mukulošu požehnaj nám
cestu našu aby sme po ceste nesblúdili a do kostola
potrafili. (^{meno zeta} meno zeta) Čas odpočívania
Starýsi: Vďaka rodičov predstupujeme pred Váš
aby sme vám odovzdali šťastliu mladú páru ktorú
ste mi dali pod dozor. Nedávam Vám ho tak ako ste
mi ho dali vi. Vy ste nám dali pannu a mládenca
no ja vám odovzdavam muža a ženu, ktorí si
pred chrstom sľúbili pred svätím oltárom lásku a
vernosť až do smrti. Prijmite ich s láskou aby
boli Vám na potešenie a hullo na ospev a jetošenie
Pri stole svätovania
Star. Na tom našom moste dej ram Bon Bek steslie
ako šenieha aj mladú nevestu, a rôzne ponuky

tvorí, keď to ide zo srdca samo. Obliekol som sa do smútočného hávu a kráčať som trochu vzrušene k miestu obradu Rozbehol sa proti mne Jozko Dorinec a takmer s radosťou mi zvestoval, že o prejave nemôže byť ani reč, pán farár to vraj zamietol. Prečo mi práve teraz v mysli skrsol Šimon Pančucha z románu Červené víno od Františka Hečku? Neviem.

Bez reakcie som ticho podišiel k truchliacemu synovi Jozefovi a on mi bez mojej otázky potvrdil, že je to tak, že ho to mrzí a že mi to potom vysvetlí. Rozhodnutie som rešpektoval a po skončení obradu som išiel do sakristie za pánom farárom „poďakovať sa“ mu. Veľmi stručne som

mu povedal, kto bol pre mňa nebožtík a čo som potreboval povedať. Vypočul si ma, zdal sa mi dosť prekvapený a ospravedlnil sa mi, že sa ponáhl'a kdesi do Kostolca na ďalší pohreb.

O nejaký čas zastalo pred naším domom auto a z neho vystúpil mladý pán farár. Zaklopal a spýtal sa, či môže ďalej. – Budete vítaní. Nebola to len zdvorilostná fráza, pôsobil na mňa príjemne tento človek. Prvá vošla cez dvere sedmička vína, za ňou on.

O dve hodiny sa porúčal, že skôr ako sa budeme z Teplej sťahovať, mám ho navštíviť. Bolo to príjemné a užitočné stretnutie. On sa ospravedlnil, bol podvedený. Bol som vymalovaný ako kanibal, neznaboh. Ja som ho varoval iba pred zamaskovanými farizejmi. Nie menovite! Veď ich prejavy a výzory až kričia, sami sa prezrádzajú. Musí to poznať.

Koľko olejových kvapiek treba na znehodnotenie litra čirej pitnej vody?

Trochu ma zabolelo, keď som nebol pozvaný na posedenie pri vysviacke kostola. Bol som tam párkrát na brigáde, prispel som finančne a predal som po celom Slovensku aspoň 200 tehličiek, aj mnohým známym osobnostiam. Aj chrámový spevokol s orchestrom z Piešťan som tam bezplatne priviedol na istý sviatok a ten sa ponúkol aj na posviacku, no nebol pozvaný, lebo Kozolka... Aj pán dekan Herman bol výdatne informovaný a zaradil ma v pekle do suterénu. A nech!

Raz mi ktosi veľmi blízky Jozka Dorinca prezradil, že sa Jozko veľmi bojí, že sa chcem stať starostom obce. To bol gól! Tak som spyšnel, že som sa so ženou pol dňa nerozprával, len som hľadal, kde má ten starosta kanceláriu. A aké má právomoci? A plat, samozrejme. Ako predseda by som si kúpil koňa, helmu, halapartňu a tak by som obchádzal dedinu.

Za múdreho človeka považujem toho, ktorý sa najviac zoznámil so zákonmi a zákonitosťami, ktoré platia nezávisle od nás. Inteligentný človek sa dokáže identifikovať a tomu podriadiť aj svoje konanie. Mne bolo a je moje poslanie na tomto svete jasné: Spoznať čo najviac, konať dobro a nespôsobovať bolesť. Ani telesnú, ani duševnú. Mne prináležalo vychovávať. Spôsobmi, aké mi doba a prostredie umožňovali. Dávno som sa zbavil závidy a nenávidy a tieto riadky nie sú revanšizmom. Toho som si užil dosť. Sú iba výpoveďou. Pravdivou a varovnou. Sú zrkadlom doby, ktorá dovolila narásť takýmto obludám. Nech sa takéto zvrátenosti a obludnosti už nikdy neopakujú. Nikde na Slovensku.

Odmeny a tresty

Odmeny a tresty patria medzi výchovné prostriedky. Právo udeľovať ich by malo prináležať zásadne slušným ľuďom, ľuďom, ktorí majú zmysel

pre spravodlivosť. Ak ju majú, dokážu ju vždy transparentne zdôvodniť. Ich poslaním je motivácia a prevencia. Ak ich využijeme ako vyjadrenie pomsty či blízkeho vzťahu, je to úbohé a veľmi škodlivé.

Zákonnosť je taká: Pravda je vlastnou sestrou pokoja.

Načo mi je dobré toto poznanie, keď som sa v praxi stretával s absenciou tých najelementárnejších praktík. Vošli do zborovne s takmer radostným napätím. Moja intuícia vibrovala. Boli odmeny – deň nie ako každý iný. Ten zásadne odhalí charakter vedúceho pracovníka. Akú však spravodlivosť môžete čakať od „celoživotného „riaditeľa, ktorého komunistická zlovôľa zdeformovala do tvaru nepodarku. Nebol zvyknutý sa nikomu zodpovedať za spôsobené krivdy. On to chápal ako neopakovateľnú príležitosť na revanš. Začal brblieť, inak nevedel, brblieť pateticky a vedome vyvolával napätie, aby si vychutnal chvíľu. Pripomenul mi otca, ktorý nám deťom v roku 1946, po vojne delil tabličku čokolády, lenže túto spomienku som zahnal, aby som nezneuctil pamiatku otca a chuť povojnovej čokolády.

Takže takto: – Pani...ová 1500, – pani....-ová 1700, 1600, 1300, – pán Kozolka 260. Nastala malá pauza, nedefinovateľné iskry sa mihali zborovňou, čakal reakciu. Ťažko sa to zmestilo do depozita môjho srdca, ktosi aj sklopil zrak, ale zvládol som to. Potom som zdanlivo pokojne zaklopal na dvere svätostánku a keď som úradne dostal slovo, spýtal som sa, ako by som sa mal zlepšiť, aby som sa mohol vyrovnáť ostatným, čo by som mal a čo by som nemal. – Nech povie pán zástupca. Papík zblednutý a zadrhávajúcim sa hlasom sa zmohol: – Veď si ani tú školskú kroniku, ktorú sme ti prideliť, nenapísal. – Rudo, ale toto sa na chlapa nepatrí, ja vám môžem kronikárske zápisky v písanke predložiť, ja ich mám a trikrát som Ťa prosil, aby si mi dal knihu na prepísanie a ty si mi ju nedal, takže som písať do nej nemohol. Keď to so sarkastickým úškrnom poprel, tak som im povedal, že jeden je tajtrlík a druhý miništrant OV KSS. Chcel som im ešte vysvetliť pravidlá písania kroniky, o ktorých som prednášal v Ilave, v Púchove, v Dubnici a v Považskej Bystrici, ale oni mi povedali, že ak sa mi nepáči, oni ma tu môžu tak „z m a s a k r o v a t“, že odtiaľto živý nevyjdem....

A to je už iná káva, – súhlasím. S podmienkou, že si zavoláte svedkov a záchranku.

V Japonsku učí na školách výkvet národa. Hanbím sa ako pes. Preventívne som mal premyslené, čo by som asi urobil a zahanbil som sa sám pred sebou. Toto mal na mysli pán Amos Komenský? A vedeli vôbec títo páni, že aj takýto jestvoval?

Cúvli tí, čo si ideologicky navlas rozumeli. Len neviem, prečo o niekoľko mesiacov Papík vyletel z riaditeľne ako špinavá onuca a upratl sa

v akejsi kutici. Zlo sa porazí samo a môj najobľúbenejší spisovateľ, ktorý sa podieľal na mojom formovaní, E. M. Remarque, napísal (citujem): Hovno vypláva navrch.

U Trembošov mali vraj zúrivého vlčiaka, nikto sa neodvážil vstúpiť do ich dvora. Bol však v našej ulici jeden dedo, volal sa Marcinko a ten bez váhania vošiel a kráčal ďalej. Pes stratil sebadôveru a záchranu videl v tom betónovom schodisku na priechod budovy. Nepočítal zrejme s tým, že dedo so svojím sugestívnym, uhrančivým pohľadom pôjde za ním. A keď už nebolo kam cúvať, obávaný pes v zúfalstve skočil z vysoka na zem.

Pretože mi nechýba ľudská dôstojnosť v kombinácii so zdravým rozumom, odmenu, ktorú som následne dostal, som vrátil osobne do riaditeľne. Opakovalo sa to ešte raz a ja som im dal súhlas, aby si ju rozdelili. Napokon ju vrátili na OŠ, o čom som dostal doklad. Nemal záujem „potkan“ vyšetriť záhadné okolnosti, veď bol dlhé roky zástupcom Vaštíka. Nanajvýš sa možno na mne pobavili, to by zodpovedalo ich charakterom. Beda porazeným! – hovorili starí Rimania. Ja som si svoju tvár zachoval.

ŠKOLSKÁ SPRÁVA POVAŽSKÁ BYSTRICA

Číslo: ŠS 496/1995-Dr.Mi Považská Bystrica
26 29. 3. 1995

Vážený pán
Peter Kozolka
riaditeľ
Regionálne kultúrne
stredisko
Považská Bystrica

Vec
Oznámenie

Školská správa v Pov.Bystrici Vám oznamuje, že p. Ladislav Vašík, riaditeľ ZŠ Pov.Teplá vrátil čiastku 260,- Sk na účet ŠS Pov.Bystrica č. NBS Žilina 16426-372/0720 dňa 16. 3. 1995 poštovou poukážkou č. 0099. Daň zo mzdy bola vyrovnaná vo výplate za mesiac február 1995.

S pozdravom

ŠKOLSKÁ SPRÁVA
POVAŽSKÁ BYSTRICA
1

PaedDr.Jaroslav Slaný
poverený riadením ŠS

Riadiaci pracovník sa nevyhne v praxi odmenám a trestom v akejkolvek podobe. Umenie spočíva v tom, ktoré a kedy zvolíme. Počas inšpekcie ma zavolała pani inšpektorka Bendová a ukázala mi diktátový zošit žiaka 1. stupňa, v ktorom bolo veľa neopravených chýb v diktáte a veľa poškrtané toho, čo bolo dobré. Ťažko sa to obhaja. Zavolať som si potom p. učiteľku a medzi štyrmi očami som jej povedal, že to musí riešiť a že ako slovenčinár som jej ochotný poradiť, pretože sa nám proti tomu môžu ohradiť aj rodičia. A ide tu aj o meno školy. Reakcia: – pošle na mňa manžela, ktorý si to vrah so mnou vybaví! To som zažil našťastie iba raz v živote. V Považskej Teplej.

Nenapraviteľný Kozolka

Keď som nastúpil druhýkrát do funkcie riaditeľa, nastúpila mrcha do frontálneho útoku. Viem, prečo, ale to nebudem milosrdne rozvádzať. Bolo by to tvrdenie proti tvrdeniu.

Niekoľko učiteľov odišlo do dôchodku, napriek môjmu prehováraniu odchádzal aj Papík. On to jednoducho nechcel uveriť, že revanš by bol pod moju dôstojnosť. Neveril. Ešte aj školníka p. Mičúcha zmagorila. Pán učiteľ Valach mi povedal zrozumiteľne, že odchádza vôbec zo školstva preto, lebo v banke, či v poisťovni bude mať dvakrát vyššiu výplatu. O tom, že to bolo aj mediálne podporené, sa dozvedela p. učiteľka Kozolková od žiaka štvrtého ročníka Paľka Smatanu: Prečo Kozolka vyhodil zo školy Valacha?, – spýtal sa jej uprostred hodiny, lebo vybrané slová ho akosi neoslovili. Skôr už ruská ruleta.

Odišiel aj bývalý riaditeľ školy a neodchádzal s prázdnyimi rukami. Nebol to len môj objav, že kabinety i učebne boli odlahčené. Dokúpili sme, lebo to boli veci praktické, potrebné.

Ak som ja hovoril o ľudskej dôstojnosti, tak táto nebola taká samozrejماً každému. O pár týždňov po protestnom odchode zo školy prišiel za mnou Papík s prosbou a príviesnym vozíkom (tak mali vo zvyku chodiť obaja do školy a – nič neprivážali!), či by si mohol vziať z tých dosiek, čo sú na povale toho kukutína. Ja som o nijakých doskách ani nevedel, ony boli vedené v materiálových zásobách a tie som ešte nestlačil skontrolovať (a načo aj?), nuž nedokázal som ja „despota“ povedať nie. Odviezol si o niečo viac, ako pôvodne chcel, ibaže o pár dní bolo na OŠ udanie o tom, že Kozolka kradol dosky zo školy. Bum!

Cítil som sa veľmi špatne, pretože ho písal človek, ktorému som dal ako dôchodcovi zamestnanie, nemal sa tu v škole zle a teraz takýto podraz! Zistil som, čo mám pod košeľou, keď som ho raz v pracovnom čase

potreboval a nebolo ho. Upratovačky mu oznámili, že som ho zhaňal a on bol v Motoreste. Napriek tomu, že som mu neprítomnosť nevyčítal, oboril sa na mňa, čo si to ja, zasran, dovoľujem hľadať ho a tak. Ten smer vetra mi bol známy, ale čo s tým? Potom odo mňa žiadal, aby som ten školský bicykel vyradil a daroval mu ho za symbolickú cenu, čo som zdvorilo odmietol s tým, že sa bojím a mám na to dôvod, ale že mu dám mimoriadnu odmenu v hodnote dvoch bicyklov. Nepomohlo. Stal sa z neho jeden z najväčších bojovníkov proti mne. Našiel sa jeden statočný človek (predsa!), ktorý mu to a ešte jednému ťažkoodencovi v rokovacej sieni Motorestu povedal na plné ústa: – Keby vás Kozolka nebol vytiahol na svetlo božie, nikto by o vás ani nevedel, že existujete.

A vtedy vrah milý dedo utekal domov po sekeru, že mu odtne hlavu. Potešil som sa na druhý deň, keď som videl, že Janko Rajman má hlavu na krku. A statočné srdce v hrudi! Odmenu pán Slaninka dostal 1000,- korún a my v škole sme sa s ním aj s kyticou dôstojne rozlúčili, kedykoľvek sa môže do školy vrátiť a navštíviť nás. Nechápal, ale páčilo sa mu to.

Inšpektor a kontrolór z OŠ, ktorý polovicu svojho úväzku strávil v škole v PT, písal ďalšie zápisnice. Keby som nemal rád zvieratá, napísal by som, že sa tu páchali zverstvá. Jedna vysokoškoláčka, bývalá moja žiačka mi písala po rokoch, že ona sa mi čudovala, že som odtiaľ dávno neodišiel.

Čo by vás napadlo, keby do nejakej usporiadanej rodiny každý týždeň susedia volali políciu, že sa tam bijú? Čo by si pomysleli susedia a občania o takejto rodine, kde každý druhý deň musí prísť polícia. Aký postoj môže zaujať Odbor školstva, keď permanentne počuje poplašné chýry: Čo to tam v tej Teplej vyvádzajú! Myslíte si, že sa budú snažiť riešiť pôvod toho zla? Znížia všetkým odmeny! Bez hanby, morálky a svedomia. Školská inšpekcia, ktorá bola k nám posielaná trikrát častejšie ako na iné školy, konštatovala vynikajúce vyučovacie výsledky, správanie nám azda kazil jeden žiak (Šulavík), s ktorým si nevedeli poradiť v Považskej Bystrici a tak ho hodili do Teplej. Treba si uvedomiť, že najlepší žiaci z piateho ročníka nám odchádzali do výberových škôl v okresnom meste, kde sa takpovediac chválili cudzím perím. Dá sa povedať obrazne, že my sme zvýšenou námahou z menej kvalitnej suroviny vyrábali lepšie výrobky. Učil som aj na škole v Považskej Bystrici a môžem to jednoznačne potvrdiť. Som hrdý na to, že ani jeden priestupok žiakov na škole nebol neobjasnený. Rozmlátili žiaci p. Micháلكovej dvere – páchatel' neznámy. Triedna to riešila s veľkým pohodlím: Všetci žiaci v triede sa poskladajú. Rodičom sa to samozrejme nepáčilo. „Prečo by som ja mala platiť, ja som si svoje deti slušne vychovala“, povedala istá múdra

27
V Považskej Teplej 28. júna 1995

Milá Martinka,

nemôžem sa predsa neozvať na taký krásny pozdrav, aký si mi Ty poslala, lebo ma veľmi milo, veľmi milo prekvapil. Veď sa hovorí, že „zide z očí - zide z mysle“ a ja som si už myslel, že som zišiel z mysle a tu ti/citový datív! /mi ktosi napíše na celú stranu. Nuž: sú kométy a sú aj stálice. Veď prečo by si sa nezeradila vedľa Mira Jágera, Aničky Oravcovej, Aničky Senesiovej, Ľudka Blažeka, Marty Vojtasovej, Ivenky Halmešovej a ďalších desiatok mojich bývalých žiakov, z ktorých už niektorí majú aj vnukov, a jednako som zostal pre nich pán učiteľ a oni pre mňa moji dobrí žiaci.

V prvom rade by som Ti chcel povedať/iste to nie je pre Teba žiadna novinka/, že si šťastné dievča, lebo máš dobrých, starostlivých rodičov a sväto-sväte aj starých rodičov. Ti Ti, aj Tvojim súrodencom dopomohli k lepšiemu východisku do života, umožnili Ti lepšie rozoznávať dobro od zla, orientovať sa a ja Ti verím, že to veno, čo od nich dostávaš, nikdy nerozmeniš na drobné. Nepovedal som, že je to záruka pokojného, pohodlného života. Veď sama vidíš, že ti najkrajší a najväčší mali trnistý život/Štúr, Štefánik, Hlinka, Tiso, Dubček/, aj teraz žijúci veľkí ľudia nemajú na ružiach ustlané.

Ale čo Ti to tu ja teraz táram. Ty máš svoje ružové starosti, ktoré sa dotýkajú rodičov, súrodencov, priateľiek, prvých lások, prírody, s identifikáciou svojho miesta v tomto svete.

Keby som Ti povedal: dobre sa uč! - to by bolo asi také ako: stať sa jedným! To je predsa samozrejmé. Ja Ti to poviem inými slovami: Váž si čas! Čítaj dobré knihy, vyhľadávaj spoločnosť múdrych a šľachetných ľudí, sama sa cvič v myslení a overuj si to slovom i písmom, aby si koňa chytala za hrivu a nie za chvost. A to je z tejs, moralizátorskej stránky všetko. /To mám od Hugolína Gavloviča/ lebo som mal premoja slabosť sledovať takýchto farizejov. Takže je tejs statočnosť a opravdivé ľudskosti pomenej a vzácni-prevzácni sú ľudia, ktorí sú sami sebou. Takýchto si vždy vážim.

Martinka, Ty si si mohla kúpiť namiesto pozdravu pre mňa dve bal-kénske zmrzliny pred Priorom a nekúpila si si ich. Odoprela si si tú radosť a spôsobila si ju mne. Ja si ju veľmi vážim, ďakujem Ti za krásny pozdrav a blahoželanie a prajem Ti nasledovné: Keď bude teplý, hviezdny večer, vyjdi sama von a pozri sa na oblohu. Nedať sa nikým rušiť a zamysli sa. Tému a motív od nikoho nežiadaj, tie prídu samy. A ak sa Ti zazdá, že si osamotená, pevnejšie sa chyt rodiny, vlasti a Všemohúceho. Vždy budeš môcť byť usmievavá, šťastná a vyrovnaná.

Re Kozolka

Vazeny pan Kozolka

Pred dvoma hodinami som sa vratila z koncertu Hanky Zagorovej a Petra Rezeka, takže som príjemne naladená na týchto par riadkov...

V prvom rade ďakujem za veľmi, veľmi, veľmi milý email/list. To som vôbec necakala. Dopatrát sa bydliska nebolo také tazke. Ako sa hovorí: keď človek chce, dokáže nemožné! No mysela som, že moja pohladnica bola neúspešná.....o to vacšie bolo moje prekvapenie v sobotu rano, keď som prisla tento vikend domkov, pozrieť rodinku. Ďakujem Vam!

Ďakujem Vam za veta. To by sa do emailu nezmestilo... ..možno ste z Považskej Teplej mali odisti oveľa oveľa skor, niektoré veci jednoducho nechápem a nikdy nepochopim. Veď na tomto svete sme na chvíľu...

Tak už dost bolo mojho filozofovania. Paci sa mi Vasa veta na konci listu...vies som na dochodku a este aj vonku prsi. Inak by ma vnútri neudrzalo ani sedem parov volov...

mama. A mala pravdu. Vzal som si to do svojej agendy a za deň som mal páchatel'ov. Pani triedna, doriešiš to?

Alebo: Sťažovali sa pani učiteľky, že dievčatá z nižších ročníkov sa po veľkej prestávke pýtali na záchod. Zistil som, že im staršie dievčatá neumožnia ísť na potrebu (dodnes si pamätám ich mená). Šikana ako vyšitá! Okamžite som to vyriešil.

Pozitívnu úlohu v riešení problémov už v zárodku zohrával žiacky parlament, ktorý som vytvoril. O jeho význame by bolo čo hovoriť. Na iných školách nás napodobňovali.

Celá plejáda vedúcich odboru školstva nejavila záujem o dianie na školách. Spravidla fandila tým školám, z ktorých pochádzali tí vedúci. Oni by si nevšimli ani keby sme vyhrali v nejakej disciplíne majstrovstvá sveta. A keď nás už citelne začala p. vedúca OŠ ponížovať, napísal som jej zdvorilý protestný list. Áno je to originál. (Obr. na s. 82 - 83)

Čoho som sa dopustil?

Po svojom príchode do školy som bol dosť zaskočený nezáujmom učiteľov o mimoškolskú prácu, o krúžky. Naša škola bola v okrese známa najmä extrémnymi výsledkami v zbere železa. To bola špica. Bolo treba to nadšenie preorientovať na bohumilejšie činnosti.

V snahe motivovať učiteľov pre krúžkovú činnosť som písomne vyhlásil: Učiteľ dostane za

1. miesto v okresnej súťaži odmenu 500 korún,
2. miesto v okresnej súťaži odmenu 300 korún
3. miesto v okresnej súťaži odmenu 200 korún
1. miesto v krajskej súťaži 1000 korún
2. miesto v krajskej súťaži 700 korún
3. miesto v krajskej súťaži 500 korún

Nečakane sa mi to skomplikovalo, keď p. Kozolková (učila v Považskej Teplej) vyhrala so zdravotníkmi okresnú a potom aj krajskú súťaž. Doma sme sa dohodli, že nedáme nikomu pastvu pre dušu a p. Kozolková nedostane nič. Tak sa aj stalo a vtedy ma p. Šprochová, bývalá riaditeľka ZŠ v PB na porade odsúdila a ohodnotila moje rozhodnutie ako nespravodlivé. Napriek tomu išlo na OŠ oznámenie o „nekalých praktikách“, takže p. Kozolkovú preložili za trest na 6. ZŠ v PB, kde pre nedostatok hodín v jej aprobácii musela pracovať ako nekvalifikovaná. Z toho vyplýva, že kým som ja dobré výsledky motivoval, OŠ za ne trestal. Každý vnímavý by si vzal z toho poučenie: Nerob nič navyše, lebo ťa stihne trest! Alebo: Nemala sa za mňa vydávať. Mala čušať tam v Prešove.

Pani vedúca odboru školstva,
zvykneme pred Vianocami na našej škole v pracovnom kolektíve dôstojne, trochu slávnostne sa rozlúčiť. Kalendárny rok si vyhodnotíme viac srdcom ako prísnu číselnou bilanciou.

Ako vedúci pracovník tohoto kolektívu to Vašou zásluhou nebudem mať ľahké. Ľuďom, ktorých som celý tento kalendárny rok motivoval, aj vlastným príkladom viedol k obetavej výchovnej a vzdelávacej práci, budem musieť vysvetliť, prečo je naša škola v každom Vašom morálnom i materiálnom hodnotení ako tretotriedna. Pretože doteraz žiadna moja snaha o osobnú výpoveď nebola korunovaná úspechom, nemám iného východiska ako Vám napísať. Napísať s plným pocitom zodpovednosti za napísané, lebo sa Vám napriek permanentnému úsiliu nepodarilo zo mňa urobiť „mäkkyša“ a ak Boh dá, už sa to ani nikomu za tie tri roky, ktoré mi chýbajú do ukončenia mojej pedagogickej činnosti, nepodariť.

Čo Vás viedlo k tomu, aby ste nás po celé tri roky pôjho pôsobenia vo funkcii riaditeľa školy diskriminovali a ponížovali, mi dodnes nie je známe. Prečo Vás pozitívne výsledky z Vašej hĺbkovej inšpekcie na našej škole nepotešili? Prečo ste nenašli jediné slovo uznania po prečítaní správy o činnosti školy za uplynulý školský rok, keď sme dosiahli relatívne dobré výsledky v rozmiestnení žiakov, vo vzdelávacom ale aj výchovnom procese, veľmi pekné výsledky v záujmovej činnosti a súťažiacich a to v okresných, krajských ba i celoslovenskej súťaži? Za mimoriadne úspechy považujem výsledky v ekonomickej oblasti/spolupráca so sponzormi/, výsledky v šetrení plynom, vodou, elektrinou.

Za osobitne úspešnú a dovoľujem si tvrdiť, že v Trenčianskom kraji bezkonkurenčnú považujem spoluprácu s rodičmi. Viem, že sa Vám to zle číta, ale je to tak. Keby som Vám chcel napísať, čo od 1. sept. t.r. náš 17-členný výbor ZRS pre školu urobil, nestačili by mi štyri strany takéhoto papiera. Naša škola svojou systematickou a koncepciou riadiacou a organizačnou prácou si získava vysoký kredit v očiach rodičovskej i občianskej verejnosti. V školstve, ktoré sa na Slovensku podobá starej, krivej a slepej kobyli vzhľadom na súčasné podmienky, dosahujeme relatívne maximálne možné výsledky, no žiaľ, od Vás sa nám dostáva iba potupy a znevažovania.

Pani vedúca, v našej zborovni vládnu krásne ľudské vzťahy, napriek tomu, že ľudia sú tu rozdielne politicky orientovaní. Na to som hrdý a Vy by ste sa z toho mali tešiť tiež. Zo záverov inšpekcie ste sa museli dozvedieť, že tu vládne tvorivý duch, poriadok a

nielen z úst školských inšpektorov sa nám dostalo slov uznania o tom, že vidno, že škola má gazdu, že na rozsiahlom školskom areáli nenájdete papierik, všetko vo vnútri i vonku má svoje miesto, že sme si z vlastných prostriedkov a svojpomocne vybudovali kompostovú jamu v hodnote možno 50 000,-Sk, že separujeme odpad, že aj v iných oblastiach využívam skúsenosti, ktoré som získal pri prehliadke amerických, kanadských, anglických, švédskych, belgických, španielskych, švajčiarskych a ďalších dvestiatich škôl v iných, civilizovaných štátoch.

Musíte dobre vedieť, že vzdelávacia činnosť na našej škole je o niečo ťažšia ako vo veľkých mestských školách. Učil som aj na takých a viem tú prácu porovnať. Vzdelanostná úroveň rodičov mestských žiakov je vyššia, školy tam môžu zamestnávať kvalifikovaných učiteľov výtvarnej i hudobnej výchovy, teda tých predmetov, z ktorých žiaci poväčšine chodia na súťaže. A uznáte tiež, že nie je možnou vinou, že nemáme kvalifikovaných matematikárov, angličtinárov a pod. Napriek tomu si dovoľujem tvrdiť, že v našej zborovni sú dobrí a obetaví učitelia, ja si ich neocenenu prácu vysoko vážim a uznávam, no žiaľbohu oceniť si ju môžem iba morálne.

Stačilo by im, chudákovi aj to, keď poznajú Váš postoj k našej škole, keby sa nedozvedali, že v tom istom okrese sú „naše“ školy a cudzie. My sme to nemanželské dieťa, ktoré nemá nárok na miesto pri stole. Vaše bezcitné kastovanie pedagógov prezrádza nekvalifikovanosť a nespravodlivosť pri hodnotení. Kto z nás sa hrebol do právnej subjektivity? Za čo nás trestáte? Naša škola chce ísť naspäť pod Vaše ochranné krídla, aby sme mali podstatne vyššie príjmy na výpltných páskach. Nenahovárajte nám, že sme zle gazdovali. To je lož. Spolu aj so zástupkyňou som zastupoval bezplatne, aby sme ľudom ušetrili. Redukoval som osobné príplatky pod predpísanú normu, aby sme ušetrili. Spájali sme triedy pri ochorení učiteľa, aby sme ušetrili. Chcete nám povedať, že v Milochove ušetrili dvaja učitelia trinásťtisíc korún?

O tri roky pôjdem do dôchodku. Už sa mi nepodariť zutekať z tohto zdeformovaného rezortu. Mojim deťom sa to chveľbohu ešte podarilo včas, hoci sa vydali obe na pedagogickú dráhu. Žijú v štáte, v ktorom 57-ročný človek, ktorý žil svojmu povoleniu telom-dušou, či už sú lekári lebo klampiari, požíva všeobecnú úctu svojho okolia, najmä však svojho zamestnávateľa.

Ak to ešte stihnute, pani vedúca, odhoďte svoje obľúbené vládnuce heslo Cukor a bič, znížte sa zo svojej vysokosti a odkážte mojim dobrým kolegom, že si predsa vážite ich prácu.

Odpoveď: Bol som odvoľaný z funkcie!

Trestné činy

Ak by bolo trestným činom aj to, že keď sa má robiť a nerobí sa, malo by byť tých trestných činov na veľa strán. Koho by to zaujímalo? Ani mňa by to až tak, to neurobené, netrápilo. Trápia ma viac tie škody, ktoré nemilobohu napáchali tie „usilovné včielky“. Kým som ja vysádzal desiatky stromov a okrasných kríkov, ony ich bez milosrdenstva kácali. Podotýkam, že naša škola mala environmentálnu orientáciu. V tomto duchu som urobil najzákladnejšie kroky: kompostová jama, jazierko pre obojživelníky, stromy a kry, výzdoba školy, prednášky (pani Križanová). Veď brezové drevo je vhodné do krbu, dole s ňou – ozdobou školy.

Jedna matka z Vrchteplej mi povedala, že jej syn sa vyjadril, že mu je tak ľúto tej krásnej brezy, že sa vždy tešil, že ju uvidí. Zadubenci tú krásu nevnímajú. Aj ten plazivý ker pred bočným vchodom do budovy školy – čo sa tam má krčiť, keď nechce rásť do výšky – dole s ním! Pri-pomenulo mi to obraz francúzskeho maliara Goya, ktorý stojí na balkóne a so šťastným úsmevom sa pozerá na ulicu, kde sú postrieľané stovky vyhladovaných vzbúrencov. Takto si predstavoval pokoj. Aj estetika predstavuje pre niekoho betón, dlažba, železo. Aby sme to stihli: košíkarsky krúžok, na ktorý sa mi podarilo nahovoriť pána Jakubca, treba rozohnať, veď máme plasty, nie sme až tak chudobní, aby sme sa museli vracieť do minulosti. Archeologický krúžok (L. Janech)? Ešte tu bude nebodaj dokazovať pôvodné osídlenie Slovanov(!), zdravotnícky krúžok? Nezmysel! Mayerovej cupi-lupi alebo hopsasa – aby to malo nejakú dikciu – zrušiť oficiálne na porade.

Očakával som vzburu

Vtedy som nemohol mlčať! Veď rozohnať sa dá v minúte, ale vybudovať, to je náročnejšie a trvá to mesiace i roky! Chúďa Erika, kým som sa jej ja zastával, ona sa obrátila proti mne a potom som už nemal ozaj čo povedať, ale bolo mi z toho veľmi smutno. Zdalo sa mi – a myslím si, že to nebolo iba zdanie – že môj protest túto kazisvetku iba povzbudil a naplnil pocitom spokojnosti, veď spôsobovať bolesť (duševnú) bolo pre ňu zážitkom.

Mal som vybehnúť zo zborovne? Mlčať som nemohol. Tri roky vytvárania dobrého mena školy, obce (Veď to bolo j e d i n é umelecké teleso v obci!), malo to grády, veď to viedli fundovaní poloprofesionáli s patričnou prípravou: Erika tancovala vo vyspelom súbore v Bratislave a on študoval v Brne choreografiu. Neuplatniť ich na škole, cítil by som sa

ako vagabund, barbar, idiot. Vybavil som pravidelný mesačný príjem pre p. Mayera 600,- korún (nie z našich zdrojov) a oni s nadšením cvičili dva-trikrát do týždňa a keď som sa občas prišiel pozrieť na ich nácvik, srdce mi poskočilo. Vozvysok.

Začiatky folklórneho súboru

Najprv som sa prezvedal od Eriky, či by si na to trúfla. – Že to vraj stojí peniaze – obliecť, obuť, scenáre, réžia, nácviky, hudba, priestory.

– Koľko pre začiatok? – Hm, minimálne 7 – 8 tisíc.

– Dobré. Dostaneš 60 tisíc. (Reakcia s otvorenými ústami). Sadli sme si do auta a zaviezol som ju do Púchova za mojím známym – majstrom modrotlaču p. Trnkom (zoznámil som sa s ním v Bratislave na oslave 50. výročia ÚĽUV-u, kde som mal prejav. Erika sa cítila ako sliepočka v sile obilia. Jedna látka krajšia od druhej.

Nakúpili sme. Teplanské zlaté mamičky ušili kroje bez nároku na odmenu. Bol som z toho unesený. Aj preto mi nešlo do hlavy, ako mohli byť tí rodičia ticho, keď sa im pred očami rúcal takýto jedinečný skvost. A všade ticho. Zo Zliechova sme priniesli krpce. Mal som prehľad o remeselníkoch v okrese, sám som robil registráciu remeselníkov v kraji. Japonci vedia odhadom spočítať výhody z takýchto abstraktných činností. Kto u nás zhodnotí význam takéhoto krúžku, kde päťdesiat detí si zvyká na povinnosti, disciplínu, zodpovednosť ku kolektívu, učí sa vnímať krásu hudby, farieb, pohybu, začína si uvedomovať seba samého, osobnostne rastie, neskôr sa na rôznych prehliadkach dokáže konfrontovať, nadobúdať známosti, nemá čas na drogy, alkohol, trestnú činnosť... V jednej tokijskej škole, kde nám 840 žiakov v telocvični spievalo spoločne pieseň Horela lipka, horela (v japonskom jazyku sa ju naučila naspamäť Adriana Chudovská, aj teraz sa neubráním slzám!) mali tri kvalitné spevácke zbory, v každom po 80 žiakov. Viete, prečo? To my ťažko pochopíme. Nespomínal by som to, keby mi neprišlo na rozum, ako mi raz Paľko Trník povedal, že o mne hovoria v dedine, že som ťažkopádny. Kto to hovorí? – No, hovorí sa. Akoby v Považskej Teplej nepoznali p o d m e t – to je pôvodca deja!

Aj moja zástupkyňa Magda mi raz povedala, že nesiaham Papíkovi ani po členky. Priznal som to, pretože v interpretácii oplzlých vtípov som bol na úrovni škôlkara. Sme rôzni. Jeden z mojich najlepších priateľov Dr. Emilko Hlaváček hovoril, že „Lidi jsou blbí a iní.“

Ja sa nezvyknem ani nepotrebujem s nikým porovnávať, svoju cenu si poznám, ani si ju nenadhodnocujem, ani nepodhodnocujem, som

realista, viem sa identifikovať. Možno má odo mňa niekto silnejšiu nádku... Ale: – skúsím natrénovať dvojité salto! A predvediem ho na plenárnej schôdzi ZRŠ.

Prečítal som stovky kníh, veľa som toho sám napísal, odbornej i esejistickej literatúry v národnej tlači, napísal som knihu, často som vystupoval na slávnostných i pracovných príležitostiach, recitoval, spieval vyše päťdesiat rokov v renomovaných speváckych zboroch precestoval som takmer štyridsať štátov, nosil vavríny, zlaté medaily až kým ma nelikvidovalo toto nemehlo, tupelo, hebedo. Pre svoje národné a kresťanské hodnoty som trpel a necúvol som. Sťahoval som sa sedemkrát, postavil som tri domy, režiroval a hral som desiatky divadelných hier, objavoval som archeologické lokality, písal o nich, spolu s Pavlom Dvořákom som založil dejepisnú olympiádu, dokážem spamäti recitovať dve a pol hodiny, prednášal som o rétorike, o písaní kroník, predsedal som mnohým porotám i v celoštátnych súťažiach, moderoval som medzinárodné spevácke festivaly, žiakov som priviedol až na celoštátne súťaže, bol som výkonným športovcom v cestnej a terénnej cyklistike, vedel som dopestovať a spracovať aj jablká, veď som bol „Ceplan“. Ukladal som kameň i verše, naposledy som sa venoval vinohradníctvu a vinárstvu, bol som členom degustačných komisií a v skalickej oblasti som bol víťazom odrody Burgundské sivé s 88 bodmi, za destilát „Baza čierna“ som sa stal v Radošovciach víťazom s 94 bodmi. Možno ma nazvať chválenkárom, nikdy však nie klamárom! Keď som na Grösslingovej ul. preberal Zlatú medailu Matice slovenskej spolu s prof. Julkom Binderom a prof. Jankovičom, povedal som, že som nechal svoj rukopis na 2 600 ľudských dušiach. A keď som šťastie vyrozprával o svojich zážitkoch aj v teplanskej v škole, podaktoré tetky – profesorky si aj oči vreckovkou utierali.

Koho sme dediči

Jeden môj prejav na istej konferencii v Nitre bol uverejnený v Zborníku a ten bol poslaný slovenským spolkom do celého sveta. O niekoľko týždňov ma na internete prosili Slováci z Austrálie, Francúzska a Britskej Kolumbie, či by som im dal súhlas na publikovanie môjho príspevku Koho sme dediči, lebo ich silno oslovil. Bol som poctený. Dodnes ma žiadajú o príspevky. (GOOGLE – Slovo z Britskej Kolumbie Peter Kozolka.) Tam by nikto s uslintanými a oplzlými vtipmi neuspel ani po záverečnej. Každý toľko, na čo má. Mňa OV KSS neposadilo bez zásluh na trón. Napokon veď: V roku 1978 som mal na tácke ponúknutý doktorát. Ako protihodnota mali byť jahody a pol metra skorých zemiakov. Mal som už len ísť na slávnostný ceremoniál po diplom s titulom. Hanbil som sa a nikde som nešiel. Sklamal som priateľa a tie jahody, ktoré do mňa chcel investovať on, som mu zaplatil. Kto videl nápis JUDr. P. O. Hviezdoslav? V roku 1910 si odmietol vziať v Budapešti vysoké štátne vyznamenanie za literatúru, lebo jeho národ v Uhorsku trpí sociálne i národne. Netáram, pani Micháľková.

A ak som teda taký „ťažkopádny babrák“, mohol by som ísť vlastným autom päťdesiatštvrtýkrát tisíc kilometrovú cestu cez Mníchov do Švajčiarska ako osemdesiatročný?

Školu som preberal od p. Šoltýsa asi za osem minút a pamätám si len, že mi bolo trikrát zdôrazňované, že tento betónový chodník od kotolne po telocvičňu nechal urobiť on.

– Pekný chodník, – pochválil som. Panovníci, ktorí vstúpili do dejín, vládli desaťročia! Ja som nechcel vstúpiť ani do dejín, ani vládnuť som nechcel, ale tri roky pôsobenia s takými prekážkami je málo. Ktorý mladý človek vie, kto bol Černenko a Andropov? A oni patrili medzi troch najmocnejších mužov sveta. Ale len jeden rok.

Preventívne dám odpoveď tým, čo hovoria, že čo sa doma uvarí, má sa doma aj zjesť. Nuž jedli by ste to, ak sa vám vyčlení z tej váry otrávená kaša?

Povedala mi raz na výlete v dôvernom rozhovore matka Miloša Valjenta, že vraj o mne hovoria v dedine, že som sebec, že nikomu nič nedám a tak. Sokrates na podobnú informáciu povedal: – Keď som tam nebol, mohli do mňa kludne aj kopnúť. Nateraz nebudem vypočítavať, čo som komu dal, len poviem, že nikdy som nikomu neostal nič dlžný a občas som si aj v Teplej musel dlžôbky vymáhať. Cudzie som nežiadal, svoje som si chránil, lebo všetko, čo mám, nemám toho veľa, som si pracne a statočne nadobudol. Vačky mám suché. Mám aj nepriateľov, veď blesky nebijú do kosodreviny.

Zlo je ťažká diagnóza

Istá pani raz povedala svojmu manželovi: Hovorila o tom Kozolkovi, že to je zlý človek.

– A čo zlého ti urobil? – hovorí Pavol. – No mne nič. – A komu? – Nevie. A kto to hovoril?

– Hovorí sa. – No nie je to pekné? Som na to hrdý! Čo hrdý? – Pyšný! Tieto slovesné tvary slovenčinári hodnotia ako neosobné, zvrtné – hovorí sa – zaručuje anonymitu. Urobiť smrad a zmiznúť. To je tá statočnosť!

Je to riadené zhora. To sa nepýtam, to tvrdím zo skúseností. Mali sa konať na našej škole oslavy okrúhleho (asi 40. výročia vzniku školy). Nastal veľký ruch, lebo sa má u nás zúčastniť aj sama vedúca OŠ Marta Slaná. A tá si želala – no povážte len! – vidieť náš slávny detský folklórny súbor...

Už takmer rok nejestvoval. To je blamáž. Čo teraz? – Erika, nedalo by sa čosi zlepíť? – pýta sa p. riaditeľka Micháľková. Toľká smola! Nedávno ju tá Slaná na riaditeľskej porade pred všetkými pochválila za vybudovanie malej hvezdárne, aké šťastie, že aj tú nenariadila zrucať... Čo teraz? Erika, musíš voľačo robiť. Teraz som už bol ticho, lebo som cítil, že sa vo mne búria zlé pudy. Pudy najväčšej slovenskej radosti na š-. A tá (keby som povedal hlúpa Erika, nechcel by som jej tým ublížiť), ona pripravila narýchlo svoje deti, teda dvojicu, ktoré zatancovali nejaký myjavský tanec a zachraňovali. Takýmto poddaným sa vládne!

Čítal som, že zlo je ťažká, často až nevyliciteľná diagnóza. Folklórne teleso bolo jedným z hlavných koreňov, ktorý sa im podarilo vyňať. Dodnes neviem pochopiť, ako je možné, že rodičia tých detí im to nezabránili. Bol som sám – jediný – osamotený a ježibaby víťazili. Škoda – preškoda! Zločin v priamom prenose. Témou každého dňa boli len a len „nekalé praktiky Kozolku“ (nie riaditeľky!) Anestéza? Kóma? Agónia?

Dielne

Ďalšia boľavá kapitola. Dielne boli v mojich očiach pýcha, ktorou sa môže pochváliť len málokto škola. Študoval som aj deskriptívnu geometriu aj dejiny umenia a mal som navyše výborného kamaráta architekta Ing. Vila Lesaya. Vzájomne sme sa dopĺňali v predstave, ako bude tá perníková chalúpka vyzeráť. Nestihli sme to. Stihli sme len urobiť podlahy, reštaurovať elektroinštaláciu, poomietiť, omrežovať okná (často boli rozbíjané futbalovými loptami), zakúpili sme 10 nových hoblí, namon-

tovali radiátory a priviedli plyn. Na to nám OŠ nedal ani halier, to všetko bolo z „nekalých praktík“. Dali sme aj krytinu, ale tá nebola dokonalá. Tam sme boli už dohodnutí s lesákmi, že nám urobia krov a strecha má byť tmavohnedá (také v tom čase robili Nemci a Rakúšania. Na nej mali byť kolektory. S Vilom sme sa nevedeli dohodnúť na farbe omietky, ja som navrhoval citrónovo-žltú, on blankytovú. Stavba bola suchá, ani jedna prasklinka. Interiér mohol byť laboratórioivo čistý, mali sme predstihnúť dobu, veď škola vždy bola a má byť avantgardou nielen duchovnou. Má byť! Mala byť! Ešte by som chcel pripomenúť, že pôvodne boli dielne vybavené perfektným náradím, ktoré som ja už našiel vybrakované, rozkradnuté. Sady kľúčov, vrtáky, pilníky, rašple, kladivá, kliešte, závitnice, drahé zveráky, pílkys, sekery... Kúpil som 500-litrovú plastovú kadu... Krásny drevoobrábací stroj (hobľovačka) nebol funkčný, bol vyrabovaný, chýbali mu remenice, nože, vypínač, a najviac mu chýbal starostlivý riaditeľ či učiteľ pracovného vyučovania...

Ja som slovenčinár a mám rád poéziu, aj teraz odháňam Kraska aj s jeho veršami:

*Démon kys škaredý chvost vlečúc po zemi
ku mne sa priplazil, do ucha šepce mi:*

„Vyrad' tú hobľovačku a predaj mi ju za symbolickú cenu!“ Nebudem prezrádzať, kto bol tým démonom. Iba musím prezradiť, že potom som bol „zlý človek“. To v Teplej takto chodilo? Budúcnosť ukázala, že áno. Aj chodí! Desať rokov natvrdo! Ozaj, kde teraz nocuje tá hobľovačka?

Kto ma pozná (p. Uričová, Sedláčková, Ištóková a i.), vie, že neznámam poškodené, nefunkčné veci. Ani doma, ani na pracovisku. A tak som dojednal so susedom Rudom Rezákom, že mi za 2000,- korún komplexne sfunkční drevoobrábací stroj. Dohodu sme obaja dodržali a prezradím aj to, že pri preberaní mi hovorí: Ty si ale blázon! Vyrad' ten stroj a „odkúp si ho“, ani pes neštekne. Každý „normálny človek“ by tak urobil. A ja som zas bol nenormálny. Na prvom nasledujúcom zhromaždení ZRS som slávnostne informoval o tom, že máme hobľovačku a požičiame ju každému rodičovi bezplatne iba s tou podmienkou, že ju opraví, ak sa uňho náhodou poškodí. Prvý si ju požičal Janko Slaninka. Lepšie bude, keď si niekto pomôže, ako by tam mala stáť poškodená a čakať na milosrdného zlodeja. Dielne boli pred finále. Chcelo to jedného učiteľa pracovného vyučovania.

Na Jilemnického dvadsaťpäťke mi prednosta OÚ Ing. Pavol Petrík povedal: Peter, vy tu robíte zázraky, o vašej škole sa rozpráva v superlatívoch, čakaj televíziu. Hovorilo sa o tom už na okolí... okrem Považskej Teplej. Tu ich naše úspechy privádzali do amoku. Mali voči mne postu-

povať „s t r i k t n e j š i e“. Dodnes neviem, kvôli čomu. Veď ma mohli dať do kolúznejs väzby.

Potom prišli voľby a mňa ten istý Pavol Petrík zavolať a v prítomnosti vedúcej OŠ Marty Slanej mi povedal: – Vieš, na čo sme ťa zavolali? – Nie som infantilný, len mi je ľúto, že žijem v takejto spoločnosti a v Tvojej koži by som nechcel byť. Necítil sa dobre, veď sme sa poznali, iba povedal: – Keby to záležalo odo mňa, Peter, tu nejde o tvoje odvolanie, tu ide o vytvorenie miesta pre KDH. Vstal som, len som utrúsil: Nič sa nezmenilo. – Hneváš sa na mňa? Usmial som sa: – Nie, na teba nie. Len mi je ľúto, že tu žijem a na zmenu je neskoro. Vtedy som už ako vyše päťdesiatročný pochopil, že na Slovensku platí zásada, že ak niekto vyčnieva, stína sa mu hlava. A potom je to pekne zarovnané. Keby som za svoje funkčné obdobie bol nazbieral iba poriadne veľa železného šrotu, mohol som si užiť. A mal som riadiť školu a učiť podľa pokynov manažéra a metodika Omachela. Tak.

O pol roka mi sused Rezák chcel opracovať laty na zábradlie, pýtal som si od p. riaditeľky na sobotu hobľovačku. Dostal som po nose. – No, to nie je také samozrejmé. Ty si porežeš prsty a ja budem zodpovedná. Požičal mi pán Rezák inde. Bolo tých piluliek, ktoré sa písali ako röntgenové lúče do organizmu a ja som to chcel pred Fischerom zatajiť.

Musel by som byť podpriemerným absolventom osobitnej školy, ak by som bol prechovával úctu k vtedajšiemu tzv. občianskemu výboru. O čom oni vlastne rozhodovali okrem „nekalých praktík“ riaditeľa školy Kozolku? Podotýkam nie ostatných riaditeľov! Len aktivita toho jedného im nedala spávať. Veď len taký novinový článok: Teplanské dievčatá vypálili všetkým rybník, – to ich muselo privádzať do zúrivosti. A aj privádzalo. Dva roky som sa márne pokúšal nadviazať konštruktívny dialóg z OV. „Nezájem“. Potom ktosi (určitý niekto, kto hanby nemá!) vyhlásil, že škola nie je ochotná spolupracovať s OV. Usúdte len: Prišla sťažnosť p. Chovaníka, samozrejme neopodstatnená. Nuž mohli ma prizvať, aby som sa k nej vyjadril. Lenže aj pán Chovaník nemal odvahu klamať do očí, a tak oni, takúto smiešnu prkotinu, z ktorej sa na školstve museli schuti zasmiať nad neschopnosťou alebo skôr nad zákernosťou OV, poslali vraj pre nekompetentnosť na riešenie na OŠ. Pritom jeden expert z nich, ten najmúdrejší sa montoval do metodiky vyučovania! Hovorím to asi zrozumiteľne. A ja som sa mal ísť o s p r a v e d l n í ť do Chovaníkov. Na Slovensku sa mohlo stať niečo podobné azda ešte v Mašličkove, v Žehre alebo v Jarovniciach. Aby ma mohli odstreliť v duchu zákona, pozvali si na koberec členov výboru ZRS. Zdalo sa mi drzé, keď si lajdáci predvolávajú týchto nezištných, pracovitých a nadšených

pomocníkov školy. Áno, dal som im pokyny: Vyčkajte, aké majú zámery, informujte ich o práci v škole, nedajte sa vyprovokovať, vy musíte byť hrdí na svoju prácu, na úspechy v škole, budte rozvážni, máte argumenty, buďte „štátnikmi“ na svojom piesočku, pravda je na vašej strane, máte vysoko navrch, poproste ich o spoluprácu so školou, a ak by ste očividne zistili, že ide o zaujatosť voči škole a že sa s nimi nedá rozprávať, vstaňte a odíďte preč. Žiada sa mi ešte povedať, že taký výbor ZRŠ bolo treba na Slovensku hľadať lupou.

Všetci boli presvedčení o zmysluplnosti práce školy, práci učiteľov, ktorým oni tvorili spoľahlivé zázemie, lešenie. Zasadania mali vysoký stupeň kultúry. Vedenie v úlohe Vierky Kudlovej bolo jasné, zrozumiteľné, vecné a výborne organizované. Žiadna nevraživosť, žiadne intrigy. Úlohy nebolo treba pridelať či ponúkať. V ušiach mám záznam nebohého pána Ondriáša: Čo sa budeme namáhať s kopaním, ja zajtra prídem s honkou, ukážte mi, odkiaľ pokiaľ... Každý, čo vedel a mohol. Za krátky čas sa vyriešilo veľa. Žiadne trójske kone..., až kým sa špinavým kvapkám nepodarilo rozoštváť zvnútra. Až kým sa do výboru ZRŠ nevtrel Omachel. Dobre trafené: Rozbiť zvnútra! Jožko Oravík, bývalý najbližší kamarát mi po istej zábave ZRŠ ostro vyčítal, že som nebol upratovať zašpinené priestory telocvične. A aby to malo aj váhu – pred všetkými. Mohol som síce povedať, že to bol ples rodičovský, napokon aj ja som sa podieľal na jeho príprave, keď som bol s Palom Trníkom na južnej Morave kúpiť na ples víno, ale neprotestoval som. Ved' nepatrí sa len „vačky mascic“. Okrem toho mňa naši učili, že komu česť, tomu česť, pastierovi trúba. Múdre mu to asi netreba rozvádzať, ale aj tak si myslím, že pán dekan Herman neupratuje kostol. Nie preto, že by som nevedel chytiť metlu do ruky. Lúto mi je Jožka, podľahol, bol to dobrý kamarát, nemám mu za zlé, on za to nemôže. A Janko Rajman mu to povedal po lopate.

Do vysokých stromov bijú blesky. Bol som vysoký? Ale ja som sa cítil normálny, priemerný, možno viac pracovitý, disciplinovaný a zodpovedný. A húževnatý. Ved' som chodil dvestokilometrové cyklistické etapy. V nich boli aj kopce. Ako na Kresáňov.

Napísal som raz na požiadanie p. riaditeľky Smataníkovej úvahu o Dominikovi Tatarkovi. Bola v nej takáto veta: To, že Tatarka bol milovaný i nenávidený, svedčí o tom, že bol veľkou osobnosťou. Ona to nepochopila a napísala do tlače: To, že bol Tatarka milovaný, svedčí o tom, že bol veľkou osobnosťou. Tá moja myšlienka bola nechtiac zničená. Ak nevidíme ináč ako čierno-bielo, vzdajme to. Život je pestrý, či to už chceme alebo nechceme. Ved' ktorý tvor v prírode nemá škodcu, príživníka či predátora? A kto je dokonalý?

Na čom si vlastne zakladám?

Ako mohla napadnúť raz Papíka otázka: – Na čom si ty vlastne zakladáš? Zaskočil ma ňou. A ty máš taký dojem, že si zakladám, ja si to neuvedomujem. Podľa čoho to súdiš? Nevedel. Bude to asi tým, že robím s nasadením, so zápalom, mám radosť zo zmyslu tej práce. Mám bytostne rád deti. Ja však vidím od seba aj lepších. Aj tu v dedine poznám ľudí, ktorým by som sa chcel podobať, vyrovnáť sa im, napr. p. Mejsnár – nádoba múdrosti a dobroty, p. Martišík – zdravý sedliacky rozum, hospodárnosť, p. Štefan Lazar. integrita osobnosti, čírosť v hodnotách, p. Pavol Muráň – zdravé logické myslenie, pohodovosť, nadhľad, tvorivosť, pracovitosť, Rajman – pozorovateľ, logické myslenie, charizmus, p. Piačková – oddanosť svojej práci, nekonfliktnosť..., Palo Šušlík – čistá duša...

A ak by sa vám náhodou zdalo, že som vo svojom odbore dobrý, využite ma, podporte a buďte na mňa hrdí. Ak vám doma prasiatko utešene priberá, nebite ho za to vidlicami, ale mu pridajte krmu! Ale ak chcete, nevšímajte si ma, ak sa dopustím priestupku, primerane ma pokarhajte, potrestajte, ale povedzte prečo, len mi neublížujte bez dôvodu.

A na čom si predsa zakladám? Prečítal som od útleho detstva stovky, až tisícky kníh od svetových autorov, učil som sa od Komenského, Johna Locka, Rousseau, Pestalozziho, Makarenka, Martina Čulena, najväčšieho slovenského učiteľa 19. storočia. Sám som mal vzácných, kvalitných učiteľov, od ktorých som si čosi odpozoroval, mám veľa skúseností, lebo som prešiel kus sveta, mám dobrú pamäť a asociácie, ktoré vo svojej praxi príležitostne využívam, dokážem spamäti recitovať vyše dvoch hodín, zaoberám sa rétorikou a aj vo svojom vysokom veku neprestávam na sebe pracovať. Držím sa zásady: Beda tomu človeku, v ktorom duch odchádza skôr ako jeho telo.

Zachoval sa Rudko tak ako iní, ktorých odsudzoval: Každý toľko, na čo má. Zabudol. Zareagoval totiž s výsmechom a s opovrhnutím: A keď som ja neprečítal ani jednu knihu, to som menejcenný? – Na to si, Rudko, musíš dať odpoveď sám. Ono je to tak: Kým som sa ja ťažko brodil životom, ty si mal na OV KSS existenciu zaručenú. Doživotne...

Ešte jeden výrok Papíka sa ma dotkol: Nikto nemohol postaviť vlastný dom bez toho, aby nekradol. Tak to teda Prárr! Ja som nekradol a postavil som si ich až tri! Iba som nesedel každé popoludnie vo Vyžeráku. (Krčma na Lánskej). Ani ruky som nemal obidve ľavé. Ukladal som aj verše, aj kameň.

Mám rád svojich žiakov

Mám právo byť hrdý na to, že počas môjho trojročného pôsobenia vo funkcii nebol ani jeden priestupok žiakov nevyriešený. Z obecného vianočného stromčeka zmizli farebné žiarovky. Oznámil mi to Jožko Doriniec. Bol som udivený z toho činu. Moje okolie to bralo ako beznádejnú záležitosť – kúpiť nové! Ja som mal v priebehu pol hodiny v riaditeľni troch aktérov. Ich mená nepoviem ani na smrteľnej posteli, lebo som im to slúbil a práve preto som tie žiarovky na druhý deň mal v riaditeľni. Aj som ich ubezpečil, že sú správni chlapi, veď som aj ja v ich veku nebol nijaký Ferko – biela podkolenka. Nosil som šiltovku so sklopeným šiltom aby mi nevideli do očí a mojich plánov. Bistu – nie hocikajkých!

Presne takého som stretol na školskom dvore. Bol najmenší od Kresáňov. Pozrel sa na mňa odspodu tak, aby on videl a ja podľa možnosti nie a asi ma aj v okamihu ošacoval, čo sa dá odo mňa čakať. Ja som už predtým počul, že tam u Kresáňov chodí po poli i po dvore traktor sám. Alebo na diaľkové ovládanie? Nemohol sa narýchlo vypariť, lebo som ho oslovil: – Fero, (Ferko by bolo poníženie a ja by som pred ním bol obyčajná šúplata), hovoria o tebe, že si smelý. Nevedel, na čom je, kam smerujem. – Keby ťa pre niečo chcel zbiť starší brat, čo by si urobil? Len málo zaváhal a priznávajúc zašomral: – Ušiel by som. Uznanelivo som pokýval hlavou: – A vieš ty, že lepšie riešenie by som nemal ani ja. Odkráčal spokojne.

Teraz to poviem prvýkrát, čo by som v tom čase neurobil, lebo by išlo oznámenie na OÚ a odtiaľ na OŠ. Pozeral som sa z okna riaditeľne, ako vyčkával piatak dvoch mladších bratov

Hlušekovcov. Nemýlil som sa – keď vyšli hore schodmi z prezuvárne, napadol ich. Mohol som zakročiť, ale vedel som, že by sa to len odložilo na neskôr. A vôbec, čo by sa stalo, keby som tu nebol? Vyriešilo sa to samo. Hlušekovci odhodili tašky a tak, ako tigre na pakoňa – jeden sa mu vrhol k nohám, strhol ho a druhý mu sekundoval zvrchu. Porazili malí Dávidovia Goliáša, ktorý s vyhrážkami, akože inak, z bojiska odplával. A mne práve padla do oka kniha v skrinke s názvom Mravce sa nedajú.

Nemôžem nespomenúť ešte jednu milú epizódku: Fotografovalo sa na konci školského roku. Tie mladé vznešené smrečky, ktoré som v lete strážil každú veľkú prestávku, lebo niektoré deti mali v DNA naprogramované z nich šklbať, tvorili pekné pozadie. I usadila si pani učiteľka Ješková svojich druháčikov ako sa patrí, dievčence na lavičku dopredu, chlapcov zoradila dozadu v postoji a ako starostlivá kvočka dávala diev-

čencom rady: – Dievčence, kolienka pekne spolu a sukienky si vyrovnajte..., lebo zafúka vietor...a vtom jej Marián Koleno z Vrtižera skočil do reči... lebo zafúka vietor a hneď si tehotná! Fotografista Matušák sa obrátil o 360 stupňov, čupol si a prosil o chvíľu strpenia.

Keď už „nadobro“ nebolo so mnou rady, veď stačilo, aby sa cez prestávku zhrkli okolo mňa žiaci, alebo som s triedou „na vlastnú päsť“ išiel popoludní, samozrejme vo svojom voľnom čase, zbierať podbeľ, alebo kúpať sa do Váhu, zavolali na mňa Krištofíka, vedúceho odboru školstva. Bol to pre mňa taký silný vnem, že dodnes presne viem, kde kto sedel. Krištofík mi nebol dvakrát naklonený, on sa obklopil radšej dievčencami s krátkymi sukienkami a tajtrlíkmi, ktorí sa vedeli hlboko ukláňať alebo tými, čo pchali do váčkov obálky, no keď spustila p. Micháľková, nezvládol to a povedal: –Kozolku mi predstavovať ani charakterizovať nemusíte, o jeho ambíciách nemám pochybnosti, ale žasnem nad tým, kde sa pod tými šedinami, pani riaditeľka, vo vašej hlave môže zmestiť toľko zloby a nenávisti. Z vás srší síra a oheň!

Albert Einstein: „Dve veci sú nekonečné: Vesmír a ľudská hlúposť. A ja neviem, ktorá tu bola skôr.“

Dievčence, zvyknuté celé desaťročia na pomstu, závisť, žiarlivosť a hlavne revanš, raz už len nevedeli pochopiť, že tu príde s prepáčením akási skade ruka – stade noha a napíše na nástenku a to veľkými písmenami O d p ú š ť a n i e j e s i l a! Čo si on vôbec o sebe myslí? Čo si to dovoľuje? Kto je on? Inakší s nami nepohli. No počkaj! Ty s k a p e š! Doslova!

Statočnosť a farizejstvo

Staroveký filozof Diogenes, známy svojím sudom chodil po Aténach na pravé poludnie s lampášom v ruke a hľadal múdreho človeka. Nenašiel ho. Ja som v Teplej hľadal statočného a tiež som nenašiel. Aj múdri, aj ochotní boli, len... Prichádzali mi na um verše môjho milovaného básnika, ktorý pred poldruha storočím písal... Keď svitania čas uderí, čo si počnem sám s mŕtvymi? Mŕtvi budú spať i potom, keď už hlásnik z veže zišiel. Načo som ja, jeden živý, medzi mŕtvych na svet prišiel! (Janko Kráľ)

Keď hŕstka Slovákov zaspievala v roku 1918 americkému prezidentovi Wodrovovi Wilsonovi pieseň Karola Kuzmányho Kto za pravdu horí, utrel si dojatý oči a povedal, že také krásne slová ešte nepočul, že ich nemá ani francúzska Marseillaisa:

*Pán Boh statočnosti nebo vystavil, večne on pre podlosť peklo podpálil.
Kto ctí pravdy božskej božské zákony, tomu moja pieseň slávou zazvoní.*

Vypočul som si raz kázeň istého múdreho a šľachetného kňaza, ktorého interpretácia svätej spovede bola v úplnom rozpore s výkladom p. Michalkovej: – Vyspovedám sa a je za tým hrubá čiara. Takéto náboženstvo by prijali všetci mnohonásobní vrahovia. A vraždili by pokojne a s čistým, vygumovaným svedomím ďalej. V tej kázni sa hovorilo totiž aj o úprimnej ľútosti, pokornej kajúcnosti a dobrých predsavzatiach.

Odstup času mi umožňuje objektívnejší pohľad na nešťastné pôsobenie najmä dvoch riaditeľiek. Inštitúcia sa ako taliga trmácala bez akejkoľvek materiálnej či duchovnej rozšírenej reprodukcie, obrazne: boli vymenené vypadnuvšie žiarovky, aj to iba vtedy, keď prestali svietiť naraz všetky. Ideme, potácame sa a nevieme kam. Predstavte si šoféra autobusu, ktorý vezie cestujúcich a nevie kam. Vlastne – boli sme raz v Katoviciach na trhu, či jarmok to bol. Po zemi tam bolo tovaru, až sa oči páslu. Predsa len. Aj kultúra musí byť.

Dostal som oznámenie, že na druhý deň príde, (musí prísť) inšpekcia. Dával som si do poriadku písomnosti a tu som zistil, že jedna z budúcich riaditeľiek nemá ako jediná plány práce. A ak niečo bolo, za to by som sa pred inšpektormi hanbil: Učiteľ by mal... Bolo by vhodné... Bude potrebné... Osvedčilo sa... Treba sa nám v budúcnosti zamyslieť...

Bolo to krásne odpísané z nejakej metodické literatúry, len tam chýbalo – kto, kedy a ako to urobí. Na to, myslím si, nemusí byť ani pedagóg, aby to pochopil. Kto a ako by mal kontrolovať splnenie takýchto „úloh“? A čo by vlastne kontroloval?

Čo urobím, aby som nezohorel? Moja manželka, ktorá vtedy už bola zo školy vyštváná, musela do polnoci písať učebné plány. Pani Uričová si to asi pamätá, lebo jej musela za tú učiteľku, neskoršiu riaditeľku, poskytnúť niektoré údaje.

Písomné úlohy

Už som písal o tom, že ako slovenčinár by som sa neznížil, aby som s deťmi písal slohovú úlohu na tému: Čím budem? Možno raz za celú školskú dochádzku. Ja som bol zvedavý, ako sa žiaci vysporiadajú napríklad s témou: Strom žije celý život na jednom mieste. Aj mravec má svoje povinnosti. Prečo, vtáčik, spievaš? Čo si myslí taký pes? Ako ma asi hodnotia známi? Ako to bude na Božom súde? A práve táto posledná téma rozčúlila do nepríčetnosti moju pani riaditeľku. Skôr si mala ako učiteľka pracovného vyučovania naštudovať poznatky ako sa strihajú jablone, pretože raz ich tak ostrihala, že zrezala všetko plodonosné drevo, takže aj tá najusilovnejšia jablň v školskom sade nemala

šancu urobiť čo len jedno jablčko. Zistil som, že obhajovať si túto tému by bolo hádzanie hrachu na stenu, povedal som jej priamo: – Ty máš pred tým Božím súdom asi panický strach. Tam to nebude súdiť skorumpovaný svetský sudca a okrem milosrdenstva bude, musí byť aj spravodlivý. „Ten klamať nemôže, bo je pravda sám.“ Vieme, o čom to spievame?

Využil som prítomnosť katechéty pred hodinou náboženstva a pýtal som sa na jeho názor. Povedal mi: – Veľmi dobrá i potrebná téma. Musia byť na ňu žiaci pripravení. – No veď ja nikdy nejdem do ničoho nepripravený. Niektorí pedagógovia sa s pätnásťročnými chcú rozprávať ako s malými deťmi, čím ich vlastne retardujú. Žasli by ste, čo ony vedia a my už nevieme. Jedna žiačka z Vrchteplej mi napísala: – Mali by sme počítat s tým, že raz sa ocitneme pred hranicou, cez ktorú telo a hmota nesmie a duch prejsť musí. Tento zákon ešte porušený nebol, je to Boží zákon. Komenský napísal: Nezáleží na tom, od koho sa učíme. Umožnili by sme vôbec v našej škole vyrásť géniovi? Alebo by sme ho pre istotu nechali prepadať, preradiť na osobitnú školu? A je po problémoch!

V jednej takej úlohe mi žiak Vlado napísal: „Aj ja by som si v budúcnosti chcel nájsť takú ženu, ako je moja mama. Len si predstavte, ona ma upozorní, ako nám zakvitla čerešňa!“ Ja len dodám, že tá mama sa aj zaujíma o to, aký je v škole. Siedmačka Jaroslava napísala: Mám svojho otca strašne rada, neviem sa ho nikdy dočkať, lebo chodí na týždňovky. Izba takýchto detí, ich postielka je potom norou, dúpätou, hniezdom, bezpečným stredom Vesmíru. Otec musí byť v ich očiach najmocnejší, najmúdrejší, všemocný.

Tej noci maco opäť vybil bábu!

Vybi ho, ocko! Neboj sa ho, vybi!

(Milan Rúfus)

Stretol som sa však aj s odvrátenou tvárou: Oni, dvaja mladí, dve deti cupkajú vedľa nich, jedno nesie ona na rukách. Nevadilo mu ani to, že som bol dosť blízko, a tak ju oslovil, že ma striaslo. To sú ľudské tragédie. Profesor Švejar hovorí, že matka má byť akumulátorom lásky. Dieťa vychované takouto matkou sa stáva generátorom a odovzdáva svojmu potomstvu, čo predtým dostalo. A čo takáto zakríknutá matka? Kozolkovi nedám do tomboly ani halier! (Naozaj Kozolkovi?) Žiak nemá ísť reprezentovať na okresnú súťaž, lebo Kozolka...!

Žiaci nie sú nemé tvory

Učil som v triede s výhľadom na školský dvor, na ktorom sa rúcala moja pýcha, námaha, investície a nádej – dielne. Organizáciu s likvidáciou materiálu zvládlo vedenie školy dokonale. Kto tu bude kedy kalkulovať? Doba je premlčaná. Len ja som investoval 73 000 Sk.

Keď sa rozoberali nepoškodené a suché kvádre, moji žiaci sa ma uprostred hodiny spýtali:

- Ako sa cítite, pán učiteľ?
- Robí vám to dobre? – odpovedám otázkou.
- Prepáčte, to sme nechceli.

Tie pätnásťročné deti so mnou cítili a mal som čo robiť, aby som dôstojne ako kolega čelil ich žalobám, že ony, tie riaditeľky, sa kvôli mne v r í š i a na nich! Na žiakoch!!! Bola to trieda civilizovaná, s prevahou dobra a to dobro sa hlásilo. Oni rozumeli mne a ja som rozumel im. Riaditeľka školy to malo naplňať šťastím. Mňa tak učili, že triedny učiteľ je riaditeľom svojej triedy a že lepšia je jedna pochvala ako sto trestov! Keď som bol riaditeľ, zvykol som žiakom povedať: – Máte šťastie, že máte dobrú triednu pani učiteľku.

Ešte som sa spýtal p. riaditeľky Micháľkovej: – Vyčistia si aspoň tie priestory po zbúranisku tí, čo tak lacno prišli k materiálu? – To už nie je tvoja starosť.

O to sa postaral učiteľ – bíreš, odpad spoločnosti, ktorý lopatami a fúrikmi niekoľko dní s deťmi „učil prírodopis“. So zablatenými fúrikmi od vápna ich potom upratovali do šatní, zanechávajúc v telocvični spúšť. Ich „garáž“ bola likvidovaná. Som presvedčený, že Mikloško, Čarnogurský, Palko ani netušili, čo všetko pokrývajú, ako je ich kuretela zneužívaná. Vtedy som bol na tri dni hospitalizovaný kvôli vysokému tlaku v nemocnici a odvtedy nepretržite užívam 200 mg Gopten.

Paľko Šušlík mi v tom čase prostoducho povedal, že v dedine sa hovorí, že som pojedol nejedlé huby. Ktorý autor tejto informácie si súchal dlane? Také ľahké?! Ja som sa mal hnevať na Paľka? Jemu patrí kráľovstvo nebeské. Nie farizejom. Nie farizejom!

Nadviazal som celkom milú a užitočnú družbu medzi našou školou a školou v Trsticiach v okrese Galanta. Tí žiaci i učitelia mali záujem zdokonaľiť sa v slovenskom jazyku. Vymenili sme si návštevy, deti z oboch škôl mali zážitky a priateľov, lebo bývali v rodinách. A čerstvej zeleniny si doniesli naši žiaci z Trstíc plné batohy. Tamojší učiteľ Vojtech Akócs bol nepríjemne prekvapený, že po mojom odchode z funkcie nové vedenie z nepochopiteľných dôvodov kontakty s Trsticami zru-

šilo. Pani riaditeľka mu telefonovala, že učitelia tak rozhodli. Nebola to pravda, učiteľov obvinila neprávom. Išli do Plevníka. Ja som sa hanbil ako pes. Pán učiteľ z Trstíc bol nešťastný, napísal mi smutný list, deti obidvoch škôl boli z toho nešťastné tiež.

29 6

Milý Peter!

Prepáč mi, že trošku pozdejšie Ti píšem. Bol som veľmi smutný po prečítaní tvôjho dopisu. Všetko o čom si mi písal si viem predstaviť, lebo niečo podobné robili aj so mnou terajší kolegovia. A práve preto si dovoľujem Ti napísať, čo by sme mali robiť. Ale predtým niekoľko myšlienok o mojej návšteve u Vás: Vtedy sa mi zdalo, že by ste nemali mať takéto problémy. Tie učiteľky vyzerali také milé, pomocné. Darmo, funkcia častokrát zmení človeka! Hoci vedel som a viem, že väčšina učiteľov je pasívna, z vlastnej iniciatívy neradi rozmýšľajú, vždy sa snažia dobre vychádzať s riaditeľom. Teraz samozrejme budem milý k riaditeľke. Slovom, nemajú takú chrbticu, akú by mali mať. A keď sa riaditeľka hnevá na niekoho, oni jej v tom radi pomáhajú. Všetko toto cítiš aj ty teraz na vlastnej koži.

Teraz sa vrátim k nášmu vzťahu: podľa mňa by sme v tom mali pokračovať – samozrejme len vtedy, keď sa mi ňa podarí presvedčiť. Dobré si pamätám čo si mi povedal: "Robíme to dovtedy, kým sa nám to bude páčiť." /Nám == deti/

Zatiaľ sa to deťom páči, takže bola by to vlna tak ľahko stratiť tento kontakt. Je smutné, že tí učitelia nechápú tento fakt. Bol som mierne šokovaný, keď mi do telefonu riaditeľka povedala rozhodnutie učiteľov – t.j. zatiaľ nechajme družbu, snáď pozdejšie!

Tušil som, že okolo toho niečo nie je v poriadku, a čakal som Tvôj dopis. Myslím si, že oni zabudnú na jednu vec: v tejto záležitosti rozhodujúce slovo majú rodičia. Práve preto môj návrh je takýto: Ak získáš rodičov na túto vec, môžeme obísť celú školu. Ty, ako učiteľ a občan tej dediny máš právo na organizovanie takejto akcie. Nič zlého v tom nie je. O nás sa nemusíš starať, viem ako sa mám správať.

Paľko Šušlík

Výlety

Popredný slovenský ekonóm, politológ a filozof Peter Stanek raz hovoril o tom, že nám Slovákom sa treba viac zaujímať o dianie okolo seba, doma i vo svete. Človek, ktorý chodí po svete, stretáva sa a komunikuje s ľuďmi, sa nedá porovnať s tými, čo nevystrčia nos von z diery (Janko Kráľ). Ak sa neorientujeme napríklad v politike, hlasujeme často vo voľbách aj proti sebe, proti svojim hodnotám. Poniectori za socializmu aj išli do spriatelnených štátov s ROH autobusom a viac-menej boli naložení v alkohole. Potom na tržnicu. Viem, o čom píšem. Boli aj výnimky.

Ja som si to uvedomoval aj vtedy, keď som naliehal na kolegov, aby koncornočné školské výlety siahali ďalej ako do Manínskej tiesňavy, na Považskobystrický hrad, Trenčiansky hrad, či Žilinu. A Tatry plné českých školákov. Ich učitelia poznajú každý tatranský kopec! Značnú časť výdavkov na výlet sme pokryli „z nekalých praktík“, čím sme zredukovali náklady rodičov na výdavky. Posledný ročník v čase môjho pôsobenia dostal príspevok asi desiatitisíc korún. Nevie, v ktorej škole na Slovensku sa dialo niečo podobné.

Ja sám som si ako triedny učiteľ organizačne pripravil trojdňový výlet, ktorého program som predostrel na triednej schôdzi ZRS. Podľa školských Zvestí sme mali nárok na trojdňový výlet, ak je v tom aj deň pracovného voľna. Keď som mal na piatich stanoviskách dohodnutý presný program, p. riaditeľka mi z neuvedených dôvodov nedala súhlas na tri dni! Musel som práce telefonicky akcie rušiť. Rodičia mi nechceli veriť, že tieto náklady za autobus, stravu, nocľah a vstupenky mi postačia. Kým reálne náklady na jedného žiaka činili okolo 300 korún, žiaci platili po 100 korún. Ako to bolo možné? Spýtajte sa p. Viery Kudlovej, ktorá robila sprievodcu. Bola to strava v školských jedálňach za režijnú cenu, spali sme na karimatkách v telocvični v Tesárskych Mlyňanoch, kde sme odohrali medziškolský futbalový zápas a dievčatá hádzanú. V Arboréte to bolo po známosti zadarmo. Podobne to bolo v Hronských Kľačanoch, kde som pôsobil a kde nás vítali moji bývalí, už dospelí žiaci, videli sme kamenné obydlia v Brhlovciach, prehliadli sme si obchodné siete v Leviciach... Ja som učil svojich žiakov citáty L. Štúra: Veľa tvoriť, málo troviť a učiť sa! Alebo Štefánika: Prebijeme sa, lebo sa chceme prebiť! Niektorí si tie heslá ponechali. Keď nám naša žiačka v Zlatých Moravciach pred bustou Janka Kráľa zarecitovala jeho Jarnú pieseň, okolooidúci sa zastavovali a milo usmievali. Odkiaľže ste, deti? Bol som hrdý. Pred týmto výletom mi Martin Koleno oznámil, že jeho na výlet nepustia. Napísal som rodičom obsiahly list, v ktorom ich presviedčam,

že Martin je dobrý chlapec a snaží sa robiť toľko, na čo stačí. Na to mi jeho mama odpísala taký list, ktorý pre mňa znamená viac ako Zlatá medaila Komenského. Áno, dobrý pastier bojuje o každú ovečku.

30

23.5.2002

Pán učiteľ,

Ďakujem Vám v tom, že Martin je dobrý chlapec. Poslúcha a doma mi veľmi pomôže. Nahneval ma, lebo sa pustil určite učiť a ja som v hneve nyposlúchal mamičky, ktorý ma potom veľmi mrzel. Keď som nemal svoj rozhodnutie, ale bolo naozaj nebolo správne. Martin na výlet pôjde.

Tie deti ani neviem akíto majú brúdného učiteľa

Ďakujem

Koleno

Nemôžem nespomenúť ešte jeden pozoruhodný neodškriepiteľný fenomén: Keď som ja bol školák, boli to horšie časy, ťažko som si vymánil od rodičov nejaké korunky, ktoré sme mali priniesť do školy či už na učebné pomôcky, výlet, lebo kvety pre p. učiteľa a pod. Ostalo mi to v podvedomí. Na Orave bolo v rodinách po osem až trinásť detí a rodičia si nemohli dovoliť plniť bezcenné požiadavky školy. Vedeli sme si so žiakmi obstarat' peniaze sami.

Hierarchia hodnôt

Nielen chlebom je človek živý a trocha poézie nikoho nezabije. Pre barbara je pojem umenie, literatúra, osveta vôbec pojem neznámy a nepotrebný.

Podarilo sa mi presvedčiť p. riaditeľku, aby sme na chodbe školy umožnili Speváckemu zboru slovenských učiteľov koncertovať. Kultúrnemu človeku netreba vysvetľovať, aké je poslanie umenia. Toto bol a je zbor, ktorý nosí zo svetových prehliadok a súťaží najvyššie ocenenia. Podmienkou vedenia školy bolo vstupné maximálne jedna koruna (!). Musel som im naznačiť, že sa patrí dať po koncerte kyticu dirigentovi. Bol som podpredsedom zboru, a tak sme sa nejednali. O týždeň prišiel akýsi Bajaja z Moravy s manželkou osobným autom a nasadeným červeným nosom a žiaci cvakali po 5,- korún. Štyridsať minút lacnými prejavmi zabavili deti, zbalili kufrik a odfrčali. Nič výchovné.

Ich netrápilo nariadiť priniesť peniaze, mňa to bolievalo. Mimochoďom o tejto malej epizódke vedia aj vo Vancouveri. Kliknite si na googli: Slovo z Britskej Kolumbie, Peter Kozolka (Koho sme dediči a iné.)

Keď som bol vo funkcii, nechal som rekonštruovať dievčenské toalety. Nikto nehovoril o peniazoch. Potom nastúpil iný záprah, nuž bolo nutné renovovať aj chlapčenské WC. To sa už rodičia dozvedeli, že ich musia zaplatiť (rodičia). Je to jednoduchšie – bez starostí, aj bez citu.

Táto príhoda bola obzvlášť pekná: Pretože som mal dokonalý prehľad o každom štvorcovom metri školského dvora, poprosil som pani vychovateľku Ľudku Valjentovú, aby utvorila s deťmi rojnicu a pekne dôsledne vyzbierala s nimi kamienky, úlomky z tehál, plasty, sklo, handry, papier, drôty, gumu a pod. Netvárila sa nadšene. A čo je to vôbec rojnica? Tak som jej to vysvetlil s tým, že nebola na vojenčine. A čo ja mám zastupovať technické služby? Vzdal som tento spôsob. – To určite nie. Prived' mi deti o 14. hod. na školský dvor, ja to urobím a ty si prines kreslo. – No tak teda dobre! Privolila. Odpad, bolo ho dosť, sme separovali. Aj kontrolu som si neodpustil. Keď diktátor, tak diktátor. Bolo to pekné, pochválil som. Potom prišiel na Jilemnického dvadsaťpäťku prednosta OÚ Ing. Pavol Petřík. Pristavil sa pri mne a nešetril chválou a obdivom, ako to tu vyzerá krásne a že vidno, že to má gazdu. Ako je to možné, že tu nie je na dvore ani smietka? Ukázal som na pani Valjentovú: To tieto usilovné vychovateľky majú na svedomí...

Hromadné opúšťanie školy ako kampan' bolo dobre zrežirované. Všetkých okrem Matulovej som presvedčal, aby neodchádzali, jej som nebránil, aj zbierku by som pre ňu bol urobil, len aby odišla. Aj škol-

níka, toho času p. Mičúcha som presvedčal, aby ostal, videl som však, že je to iné kafé – on chcel byť verný. Prišla mi na um tá príhoda, keď ruská cárovná Katarína išla do väznice navštíviť uväzneného rebela Pugačova. Bol predsa legendami opradený pre svoju chrabrosť. Keď ho polodivého videla za mrežami, striaslo ju. Ponúkla mu slobodu, ak sa pridá k cárskemu vojsku. Opl'ul ju. Utrela sa a povzdychla si: – Takýchto vojakov by som ja potrebovala. Vernosť a hrdosť je v poriadku.

Pravda je stokrát opakovaná lož, hovoril Göbbels, Hitlerov šéf propagandy. Keď do niekoho denno- denne hustíte akúkoľvek demagógiu, lož sa stáva pravdou.

Plynofikácia školy

Aj po tridsiatich rokoch mi príde ľúto tých úbožiacov – „pekelníkov“ (ako ich pomenovali), ktorí vykurovali školu. Kto pobudol v tej kotolni 10 minút, mohol si dať oblek do čistiarne a prínajmenšom sa sprchovať. To boli otroci – galejníci, len oči a zuby im svietili. P. Butaš, p. Chudovská Stáza, pán Rajman. Dal som opraviť kotly (nové články), generálna očista prieduchov, odborná a nákladná prestavba komína – nič nepomohlo. V priečinkoch som objavil projekty na plynofikáciu kotlov. Začal som obchádzať kompetentné inštitúcie a všade som si užil polutovanie a úsmev. Čo vám dobre netrávi? – počastovali ma kdesi. Na Slovensku sa teraz nekoná podobná akcia, nie sú peniaze. Klopte a bude vám otvorené! Napokon, keď som neprestával otravovať primátora PB Ing. Lackoviča, on mi slúbil, aby sa ma zbavil, pol milióna, ak si zoženiem ostatný „zanedbateľný“ zbytok dva a pol milióna. Bol presvedčený, že sa mi to nepodarí.

Písal som, telefonoval som, navštevoval som, keď som mal na krátke obdobie od Matulovej pokoj. Operoval som Chránenou krajinou oblasťou, životným prostredím. Zrazu som objavil priateľa, vplyvného človeka, ktorý sa dobre poznal s ministrom životného prostredia p. Zlochom. Dozvedel som sa, že naša žiadosť bola na 1264. mieste v poradí. V krátkom čase boli peniaze na OŠ OÚ. O pár dní som dostal diskretný telefonát, že tie peniaze nám chcú uchmatnúť Plevničania. Zastavil som to. Zohnali sme s pánom Kohútom z OŠ investora a nadobudlo to rýchly spád. Škriatky nespali a ja som sa dostal do nemilosti, lebo som vraj proti plynofikácii materskej škôlky. Tu som dostal na výber: Viac peňazí nie je, takže chcem plynofikovať alebo nie? Iná voľba nebola. S riaditeľom podniku som uzatvoril nepísanú dohodu, že ak prijmem ponuku pre manuálne práce, môže nám dať dohod-

nuté peniaze na ruku, v hotovosti. Bol to pre nás veľký úspech, lebo členovia výboru ZRŠ ma v tom podporovali. Výkop od cesty k budove bol dohodnutý na sedem tisíc korún. Predložil som chlapcom deviatakom návrh – súhlasili. Zorganizoval som ich a osobne som dohliadal: čakany, lopaty. Lenže smola! Hlásenie z Teplej na Okresný úrad o zneužívaní detskej práce a sám prednosta prifrčal autom a hneď ku mne. Dobré bol popudený. Navrhol som riešenie uňho na OÚ, kde som mu detailne a obsérne vysvetlil svoj sen o Slušoviciach a o tom, že chlapcom je práca osožnejšia ako drogy... a keď sa usmial, opýtal som sa ho na rovinu: A aký je Váš osobný názor? – Myslím si, že podobný. Dve kávy, Marienka!

Do basy som nešiel a dobrotníci z Teplej museli zúriť. Darí sa mu. To mu neprejde!

Desať tisíc nám ponúkli za vybetónovanie podlahy v kotolni. V sobotu som polovicu chlapcov musel poslať domov, toľko ich prišlo. Kontúry mojich snov boli jasnejšie. S takýmto zázemím môžem rúbať aj vyššie. Na to sa dobre spomína. Aj o tomto hovorievam o Považskej Teplej. V superlatívoch. Divili by ste sa, že to ľudí zaujíma.

Polená a polienka

Je pravdou, že občas som sa mohol aj nadýchnuť a venovať sa práci, ale prevažne som sa musel venovať obrane proti čoraz nezmyselnejším útokom. Zavolať ma raz jedna známa úradníčka v PB do svojej kancelárie a ukázala mi list z PT, všetka česť – podpísaný. Schuti sme sa pobavili, ona ma totiž príliš dobre poznala, aby bola uverila takému okyďavaniu. – Poznáš ju? – Samozrejme. – Je to zlý človek a pred jeho domom často stoja autá rôznych značiek. V podstate mala pravdu, boli aj novinári, aj spisovatelia, aj pracovníci z Min. školstva SR, operní speváci, výtvarníci, historici... V závere je vyhrážka: Ak bude treba, pôjdem aj za Mečárom! Bol som sa jej osobne poďakovať, jej tvár nabrala nebezpečnú farbu. Takú modro-fialovú.

Ring voľný

Iný vedúci pracovník by už možno večer toho dňa zabudol na to, čo sa cez deň odohralo a ja to mám v pamäti štvrťstoročie. Pobili sa p. učiteľky v prezuvárni. Pred žiakmi. Keby boli prišli za mnou, bol by som im dal rukavice a v kabinete mohli zvoliť spôsob boja a ja by som bol sekundoval. Posadil som ich v riaditeľni do kresiel a povedal im, ako

to vnímam ja. Neuspel som. Každá z nich chcela, aby som jej dal za pravdu. Chcel som, aby na to zabudli a podali si ruku. Kdeže! Na druhý deň si ju podali a spoločne brojili proti mne. Jedna z nich mi dokonca aj manželom pohrozila – stará ženská zbraň.

Dodnes opatrujem 10 písomných napomienok pre jednu z nich, ktorá nerešpektovala nič a odmietala si plniť základné pracovné povinnosti. Podľa Zákonníka práce som mohol s ňou rozviazať pracovný pomer na hodinu, ale to by som si už určite musel vziať do pracovného pomeru právnika aspoň na pol úväzku. Utvoril by som si proti sebe svorku. Pevne som veril, že sa zmení. Ja som tú jej zmenu nestihol, ale po dvoch desaťročiach som sa dožil satisfakcie, a preto ani meno neuvádzam. Život občas naučí. Koho áno, koho nie.

Čo teda? Slabé výsledky školy alebo „nekalé praktiky“?

Polníca zatrúbila do útoku. Dve členky pedagogického kolektívu Erika Mayerová a Slávka Chudovská si demonštratívne prekladajú deti z našej školy do Považskej Bystrice. Úbohá Mayerová neodolala frontálnej kampani, že úroveň vzdelávania je v škole nízka. Nikomu inému sa zo školy odchádzať nechcelo. Erika to nemala domyslené. Vo veľmi krátkom čase sa jej to vypomstilo. Tu mala deti pod dohľadom a v meste sú všelijaké nástrahy.

Zvolal som krátku pracovnú poradu, aby kolektív bol informovaný o okolnostiach:

1) Piaty ročník nebudeme môcť deliť na dve skupiny, čo znamená, že jedna učiteľka bude nadbytočná, Budeš to ty, alebo vystrčíš kolegyňu a ty ostaneš? – Ja ostanem. To je sila!

2) Zasiahne to povest' školy, nakoľko samotné učiteľky vyhlasujú, že úroveň vyučovania na škole je nízka. Nepovedali však v ktorej oblasti konkrétne. Mám o tom zápis! Na druhý deň prišiel „führer“ dementovať výrok, že úroveň je nízka. Len riaditeľ má „nekalé praktiky“! Hlavná podpaľačka sa v kúte zborovne uspokojene usmievala.

Celý občiansky výbor proti mne a v zborovni pod košelou kobra. Pekná kombinácia.

19. marca 1999 sme poslali zúfalý či prosebný list OV v Pov. Teplej, originál predkladám a prehlasujem, že ani dnes by som ho nevedel napísať inak. Slovo HANBA sa mi zdá mdlé, čeština má lepšie slovo – OSTUDA. (Obr. na s. 112 - 114)

19. marca 1999 sme poslali zúfalý či prosebný list Obč. výboru v Považskej Tepľej, z ktorého sa dozvieme, aká bola atmosféra. Aká bola kultúra členov OV, posúďte sami. Ak žijú a majú za nechet' hanby, mali by sa hanbiť a nasypať si popol na hlavu. Plných dvadsať dva rokov im nestačilo na to, aby nám odpovedali. Lepšie slovo ako je hanba bude v češtine: OSTUDA! Každému vtedajšiemu členovi. Mali by sa ospravedlniť všetkým vtedajším žiakom, dnes už 220 dospelým občanom. Im ublížili. Pochopili to vôbec?

Zaskočím ich otázkou: Proti čomu alebo proti komu bojovali?
Hlavný generál vriekal, že jedine proti mne ale nevedel prečo. Jeho pravá ruka mu našepkávala, že som despota a diktátor. Nuž, žiadal som plnenie povinností od učiteľov a ona si ich neplnila, lebo za mojich predchodcov nemusela. A Ov ovládala šarmom ženy.

Občiansky výbor

P o v a ž s k á T e p l á

Vec: Protest proti rušivým zásahom
do činnosti školy

31

My pedagogickí pracovníci a členovia výboru ZRŠ pri Základnej škole v Považskej Tepľej reagujú na doterajšie praktiky Občianskeho výboru v Považskej Tepľej Vám dávame najavo, že Váš doterajší postoj a konanie vo vzťahu k našej škole považujeme za nekonretný a našej výchovno-vzdelávacej i ekonomickej práci škodlivý.

Napriek Vášmu permanentnému nezaujmu o činnosť našej školy sme sa iniciatívne snažili o nadviazanie prospešného dialógu, pretože sme si vedomí skutočnosti, že obom subjektom by malo ísť o jedno spoločné: duchovne i materiálne zveľaďovať obec, v ktorej žijeme. Sme si vedomí tej vážnej zodpovednosti aj pred súdom tých, čo prídu po nás.

Pripomíname Vám, že napriek vážnej ekonomickej kríze v rezorte školstva /i v porovnaní s inými základnými školami v SR/ naša škola je nadštandardne úspešná, čo Vám môžeme na Vaše požiadanie dokumentovať faktami a vecnými argumentmi.

Za obdobie posledných troch rokov sme vo výchovnej práci nezaznamenali žiadne väčšie priestupky našich vyše dvestodvadsať žiakov, lebo sme im predchádzali dobrou preventívnou starostlivosťou v najrozmanitejších podobách. Na to sme hrdí najviac.

Naši žiaci sa úspešne umiestňujú na školách II. cyklu a z rozličných súťaží /od okresných až po celoštátne/ naši žiaci priniesli desiatky významných úspechov. Posledná hĺbková inšpekcia hodnotila vo všetkých oblastiach výchovno-vzdelávacej práce našu školu vysoko pozitívne. Aj posledná následná inšpekcia, ktorá sa konala na podnet Min. školstva SR v januári 1999 sa o našej výchovno-vzdelávacej, riadiacej i ekonomickej práci vyslovila s obdivom a uznaním.

Kto nevidí našu hospodársku aktivitu, ten ju buď nechce vidieť, alebo je prinajmenej nevnímový. Zaviedli sme plyn, zrekonštruovali dielne, bývalý uhoľný sklad, vytvorili počítačovú učebňu, vybudovali kompostovú jamu, studňu, oplotili časť areálu, inštalovali žalúzie

na obidvoch poschodiach, omrežovali 14 okien, presklili desiatky okien, popravovali poškodené stroje, zakúpili elektrickú kosačku, kopírovací stroj, 4 počítače, omietli a vymaľovali stovky štvorcových metrov zvonka i zvnútra, zakúpili množstvo kníh do knižnice, jedálenského riadu, športového materiálu, poskytli množstvo financií na žiacke aktivity a to všetko okrem plynifikácie vlastnou sebarelizáciou. Je to hodnota niekoľkých miliónov.

V súčasnosti máme rozbehnutú výstavbu hvezdárne, parkoviska pred telocvičňou, rekonštrukciu dievčenských záchodov, máme už materiál na prestrešenie vchodu do kotolne, vytvárame ako ekologická škola priestory pre obojživelníky, vytvárame krúžok prúteného remesla, organizujeme významnejší zájazd folklórnej skupiny, máme rozpracovaných viacero projektov, z ktorých by sme mohli materiálne aktivizovať niektoré oblasti našej bohatej činnosti.

Za túto aktívnu činnosť v nedávnej minulosti i v súčasnosti by bolo potrebné vysloviť poďakovanie učiteľskému kolektívu, členom neobyčajne agilného výboru ZRŠ, všetkým našim početným sponzorom i Stredisku služieb škole v Pov. Bystrici na čele s ing. Smatenom.

V normálnych podmienkach a v civilizovanom prostredí sú funkcionári obce hrdí na úspechy s v o j e j školy. Titulok v tlači:

"Dievčatá z Považskej Tepľej vypálili rybník všetkým súťažiacim"
by mal zahriať srdce a rozšíriť hrudník správneho občana tobôž funkcionára.

Žiaľbohu, v našich podmienkach musíme čeliť znevažovaniu úsilia, ohováraniu a štvaniu. Zo žiarlivosti či závidosti či nenávisťi /?/ ktosi sa snaží vrázať klin medzi jednotlivé zložky školských pracovníkov. Funkcionári občianskeho výboru sa montujú do záležitostí, ktoré patria výlučne do kompetencií správy školy, chcú rozhodovať o záležitostiach, ktoré im neprináležia, nechcú rešpektovať pravidlá, ktoré sú jasne stanovené.

Vážení členovia občianskeho výboru,
prosíme Vás o zmenu nastúpeného kurzu, ktorý vedie iba k sebazáhube. Ak o prospešnú spoluprácu so školou nestojíte a nechcete nám v náročnej výchovnej práci pri formovaní budúcich občanov Vašej i našej obce pomôcť, potom aspoň nerušte naše kruhy, neprekážajte nám tým, že sa snažíte rušiť dobré vzťahy medzi ľuďmi, ktorí vedia, čo chcú.

Ak by sa Vaša aktivita jednako chcela orientovať na spoluprácu s nami, potom Vás prosíme o pomoc pri zaobstaraní aspoň jedného bytu pre učiteľskú rodinu, o pomoc pri vybudovaní bezpečnostného chodníka pred školským areálom, postavení ping-pongového stola a pod.

Očakávame Vaše písomné vyjadrenie v lehote do 15 dní.

Členovia výboru ZRŠ:

Peter Konec
Ludmila Jiróní,
Karel Majúrník,
Irena Retaerá
M. Huková,
A. Gornon
S. Štichová
Milada Horná
Konfucius
Papava
Gejdosova
Nesioř
Donat Earl
Valje
Ovčák

(mirrored)

Quinn Howard
H. & P. R. C.
H. - 7
Mick L.
Tape P.
Quinn
Quinn
Quinn
Quinn
Quinn

Na vedomie: Primátor MsÚ v Považskej Bystrici
Komisia pre vzdelávanie, kultúru, šport a mládež
MsÚ v Považskej Bystrici

Reakcia žiadna! marec 2021

Proti komu a proti čomu bojovali? Hlavný vojenský maršal vrieskal, že proti mne, ale nevedel prečo. Pravá ruka mu našepkávala, že som despota a diktátor, lebo som si dovolil požadovať ju, aby si platené hodiny aj odúčala a plnila si povinnosti, ktoré jej vyplývali z pracovného poriadku. Bývalé vedenie to nepožadovalo a to už bol KTOSI! Krištofík sa mi vysmieval, že som príliš tolerantný. Čo som teda trans...?

Škola sa teda po odchode Matulovej nezrútila a bolo treba hľadať ďalšiu zámienku na skompromitovať školu a Kozolku. A je to tu: Pedagogický zbor je prestárly! Bravó! Nikto sem nechce ísť učiť pre ukrutné a despotické spôsoby riaditeľa. Pravda je však taká, že sme dostali na školu najmenej desať žiadostí na učiteľské miesto. A tie „prestárle“ dôchodkyne Ješková, Gajdošová a Šprochová boli zlatým klincom zborovne. Ich ruky, ako hovorí básnik, boli sformované do tvaru detskej hlávky, ich skúsenosti, odbornosť, metodická vycibrenosť, rozvážnosť, úcta, kolegiálnosť, spoľahlivosť ideálne vyvažovali kompatibilitu zboru. Napokon, kto spôsobil, že v obci nejestvuje ani jediný byt pre učiteľa? Ja som mal možnosť priviesť matematikára priamo z vysokej školy s červeným diplomom, ktorý mal podmienku – byt. Keď sme mali v Považskej Teplej predkov takých nezodpovedných hlupákov, že na to nemysleli! (Boli dve generácie a teraz mám na mysli iba tú druhú!)

Ako som vnímal občiansky výbor

Nepoznal som jeho právomoci, viem len, že povinnosti nemal asi žiadne, hoci jeho predstaviteľ sa tváril ako vojvoda z Edinburgu. Škole nielenže nepomáhal, spoluprácu odmietal, škole vyslovene škodil.

Spýtal sa ma raz na nejakom verejnom zhromaždení Jožko Smatana (bolo to po voľbách, keď som získal tretí najvyšší počet hlasov do OV), či by som chcel obec osamostatniť. Videl som na ňom, čo chce počuť a tak som povedal proti svojmu presvedčeniu, že nie. Po prvé – nevidel som v obci potencionálne osobnosti, ktoré by mohli spravovať obec, lebo mám na ne vysoké nároky a tí, ktorí by to boli schopní viesť, by sa na tú funkciu nechytali. Tam by uspel jedine schopný, spravodlivý, rozvážny, statočný, odvážny, nezávislý, nestranný človek, pretože, pretože on by nemohol robiť poskoka, kišbíra. Najlepší by bol cudzí, nezatažený, nevydierateľný. Keď je obec pričlenená k mestu, primátor má vyšší plat a aby to tak aj ostalo, bolo treba paralyzovať všetky predpoklady pre osamostatnenie, hlavne likvidovať priestory, budovy... A to sa stalo.

Akú funkciu vlastne plnili tzv. poslanci OV? Riešili urbanistiku, kultúru, osvetu, služby...? Veľkú časť týchto úloh suplovala škola: Organizovali sme prednášky z oblasti urbanistiky, architektúry interiérov a exteriérov, z oblasti bezpečnosti a práva, histórie, zdravotníctva, psychológie, kultúrne vystúpenia... a OV, ktorý by mal byť avantgardou pri formovaní životného štýlu v súčasných podmienkach, ktorý mal podporovať všetky aktívne zložky, hádzal polená pod nohy v snahe rozbiť to, čo funguje, čo je nadpriemerné. OV nielenže neurobil pre školu nič, naopak sťažoval jej chod. Ani len sliepky zo školského dvora nevedel vyhnať. Neobstojí ani výhovorka, že to boli iba jedinci alebo že to boli osobné záležitosti. História to neberie do úvahy. OV závažne škole ublížil tak, ako keď rastlinke odtrháte lístky a púčiky a podrezávate jej koreňky. Členovia OV (možno nie všetci) posielali hanlivé oznámenia na našu školu pravidelne a Odbor školstva k nám posielal „hlbkové inšpekcie“ a krátil odmeny. Hodnotenia výchovno-vyučovacích výsledkov vždy boli nadpriemerné, čo možno zistiť zo zápisov, vždy boli nadštandardné! Nikto z OV nemal záujem o dialóg, a možno aj preto jediným „úspechom“ ich aktivity bolo, že zariadili, aby škola neprofitovala na telocvični, ale aby boli peniaze posielané do Trenčína. Škola mala iba doplacať na údržbu, energie, upratovanie, amortizáciu... A plniť nariadenia najväčšieho idiota v obci. Keby sa akémukolvek cvičencovi, tenistovi bol stal v objekte školy úraz, niesol by zodpovednosť správca objektu, teda riaditeľ školy. Také sú predpisy! Len náklady na svietidlá

v telocvični obnášali ročne tisíce korún a žiaci ich cez deň nepotrebovali! A uvedomovali si vôbec títo páni, čo robia? Bojovali o to, aby teplanskí futbalisti „mohli“ platiť za každú hodinu v telocvični 300,- Sk!!! Také sú závery kontroly OŠ. Tí sa divili.

Podarilo sa im predsa, že sme veľkú časť príjmov odvádzali a len málo záujemcov o telocvičňu sme zainteresovali do priamej pomoci škole. Zákon sme porušovali najmä v tom, že sme od teplanských futbalistov nevymáhali regulárne zmluvné platby!!! O to im išlo?

Veľkú časť mladosti prežila naša generácia v zväzáckych košeliach. Stavala Trať mládeže, priehradý, elektrárne, cvičila kultúrne programy – divadlá, estrády, pestovala turistiku, športové súťaže... spartakiády. Po Nežnej revolúcii sme ju syto opluvali. Čo ponúkame my v Považskej Teplej mladým ľuďom po ukončení školskej dochádzky?

Poprosila ma skupina mladých, či by som im neposkytol jednu miestnosť v tzv. kultúrnom dome. Povedali mi časový rozvrh a orientačne náplň práce. Súhlasil som a párkrát som ich tam bol aj pozrieť. Na systémový dozor som čas nemal a občiansky výbor takéto aktivity mal v ľavej zadnej. Odrazu sa na mňa zosypala sprška obvinení zo všetkých svetových strán, že podporujem drogovú činnosť, alkohol... Opýtal som sa ich, čo pre nich urobili oni, ako ich riešiť, veď sú to naše deti, budúcnosť obce. Necháпали. – Vyženieme ich za dedinu? – pýtam sa. – Dostal som jasnú odpoveď: – Áno, za dedinu. Bod vyriešený. – Citoval som doslova.

Keďže na ceste pred školou nejestvoval chodník, žiadal som kompetentných, aby sa postarali aspoň o prechod pre chodcov. Bolo to vraj vylúčené. Nuž napísal som na Políciu žiadosť. Prišla mi zamietavá odpoveď. Napísal som druhú s písomnou podmienkou, že ak tam zrazí auto žiaka (to sa vraj pred rokmi aj stalo!), bude dopravný inšpektorát niešť za nehodu plnú zodpovednosť, túto písomnú požiadavku archivujem. Na druhý deň boli na ceste pred školou biele pruhy. V pláne som mal ochrannú zónu. Nestihol som.

Enviromentálna orientácia školy

Bolo treba formálne evidovať orientáciu školy na určitú oblasť, zameranie. Doteraz sa nazývala športová. Nemalo to logiku jednak preto, že sme exteriér školy nemali vybudovaný pre toto zameranie, mali sme relatívne málo žiakov a v nedohľadne učiteľa telesnej výchovy. Presedlali sme teda na environmentálnu. V prvom rade išlo o výchovu v tomto duchu. S pomocou rodičov sme postavili reprezentačnú dvojdielnu kompostovú jamu. Do tried sme dali po dva smetné koše – jeden na

organickú hmotu, iný na ostatný odpad. Sklo a papier išli osobitne. Kontajnery sme po plynofikácii zredukovali z desiatich na tri, čo sa stretlo s pochopiteľným odporom tých, ktorí na tom strácali (!) Inšpiroval som sa japonskou školou.

Kompostovú jamu nám vyhlbil a zeminu odviezol istý pán Droják ťažkými mechanizmami, čo ocenil aj vedúci odboru školstva, lenže na p. Drojáka zaútočili naši domáci „priaznivci“. Droják je vraj podvodník, vyhlásil vtedajší školník a ja som tým pádom obvinený. – Bum! To isté sme pocítili aj v obchodnom jednaní s p. Ščotkom, ktorý nám predal stavebné diely. Ak by sa to niekomu zdalo byť neuveriteľné, nečudujem sa mu, ani sám by som to neveril, že sa ten pôvodný pre nás výhodný obchod určite osoby snažili prekaziť alebo aspoň sťažiť.

Spočiatku som si nevedel vysvetliť zmenu v správaní sa p. Ščotku, potom sa mi rozvidnilo. Mal som v pláne využívať vodný zdroj na moderný technický spôsob zavlažovania, veď nevyužívať takúto vodu by bol zločin. Zakúpili sme preto aj výkonné čerpadlo. Maštalný hnoj nám doslova ponúkal farmár p. Vokel z Vrchteplej, orbu pán Martišík. Ja sám som cítil k pôde od útleho detstva úctu. Vyjadrujem ju aj vo svojej knihe „Úvrate“. Voda tu mala ísť čerpadlom do dlhého betónového žlabu pozdĺž plota po dĺžke celého pozemku a na každom z deviatich pozemkov mal byť vodovodný kohútik. Deti by jasali. V duchu som ich videl. Tak to robili už starí Egypťania, volalo sa to „šáduf“. Ako šité pre nás. Vody je dost.

Na Orave som si zažil takýto príbeh: Deťom som prezradil, čo pre nás znamenajú stromy. Nikto z mojej siestej triedy nebol do môjho príchodu na Pilsku (1557 m vysokom), so mnou tam boli všetci. Les sme vnímali ako chrám.

Pár metrov od našej školy sa vypínala asi desiatka vznešených smrekov. Keď fúkal vietor, to hral organ. A už bola téma na slohovú úlohu. To ste mali čítať. Pán vedúci OŠ v Dolnom Kubíne by sa od hanby červenal, keď mi mutnianske deti predstavil ako menejcenné!

Raz dopoludnia prišli k smrekom traja pilčici. Poskladali si náradie a išli sa potúžiť, ako sa na oravských chlapov patrí. Na začiatku tretej hodiny mi chýbali traja chlapci, už siedmacy. Kde sú? Usmiala sa Kristínka, usmiala sa aj Zlatka a ukázali bez slov cez okno. Na prvých konároch smrekov odspodu viseli ako orangutany traja chlapci a pilčici nemohli piliť. Keď videli, že nepomôžu ani prosby ani hrozby, vzdali to a tuším sa im to aj páčilo, lebo odišli. Súdruh riaditeľ vedel, že je to moja zásluha a volačo som si vypočul, ale stromy ďakovali, chválili, vzývali, žalovali, prosili, velebili, tešili sa. Tak to cítili a teda aj písali moji žiaci.

Ťažko som ubránil podnikavcom, aby zo školského dvora nevzniklo tenisové ihrisko. Neviem, ako to tam vyzerá teraz, ale dodnes som presvedčený o tom, že som urobil správne. Deťom prináleží zeleň, priestor, veľa priestoru. Veď sme ekologickí. Priestor a zeleň sú naším bonusom na dedine. V jednej japonskej škole bolo 840 žiakov. Nádvorie malé, veľa hustých zelených kríkov. Hoci všetci žiaci bývali cez prestávky vonku, ani jeden lístok z kríkov nechýbal. V našej škole deti šklbali, drancovali všetko, čo dočiahli. Iba do môjho príchodu. Návod na riešenie bol trochu zložitý ale efektívny. Výchova, výchova a výchova. Dostať do povedomia, do kostnej drene zdegenerovanú úctu k prírode.

Veľa učiteľov v mojom okolí mi hovorí, že si špiním do vlastného hniezda. Ja hovorím, že ak je to hniezdo už plné, tak doň netreba ani špiniť. A ak počujem, že v spoločnosti je niečo zlé, tak hovorím na plné ústa, že za to môže vo veľkej miere škola. Kto ňou neprešiel? Ktorý politik nechodil do základnej školy? Tam za horúca sa formuje charakter, sociálne správanie. Ja ani nehovorím o vzdelávaní, skôr o výchove. Múdrych už máme, slušných menej. Tu nás nezastúpia ani počítače, ani internet. Kardinál J. Ch. Korec hovoril: Ak neprestaneme napchávať duchovné žalúdky našej mládeži pilinami, budeme sa báť vyjsť na ulicu. Nikto to nechce počuť. Znejú také alibistické reči, že je to tak na celom svete a sme zbavení všetkej zodpovednosti. Vladimír Mečiar raz povedal takú myšlienku, že mohli by sme sa my Slováci stať druhým Švajčiarskom. Boli z toho veľké posmechy. Nuž, hovorím ja – berme si teda vzor z Namíbie, Etiópie, Afganistanu... Ja zastávam teóriu „nášho piesočku“. Vytrasme z tých gatí! Zbavme sa tej ponížnosti! Stavajme si vysoké ciele! Dominik Tatarka sníval o Božej obci. Zamýšľal sa niekto nad tým, ako by mohla vyzeráť ideálna obec podľa našich predstáv? Taká, z ktorej by mladí ľudia neutekali do sveta. To by sme im museli dať okrem krídel aj korene. Ja som pre to niečo aj urobil, škoda len, že všetko bolo mazané a ničené hneď v zárodku. Sú naše deti dostatočne hrdé na svoj rodinný či národný pôvod? Majú dostatok úcty k predkom, súčasníkom a potomkom? Opýtal som sa raz pani učiteľky, ktorej som išiel na hospitáciu: Čo ideš učiť? – Slovesá.

A čo je konečným cieľom tohoto učiva? – Nevedela, o čom hovorím. Ak nepoznám cieľ toho učiva, podobám sa tulákovi. Lenže ja som p ú t n i k! Žiak musí byť presvedčený o potrebe toho poznania. Opýtal sa ma Richard Korbaš našťvaný: Na čo sa toto z gramatiky vlastne učíme? A ja som sa tešil, že ho to zaujíma a cítil som povinnosť mu to vysvetliť tak, aby sám hodil ten rýchlostný stupeň a presviedčal sa o tom, že je to nutné. Aj po mnohých rokoch som mu ešte pridával na dôvažok argu-

menty Keď počúvam v súčasnosti rečniť niektorých politikov, vlasy mi dupkom vstávajú. Bežný občan si myslí, že je neschopný, keď nerozumie a v skutočnosti sa tomu ani rozumieť nedá. Tí starí Gréci a Rimania neboli hlupáci, keď vyučovali gramatiku a rétoriku. Tá prvá je o správnom a tá druhá o peknom vyjadrovaní. A tu niekto do omrzenia omieľa ustálené spojenie „NEKALÉ PRAKTIKY“ a verí si, že je inteligent.

Na Orave som mal súdruha riaditeľa, ktorý nás ohuroval slovom EVENTUÁLNE. Každé piate slovo eventuálne. Urobil som sa raz hlúpy a pýtam sa ho, čo znamená to slovo, aký je jeho význam. – No vieš, ako by som ti to vysvetlil, vieš... neviem to takto doslova, rozumieš... a gestami sa snažil suplovať to, čomu nerozumel a nevedel pochopiť, aký som nechápavý.

Voľakedy sa ľudia dohovorili, aj keď sa neučili gramatiku. Voľakedy tiež chodili kočiare po cestách, aj keď nepoznali pravidlá cestnej premávky. Cestná premávka však zhustla a bez pravidiel by už nemohla jestvovať! Aj abstraktný svet ľudí nepomerne zhustol, pribudlo vecí, výrobkov, vzťahy sa skomplikovali a jazyk ich musí čo najvernejšie kopírovať.

Pri jednom výlete na kopec k zrúcaninám hradu sa ma z ničoho nič opýtala jedna siedmačka: Načo sa mi tam vlastne štvérame? Krásna otázka – skúste na ňu odpovedať, aby ste ju presvedčili. Mohla by byť paralelná aj s otázkou: Načo žijeme? Aký to má zmysel. Svoje ľudské jestvovanie si musíme od malička primerane uvedomovať, aby sme nevyrástli do takých obludných rozmerov ako tie „špinavé kvapky“ v Teplej. Aj na takú tému som raz písal v Považskej Teplej na slohu: Čím sa líšime od zvierat? Nikdy pred tým ich nenapadlo o takom niečom rozmýšľať a teraz pomaly sami objavovali. Presne si pamätám, prosím, nezneužite to moje vyjadrenie – videl som pred Motorestom uviazaného pekného nemeckého ovčiaka. Vyšiel opitý majiteľ psa a psík prejavoval radosť. Pán v stredných rokoch ho začal surovo kopáť. A píšete teraz: Čím sa líši... To ste mali čítať! Ja viem, čo som tým sledoval.

Aby si mohol traktorista sadnúť za volant, musí absolvovať nejaké vzdelanie. Čo musí absolvovať rodič, aby mohol viesť svoju rodinu, vychovávať. Prepáčte, nemyslel som vykrmovať! Rodič napodobňuje svojich rodičov, lenže...! Doba sa zmenila. Nepustíte šestnásťročného tínedžera na diskotéku medzi vrstovníkov, medzi ktorými sú všelijakí. A sú pripravené vaše deti na všetky nástrahy? Ste si istí, že si objednáte dobrú starobu?

A zaujíma vás to vôbec?

Škola a učiteľ

Škola je vlajkovou loďou spoločnosti, vyhňou ľudskosti a ešte iné honosné pomenovania sú používané či zneužívané na jej označenie. V reálnom živote živorí na periférii. Prečo? Lebo tých, ktorí by to mohli zmeniť, vychovala škola zle. V tom je ten začarovaný kruh. Nie je to všade na svete tak. V Japonsku je učiteľ a lekár na najvyššom morálnom i materiálnom postavení. Oni chcú mať múdрых a zdravých ľudí. U nás môžeme už len s nostalgiou spomínať na časy, keď sa pred stosedemdesiatimi rokmi zišli múdre hlavy obce a zavolali si niekoho, čo nemal inú robotu a vedel čítať a písať, aby učil ich deti. Našla sa chalupa, opravila sa v nej pec a zohnali sa pre pána učiteľa nejaké korunky a naturálie. Dobrý učiteľ nechal pečať svojej osobnosti v dedine na desaťročia, ba až na stáročia. Aj ja som sa dozvedel o p. Gašparovičovej a o pánovi Mejšnárovi. Nemali to isto ľahké, ale do učiteľskej roboty im nikto nekafral. Zdá sa mi, že u nás ľudia vo všeobecnosti ani nemajú predstavu, aký má byť dobrý učiteľ. Na Orave do neba vychvalovali akéhosi riaditeľa Ováriho, na ktorom bolo pozoruhodné to, že vážil najmenej 130 kg a na OV KSS vedel zabohovať a tresnúť pästou do stola. Mal rešpekt a najvyššie možné vyznamenania. Keď zapadol do krčmy U čierneho koňa, tri dni a tri noci ho stadiaľ nikto nedostal. Na noc ho tam museli zamknúť. A potom dva-tri týždne sekal dobrotu. A spomínali ešte jedného, s ktorým boli údajne aj v Prahe na Spartakiáde. Latka bola v skutočnosti nízko, prinízko. Učili tam absolventi protialkoholických liečení, maturanti, nekvalifikovaní a rutinéri. Boli časy v nedávnej minulosti a ešte sa tuším ani nepominuli, keď za učiteľa u nás išiel tretí klas. Ja sa z neho nevynímam, ja som bol zaradený do štvrtého klasu na prijímacích pohovoroch na právnickej fakulte len preto, že môj otec opitý vykrikoval Vy špiny komunistické. Ja som za to síce nemohol, ale ten pôvod bol jasný. Nielen spoločnosť však ublížila školstvu – učiteľom. Ja som vo svojich príhovoroch kolegom často zdôrazňoval, že aj my sme si príčinou svojho spoločenského statusu. Učiteľ i kňaz totiž musia brať na vedomie, že spoločnosť sa mení. Kým pred osemdesiatimi rokmi nebolo v obci ani jedného lekára, právnicka či inžiniera a len málo ľudí s maturitou, dnes sú ich desiatky, niekde aj stovky a tým sa treba prihovárať inou rečou, inými skutkami. Učiteľ by mal byť chránený a mal by sa chrániť aj sám. Nesmie retardovať. Hovorí sa, že ak lekár za tri roky nič nového z medicíny neprečíta, môže ho šikovná zdravotná sestra predstihnúť v schopnostiach. Svet sa prudko mení a kto to nechce brať na vedomie, beda mu.

Metodické pokyny sú pre učiteľa záväzné. Neznamená to však, že učiteľ má byť iba sprostredkovateľ, mechanický robot. Na otázku kam idem a čo chcem, by som nikdy nepovedal, že „ešte neviem“. A to som vycítil aj zo zápisu vzácnej pani učiteľky Gašparíkovej. Vedela, čo chce v čase najtvrdšej maďarizácie. A to učiteľ bez sledovania diania okolo seba, čo sa vo svete deje, nemôže. Objem kužeľa sa nezmení, ale cesta národa, cesta ľudstva sa mení. A učiteľ musí byť ich svedomím, seizmografom. Kto je aj dnes vinný za to, že nás lúpia o mládež, o históriu? Dejiny Slovákov sú dejinami dobra – povedal rektor univerzity Poliak v Ružomberku.

Naše školstvo je za niekoľko posledných desaťročí v marazme. Je na periférii spoločnosti. Ak sa aj o školstve hovorí, tak len o technickom vybavení, nanajvýš o tom, že vo vzdelávaní zaostávame za inými štátmi. O výchove sa nehovorí vôbec. Títo experti vôbec nevidia neodmysliteľnú súvislosť medzi vzdelávaním a výchovou! Bohatí a múdri (možno aj snobi) si posielajú deti do škôl vo Viedni. Poviem na rovinu: Niektorým učiteľom v Považskej Teplej by som si ani ja nedal svoje dieťa do opatery. (Obr. na s. 117)

Moje predstavy o osobnosti učiteľa vysoko prekračovali realitu. Ja som nevedel, ako je možné, aby učiteľ prejavoval neochotu. To čítam zo svojich príhovorov. V Belgicku nám raz povedal tamojší minister školstva: Šťastný to národ, ktorý má takýchto učiteľov. On totiž videl a počul „vzorku“. Páčila sa mu naša skromnosť až servilnosť, naša disciplína.

V Japonsku mal učiteľ nepísanú pracovnú dobu aj dvanásť hodín. Ak chcel uspieť, musel tvoriť, zaujať, musel sa vzdelávať, musel sa angažovať vo svojom okolí, musel byť rešpektovanou autoritou, veď bol na špici národa!

Keď sa štrnásťročný Götting, rodák z Bytče, neskorší vynálezca radaru, GPS vrátil z Bratislavy (kde bol jeho otec v r. 1925-26 veľvyslancom USA) späť do Ameriky, napísal: V ČSR bijú ešte v školách trstenicou, ale z fyziky a matematiky viem viac ako americký profesor!

Opýtal sa raz pri obede pán riaditeľ Šoltýs po neúspešných prijímacích pohovoroch z matematiky kolegyně Slúkovej: A to si ten obed aj zaslúžite? To mi hovorila ona sama! Kto ich rozsúdi? Ak to bol taký žiak, ktorý vymeskal v školskom roku 326 vyučovacích hodín, tak by som učiteľku neodsudzoval. Ako riaditeľ školy som si raz ráno sám bol vyzdvihnúť jednu siedmačku vo Vrtišeri a za ruku som ju priviedol do školy. Potom už chodila, lebo ma asi ľutovala. Porovnajme: V r. 1924 vymeskal 1 žiak v roku 4 hodiny a v roku 1998 57 hodín.

Bolo mojou prvoradou úlohou – vybudovať si pedagogický káder. Ja som si získal mnohých: Ištóková, Králik, Illenčíková, Rakúsová, Piač-

Zdôrazňujem že: aj vo svojej hospodárskej činnosti sa budem zameriavať na to, ako učiteľ naučil žiakov samostatnosti, ako ich motivuje, koľko písomných previerok urobí a aké opatrenia z nich vyvodí/to bude obsahovať plán mojej činnosti i plán hlavných úloh vo vzdelávacej časti. Učte deti aj formou rozhovoru s nimi rozmyšľať logicky, pretože aj vo vlnnejšej 5. triede mi to ich heurkú veľmi citelne chýbalo.

Aby však mohli žiaci študovať alebo čítať s porozumením, to by museli najskôr vedieť čítať, no a ich čítanie ešte aj v piatej triede bolo a aj je na biednej úrovni.

Budeme musieť viac využívať pracovný čas, nebudeme smieť odhádzat z triedy a učiť deti na oddych skôr ako si ho vôbec za niečo zaslúžia. Ak ich naučíme byť na seba náročnejšími, bude to hrať pre nás. Nevedalvujeme pochvaly, odmeny, neuspávame pochvalami tých, ktorí by boli schopní urobiť omnoho viac. Učme objekty svojej výchovy a vzdelávania v duchu: ťažko v príprave - ľahko v boji alebo veľa tvoriť, málo troviť a učiť sa alebo: Prebije sa, lebo sa prebiť chceme. Ale v prvom rade to musí byť v nás. Ak nie je, tak prekročíme svoj tieň. Definitívne sa rozídme s praxou odôvodňovať, ako sa to či ono nedá ale hľadajme východiská ako sa to dá. Nešetríme sa pre budúci život, vyčerpávame sa dopoludní a popoludní v premyslených prípravách.

Viac sa budeme využívať metodické orgány a metodickú literatúru, urobme zázrak a dejme sa na vypracovanie nejakého metodického listu alebo pedagogického čítania, aby sme z toho ako škola mohli žiť pár ročkov, dokážeme, že nie sme tu na tejto škole nijaké béčko.

Som veľmi rád, že nemusím strácať čas o zlom správaní sa našich žiakov. Ak by sme mali byť nešťastní, tak skôr preto, čo neurobili ako preto, čo urobili. Žiadna znížená známka, ak by som predsa len chcel hľadať nejaké blšky, tak je to hádam menšia absencia spoločenského správania sa - všeobecné zásady, ktoré by mali deti skôr odpozorovať ako naučiť sa ich.

Napísať sa škole, opísať ročnú ročníku, fajčenie - to je za nami!

Chcel by som upozorniť na správanie sa učiteľov k rodičom. Ak chceme hovoriť o kultúre správania sa, nesmieme sa k nim správať ako barbari, pretože reprezentujeme nielen seba ale školu. Takto si ťuťu nevybudujeme. Každým svojím krokom musíme ukázať, že máme vysokoškolské vzdelanie, že sme navyše ľudia, ktorí pracujú v humanitnom odvetví, ktorým je kultúrne správanie sa najvlastnejšie. Ak si pamätáte, na začiatku som o týchto záležitostiach hovoril dosť obsiahle, žiaľ, nedokázali sme to, púšťali sme toho spomínaného džina z fľaše a to takým primitívnym spôsobom, že je to až zarážajúce. Je to paradoxné, že so správaním žiakov som bol spokojný a s niektorými prejavmi tu v zborovni vyslovujem veľkú nespokojnosť: hádať sa a urážať sa pred žiakmi - pred deťmi!!!, to je nonsens. Už nikdy by som nechcel robiť arbitra medzi rozvedenými kolegami. Rozpory, ktoré môžu vzniknúť vzniknúť môžeme riešiť pokojným, kultúrnym spôsobom, ale v tom prípade musíte byť s mojím rozhodnutím spokojní, pretože uspokojím dve rozvedené stránky - to neurobia ani v Košiciach, ani v Haagu. Hrdosť - nepomáha, neodpúšťať, odpovedať revanšom, pomstou - to nie je sila, to je slabosť, to je bieda osobnosti, ducha. Samozrejme, že to nepride samo osebe, na tom treba pracovať! Končím s tým a rád by som aj na všetky časy. Inak...

vlasteneckej výchovy nikdy nie je dost. Vlastenecká výchova by mala začínať od lásky k svojmu najbližšiemu okoliu, k dedine, kraju a priestoru, ktorý som robil v 28 otázkach, jeho výsledky nie sú uspokojivé.

"Poznávali sme kraje svoje a poznáme samých seba!"

Suverénne najviac v tejto oblasti urobila Erika Mayerová so svojím folklorným súborom. Čakáme od nej a od súboru, že bude kvalitatívne rásť: predpoklady sú v zlepšení hudobného sprievodu, v zlepšení spevackej oblasti, v celkovom vybrúsení...

Vo vlasteneckej výchove chceme zintenzívniť optickú stránku čo sa týka interiéru školy, mám dobré námety zo škôl, ktoré navštevujem. Centrálna nástenka i triedne nástenky...

Pre nás, učiteľov dejepisu, literatúry ale i gramatiky, slohu, zeme-pisu i výtvarnej i hudobnej výchovy sa nájdu mnohé možnosti v tejto oblasti. Absolvent našej školy musí vedieť kto je, kto sú jeho predkovia v užšom i širšom zmysle, históriu a kultúru užšieho a širšieho priestoru, v ktorom sa narodil a kde žije.

ková, Fapšová, Šťastná, Valjentová, Ďurkechová, Gajdošová, Šprochová, Ješkova, Lutišanová, Chudá, Butková. Voľačo sa vydarilo, voľačo menej.

Keby boli tie nešťastné učiteľské byty! Ved' ktože vám bude do Považskej Teplej denne dochádzať z Banskej Bystrice!

Učiteľ je ako maliar. Maliar je aj Piaček, aj Rembrandt. Jeden maľuje steny, iný obrazy. Jeden je umelec, iný je remeselník. Ja si vážim aj prácu remeselníkov, dobrých remeselníkov a spomínaný Ivan taký bol. Je to asi nevhodné prirovnanie, lebo učiteľ by mal byť viac než rutinér. Mal by byť vo svojom fachu majster. Mal by sa angažovať aj mimo školy, aby bol v širšom obraze a to hovorím veľmi nástojčivo! Nestačí krmiť kačice. Mal by stále študovať odbornú literatúru, sledovať spoločenské, kultúrne i politické dianie, byť v nejakom odbore vynikajúci, aby sa naňho mohli deti i dospelí obracať o radu, o pomoc. Inak je brzdou duševného rozvoja detí. Sprostredkovať len to, čo je v učebnici, je mizerne málo. Nič. Na to žiak nepotrebuje učiteľa.

Bol som náročný na seba, aj na svojich učiteľov, pretože sa mi latka, ktorá bola na škole nastavená, zdala príliš nízko. Z príhovorov, ktoré sú v origináli, možno vyčítať, aká bola dobová atmosféra.

Poznáam na Orave jednu starú matku, ktorá má stredoškolské vzdelanie a ako učila svoje deti, tak učí aj vnúčatá a keby som mal možnosť, tak by som ju vymenil s miestnou učiteľkou a bola by to prospešná výmena. Nespomínam si, aké mimoškolské aktivity mali učitelia v Považskej Teplej. Možno mali, ale nebolo počuť. Ja sa nechcem klásť za vzor, no spomeniem len, že som bol v svetoznáom umeleckom telese a mrcha ma odstrelila. To dokázala. Viac nič. Mňa to poznačilo na celý život. Spôsobiť bolesť – jediná schopnosť.

Dobrý učiteľ sa musí zapísať do duše dieťaťa na celý život. V jeho pôsobnosti sú nedozerné možnosti. Nami nezmerateľné len preto, lebo ich nevieme, či ani nechceme merať. Japonci to vedia. Keď sme sa ich tam v Japonsku opýtali, ako sa im my odmeníme za to, že nás ubytovali, stravovali, vozili, organizovali koncerty a neopakovateľné návštevy? Viete, čo hovorili? Ak budete u vás doma pekne hovoriť o nás Japoncoch, budeme vašimi dlžníkmi. A prečo to aj píšem? Jednou zo závažných zákonitostí je, že ak sa duchovné hodnoty nerozvíjajú symetricky s materiálnymi, dochádza ku kríze. Ak je to na svetovej úrovni, tak dochádza k vojne. Lenže človek je aj nepoučiteľný, aj pamäť má otupenú. Pretože mám rád ľudí, tak im poradím: Najlepšia investícia je dať vzdelanie a výchovu svojim deťom a nebrániť im, aby mali túžby. Ak im dáme všetko, zbavíme ich túžob. Preto som chcel dať p. Muráňovi ukovať krásne písmená z antikoru alebo medi: NEVSTUPOVAŤ BEZ TÚŽOB!

To malo varovne svietiť a invokovať pri vstupe do školy v Považskej Teplej.

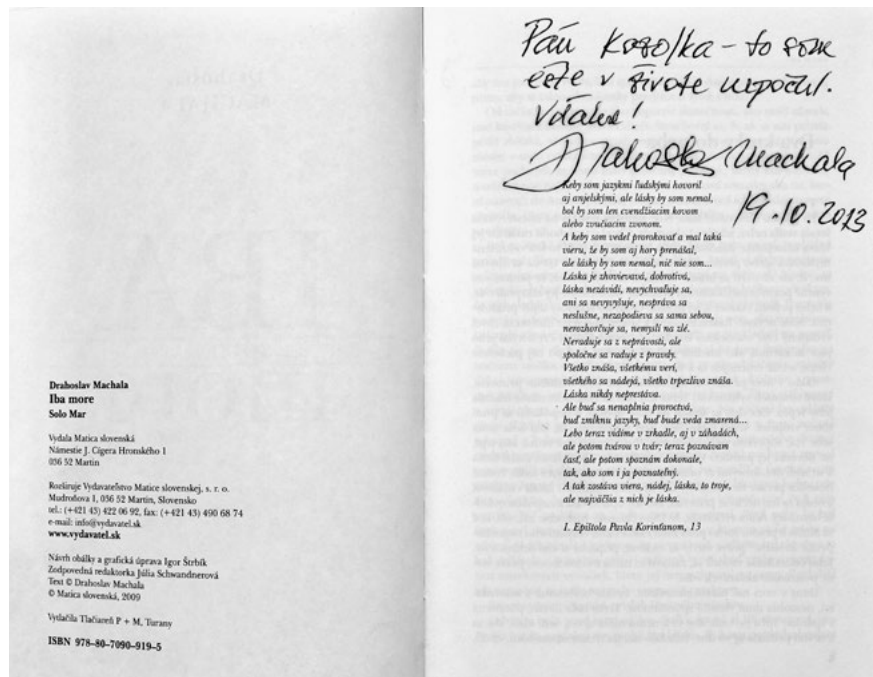
Príležitostné príhovory

Nepochybujem o tom, že školstvo sa za štvrtstoročie posunulo do inej polohy. Predpokladám, že najväčšie zmeny zaznamenala technika. Keď sa pozerám na tie svoje príležitostné prejavy, nič by som na nich nemennil ani dnes. Uvediem niektoré z nich, samozrejme v origináli, teda aj s prípadnými chybami.

Vidím z nich, že obsah sa nezmenil, tak ako sa nezmenila ani požiadavka na hodnoty, ktoré sa objavujú takmer v každom príhovore: Pravda a spravodlivosť, úcta, profesionalita, túžby, zmysluplná a cieľavedomá práca, nasadenie, dobré vzájomné vzťahy, poriadok a disciplína, kultúra. Neboli v našich časoch také samozrejme. Pri každej príležitosti som mal čo povedať a myslím si, že som to aj vedel povedať. Zažil a zožal som v tejto oblasti veľa poklôn, pretože som sa pred každým vystúpením zodpovedne pripravoval. Hovoril som prevažne bez pomôcok. Keď som sa presťahoval na Záhorie, hneď som sa stal členom kvalitného speváckeho zboru Cantilena v Senici. Aj keď to už nebol SZSU, ale v rámci Slovenska zaujímal popredné miesto na čele so známym dirigentom prof. Potočiarom. Stalo sa, že pred jedným koncertom chýbal moderátor. Ak dovoľíte, môžem – ponúkol som sa. Spievalo sa v peknom prostredí uprostred zelene pred kostolom v Horných Orešanoch. 60 členov spevokolu za mnou s napätím čakalo na slovo. Ja som sa cítil povznesený prostredím, srdečným uvítaním a početným a vďačným publikom. Hneď po prvom vstupe, keď som uvádzal Etudu, Pieseň o láske od Frederika Chopina, spýtal som sa poslucháčov, či tá nesmrteľná láska vo Verone bola väčšia od lásky tých mladých ľudí, ktorí si v Orešanském kostolíčku vymenili za oltárom dva strieborné prstene. Túto rečnícku otázku som musel povedať veľmi sugestívne, pretože všetkých asi štyristo ľudí razom vstalo a freneticky aplaudovalo. Potom som sa už moderovania nezbavil. Moderoval som aj medzinárodné sakrálné i svetské festivaly. Na každé vystúpenie som sa zodpovedne pripravil. O rétorike som aj prednášal. Pani Halina Pavlovská by zakončila: Ani batoh krásnych rečí idiota nepresvedčí! (Obr. na s. 121)

Mám sa za to hanbiť, keď prezradím, že ma po jednom prejave na Valnom zhromaždení za búrlivého potlesku objal známy slovenský spisovateľ Drahoslav Machala a daroval mi svoju najnovšiu knihu s krásnym venovaním? Ja som mu neskôr na Národnom cintoríne nad otvoreným hrobom recitoval E. B. Lukáča zo zbierky Miesto venca. (Obr. na s. 120)

Lahko sa mi hovorilo, lebo som hovoril zo srdca a vždy som bol presvedčivo sám sebou. Pamätám si, ako vzrušene som sa pripravoval na

prvú schôdzu ZRŠ. Ako na prvé rande. Pani Slaninkovej som kázal pripraviť sto stoličiek. Nechcela o tom ani počuť, aj sa mi vysmiala, že aj tridsať vraj bude veľa. Ja som mal za sebou stovky najrozmanitejších podujatí a z okolností som vedel predpokladať účasť s malými odchýlkami. Tak sme sa stavili o liter vína. Po desiatich minútach bolo 100 stoličiek málo a upratovačky povedali, že však postoja. – Nie, povedal som ja, diktátor. Oni sú naši hostia. Aj vaši, pani Slaninková!

Vždy a všade, kde som sa dostal k slovu, som hovoril o pravde, o láske, o úcte, o kráse, o statočnosti, o sebaidentifikácii, o túžbe, o hrdosti, o poriadku, o vzťahu k práci, o pomoci, o empatii a kompromise... To som iba nehovoril. Ja som sa naozaj snažil aj žiť s rešpektom k týmto hodnotám. Určite som nebol dokonalý.

Slávny čínsky filozof a štátnik Konfucius (6. a 5.stor.pred Kristom) hovoril celý život o úcte. Ak ľudstvo stratí úctu, prestáva byť ľudstvom. Kde inde ako v škole sa má viac hovoriť o úcte. Zmysel pre úctu človek má alebo nemá. Nevie, ako sa na tom podieľajú zložky, ktoré ju formujú, viem len, že vzdelávanie na tom má pramalý podiel. Keď som odchádzal po celoživotnej učiteľskej praxi do dôchodku, neštekol po mne ani pes. Pre mňa to bol silný dátum, aj dnes mi ešte žiaci chýbajú. Jediné, na čo si spomínam, je veta: Nevie, ako sa už dočkať, kedy ten starý blázon zmizne (citát p. riadi-

Príhovor na plen.schôdzi ZRPS dňa 25.apríla 1991

33

Vážení rodičia, priatelia školy, máme za sebou osem desiatí školského roka a pomaly budeme bilancovať. Pretože sa takto stretáme opäť až v septembri, predbežne by som chcel zhodnotiť doterajšiu vzájomnú činnosť. Máme jeden spoločný cieľ: vychovať človeka do budúcich dní, dobrého a schopného a je to neľahké v súčasných rozháraných pomeroch a to materiálnych i duchovných. Nie je nám ľúto za bývalou jednotou názorov i predstieraným kludom, iba pociťujeme ekonomické nedostatky/19 štátov Afriky nás predbeha vo výdavkoch na školstvo, ktoré u nás predstavujú 4,8% z národného dôchodku/ a hoci politika vraj nepatrí do škôl, jednako aj nás učiteľov sa súčasná politická kríza na Slovensku citlivo i bolestne dotýka. Pružne si každý z nás formuje svoj postoj tak, aby bol spokojný pred svojím svedomím. Pružne hľadáme cestu pre túto loď, ktorá má spolu s posádkou 225 cestujúcich. Snažíme sa nehľadať zákruty ani skaliská/ako to robia naši politici/

Spolu so ZRPS sa nám za uplynulé obdobie podarilo dostať o spolupráci so združením sa vyslovujeme len v superlatívoch. Je naozaj veľa vymenovať, čo všetko členovia ZRPS urobili: betonovali podlahy, opravili elektroinštaláciu v dielnach, kotolni, prezuvárni, pripravili drevo na zimu, zasialo náš pozemok, kosilo trávu na ihrisku, opílovali stromy, pomohli nám získať pre nás vzácny rozmnožovací stroj, organizovali zábavu ZRPS, pripravili nám peknú oslavu učiteľského dňa... To ZRPS boli však konkrétni ľudia, z ktorých najaktívnejší boli: p. Oravík, Lazar, Korbaš, Kišon, Janech, Jakubec, p. Korbašová, Minariková, Ďurkovič, Mičúchová, Matejka, Zábojník Vlado i Peter, Holík, Zeleňák, Ondráš, Vokoun, Tichý, Ďurkovič, Kresan, Dorinač Palo, Mayer, Kušáň, Válo, Uriča Laco, Hríščák, Ďurovec, Ragala.

V mene učiteľského kolektívu i v mene vašich detí vám vyslovujem xxxx naše úprimné poďakovanie. V škole nám opeknela vstupná časť pre deti -prezuváren, šatne, opravili sme ústredné kúrenie/plynové si počka na vhodnejšiu ekonomickú situáciu/, oplotili sme časť školského areálu, vybetonovali sme podlahy v náradovniach. Čaká nás ešte veľa práce, aj takej, ktorá si nevyžaduje vysoké finančné náklady. V nich by sme očakávali znovu pomoc od Vás: všetky komíny na škole, dielnach i náradovniach sú zlé, v dohľadnom čase je nutné ich opraviť, nemôžeme sa dočkať teplejších dní, aby sme mohli vypustiť vodu zo systému ÚK a opravovať tečúce radiátory, chceme vybudovať vhodné doskočisko/piesok uží máme/, kompostovú jamu, maľovať budovu, doriešiť využitie školských priestorov pre kabinety, pingpongový stôl, jeho zakomponovanie do toho priestoru nebol najšťastnejším riešením, žiada sa ho preložiť na vhodnejšie miesto.... vybudovať chem.kabínku v špec. učebni, drevnou stenou.

Možno sa usmejete, ale my tu v škole i v škôlke považujeme za veľký úspech, že sa nám podarilo vyhnať sliepky zo školského dvora, ktoré roky znečisťovali i škodu robili na záhradkách. Sme preto povďační susedom za nájdenie spoločnej reči a pochopenie.

Sme radi, že nebolo treba držať hladovku za navrátenie peňazí deťom, boli presunuté z bývalej PO do ZRPS. Vedenie PO vyjadřilo obavy, či nebudú zneužívať peniaze detí v pokladni ZRPS, dal som osobnú záruku za to, že ich pán Korbaš ani pán Oravík nezneužívajú. Pri tejto príležitosti by som chcel navrhnúť, aby časť peňazí/nepoviem koľko, to nechám ako milé prekvapenie pokladníkovi ZRPS/bola použitá na školské výlety v nasledovných výškach: po 5000,- Kčs ôsmakom a po 1000,- Kčs ostatným. S tým, že každý rok by bola takáto suma poskytovaná žiakom ôsmej triedy. Mám záujem na tom, aby žiaci destali za svoju usilovnú prácu v zbierkach záslužnú odmenu. Mimocho- dom v tomto roku sme zgazdovovali ako žiaci pod vedením hlavne PVC: 12.145,- Kčs Z toho bolo minúté na odmeny žiakom: 3.167,60 Kčs. Oslobo: 2.777,40 na vr.kuče.

Mojím vŕcnym želaním je, aby sa škola stala pre žiakov milým objektom, ktorý by ich priťahoval svojím zovňajškom i svojím obsahom. Usilujeme sa ju urobiť takou. Máme o tom približné predstavy, dali by sa riešiť farbami, zariadením, údržbou. Aj z toho dôvodu sa uchádzame o obsadenie školníckej funkcie mužom, ktorý vie opraviť vodovodný systém, elektrinu, kúrenie, rozumiť murárskym prácam, sklenárskym, vie opílovať a ošetrovať stromy, trávnik, ovláda viacero remesiel, pretože táto funkcia si to vyžaduje. Našli sme takého, bude to p. Holík, ktorý doteraz vykonával funkciu údržbára v M. Tiesnave.

telky) a ten špinavý list, ktorý mal za úlohu očierniť ma v SZSU a nesmel som ho vidieť. Považujem to za najčernejší prejav človeka, ktorý by nemal mať slovo ani v marginalizovanej komunite. Nemusela byť dychovka, ani fanfáry. Ja som sa s kolektívom v Motoreste dôstojne rozlúčil.

Zachovala sa mi ukážka môjho príhovoru, keď som ako riaditeľ školy pozval všetkých žiakov a pracovníkov školy do vestibulu, aby som sa so vzrušením rozlúčil s p. Durcovou, p. Omaníkovou a s Evkou Lutišanovou:

„Milé kolegyne: Predstavte si teraz, že tu stojí pred vami ten šéf, ktorého ste mali vo svojom povolaní najradšej. On by bol asi oprávnenejší povedať vám tie najkrajšie slová vďaky a uznania. Vaše ruky sú sformované do tvaru detskej hlávky, vaša duša je sformovaná do takej podoby, že nedokázate páchať zlo, ani keby ste chceli. Morálke, ktorú ste vštepovali svojim deťom, ste celkom podľahli.

Bolo to dávno, či len ako včera, p. Durcová, keď ste behali v sukienkach po kvetnatej lúke v Starej Turej? Keď ste končili meštiansku školu v Bratislave, Pedagogickú školu v Trenčíne? Aké boli vaše začiatky v roku 1954 na osemročene v Domaniži? Veľa sa zmenilo v Považskej Teplej od roku 1958, keď ste nastúpili na tunajšiu osemročnú školu? 32 rokov na jednej škole! Neučíte už vnúčika vašej prvej žiačky? Osud nás spriahol na 10 mesiacov do spoločného pracovného tandemu a myslím si, že sme ho ťahali v zhode, bez kolízií. Pozdrav zo Starej Turej, ktorý ste nám naliali pred tromi dňami, bol toho dôkazom. Lahko sa mi tu riaditeľovalo, keď ste ako dobrý obranca na futbalovom ihrisku dôkladne zabezpečovali obranu. Som presvedčený, že nám aj na diaľku pomôžete, ak budeme pomoc potrebovať. Za všetky roky, ktoré ste strávili v školskom rezorte, vám úprimne ďakujeme a prajeme vám, aby ste si mnohé roky na dôchodku v zdraví užili.

Osud si vás vybral, pani Omaníková, aby vás dobre popreháňal po celom západnom Slovensku. Z takého pekného Kostolca ste odišli do Bratislavy a Trnavy, ale to len preto, aby ste sa teoreticky pripravili na pedagogické majstrovstvo a po štvorročnom učiteľskom „zábehu“ v Šulanoch ste sa opäť vrátili do rodného kraja. V roku 1960 nastúpila šarmantná 24-ročná pani učiteľka do Vrchteplej dietky edukovať. Boli by sa miestni mládenčí aj potešili, ale čo z toho, keď už bola vydatá a mala dve driečne dcéry, mame podobné. Viete, čo mi povedala o svojom nástupe na tú jednotriedku? Vraj to už nie je pravda, Bože môj! Žiaľ, je to pravda a my vieme, že po 16-ročnom pôsobení na našej škole už nebudeme mať taký pekný školský dvor, o ktorý sa ona so svojimi žiačkami starala. Rozhodla sa, že bude vychovávať iba Ivanku, Moniku, Ivanku a Peťa. Drahé naše kolegyne, všetci veríme, že keď sa vám vydarí taký bezkonkurenčný zakrúcaný zákusok, že si na nás spomeniete, pretože viete, že tu sa nepokazí.

Milá Evka Lutišanová! Predseda ZRŠ a ešte dvaja rodičia mi povedali: Toho dievčaťa bude škoda, vedela si bez námahy získať deti a ony si zís-

kali ju. Všetci do jedného vám prajeme, aby vám aspoň z jednej fakulty prišlo pozitívne oznámenie. A ešte vám prajeme, aby ste vydržali čakať na Ľuboša a on aby počkal na vás. Spomínajte si na nás v dobrom

Nenalepilo sa čosi z takejto dôstojnej rozlúčky aspoň na niektorých vnímavých žiakov?

Bolo by hriechom nespomenúť dušu ekonomiky našej školy. Vytvorením tohoto miesta sa vedeniu školy značne odbremenilo. Riaditeľ školy sa mohol viac venovať manažmentu školy, organizačnej a metodologickej práci. V Považskej Teplej, žiaľbohu, aj odrážaniu neprestajných a neopodstatnených útokov na školu.

Tejto ekonomickej práci sa bravúrne zhostila pani Sedláčková. Ako ju hodnotím po štvrtstoročí? Keby som každý deň toho štvrtstoročia bol vymýšľal na ňu niečo negatívne, nenašiel by som. Obdivoval som jej húževnatosť, s akou sa učila pracovať s počítačom, keďže na túto činnosť z ekonomickej školy nebola jej generácia pripravená. Ona zo školy neutekala, keď veľká ručička hodín ukázala koniec pracovného času. Nezniesla nedokončenú a dôkladne neskontrolovanú prácu. Niektoré učiteľky sa nazdali, že ona má byť sekretárkou zborovne a keby som nebol zasiadol, boli by ju poverili hádam aj vytvorením učebných plánov. Ona by totiž neodmietla, hoci mala plné ruky práce. Pracovala s viditeľným nasadením a pôžitkom bolo vidieť a počuť ju, keď sa vrátila z pracovnej rady OŠ a keď mohla oznámiť: Pán riaditeľ, môžem vám oznámiť, že ako jediná škola v okrese nemáme žiadne dlhy, žiadne nezaplatené faktúry, účtovná agenda bez chyby. S takýmito spolupracovníkmi by som si mohol dovoliť reálne snívať o Slušoviciach. A ešte čosi – občas mi hovorila: – „Pán riaditeľ, čo chvíľku neposedíte, stále ste v pohybe, vždy čosi vybavujete, oddýchnite si, iní by fajčili, kávu popíjali, vybavovali súkromné veci a vy? Vrtuľa v zadku!“

Úvodné slovo na 1. plenárnej schôdzi ZRŠ v Považskej Teplej

Vážení rodičia, vítam vás na prvom stretnutí so vzrušením, pretože si dostatočne uvedomujem neopakovanosť a dôležitosť tejto chvíle. 1. septembra t. r. som sa stal riaditeľom tejto školy. Prichádzam s pokorou i zdravým sebavedomím, na ktoré mám oprávnenie. Okrem učiteľovania som pracoval dva roky ako metodik na OŠ v Leviciach a 12 rokov ako zástupca riaditeľa školy v Hronských Kľačanoch a v Považskej Bystrici. Z politických dôvodov som nesmel vykonávať funkciu riaditeľa školy. Tieto prekážky padli, aj ja sám som sa svojou aktívnou účasťou podieľal na ich páde

v nádeji v spravodlivejšie usporiadanie spoločnosti. Viem, že školstvo je u nás na periférii spoločnosti, že nie je jej vlajkovou loďou. Musíme žiť v realite a nič nám nestojí v ceste, aby sme tento stav aspoň na našom malom piesočku zmenili. Púšťam sa do svojej práce s nasadením a veľkými plánmi. Na ich plnenie sa dovolávam vašej pomoci. Nadviazať chcem na prácu p. Gašparíkovej a pána Mejšnára, teda na to najlepšie, čo naša škola v histórii mala. Viem, že ich chodníky sú zarastené buriňou, je menej pracovného zápalu, menej úcty. Môj príchod predchádzali správy o tom, že v Považskej Teplej sú zlí ľudia a že škola má slabé výsledky. Myslím si, že všetci ľudia nemôžu byť zlí a ja som kovaný do tvrdých pomerov. Polepšime ich.

Napoleon hovoril, že nie sú zlí vojaci, sú len zlí generáli. Ja dodávam: Nie sú zlé deti, sú len zlí rodičia a nie sú zlí žiaci, sú len zlí učitelia. Ak budeme my učitelia spolu s vami ťahať za jeden, ten správny povraz, zmeníme náš mikrosvet.

Chcel by som vás presvedčiť, že vzdelanie a výchova je tá najlepšia investícia, do ktorej môžete vsadiť. Je to úloha preťažká, keďže si štát vo vzťahu k výchove svoju úlohu neplní. Aj pakôň v safari si chráni svoje mláďa pred predátormi tak, že si ho vháňa do stredu. Chráňme si aj my naše ľudské mláďatá.

Neviem si predstaviť naše školské účinkovanie bez spolupráce s vami. Všeobecne sa hovorí, že ťažisko výchovy by malo spočívať na rodine a ťažisko vzdelávania na škole. To sa samozrejme musí prekrývať. Ak budete mať akékoľvek postrehy, pripomienky k škole, vždy budete mať v škole dvere otvorené pre prospešné riešenie. Želajme si spoločne, aby sme na konci júna boli s výsledkami našej spoločnej práce spokojní.

Výňatok z príhovoru k žiakom

V tomto roku ukončí školskú dochádzku v našej škole 42 žiakov v dvoch ôsmych triedach. Sú to žiaci, do ktorých škola i rodičia investovali najviac. Preto ich prosím, aby svojím vystupovaním pôsobili všade tak, aby sme mohli byť na nich hrdí. Snažte sa, ôsmaci, aby ste tých desať mesiacov, ktoré vám prichodí stráviť na našej škole, využili a nadobudli poznatky a skúsenosti potrebné pre budúce štúdium na učňovských i stredných školách.

Osobitne by som chcel privítať vás, milí prváci. Postúpili ste do veľkej školy a stali ste sa spolužiakmi vašich starších súrodencov a kamarátov. Keď sa vám nebude niečo dariť, oni vám ochotne pomôžu, len ich o to poproste. Nemyslím to tak, že Mišo, zbi hentohto! Môžu vám

pomôcť na kuse odnieť tašku, odhaliť neznáme písmeno a inak. Ak si ešte neviete zaviazať šnúrky na topánkach, doučte sa to. To sa oplatí. Nemusíte vedieť, kto je generálny tajomník OSN, ale meno vašej triednej pani učiteľky a jej tvár si dobre zapamätajte. A ak sa vypýtate cez hodinu na záchod, dobre si zapamätajte cestu naspäť, aby ste náhodou nevošli k tretiaťom a po vyučovaní najkratšou cestou domov. Tam vás už bude čakať váš psík a bude vrtieť od radosti chvostíkom. Potom sa to bude každý deň opakovať a zo dňa na deň budete smelší a múdrejší.

Tento školský rok začíname písať našu školskú kroniku osobitným atramentom. Mal by to byť atrament chuti, túžob a nádeje. Bude ju písať prvák, ôsmak, pani učiteľka i ja. Všetkých je nás 240. Toľkí ľudia, keď sa im chce, zmôžu veľa. Najväčší zápas čaká vás, žiaci. Váš silný súper je skrytý v obsahu učebníc. Je premožiteľný, ale vzdávať sa bude ťažko. Zapotíte sa, ak ho budete chcieť premôcť, prečítajte si ho aj trikrát a položte ho na lopatky! Ak budete aj zdravo zvedaví, prinútite ho, aby vám veľa prezradil a potom budete víťazi vy.

Postavte si latku tak vysoko, ako si trúfate. Nemusí byť každý lekárom či inžinierom. Ak sa vám páči povolanie predavačky, zdravotnej sestričky či inštalatéra, staňte sa nimi, ale buďte dobrými odborníkmi vo svojom povolaní: Urobte svoju prácu kvalitne, usmejte sa na zákazníka a neokradnite ho. V mene nášho pätnásťčlenného učiteľského kolektívu vám tu vyhlasujem, že my všetci do jedného sme sa rozhodli slúžiť vám až do 30. júna 1991. Ak si teda bude každý plniť svoje predsavzatie a budeme ťahať všetci za jeden koniec povrazu, bude mať naša škola dobrý zvuk a aj po rokoch si poviete s hrdosťou: Aj ja som chodil do tej istej školy, do ktorej chodil pred sto rokmi známy slovenský spisovateľ Miloš Gontko.

A ešte jedna dôležitá pripomienka: My všetci, ktorí tu prebývame pod jednou strechou, sme jedna veľká rodina. Tak sa budeme voči sebe aj správať. Ak niekto ublíži prvákovi, bude to bolieť každého z nás. A nie len bolieť! Tak s ním zakrútime, že ho ani Pechta nepozbiera. To je tá, čo chodí dole komínom! Ak niektorý náš žiak vyhrá okresnú súťaž, budeme hrdí všetci. Rozumiete mi, prváci?

240 žiakov našej školy bude reprezentovať Žiacky parlament, v ktorom sú sústredení najlepší žiaci zo všetkých tried: I. Višňovská, D. Uríková, L. Korbašová, A. Pavlíková, H. Kurusová, R. Smatana, M. Jakubcová, A. Mínarčíková, K. Mončeková, R. Hudeková, M. Mešková, M. Zábojníková. Byť členom Žiackeho parlamentu je veľkou ctou. Podrazníci – máte smolu, kapitál z toho nevytlčiete, tých členov volili a určovali spolužiaci a triedni učitelia. Nie riaditeľ!

Združenie rodičov a priateľov školy

Mocným pilierom najmä materiálneho zabezpečenia školy bude tridsaťpäťčlenný výbor ZRS. Sú to títo členovia: Kudlová, Mináriková, Oravík, Urík, Trník, Zábojník, Slohučka, Korbaš, Ondráš, Višňovská, Mončeková, Barenčík, Lazar P., Kišon, Janech L., Jakubec L., Korbašová, Ďurkovská, Mičúchová, Matejka, Vl. Zábojník, P. Zábojník, Holík, Zelenák, Vokoun, Tichý, Ďurkovský, Kresáň, P. Dorinec, Mayer, Kvassay, Valo, L. Uriča, Mičúch, Ďurovec, Ragula.

Vážené dámy, vážení páni a všetci, ktorí ste sa akýmkoľvek spôsobom podieľali so šlachetným úmyslom pomôcť škole – pomôcť priamo či nepriamo deťom, prijmite poďakovanie, ktoré vám ja iba tlmočím. V mene koho? Doplňte si to sami. Dobro plodí dobro, ba sa aj znásobuje, to je zákonitosť. Ľudský genofond Považskej Teplej je o niečo kvalitnejší. To merať nevieme, ale tak ako sa nestráca hmota, tak sa aj dobro a zlo nestráca. Vo svojej súkromnej komunikácii so Stvoriteľom Mu ďakujem, že ma nastavil takto a nie inak. Z duše vám prajem, aby ste to hlboko precítili. Nič sa nestráca, každý si svoj „batôžtek“ skutkov cez pomyselnú hranicu ponesie. Až tak? Až tak.

Boli sme obvinení, že máme prestárly ped.zbor. Vážení! Boda by to bolo takto aj na iných školách. Máme dobrý zbor a niektoré dôchodkyne preskočia svojím ped.výkonom aj dvadsaťročné. A majú ešte dost lásky k deťom. Mám v kancelárii aspoň 8 žiadostí do našej školy, ale žiaľ nie tej aprobačie, akú by sme potrebovali. A keby takí chceli prísť, potrebujú byť. Co do kvalifikovanosti sme vysoko nad okresným priemerom! Opakujem: Nedorozumenia pramenia z toho, že ľudia sa nevedia rozprávať. Kto hovorí a chce sa dohovoriť, ten sa dohovoria. Aký máme názor na rodičov, ktorí si prihlasujú svoje deti na špecializované školy v Pov.Bystrici? Chápeme ich. Je to normálne. Talenty treba rozvíjať tam, kde sú na to vhodnejšie - špecializovanejšie podmienky. Ide len o to: ako sa s našou školou lúčia - rozchádzajú. Či si za sebou pália mosty alebo si prídu slušným spôsobom dieťa odhlásiť. My sa na nich nehneváme. Ak dovolíte, my sa budeme informovať o ich ďalších úspechoch a držať im palce. Ale prechádzať na školu podobného typu ako je u nás? To je nezmysel. Máme tu dost nadštandardov, ktoré môžeme ponúknuť: Telocvičňa, pekný areál školy, veľa zelene, bude hviezdáreň, dobrá výchovno-vzdelávacia práca/dokumentovaná výsledkami/, možnosť realizácie sa v krúžkoch: folklórny, prútikársko-košíkársky, prírodovedný, športový, folklórny, na budúci rok uspokojíme všetkých záujemcov o počítače

Na záver by som chcel všetkým, ktorí urobili niečo užitočné pre túto školu, srdečne poďakovať a zaželať rodičom, ktorí budú s napätím očakávať výsledky prijímacích skúšok, príjemné prekvapenia. A ešte jednu vec: Nezabúdajte na svoje deti. V hierarchii hodnôt ich dajte na 1. miesto. Pred betonovaním, zemiaky, brojlery. Všetka táto nadobudnutá hmota nám bude zbytočná, ak svoje dieťa iba vykrmíme a nevychováme ho. Venujme sa mu aj s ohľadom na svoju starobu. Každý deň si ho aspoň raz chyťte za rúčku, pohľadte po hlávke, aby vám to raz mohlo vrátiť. Rozšírite si štvrté prikázanie aj na opačný význam.

Všetkým členom výboru ZRS, sponzorom, brigádnikom a ktorí akýmkoľvek spôsobom pomohli škole, vyslovujem poďakovanie - prosím vás - v mene všetkých žiakov, našich žiakov! Ak chcete, aj v mene svojom.

Aj preto, že mnoho rodičov prispelo svojou troškou do mlyna sa môžeme pochváliť takými výsledkami, akými sa v súčasnej recesnej dobe nemôže pochváliť hoci ktorá škola: Za posledné dva roky bolo v našej škole preinvestovaných vyše dvoch miliónov Sk/okrem plátov, energií a bežných účtov a prostriedkov/ a my sami máme z vlastných prostriedkov vďaka asi dobrému manažmentu vyše 300 000,- Sk. Tie hodnoty sú tu.

Aj keď sa nám z nášho pohľadu nedari všetko tak, ako by sme chceli, je dobre počuť a to nielen z jedných úst: vidieť, že škola má gazdu, členovia inšpekčného zboru, ktorí nás poctili svojou kontrolnou návštevou sa o poriadku a čistote na škole ako aj o organizácii práce a vyučovaní procese vyjadriť v superlatívoch, aj ich písomná správa to dosvedčuje.

Na záver by som sa ešte chcel zmieniť o veľmi dobrej spolupráci školy so ZRPS. Môžem povedať, že nie na každej škole je tomu tak, ale táto dobrá spolupráca je jedným z predpokladov úspešnej práce učiteľa v škole. Nikto nikdy nespočíta až stovky hodín niektorých členov nášho poradného zboru, ktoré venovali tejto potrebnej spolupráci, kto im spočíta, koľko litrov benzínu spálili pri dovoze rôznych surovín, pri pílení dreva motorovou pilou, kto sa ich opýta, kde vzali drevo na dnešné kúrenie, aké kontakty na úkor svojho súkromného rozpočtu využili na to, aby získali túto chatu, sálu na zábavu ZRPS bezplatne a pod. A pritom existuje mnoho faktov, ktoré by ich mohli odradiť. V mene nás učiteľov aj v chvíľach našej slávnosti nachádzam si čas na to, aby som sa im poďakoval za 7-mesačnú prácu i za túto dnešnú pripravenú akciu.

-Demokraciu si niektorí vysvetľujú tak, že usporiadajú porovávku na učiteľa dokazujúcu tým svoju silu /či úbohosť/. Je to znak hlbokého dekadencie v spoločnosti.

-Každý by mal robiť to, čo mu prislúcha z jeho kompetencií, ktoré sú dost jasne stanovené. Riaditeľ školy, učiteľ, rodič, funkcionár obce. Je si napr.

-Môžu najpoprednejší občania bez trestne a bez následkov či odsúdenia škodiť a ubližovať?

-Povedali nám na plese ZRS cudzí ľudia z Rozkvetu: Ak je to pre školské deti, tak nám nie je ľúto/a kupovali si veľa lístkov do tomboly, pozn.: ceny neboli až tak lákavé/

-Dobre bolo riadiťelovať za totality. Vládol pokoj. Ako sa škola vybudovala, taká bola s veľmi malými zmenami. Pokoj narušil iba zber železa a prvomájový sprievod.

-My tu budujeme letnú triedu, jazierko pre obojživelníky, kompostovú jamu, hviezdáreň, WC, žalúzie, počítače, kosačka, strieška nad kotolňou, dielne pre žiakov, pre školníka, novú zelen, parkovisko, malujeme zvonku-zvnútra, vymieňame svietidlá, zakladáme ďalší košíkársky krúžok, publikujeme v tlači, vydržiavame folklórnu skupinu, učíme počítače, obkľadáme miestnosti drevom, demokratizujeme hoci aj cez naše integné verejné zhromaždenia, pracuje tu žiacky parlament ako málokde, výbor ZRS sa schádza asi dvakrát do mesiaca,

Vzdelávacia časť: Myslíme si, že na hodnotenie našej práce je kompetentný inšpekčný zbor, ktorý nás navštevoval pozhňane. Ich hodnotenia vám môžeme ukázať, nemáme sa za čo hanbiť. O úspešnosti v tejto oblasti nám čitateľne napovedajú aj výsledky prijímacích skúšok na stredné školy, ktoré sú práve dnes najaktuálnejšie. Dozvedáme sa príjemné správy.

Abyste sme sa ubránili proti ľuďom, ktorí nám nepriamo a omieľajú jedno a to isté - čo na tom, že pravda je úplne iná - p. Urík priniesol propagačnú tabuľku, ktorú osadíme k vstupu do šk. areálu tak, aby z nej bolo možné čítať aj z ulice a budeme tam propagovať naše výsledky, za ktorými je skrytý veľký kus práce mojich kolegov-učiteľov i členov výboru ZRS.

Dochádzka: 0 na 1 žiaka za 8 mesiacov činí 57,5 hod. Koľko bude ešte do konca roka? Najviac vymeškali deviataci/97,6/, ôsmaci/84,2/. Je to už teraz vysoko nad celoškolský priemer v okrese! Skrutek: 252

Ak žiacka, ktorá vymeškala v týchto 8 mesiacoch 327..hodín, neurobila prij. skúšky, nemožno obviňovať školu z toho, že ju nepripravila. V r. 1924 činil 0 vymešk. hodín na žiaka v Pov. Teplej 4,5 hod. za šk. rok!!! Vtedy mali asi lepšiu zdrav. starostlivosť, oblečenie či stravu?

Verejné priznanie sa k „nekalým praktikám“ (po rokoch)

(A si viete, prečo to hovorím) Pretože sa ma morálne dotýka permanentné ponižovanie našej školy ako celku zo strany OS a to jak po morálnej stránke tak po stránke materiálnej. Protestujem proti takémuto hlúpemu kastrovaniu ľudí, ktoré možno vykonávať len na makkyšoch.

Ak platí taký zákon, že čím väčšia absencia bude na školách, tým viac peňazí škola dostane, teda dostanú absentéri, tak je to hlúpy zákon aj so svojimi tvorcami.

Je mi ľúto, že môj kolega p. Králik si nemôže, nedovolí kúpiť kapra pod vianočný stromček/kúpil si filé, kým niektorí učitelia toho istého rezortu zamestnanci budú mať bez akýchkoľvek zásluh 7 000 Sk navyše. Za to môže byť ozať stôl bohatejší. Kto to takto vymyslel, tak mu čosi chýba. Rozum lebo srdce.

Z toho dôvodu som si dovoľil napísať p. vedúcej OS otvorený list, ktorý dávam na vedomie aj prednostovi OO. Písal som ho preto, lebo sa hanbím pred Vami za to, za konanie mojich nadriadených, ktorí nielenže nedoceniajú našu prácu, ale ju aj podceňujú. My sme v ich očiach druhý klas, výsledky našej práce sú permanentne bagatelizované napriek tomu, že výsledky inspekcie, ekonomické výsledky, výsledky v súťažiach hovoria o inom. To všetko je eroganne zmietané zo stola.

genta. Výbor ZRS sa neriadil Štatútom, ktorý stanovuje jeho funkciu, pomyšľal si školu s Okr. stavebným podnikom alebo nejakou inou inštitúciou, chcel riadiť a kontrolovať/aby som bol presnejší: nie celý výbor!/.

Pre mňa a myslím si, že aj pre vás to musí byť poučením, že v budúcom roku si budeme vyberať ľudí, ktorí chcú byť nápomocní škole a budú ochotní plniť poslanie, ktoré im vyplýva z ich štatútu! že máme takýchto rodičov - to viem celkom isto, aj ich poznám. Budú nám nápomocní pri šírení pedagogickej osvetu vo vlastných rodičovských radoch a budú rešpektovať realizáciu zámery vedenia školy a pedagogického kolektívu aj po materiálnej stránke. Ochota zo strany rodičov-radových rodičov je nadpriemerná, všetci oslovení rodičia nám pomoc neodmietli, navyše niektorí, ktorých som doteraz nepožiadaval o pomoc, mi ponúkli svoje výdatné služby. Od tohoto výberu členov ZRS, ktorý môže byť aj netradične širší, závisí aj realizácia našich pedagogicko-výchovných a materiálnych zámerov. Musím však spomenúť, že ZRS nám dopomohlo k osvetleniu budovy zvonka, pri vysadení stromkov, betongovaní kotolne, ~~získaní finančných prostriedkov zo zberu~~ zberu ZRS, dovoze kmeňov stromov pre prípravu plánu vstupnú bránu/žiaľ, táto akcia nie je dokončená!/.
Vážení rodičia,

zo zápisnice triedneho ZRS v 5. triede som sa dozvedel, že sa hovorilo o slovenskom jazyku. Presnejšie neviem, či bola nespokojnosť s metódami vyučovacieho procesu, či so známkami, ktoré zodpovedajú vedomostiam žiakov. Ak by to mal byť iba signál pre mňa, aby som dával lepšie známky, aj vtedy, keď nebudú zodpovedať primeraným znalostiam žiakov, tak to bol planý signál. V učiteľskom kolektíve sme sa dohodli, že Vás nebudeme klamať a že sa budeme riadiť klasifikačným poriadkom, ktorý bol pre nás vydaný MŠ a je pre nás záväzný. Ja som rád, že ste sa problémom zaoberali, lebo slovenský jazyk je dôležitý vyučovací predmet už aj preto, že je to náš materinský jazyk i preto, že sa z neho robia prijímacie pohovory na ďalšie školy a každý občan ho používa po celý život v jeho starostlivejšie. Ja tento Váš signál prijímam tak, že sa budem snažiť a písomnej podobe. Vysvetľovať/čo treba vysvetľovať/, že budem podľa možnosti viac precvičovať jednotlivé gramatické i štylistické javy a že budem náročnejší v požiadavkách na žiakov. Mojou podmienkou však je, aby ste sa sústavne zaujímal o prácu Vášho dieťaťa, uvedomili si jeho možnosti a naučili ho po-riadne si plniť svoje školské povinnosti. Podotýkam, že domácou úlohou/možnosťou si plniť svoje školské povinnosti si, naučiť sa, precvičiť si a pod. Ak sa no ťažkou/je aj úloha preštudovať si, naučiť sa, precvičiť si a pod. Ak sa mi žiak od pondelka do stredy nenaučí poučku, ktorá obsahuje tri krátke vety a bola podrobne a zdĺhavo vysvetlená, ja sa nemienim červenáť za neúspech Vášho dieťaťa, ak ono sa do toho doma ani nepozrie a v krátkej kontrolnej úlohe mi nenapíše ani jeden poriadny fakt. Piataci totiž musia postupne prechádzať z verbálneho učenia sa na myslenie, chápanie, štúdium. Bez ich aktívnej spolupráce vzdelávací proces nemôže byť úspešný. Ak ste boli zvyknutí na pravidelný prísun jednotiek a teraz nie je, treba a to chápať aj tak, že obsah i rozsah povinností Vášho dieťaťa sa zväčšil a znáročnil a slabšia známka by mala byť tiež motivačná v tom zmysle, že ho upozorní na to, že o všetko, čo chceme získať, je potrebné bojovať či usilovať sa.

Záverom by som chcel ešte pripomenúť, že od Vás nežiadam, aby ste suplovali prácu školy, len ich naučte zodpovedne a dôsledne plniť si svoje žia-

1. Kompletná výmena a dokúpenie hasiacich prístrojov – všetky boli nefunkčné
2. Výmena bleskozvodov a príslušnej elektroinštalácie
3. Osvetlenie budovy zvonku proti krádežiam a poškodzovaniu
4. Oplotenie celej strany od pošty
5. Vybudovanie studne na zavlažovanie pozemku a zdroj vody na ľadovú plochu
6. Organizácia troch rodičovských plesov s významnými ziskami (1 ples 27 000,- Sk)
7. Maľovanie šiestich učební – svojpomocne (školník)
8. Zasklievanie 12 okien po nástupe, neskôr 18 okien (svojpomocne)
9. Výsadba nových stromov a krov – 24 kusov
10. Kryty na svetidlá v telocvični – 12 200,- Sk
11. Lopty do telocvične 20 ks – 13 300,- Sk
12. Zber železa a papiera – 15 866,- Sk
13. Plynofikácia kotolne – 2 966 000,- Sk
14. Peniaze v hotovosti od dodávateľa za naše brigádnicke práce ZRS, žiaci 26 600,- Sk
15. Rekonštrukcia uhoľného skladu (podlahy, maľovky, okná) – 12 600,- Sk
16. Plynofikácia školských dielní, radiátory, svetidlá
17. Zastrešenie dielní, omietka, maľovanie
18. Omrežovanie okien na dielnach (proti krádežiam a rozbíjaniu lop-tami)
19. Zber železa a papiera – 18 760,- Sk
20. Cyklostylový stroj (dar p. Mičúchovej z pracoviska)
21. Počítače a kazety a náplne po 4 kusy
22. Rotačná kosačka – 14 000,- Sk
23. Čalúnenie stoličiek a kresiel do zborovne – 7 000,- Sk
24. Nové elektrické cengáče – 2 000,- Sk
25. Elektrické hodiny do dielní a do telocvične
26. Žalúzie do tried na oboch poschodiach – 40 178,- Sk
27. Knihy do žiackej knižnice – 10 000,- Sk
28. Nákup tanierov, príborov a pohárov ZRS – 10 000,- Sk
29. Generálna oprava hoblňovačky (materiál, práca) – 2 000,- Sk
30. Dve fúry maštalného hnoja na pozemok (Vokel-dar)
31. Príspevok pre folklórnu skupinu – 60 000,- Sk
32. Nové splachovače do všetkých WC

33. Kovový valec na školský dvor – 3 000,- Sk
34. Nové doskočisko, piesok, dovoz – 1 020,- Sk
35. Zrkadlá do žiackych WC 2 ks – dar od sklenárov
36. Sklo na bočné vchodové dvere – 361,- Sk
37. Hadice na polievanie (Barenčík) – 1 200,- Sk
38. Teplomery do tried (vykradnuté!) – 260,- Sk
39. Kancelársky papier (Dar od Ďurkecha) – 280,- Sk
40. Poštové známky, kancelársky papier (Dar od pošty) – 1 500,- Sk
41. Oranie záhrady (Martišík) – 200,- Sk
42. Zber papiera 4520 kg – 3 164,- Sk
43. Tmel na tesnenie v tubách (Dar – Urík) – 500,- Sk
44. Kancelársky papier (Dar od p. Martišíkovej) – 500,- Sk
45. Hliníkový rebrík a náplň do kopírky – 3 500,- Sk
46. Podlaha v dielnach (špeciál) – 6 000,- Sk
47. Maľovka v počítačovej učebni – 300,- Sk
48. Finančný príspevok od MS v PB – 500,- Sk
49. Sklá na dvere prezuvárne, zasklievanie – 185,- Sk
50. Kompostová jama, materiál, práce – 30 300,- Sk
51. Nové vysvedčenia – 400,- Sk
52. Prednáška (Sirotná) o hygiene – 150,- Sk
53. Peniaze od firmy za betónovanie a výkopy – 2 000,- Sk
54. Prednáška Dr. Baricovej (psychológia) honorár – 100,- Sk
55. Briezky 12 ks (Zábojník, Urík, Valjent) – 240,- Sk
56. Laboratórne sklo, príbory (Dar Kudlová) – 200,- Sk
57. Šípové ruže, okrasné kríky (Fapšo – sponzorsky) – 220,- Sk
58. Dovozy vína z Moravy (Trník – sponzorská doprava) – 500,- Sk
59. Organizácia Katarínskeho plesu
60. Ľadová plocha (Barenčík, Krčmárik, Mucha, Panák)
61. Zariaďovanie dielne školníka, výbava (muži z výboru ZRŠ) – 50 000,- Sk
62. Mikulášska akcia, hudba (Urík, Barenčík, Mončeková, Valjent)
63. Počítačová učebňa - mreže (Urík)
64. Elektroinštalácia v dielnach (Ing. Korbaš)
65. Počítače 4 ks (Kuchariková)
66. Svetidlá nad všetky tabule (Fapšo, Slohučka) materiál – 3 800,- Sk
67. Váhy do 500 kg na zbery (Kuchariková – dar) – 2 950,- Sk
68. Hadice do umývadiel a WC – 290,- Sk
69. Príspevky žiakom na zábavné a športové akcie – 890,- Sk
70. Prestavba dievčenských WC („z vačkov“) – 150 000,- Sk
71. Nákup nových dverí z Turian 10 ks – 6 000,- Sk
72. Prestrešenie pred dverami do kotolne – 1 480,- Sk

73. Nákup, dovoz a príprava dreva na letnú triedu (športovci)
74. Propagačná tabuľa pri ceste (Urík, materiál) – 6 000,- Sk
75. Materiál na hvezdáreň, cement, kameň, štrk, dovoz – 14. 000,- Sk,
76. Brigádnická práca pri výstavbe, (Michálek, Urík) –???
77. Projekty na observatórium
78. Palubovky na steny pred vchodom do školy (materiál, práca)
79. Kopírovací stroj – 16 650,- Sk
80. Príspevok na počítače od p. Mejsnára – 200,- Sk
81. Nové okná do dielne školníka (p. Slaninka)
82. Mreže do náradovne skladu TV – 400,- Sk
83. Melioračné práce za telocvičnou (proti vlhkosti) svojpomocne
84. Kryty na radiátory v telocvični (p. Slaninka) – 1 200,- Sk
85. Nové lopty a kriketky 8 ks + 10 ks – 436,- Sk
86. Oprava strešného plášťa školy a telocvične – 8 540,- Sk
87. Nátery okien na všetkých triedach, maľovanie piatich tried
88. Oprava nekvalitného plechového opláštenia telocvične (reklamácia)
89. Oprava žineniek a lôpt – 3 660,- Sk
90. Kompletná výmena svietidiel v telocvični – 16 650,- Sk
91. Vymaľovanie lavičiek v prezuvárni
92. Vytvorenie skladu pre upratovačky – rekonštrukcia stien
93. Kývacie dvere z prezuvárne (hygiena, teplo) montáž – 886,- Sk
94. Rekonštrukcia bytu pre školníka (svojpomocne)
95. Rekonštrukcia obecnej a školskej knižnice, podlahy, maľovky, nový inventár knižných zväzkov kompletne
96. Sieť do telocvične a lopty – 6 900,- Sk
97. Nákup 10 ks nových hoblíc z Nitry – 45 000,- Sk
98. Nákup nových akumulčných kachiel 2 ks do bytu školníka – 6 240,- Sk
99. Rádio pre kuchárky v školskej jedálni – 940,- Sk
100. Generálna oprava kotlov ÚK pred plynofikáciou
Oprava komína (firma Prešov) – 34 000,- Sk
101. Kurz pre písanie na stroji pre vynikajúcich žiakov Obch. akad. – 4 000,- Sk
102. Nákup okrasných krov a kvetov – 220,- Sk
103. Stoličky z Mat. strediska 50 ks (Ing. Smatana-riadiťel' – gratis)
104. Radiátory do šatní telocvične. Nákup a montáž (zamrzali!) – 16 400,- Sk
105. Nový počítač pre ekonómku školy – 17 000,- Sk
106. Odmeny žiakom za mimoriadne aktivity – 5 000,- Sk
107. Nákup kníh do žiackej knižnice – 6 350,- Sk

108. Náplne do kopírky – 9 000,– Sk
109. Ping-pongový stôl na školský dvor
110. Mosadzné päťce do svetidiel v telocvični – 1 140,– Sk
111. Výmena halogénnych žiaroviek v telocvični 7 ks – 2 100,– Sk
112. Zasklievanie okien po vlámačke – 120,– Sk
113. Vybudovanie jazierka pre obožľivelníky
114. Knihy z ÚSIP – dar – 3 000,– Sk
115. Počítače 3 ks s dodatočným vybavením – 25 000,– Sk

Vysvetlenie: Výdaje a príjmy som nerozlišoval, niekde chýbajú. V skutočnosti bol finančný pohyb podstatne vyšší, napr. svojpomocné práce a dnes už pre mňa nedostupné doklady. Keby však nejaký Omachel veľmi chcel, mám každý halier poznačený v zošitku, ktorý kontrolovali a podpisovali slušní ľudia (nie zlodeji!) a mám ho doteraz!

Kto to kedy spočíta? Lebo ja nie. Veď aj načo? Ak to niekomu nič nepovie teraz, tak mu to nič nepovie nikdy. Aj toho, čo nie je vyčíslené. Koľko je tých odpracovaných hodín? A vôbec by bolo najpresvedčivejšie počítať tie hodiny? Nebolo by lepšie počítať ten entuziazmus Laca Uríka, Vierky Kudlovej, Mariána Slohučku, p. Minárikovej, Karola Korbaša, Jožka Oravíka, Stanka Barenčíka, Paľka Trníka, Zábojníka, Krčmárika, p. Vokela, p. Mončekovej a ďalších desiatok? Škola v periférii Manínskej tiesňavy, kde chodil v roku 1905-6 známy slovenský spisovateľ Miloš Gontko, ktorého meno mala niešť škola už dávno-predávno. Niet asi na svete okrem Tanzánie takého nevďačného a neúctivého národa ako sme my Slováci. Ale to nebolo! Mňa ako malého chlapca otec vzal v noci za rúčku na dvor a ukázal mi na oblohu: – Tam je Milankova hviezdička! A tá mi, vážení, svietila a svieti celý život. Časť toho jasu som sa snažil preniesť aj drobizgom v Považskej Teplej. Voľačo sa ujalo.

Pud sebazáchovy, zakotvený tak hlboko v podvedomí ma aj po štvrtstoročí varuje a nastavuje do bdlosti, aby som bol pripravený na to, že zajtra pôjde oznámenie na Odbor školstva o tom, že som kradol... povedzme betónové podlahy z dielní (tie vlastne neexistujú), no poradte mi, napokon, veď oni a ony si pri svojej prebohatej fantázii už niečo nájdú. Opakujem si: Som slobodný človek. Dost som si pre svoju slobodu vytrpel a ešte mi slúži k dobru: Je už doba premlčaná. A preto dávam na vedomie priateľom i zarytým nepriateľom: Mali sme slušný obnos v „čiernom fonde“. (Mali ho aj v Slušoviciach i v Kecerovciach.) Mala ho v správe spoľahlivá a čestná p. Mináriková, hospodárilo sa s ním transparentne, vedeli o ňom všetci členovia výboru ZRŠ a nikto z nich nemal „namascené vačky“. Smola! Ja som tým ľuďom dôveroval a oni

dôverovali mne! Tým druhým som už nedôveroval, a preto som nechal odkaz, aby výbor ZRŠ tie zbývajúce korunky použil pre deti a nedal ich do rúk nezodpovedným, nehospodárnym a neschopným lajdákom.

A propos: V mojej bohatej agende som po dôkladnej prehliadke nenašiel ani jedinú zmienku o tom, že by tí dvaja členovia OV (člen a členka) boli pre školu niečo pozitívneho urobili, alebo niečo škole darovali a pod. Nula bodov. Škody napáchali až-až!

Nie som narcista, ale je mi ľúto, že som premrhal kus svojho života v ruvačke s takýmito plytkými figúrami. Ozaj premrhal?

Z myšlienok

- Výchova nesmie zaostávať za vzdelávaním
- Materiálne a duchovné hodnoty musíme rozvíjať symetricky, inak prichádza kríza!
- Opierajme sa vo výchove o Desatoro prikázaní
- Nevyhnutnou podmienkou pre existenciu ľudstva je úcta
- Najlepším prostriedkom pre výchovu je vzor
- Nechajme deťom priestor pre túžby – nedajme im všetko zadarmo
- Kontinuita medzi generáciami je nevyhnutná
- Ak sa nás zmocňuje skepsa z okolitého sveta, pracujme na svojom piesočku
- Osvojme si empatiu a kompromis, naučme sa aj počúvať
- Strážme si slobodu! Každá jej čiastka bola vydobyť krvou
- Dobro plodí dobro, zlo plodí zlo, láska lásku, nenávisť – nenávisť...
- Naučme objekty svojej výchovy identifikovať sa
- Poznajme zmysel svojej práce. Sme pútnici, nie tuláci
- Naučme deti hospodáriť v rodine, organizácii, organizovať prácu
- Dajme deťom korene a krídla
- Je nevyhnutné cielavedome vychovávať k občianskej statočnosti. Za jej absenciu sa platí privysoká daň. K moci sa dostávajú najhorší a najhlúpejší.
- Najväčším hriechom je, keď spôsobíme inému bolesť (telesnú alebo duševnú)
- Cena a hodnota sú rozdielne veličiny
- Stanovme si hierarchiu hodnôt. Niečo nám musí byť aj sväté
- Zbavme sa čierno-bieleho videnia. Aj osoby, aj veci, aj javy, príbehy sú pestré. Ak sa chceme naozaj dozvedieť pravdu, musíme sa pozeráť nezaujato a komplexne

Gabika sa odúva – výchova k demokracii

Mal som cez hodinu telocviku na dvore dozerať na skupinu žiakov tretieho ročníka. Hrali sa. Zrazu krik, vresk, krivda! Voľaktorá skríkla: Gabika sa odúva! – Vyriešime. Staňte si do radu, aby bol prehľad! Ako sa chcete hrať? Jedna na slepú babu, iná ide pešok okolo, ďalšia vybíjanú... Zdvihne ruku tá, ktorá chce slepú babu (3 žiačky), ide pešok okolo (2 žiačky), vybíjanú (8 žiakov). Je rozhodnuté : Hráme sa vybíjanú. Zapamätajte si: Zvolili sme si hru, väčšina sa rozhodla pre vybíjanú, ostatní členovia sa musia prispôbiť väčšine. To je demokracia v detskom vysvetlení. To isté som robil aj pri výbere výletu a pri iných rozhodovaniach žiakov a oni si túto metódu osvojili „bez odúvania“. Mnohí dospeli to nikdy nepochopia alebo nechcú pochopiť.

Správa o činnosti školy za školský rok 1998 / 1999 (výňatok)

- Inšpekcia OŠ hodnotí našu prácu ako nadpriemernú,
- na prijímacích pohovoroch žiaci skončili na popredných miestach, boli prijatí na miesta podľa svojich prihlášok,
- pracovné nasadenie a disciplína (až na jeden prípad neochoty) sú nadštandardné, organizácia práce a medziludské vzťahy vytvárali pokojnú atmosféru pre tvorivú prácu,
- ako jedna z prvých škôl v okrese 15 žiakov pracuje s počítačom. V budúcom roku plánujeme zaradiť počítače do technických prác a teda zapojiť vyšší počet žiakov,
- menšie priestupky žiakov (hlavne prisunutých z Pov. Bystrice) boli vyriešené a odstránené,
- vynikajúco pracuje žiacky parlament, organizuje podujatia, sprostredkúva informácie, propaguje dianie na škole, vystupuje na zhromaždeniach, akciách,
- dobrá je spolupráca s katechetom vo výchovnej oblasti,
- dochádzka žiakov je slabá: priemer na 1 žiaka 70 vymeškaných hodín,
- nastal značný posun v ekologickom prístupe – separácia odpadu (kompostové jamy), obnovenie stromového parku, nové kríky, udržiavanie trávnik, čistota exteriéru školy, vytvorenie jazierka pre ryby a obojživelníky, výsadba špeciálnych prútov na pletenie, čistenie potoka Teplanka, činnosť dvoch prírodopisných krúžkov, ktoré bodovali v súťaži: Čo vieš o Manínskej tiesňave,

- projekty o školskej zeleni nám vypracovali sponzorsky Ing. arch. Les-say a Ing. Martinková.
- Prednášky o ekológii.

Vlastenectvo a národné povedomie

- je súčasťou vyučovacieho procesu, tomu zodpovedá výzdoba školy, akcie...
- folklórna skupina navštívi južné Slovensko z fin. prostriedkov nadácie Prebudená pieseň a povzbudí v národnom duchu deti v zmiešanom jazykovom prostredí,
- obsiahlou zbierkou sme pomohli deťom z Vojvodiny, ktoré pobudli v Podjavorníku.

Sociálna oblasť

- pomáhame telesne postihnutému žiakovi v 4. ročníku, vytvorili sme prijateľné podmienky aj pre pobyt jeho matky, ktorá ho sprevádza (Miloš Valjent),
- vyzbierali sme v škole (žiaci i učitelia) 5 250 korún na pomoc chorej Ivetke z Predmiera, ktoré jej osobne odovzdali členovia žiackeho parlamentu,
- napriek tomu, že sme nezaznamenali žiadne užívanie drog, nezanebdávame prevenciu,
- k tomu sme mali na plenárnej schôdzi ZRŠ prednášku PhDr. Baricovej,
- PhDr. Baricová tiež prednášala na tému Výchova detí v rodine (malá účasť rodičov),
- 31 žiakov sa zúčastnilo v CVČ súťaže Droga a ty a obstáli sme úspešne.

Iné podujatia

- Zábavné podujatie Šašo Maro a ty
- koncert chrámového zboru z Piešťan
- náučno-zábavné vystúpenie umelca Viktor – kamarát
- Mikulášska akcia s diskotékou
- Fašiangový karneval s maskami a kultúrnym programom
- Účasť na súťaži folklórnych súborov v kine Mier (Manínček)
- Beseda so spisovateľom Bednárom
- Účasť na spevákovej súťaži (2 žiačky)
- Výstavy kníh na našej škole spojené s predajom (dvakrát)
- Účasť na divadelnom predstavení v kine Mier

Naši žiaci v mimoškolských súťažiach

- Krajská súťaž Mladí záchranári CO – 3. miesto (v Obzore článok o nás)
- Slovenský olympijský výbor udelil našej škole Diplom za účasť na Nár. dni čistoty športovísk 1998
- 3. miesto ml. žiakov Združenie technických športov
- Dvaja z jedného mesta – súťaž CVČ (4. miesto dvoch dievčat)
- Zlatý hrebeň 98 – súťaž CVČ 2. miesto dvoch dievčat
- 2. miesto v družstvách dievčat – Majstrovstvá okresu v stolnom tenise
- Súťaž v CVČ O najkrajšieho Mikuláša TIK 3. miesto troch dievčat
- Olympiáda v angl. jazyku (prvýkrát úspech v súťaži – 7. miesto)
- Bystrický Maťko - okr. kolo 1. miesto mladší žiaci
- Hudba – naša záľuba CVČ 1. miesto v MINI-PLAYBACK-SHOW
- Bystrický Maťko 3. miesto v krajskom kole
- Čo vieš o Manínskej tiesňave 1., 2., 3. a 6. miesto (v Obzore: Dievčatá z Považskej Teplej vypálili rybník ostatným súťažiacim rovesníkom)
- Diplom za Babylon jazykov trom žiakom
- Geografická olympiáda – úspešná riešiteľka
- Manínček – folkl. skupina úspech na súťažnej prehliadke
- Bystrická latka – okr. súťaž 2. miesto v kat. chlapcov, 2. miesto v kat. dievčat
- Súťaž V rytme disco-techno RAP – 1. miesto tanečná skupina, 3. miesto jednotlivcov
- Po stopách Indiánov 4. miesto družstvo (28 súťažiacich družstiev)
- Hviezdoslavov Kubín 3. miesto v okr. súťaži v II. kat.
- Veľkonočné prekvapenie CVČ 1. miesto školský klub, 2. tretie miesta jednotlivcov
- Výtvarné práce TIK 2 dievčatá postupujú do slovenského kola
- Okresná súťaž zdravotníckych hliadok 5. miesto v okr. súťaži
- Deň Zeme – ocenenie v eko-súťaži
- Minifutbal dievčatá 2. miesto v okr. súťaži
- Maxi-play-show 2. miesto ml. dievčatá
- Mladí ochrancovia CO – okr. súťaž v Domaniži 4. miesto družstvá
- Organizácia plaveckého a lyžiarskeho kurzu pre 7. ročník

Veď vy ste nás naučili aj ponožky štopkať a piecť palacinky

Tak to zahlásila Silvia Bohušová na stretnutí v roku 2014 v Považskej Teplej po 10 rokoch a mne sa to dobre počúvalo. Mám takú zvláštnu vlastnosť – pri podobných výrokoch si viem predstaviť, ako reaguje hlupek: – opovržlivo a s úškrnom. Ide totiž o princíp! Ja viem, že kto veľmi

chce veľa peňazí a bohatstva, ten si ich získa aj jednoduchšie. Ja som svojich žiakov učil, že peniaze majú byť iba prostriedkom, nie cieľom! Francúzska spisovateľka a filozofka Francoise Saganová hovorila, že najväčším šťastím pre človeka je, keď môže niekomu slabšiemu niečo dať. Aby však mohol dať, musí mať. Ako to získať, nadobudnúť? Dá sa všelijako: nadobudnúť si statočne v duchu svetských i Božích zákonov alebo nazhromaždiť nezákonne – nakradnúť. Niektorí tak húževnato a trvalo nadobúdajú, až sa pozabudnú, že im neostane čas na darovanie. Existuje horný a spodný extrém. Je nezodpovedné žiť zo dňa na deň, z ruky do úst a chorobné je aj hromadiť neúmerný kapitál. Každý si samozrejme môže zvoliť spôsob – naši múdri predkovia hovorili, že prikrývať sa treba takou perinou, na akú máme. Je to dobrý pocit, keď si môžeme pri pohľade na pekný tovar povedať – keby som to chcel, mohol by som si to dovoliť kúpiť. A ak si bez rozvahy naberieme hypotéky, potom už s exekútormi sa ťažšie komunikuje. Ale takých som ja neučil. Tak mi to „vyznali“ na stretnutí aj moji bývalí žiaci dôchodcovia. A poďakovali sa mi. Aj v zborovni som hovoril: Ak chcete, plytvajte, ale za svoje. Na tejto škole musí byť každý hospodár. Viem, že niektorým, najmä mladším som vyvolal na tvári úškrn. A pritom viem, že na rozhadzovanie nemali. Oni sa mi smiali, ja som ich ľutoval.

Moje vízie

Kto vie, kto bol Černenko a Andropov? A kto bol Peter Veľký, Alexander Macedónsky, Mária Terézia? Tí dvaja prví boli na čele štátu jeden rok. Tí ďalší desaťročia. Mali čas na to, aby sa zapísali do dejín. Ja som síce nevládol a tobôž nie miliónom, ani do dejín som sa nechcel zapisovať a moje práva mali veľmi obmedzenú platnosť. Tri roky sú však veľmi málo na to, aby aj menej chápvaví a vnímaví postrehli, že sa deje čosi pozoruhodné.

Pýtam sa naliehavo: Aký to bol školský systém (a možno aj je?), akí to boli funkcionári na úrovni okresu, kraja či Slovenska, ktorí „obsadzovali kádrami“ školy bez akéhokoľvek systému, okrem politického. Spýtal som sa raz jednej vedúcej OŠ: – A to sme v školstve takí dobrí, že si môžeme bezdôvodne vyhodiť z funkcie riaditeľky školy takú integrovanú osobnosť, akou bola na II. ZŠ v PB Dr. Mária Mitánková? Veď tá by bola vynikala vysoko na najprestížnejšej škole vo Švédsku, v Anglicku... To je jasná odpoveď na otázku, akú hodnotu, význam, poslanie pre týchto záškodníkov mala škola. Overoval som si od pracovníkov MŠ SR, či je to ozaj pravda, že slovenské školstvo treba nenápadne pribrzdiť,

pretože do montážnych hál nepotrebujeme ľudí, do ktorých musí štát investovať vzdelanie. Ak to aj bol hoax, ale prax bola taká – školstvo sa rútilo a rúti dodnes. Dodnes sme neobjavili to, čo by sedliak kráľa Mateja zbadal z diaľky.

A ja snilko som si konštruoval vízie. Pre zakomplexovaného krpčiara boli nerealizovateľné, ale podľa mňa boli splniteľné. Niektoré mám na zdrahoch netermínované a neusporiadané:

- Stredne krátky film o škole – projekt a scenár mám rozpracovaný (mal som ponuku od profesionála – p. Matušák), mal som navrhnutých asi 40 sekvencií!
- Projekt z Nadácie Prebudená pieseň z MS bola dohoda na 30 tisíc korún
- Parkovisko s ekologickou dlažbou podľa projektu exteriéru
- Vybudovať originálne zavlažovacie zariadenie pozemku s centrálnym žľabom
- Dvakrát do roka pripraviť pre ZRŠ vlastný kvalitný kultúrny program
- Ochranná zóna pred ohradou školy – širší dláždený chodník
- Priliehavý monument pred školou, okolo chodníky, park a lavičky
- Altánok na nádvorí s patričnou zeleňou
- Kompletne dotvorenie exteriéru školy – projekt sponzorsky hotový Arch. V. Lessay, Ing. Martinková
- Vybudovať bežeckú dráhu na krátke trate za telocvičňou
- Vstupná brána do areálu školy – návrh v konkurze
- Motivovať publikovanosť učiteľov i žiakov
- Naliehať na priebežné vzdelávanie učiteľov – odovzdávanie skúseností systémovo
- Po každom prirodzenom odchode pedagóga robiť výber konkurzom
- Zverejňovanie úspechov a informovanosť o dianí, komunikácia, zviditeľňovať školu
- Posilňovať aktivitu a funkčnosť žiackeho parlamentu
- Vydávanie časopisu školy – príležitostne
- Zahraničné zájazdy (Švédsko, Taliansko, Poľsko...)
- Skvalitniť a uplatňovať vystúpenia folklórneho súboru, vytvoriť malé hudobné teleso
- Podporovať výlety a exkurzie žiakov
- Demokratizovať školu, vytvárať systém pre pokojný, tvorivý a nerušený chod školy
- Pokračovať vo vzorovej spolupráci so ZRŠ
- Minimálne raz mesačne organizovať osvetové aktivity pre rodičov i žiakov

- Organizovať kvalitné súťaže, kvízy a iné vzdelávacie i zábavné podujatia
- Mobilizovať záujmové krúžky, organizovať výstavy žiacke i iné
- Vylúčiť z frazeologického slovníka školy pojem: N e d á s a
- Raz v roku venovať v škole deň športu

Bol som pozvaný na oslavu výročia školy. Zmocnil sa ma čudný pocit pri čítaní pozvánky. Aj telefonicky ma oslovila p. Sedláčková, aby som prišiel. Nedokázal som, pripadalo mi to, ako by som mal ísť na úsek cesty, kde som mal ťažkú haváriu. – Veď budete sedieť s nami – hovorí mi ona. Aj v Považskej Bystrici ma po rokoch uvidela riaditeľka č. 1 a rozbehla sa mi oproti. Odvrátil som sa, nezvládol som to. Hádám neskôr. Vtedy mi to pripadlo zase tak, ako keby sa mi prihovárал človek, ktorý ma neprávom poslal do väzenia na dvadsať rokov.

Je pozvonení

Vnímam ho ako ortiel na ľudský údel od počiatku daný. Čas je jediná veličina podľa Senecu, ktorú máme. Je to náš vymedzený mandát, v ktorom sme urobili, čo sme mohli. Aj Ľudovít Štúr odkázal potomkom: Hodnoťte nás nielen podľa toho, čo sme urobili, ale aj podľa toho, čo sme v daných podmienkach mohli urobiť.

Zjednodušené rozdeľujem ľudí na štyri skupiny:

Dobrí – múdri / dobrí – hlúpi / zlí – múdri / zlí – hlúpi

Sú aj podskupiny. Ktorí sú najnebezpečnejší? Kam sa zaradíme? A akými sme boli obklopení my?

Po odchode do zákonného starobného dôchodku som si ruky nezaložil. Keďže ma už Mária Magdaléna paralyzovala v SZSU, stal som sa členom Cantileny v Senici, niekoľko rokov som spieval a moderoval. Moderoval som aj medzinárodné festivaly svetskej a sakrálnej vokálnej hudby. (*Obr. na s. 146 - 147*)

Spolu s Pavlom Dvořákom, známym historikom som zakladal dejepisnú olympiádu, zostavoval jej úlohy, bol porotcom na okresnej i krajskej úrovni. Býval som členom literárnych a recitačných súťaží aj na celoslovenskej úrovni, príležitostne som publikoval v okresnej a celoslovenskej tlači (Slovenské národné noviny, Slovenské pohľady, Rodina a škola, Národný kalendár), vystupoval som so svojimi prejavmi na konferenciách, publikoval som v periodikách austrálskych, francúzskych Slovákov a v Britskej Kolumbii píšem dodnes. V Matici slovenskej som podpredsedom Prezídia MS, členom Historického a Pedagogického odboru MS, členom výboru Krajskej rady MS v Trnavskom kraji.

Svojej rodnej „dedinôčke“ som venoval dar v podobe knižnej publikácie Úvrate. V recenzii uverejnenej v Slovenských pohľadoch sa o nej píše takto:

Recenziu útlej knižočky na obálke s Hanulovým roľníkom sediace na rodnej hrude, začnime tým, čím končí. Veršami P. O. Hviezdoslava: Do života šiel som stuha / bol som číra snaha, vzpruha. / Výsledok? Síl útraty. / Po strnisku snopkov málo, / Preto sa ver' neoddalo / ani pohnúť z úvratí.

„Síl útraty“, to hej, ale žeby po strnisku „snopkov málo“? To teda nie! Ak nechceme hodnotiť „snopky“ Kozolkovho života – a veru ani tých nebolo málo – učiteľ, recitátor a rétor, spevák, divadelný režisér, športovec, matičiar, organizátor a ako vidíme, aj spisovateľ – útla knižočka sama vydá za celý voz plný „snopkov“. Je svedectvom skromného, citlivého, nadaného, úprimného a ambiciózneho človeka s dobrým, lyricky ladeným srdcom, volkovského lokálpatriota, ktorý je nesmierne hrdý na svoj slovenský pôvod. Trápi ho, že na Slovensku sa koná tichá a zákerná genocída... On, učiteľ, ktorý nedopustí na svojich 2 600 žiakov, ktorých poznačil svojím rukopisom, dobre vie, čo hovorí: zlyhala škola. Na rozdiel od Japoncov či Rusov strácame statočnosť. Bez povšimnutia si necháme v médiách urážať najväčších synov národa. To je zlý, veľmi zlý signál. Za normálnych okolností by mala viesť láske k vlasti a národu škola. A tu je kameň úrazu. Nechali sme si ukradnúť mládež, nechávame si gumovať slávne dejiny, o ktorých Tadeusz Zasepa, rektor univerzity povedal, že sú „dejinyami dobra“. Je to taká malá a milá encyklopédia Volkoviec, Slovenska, sveta a života očami Petra Kozolku. Napísal ju, lebo vie, že všetko, čo robí, musí urobiť, je dlžníkom svojmu okoliu, občas i nevďačnému. Nestačí mu vidieť a počuť krásu a všetko, na čo môžeme byť hrdí, on sa potrebuje podeliť so všetkým, k čomu sa štúdiom dopátral. Dozvieme sa, že František List, pôvodom Slovák, rázne odporúčal svojim žiakom na hudobnej akadémii v Budapešti, aby sa pratali pod Tatry, lebo tam je hniezdo muziky. Že Marek Čulen z Brodského, ktorému sa nechcelo robiť, odišiel za ľahkým životom do Ameriky a keďže ani tam neboli zadarmo koláče, vracia sa sklamaný domov. Jeho rodáci po ňom poslali domov doláre, lenže tí doma ich nikdy neuvideli. Že radar i GPS vynašiel rodák z Bytče Alexander Götting a bol prezidentom americkej leteckej a kozmonautickej spoločnosti, že český vedec Jaroslav Heyrovský dostal Nobelovu cenu za Ilkovičovú rovnícu (Ilkovič bol Slovák zo Šariša), že tatíček Masaryk odmietol prispieť na topánočky trom sirôtкам z Hostí (v letnom sídle v Topolčiankach), lebo vraj slovenské deti sú na to zvyknuté a netreba ich maznať... A keď sa ho spýtal Krčméry, prečo Slovák na Slovensku v 1. republike nemôže byť ani výhybkárom, odpovedal tatíček Masaryk: – Slováci se ani na to nehodí!

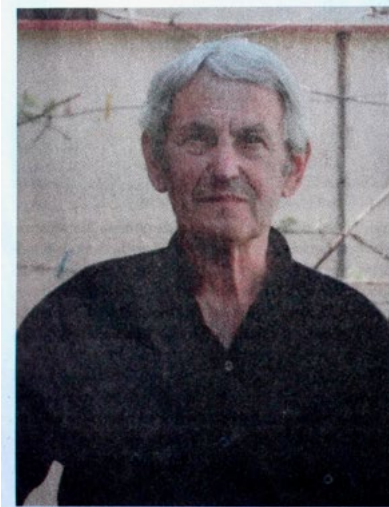
Peter Kozolka celý život konal aktívne, odvážne, horlivo, tvrdohlavo, vytrvalo, pre niekoho až dobiedzavo. Až tak, že narážal na skaly nepochopenia, nemohol učiť v rodnej dedine, lebo si dal pochovať otca cirkevným pohrebom a čo ho zlomilo najviac, že napriek ponovembrovému bľabotaniu o slobode slova pravda nesmie byť pravdou. Svojou statočnosťou vedel na seba upútať útoky hlupákov a zločincov tak, ako vysoký strom, ktorý priťahuje blesky.

Kozolkova kniha, to sú malé dejiny, príbehy živých ľudí, ktoré sa dajú čítať. Ako slovenské „malostranské poviedky“. Kozolka má brilantnú pamäť na spôsob dávnych predkov, ktorí prijímali a odovzdávali informácie z pokolenia na pokolenie a cibрили si tým svoju pamäť. Má ľudské srdce a ľahké pero. Vyzná sa v poézii a v slovenskej ľudovej slovesnosti, v ktorej je, ako hovorí, ukrytá múdrosť všetkých čias.

Peter Kozolka chcel odovzdať svojou knižočkou „pochodeň lásky“ svojim rodákom a pritom sebe postavil pomník. Chcel, a to sa mu aj podarilo, ostať akousi slovenskou včeličkou, ktorá podľa Krylova „... v práci drobnej, no hustej do toho úľa medík pridáva.“

Jeho spoveď v knihe Úvrate, pri ktorej sa celý rozdal, je – dovoľím si povedať – skvostom v súčasnej slovenskej memoárovej autobiografickej spise.

Autor Peter Kozolka predstaví v knižnici svoju publikáciu Úvrate

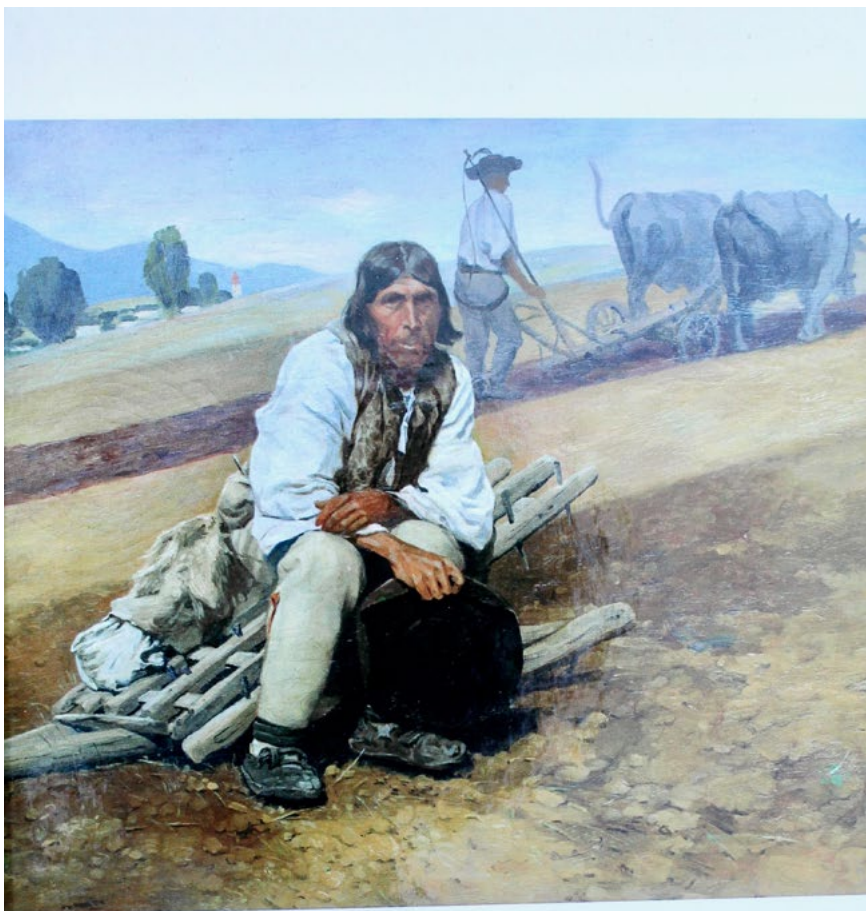
Peter Kozolka

Čitatelia sa budú môcť začiatkom septembra osobne stretnúť so začínajúcim regionálnym spisovateľom a učiteľom na dôchodku Petrom Kozolkom v priestoroch Mestskej knižnice v Zlatých Moravciach. Autor na besede predstaví svoju knihu Úvrate.

Beseda v knižnici sa bude konať v utorok 4. septembra 2020. Bude pripravený malý kultúrny program a samotná beseda s autorom Petrom Kozolkom, na ktorej predstaví svoju knižnú prvotinu Úvrate. Stodesaťstranová publikácia vyšla v júni 2020. Vydala ju Matica slovenská. Ústrednou témou knihy je rodná obec autora – Volkovec. Ako sám Kozolka povedal, kniha vznikla z jeho čistej lásky k tejto dedinke. „Zobrazuje príbehy a číre osobnosti, ktoré zohrávali neopakovateľné úlohy v biorytme päťdesiatych a šesťdesiatych rokov 20.

storočia. Nekandiduje na Nobelovu cenu, ale má čo povedať nielen obyvateľom Volkoviec. Sála z nej láska k svojej, k celému Slovensku. Sála z nej nostalgia za všetkým krásnym, čo beznádejne odchádza do nenávratna,“ povedal Kozolka. Peter Kozolka má 78 rokov. Pôbil ako učiteľ slovenského jazyka a dejepisu na mnohých miestach. Popri učení sa venoval rôznym ďalším činnostiam. Je recitátor, spevák, amatérsky archeológ, publicista, divadelný režisér a organizátor kultúrno-spoločenských akcií.

Peter Klimant

PETER KOZOLKA
ÚVRATE

Matica slovenská

Na záver

Pred rokom som napísal a vydal knihu Úvrate, ktorá mala priaznivý ohlas. S nepokojom sledujem politické dianie na Slovensku i vo svete. Angažujem sa najmä vo veciach národných a konštatujem, že kým história nášho národa bola boľavá, prítomnosť je ešte boľavejšia. V minulosti nám ubližovali iní, dnes si ubližujeme sami. „Kde sú tí veľkí muži, ako bol Hlinka, Moyzes, Radlinský?“ – zvolal raz J. Ch. Korec. Pre našu lenivosť a neschopnosť nám vygumovali pamäť a ukradli mládež. To sa už v dejinách stalo niektorým národom, ktoré poznáme, žiaľ, už iba podľa mena. Nám je to jedno.

Existuje extrémne mocná sila, pre ktorú veda dosiaľ neobjavila formálne vysvetlenie. Obsiahnutá je vo všetkých fenoménoch, ktoré operujú vo Vesmíre a to je láska. Je primerane roztrúsená, niekde viac, inde menej. Možno aj absentuje, alebo spí, je v kóme. Krištofík si povedal po Novembri 89: Teraz prišiel môj čas. Ja som si povedal: Teraz prišiel n á š čas. Dočasne vyhral on. Neprestal som však veriť, že nedeformované svedomie je spoľahlivým azimutom pre cieľ pozemskej púte každého z nás. Ja som svoju profesiu vždy vykonával s vedomím, že raz budem skladať účty. V jednom zo svojich početných príhovorov som citoval pána Alberta Einsteina: „Keby som vo svojej najslávnejšej rovnici

$E = mc^2$ akceptoval, že energia k vyliečeniu sveta môže byť získaná láskou násobenou štvorcom rýchlosti svetla, prišli by sme k záveru, že l á s k a je najsilnejšia existujúca sila, pretože nemá žiadny limit.“

Možno že zatiaľ nie sme schopní zhotoviť bombu lásky na zničenie všetkej nenávisti, sebecka a chamtivosti, ktoré devastujú planétu. Ak sa naučíme túto vesmírnu energiu dávať a prijímať, dosiahneme tak, že láska zvíťazí nad všetkým, lebo je podstatou života. Je škoda, že nevieme rozpoznať disproporcie medzi kvalitami života. A nemalo by nám to byť ľahostajné vo vzťahu k svojim potomkom.

66

2

Mons. Viliam Judák
nitriansky biskup

Vážený pán učiteľ,

ďakujem veľmi pekne za Vašu knihu, ktorú ste mi doručili ešte pred jej oficiálnym uvedením do života. Takmer som ju nepustil z rúk a prečítal som ju na jeden dúšok. Zaujala ma výpovednou hodnotou, z ktorej prýšči láska k rodnému kraju a k hodnotám, ktoré ste získavali s materinským mliekom. Vrátil som sa pri jej čítaní takpovediac aj do svojho detstva a mladosti. Vďaka Vám za tieto spomienky, ktoré iste budú obohatením pre mnohých.

Kniha môže veľmi pozitívne zapôsobiť na čitateľa aj úpravou. Srdečne Vám k nej blahoželám a žičím, aby mala veľa čitateľov s otvoreným srdcom, ktorí si osvoja hodnoty, ktoré ponúkate aj medzi riadkami.

So želaním Božieho požehnania

Nitra, 28. augusta 2020

+ 1. 6. 1

Domov
Speváckeho zboru slovenských učiteľov
v Trenčianskych Tepliciach

udeľuje

p. Mgr. Petrovi KOZOLKOVI

pamätnú medailu SZSU za zásluhy
o rozvoj zborového spevu na Slovensku

Trenčianske Teplice dňa 3. 11. 1996

riaditeľ domova

predseda SZSU

Predseda Tŕnavského samosprávneho kraja

Dr. h. c. Ing. Tibor Mikuš, PhD.

udeliuje

Pamätnú medailu predsedu TTSK

Mgr. Petrovi Kozolkovi

za

dlhodobú aktívnu činnosť

vo oblasti školstva a kultúry

V Tŕnave dňa 1.10.2015

Tibor Mikuš

ODBOR ŠKOLSTVA OKRESNÉHO NÁRODNÉHO VÝBORU
V LEVICIACH

udeľuje

PAMÄTNÚ MEDAILU

z príležitosti Dňa učiteľov

s. Petrovi Kozolkovi

V Leviciach dňa 28. 3. 1979

K. Med.
vedúci odboru

